

Az újravizsgált 1888

1888 – 1988

Az Isten és népe közötti egy évszázada tartó összeütközés története

Robert J. Wieland

Donald K. Short

**„Mindezek pedig példaképpen estek rajtuk,
megíratlak pedig a mi tanulságunkra,
akikhez az időknek vége elérkezett”**

1Kor 10,11

Tartalom

Előszó

1. Miért kell újravizsgálni adventista múltunkat?
2. Első szeretetünk elhagyásának bűne
3. A „hangos kiáltás”-nak a meglepetés váratlanságával kell eljőnnie
4. Elfogadás vagy elutasítás: egy élesebbre állított nagyító alatt lefolytatott vizsgálat. További megjegyzések a 4. fejezethez
5. Alapvető probléma: hogyan értékeljük az 1888-as üzenetet
6. Ellen White-t elutasítják 1888-ban
7. A „beismerő vallomások” közelebbi vizsgálata
8. Válság az 1893-as Generál Konferencia ülésén
9. Egy hamis hit általi megigazulás: a hitehagyás magvetése
10. Jones és Waggoner miért tévelyedett el?
11. Az „alfa” és az „ómega” válság
12. A panteista hitehagyás
13. Ellen White jövődölései a Baál imádrásról
14. 1950 – 1971-ig
15. 1971 – 1987-ig és azon túl

Függelék

Index

Az alkalmazott rövidítések kulcsa

AA Act of Apostles (Apostolok története)

AH The Adventist Home (Adventista otthon)

1BC The Seventh-day Adventist Bible Commentary, Vol. 1, stb. (H.N. Adventista Biblia kommentár, 1. kötet, stb.)

CD Counsels on Diet and Foods (Az étkezésre és ételekre vonatkozó tanácsok)

CH Counsels on Health (Az egészségre vonatkozó tanácsok)

COL Christ's Object Lessons (Krisztus példázatai)

CT Counsels to Parents, Teachers and Students (Tanácsok szülőknek, tanároknak és diákoknak)

CW Counsels to Writers and Editors (Tanácsok íróknak és szerkesztőknek)

DA The Desire of Ages (Jézus élete)

Ed Education (Nevelés)

Ev Evangelism (Evangelizálás)

EW Early Writings (Korai írások)

FE Fundamentals of Christian Education (A keresztény nevelés alapjai)

GC The Great Controversy (A nagy küzdelem)

GCB General Conference Bulletin (Generál konferenciai bulletin)

GW Gospel Workers (Az evangélium szolgálói)

LS Life Sketches (Életrajzok)

MB Thoughts From the Mount of Blessing (Gondolatok Krisztus hegyibeszédéről)

MH Ministry of Healing (A gyógyítás szolgálata /A nagy Orvos lábnyomában)

Ms Ellen White kézirata

NEB New English Bible

PK Prophets and Kings (Próféták és királyok)

PP Patriarchs and Prophets (Pátriárkák és próféták)

RH The Review and Herald

SC Steps to Christ (Krisztushoz vezető lépések)

1SM Selected Messages, Book One, stb. (Válogatott üzenetek, 1. köt. stb.)

1T Testimonies for the Church, Vol. 1, etc. (Bizonyágtételek a gyülekezet részére, 1. köt., stb.)

TM Testimonies to Ministers and Gospel Workers (Bizonyágtételek prédikátoroknak és az evangélium munkásainak)

Előszó

E mű szerzői kitartanak szilárd meggyőződésük mellett, hogy Isten a h.n. adventistákra bízta az emberiség iránti határtalan kegyelmét hírül adó utolsó üzenetét. Ennek az üzenetnek tartalmaznia kell a bűn problémájának végső megoldását és be kell mutassa hívő emberekben az igaz életet, továbbá igazolást kell szerezzen Krisztus áldozatára. Senki nem kerülhet be a mennyek országába „aki tisztátalan, aki utálatosságot cselekszik vagy hazugságot/hamisságot művel.”

A szerzők azt is hiszik, hogy az Üdvözítő mérhetetlenül vágyódik arra, hogy népe elkészítse visszatérésének útját. Az üzenet, amit az Úr népének küldött 1888-ban, azt a célt szolgálta, hogy emberi szívekben teljességre vigye kegyelmének művét, hogy a nagy küzdelem véget érhesen. De egy évszázaddal ezelőtt valami hiba történt. Az Úr terve akadályba ütközött és késedelmet szenvedett. Mi történt? Miért ez a hosszú késedelem?

Az egy évszázaddal ezelőtt gyűjtött jelzőtüzek jobbára elhalványultak és kialudtak. Az adventizmus világítótornyai elveszítették fényüket. Népünk betű szerint ugyan nem adta fel Krisztus második adventjébe vetett hitét, de közeli visszatérésére irányuló várakozása, reménysége elhalványult. A jelen világ a divat, a szórakozások, a másokat túlszárnyalni akaró fényűzés irányába vonzza őket.

Még a történelmi örökséggel rendelkező, felvilágosult h.n. adventista közösségekben is szinte járványszerűvé lett a válás. Főiskoláinkon, egyetemeinken, sőt sok otthonban is a társasági ivás a probléma. Itt nálunk, Észak-Amerikában a legtöbb h.n. adventistának nincs világos fogalma sem a mennyei engesztelési napról, sem pedig az azzal összefüggő mértékletesség és önkontroll egyedülálló kötelezettségéről. Meglepő, hogy a robbanásszerűen megnövekedett emberi ismeret korában, mi – mint nép – általában igen halvány és homályos ismerettel rendelkezünk arról, mit is cselekszik most Krisztus, mint Főpap a végső engesztelési napon, és céljai iránt is csak gyenge szimpátiával bírunk. Amit pedig nem értünk, azt a világgal sem tudjuk megismertetni.

Jól ismert, hogy ifjúságunk nagy részének nincs világos meggyőződése a h.n. adventista identitástudatról sem. Az Adventist Review 1986. júniusi számában megjelent sorozat elismeri ezt az új jelenséget: adventista fiatalok vasárnapot ünneplő gyülekezetekhez csatlakoznak (Lásd a könyv 13. fejezetét!).

Egyre növekszik a kizárt és független prédikátorok száma. Pénzügyi botrányok és hitehagyások a kritikusok malmára hajtják a vizet. Komoly kérdések merülnek fel: Vajon a H.N. Adventista Egyháznak az a végzete, hogy Babilon részévé váljon?

A „legértékesebb üzenet”, amit az Úr majd egy évszázaddal ezelőtt küldött e népnek, a megoldás „kezdeté” volt valamennyi problémájára. Növekvő tanácsstalanságunk, zavarodottságunk, az 1888-as üzenet iránt tanúsított múlt- és jelenbeli hitetlenség következménye, biztos aratása. Amikor az igazságot elvetik, a tévelygés mindig odasiet, hogy a keletkezett űrt betöltse. De nincs olyan nagy probléma, amit bűnbocsánat útján ne lehetne helyrehozni.

A világegyház minden további késedelem nélkül meg kell ismerje Krisztussal való szembenállásunk egy évszázados, teljes történetét. 1888-as mulasztásunkat Ellen White gyakran összefüggésbe hozza azzal, ahogy a zsidók két évezreddel ezelőtt elvetették Őt. Ez a könyv az ő leveleit, kéziratait és megjelentetett kijelentéseit vizsgálja újra. Meg kell engedni, hogy őszintén beszéljen, tilalom, gátlás nélkül. Amikor pedig megértik a teljes igazságot – akár e szerzők tudják elég világosan elmondani, akár más írók jönnek majd – boldogulniuk kell, be kell következnie a bűnbánat és reformáció, és egy nép fog elkészülni az Úr eljövételére. A laodíceai üzenet nem vall kudarcot, gyógyulást, helyreállítást eredményez.

Ellen White bizakodását alkalmas módon foglalja össze egy rövid üzenet, amit fia írt röviddel anyja halála előtt: „Elmondtam Mrs. Lida Scott-nak, hogyan tekint anya a maradék egyház tapasztalatára és pozitív tanítását is elmondtam, hogy Isten nem fogja megengedni, hogy ez a felekezet olyan teljességgel a hitehagyás útjára lépjen, hogy sor kerüljön egy másik közösség létrejöttére” (Levél, 1915. május 23). Ez a kijelentés arra utal, hogy valóban bekövetkezik egy igen komoly hitehagyás, de az Úr nem engedi, hogy kiteljesedjen. Haláláig dédelgette azt a meggyőződését, hogy végül bekövetkezik az a felekezeti bűnbánat.

Mit mondott az 1888-as üzenet?

Ennek a könyvnek nem célja, hogy magát az üzenetet megismételje. Néhány másik, e könyv szerzői által készített könyv megkísérelte, hogy ezt megtegye. Most azok kedvéért, akik ezekhez¹ vagy az eredeti forrásokhoz nem tudnak hozzájutni, nagyon röviden felsoroljuk egyedülálló, lényegi elemeik kivonatát. Az olvasók majd rájönnek, hogy ezek a fogalmak éppen az ellentétei azoknak az általánosan (vagy hivatalosan) fenntartott eszméknek, amelyeket népünk ma vall. A dokumentáció a lábjegyzetben idézett könyvekben hozzáférhető.

- 1.) Krisztus áldozata nem pusztán ideiglenes, átmeneti megoldást képvisel, hanem olyan hatásos az egész világ részére, hogy csak egyetlen oka van annak, hogy valaki is elvesszen, ha ő maga dönt úgy, hogy ellenszegül Isten üdvözítő kegyelmének. Azok esetében pedig, akik végül üdvözülnek, Isten a kezdeményező, azoknál pedig, akik végül

---

¹ Az 1888-as üzenet – Bevezetés, Review and Herald, 1980.; Tűzben megpróbált arany, Pacific Press, 1983.; A jó hír jobb, mint gondolod, Pacific Press, 1985.; Az 1888-as üzenet történetének és tartalmának összefoglalása, 1977. – Az 1888-as üzenet tanulmányi bizottság.

elvesznek, ők maguk a kezdeményezők. Az üdvösség hit által, a kárhozat pedig hitetlenség útján nyerhető el.

- 2.) Isten tehát Krisztus áldozata által j o g s z e r i n t minden embert megigazít és a világot is megmenti attól, hogy idő előtt pusztuljon el. Még a fizikális életét is Neki köszönheti minden ember, akár hisz, akár nem. Keresztje nyomja rá pecsétjét minden darab kenyérre. Amikor a bűnös meghallja és hisz a tiszta evangéliumnak, h i t á l t a l megigazul. Az elveszett megfontoltan, szánt szándékkal utasítja vissza a megigazítást, amit Krisztus eszközölt ki részére.
- 3.) A hit általi megigazulás azonban sokkal több a felmentés jogi értelemben vett kinyilvánításánál. Magát a szívet változtatja meg. A bűnös elfedezésben részesült, azaz megbékélt Istennel. Mivel lehetetlen Vele úgy megbékélni, hogy törvényével pedig nem, ezért a hit általi megigazulás engedelmessé teszi az embert Isten minden parancsolata iránt.
- 4.) Ez a csodálatos munka az Újszövetség szolgálata útján megy végbe, amelyben az Úr tényleg az ember szívébe írja törvényét. Az engedelmisség megszerethető, és az új indíték az elvesztéstől való félelmet vagy a jutalom reményességét átalakítja az üdvözülendőben. (Ezeket az indítékokat Pál egyetlen kifejezéssel foglalja össze: „törvény alatt”). A régi és új szövetség nem időhöz, hanem feltételhez kötődő gondolat. Ábrahámot hite tette képessé arra, hogy az Újszövetség szerint éljen, miközben keresztények tömegei még ma is az ószövetség alatt vannak, mert motivációjuk, érdekeltségük, beállítottságuk én-középpontú. Az Ószövetség a nép ígérete volt, hogy hűséges legyen; Az Újszövetségben pedig Isten nekünk adott ígéreteibe vetett hit által jut el hozzánk az üdvösség, nem pedig úgy, hogy mi teszünk ígéreteket Néki.
- 5.) Isten szeretete aktív, nem pedig passzív. Krisztus – miként a jó Pásztor – állandóan keresi az elveszett bárányt. Üdvösségünk nem azon múlik, hogy keressük-e az Üdvözítőt, hanem azon, hogy elhisszük-e: Ő keres minket. Akik végül elvesznek, következetesen visszautasítják és megvetik szeretetének vonzását. Ez a hitetlenség lényege.
- 6.) Tehát nehéz elveszni és könnyű üdvözülni, ha valaki megérti és elhiszi, hogy milyen jó hír az evangélium. A bűn Isten kegyelmének állandó és következetes elutasítása. Mivel Krisztus már minden ember bűnéért lefizette a büntetést, az egyetlen oka annak, hogy valaki végül elkárhasson az, ha kitart hitetlenségében, ami azt jelenti, hogy nem értékeli, nem becsüli Krisztus kereszten véghezvitt szabadítását, és Főpapi szolgálatát. Az igazi evangélium leleplezi ezt a hitetlenséget és igazi bűnbánathoz vezet, ami elkészíti a hívőt Krisztus visszatérésére. Az emberi büszkeség, magasztalás, emberi lények hízelgése nem társul a Krisztusba vetett hittel. Ez a mindenütt jelenlévő, még az egyházon belül is eluralkodó hitetlenség biztos jele.
- 7.) Az elveszett emberiséget keresve, Krisztus az egész utat végigjárta. Magára vette és felvállalta az ember elbukás utáni elesett, bűnre hajló természetét. Azért tette ezt, hogy megkísértethessen mindenekben, ahogy mi és „bűnre hajló test hasonlóságában” mégis tökéletesen igaz életet, tökéletes igazságot mutasson be. Az 1888-as üzenet a hasonlóságot úgy fogadja el, mint amit ki is fejez: nem eltérő voltot jelent. Az igazság pedig egy olyan kifejezés, amit a Szentírás Ádámra sohasem alkalmazott el nem bukott állapotában, de a büntelen angyalokra sem. Csak mellékesen jelenti a szentséget, ami az elbukott emberi testben összeütközésbe kerül a bűnnel és győzedelmeskedik felette.

„Krisztus igazságának” üzenete tehát az – amit Ellen White oly lelkesen helyeselt 1888-ban – ami Krisztus természetének ebben az egyedülálló szemléletében gyökerezik. Ha Ádám elbukás előtti büntelen természetét vette volna fel, „Krisztus igazsága” értelmetlen, elvont fogalom lenne. Az 1888-as hírnökök felismerték, hogy az a tanítás, mely szerint

Krisztus csupán Ádám elbukás előtti bűntelen természetét vette fel, a római katolicizmus hagyatéka, a törvényszegés misztériumának (titkos bűnének) fémjele, ami távol tartja, nem pedig közel hozza Őt.

- 8.) Megváltónk tehát az elbukott emberiség „testében” kárhoztatta a bűnt. Ez azt jelenti, hogy törvényen kívül helyezte. A bűn szükségtelenné vált szolgálatának fényében. Lehetetlen, hogy valaki továbbra is bűnben éljen, amikor igazi, Krisztusba vetett újtestamentumi hite van. Nem mentegethetjük továbbra is a fennmaradó vétkezést azzal a mondással, hogy „mi is csak emberek vagyunk” vagy azzal, hogy „az ördög művelte ezt velem.” A kereszt világosságában a gonosz senkit sem kényszeríthet a bűn elkövetésére. Igazán embernek lenni annyit jelent, hogy jellemünkben Krisztushoz hasonlókká kell válnunk, mert Ő teljesen emberi és teljesen isteni is volt egy személyben.
- 9.) Ebből viszont az következik, hogy az egyetlen elem, amire Isten népének szüksége van ahhoz, hogy Krisztus visszatérésére elkészüljön: az eredeti, hamisítatlan újszövetségi hit. Az egyház pontosan ennek van híjával. Azt képzelettel és tapasztalatok terén, hogy „gazdag és meggazdagodott”, amikor pedig a valóságban éppen alaphibája a szálnalmas hitetlenség. Az igazság hit által nyerhető el. Éppen ezért lehetetlen, hogy valakinek hite legyen, életében pedig ne tükrözze az igazságot, mert az igazi hit szeretet által munkálkodik. Az erkölcsi és lelki kudarcok Izrael ősi bűnének, a hitetlenségnek átörökített, állandósult gyümölcsei, amelyek a hamis hit általi igazság zűrzavara révén vannak jelen ma.
- 10.) A hit általi igazság 1844 óta a „harmadik angyal üzenete a valóságban.” Tehát nagyobb annál, amit a reformátorok tanítottak, és nagyobb annál is, amit a népszerű egyházak képviselnek ma. Ez a túlradó kegyelem üzenete, ami magába foglalja a mennyei szentély megtisztításának egyedülálló adventista igazságát, egy olyan művet, amely Isten népe teljes, szívbeli megtisztításától/megtisztulásától függ ezen a földön.

Vannak az 1888-as üzenetnek különleges aspektusai is, mint például az egészség és a nevelési módszerek terén bevezetett reformok, de ebben a könyvben, szinte kizárólagos igénnyel csak a hit általi megigazulással foglalkozunk, ami Ellen White nézete szerint is az 1888-as üzenet szíve. Nem igaz az sem, hogy az 1888-as üzenet szemben áll az egyház szervezetével (Lásd a 10 fejezetet!).

Az üzenet mai jelentősége

1888 története és üzenete kezünkbe adja a kulcsot az Úr Jézussal való megbékéléshez. A végső nagy elfedezés valósággá válik. „Azon a napon kútfő fakad” a Dávid házának (egyházvezetés) és Jeruzsálem lakosainak (szervezett egyház) „bűn és tisztátalanság ellen.” Néhányan – talán többen is – lehet, hogy megvetik és elutasítják a kútfőt, amelyről Zakariás beszél, de hisszük, hogy Isten népe szíve legmélyén becsületos. Amikor megismerik a teljes igazságot, majd így felelnek: „Néped hajlandó lesz a Te hatalmad napján” – mondja a zsoltáros. Megértik az adventizmus rejtett igazságát és elfogadják azokat az igazságokat, amelyeket most még csak homályosan értenek. Az egyházi felépítményen belüli ellenállás ellenére az adventista gondolkodás felismeri, hogy Ellen White 1888-

as bizonyágtétele a Prófétaság Lelkének, a „Jézus bizonyágtételének” valódi megnyilatkozása. A becsületes szívre gyakorolt befolyásában az igazság legyőzhetetlen.

A világ és a világegyetem arra a „más angyalra” vár, aki az égből száll alá és nagy hatalma van, és a föld ragyog dicsőségétől. Ha az Úr terve az volt, hogy az 1888-as üzenet angyalok munkájának, a késői esőnek legyen a kezdete, lehet valami annál fontosabb, mint keresni a teljes igazságot erre vonatkozóan?

Vajha ezt a könyvet a tisztánlátásért, a hit és bűnbocsánat lelkéért való imádsággal olvasnánk!

- a szerzők -

1987. június 3.

1. Fejezet

Miért vizsgáljuk újra adventista múltunkat?

Az advent-mozgalom nem tartott lépést profetikus sorsával. Volt előrehaladás, de nem olyan és nem az, amiről a Szentírás beszél, hogy majd el kell jönnie. Jelenések könyve 14. fejezetének három angyala még nem mozgatta meg a világot. Több milliárd ember csak vajmi keveset, vagy semmit sem tud erről az életet vagy halált jelentő üzenetről.

Nem tagadhatjuk azt sem, hogy Jelenések könyve 18. fejezetének negyedik angyala még nem világította be a földet üzenetének dicsőségével. Isten e bolygó iránt tanúsított szeretetteljes elgondolása eddig még mindig meghíúsult. A hosszú késlekedés a zavart és a tanácstalanságot mélyíti el az egyházban és aggasztó viszonyokat teremt.

Ha azt állítjuk, hogy elmulasztottuk kötelességünket teljesíteni, olyan, mintha más szavakkal fogalmaznánk meg a problémát: Miért nem teljesítettük kötelességünket és mikor fogjuk teljesíteni? Ha azt mondjuk, hogy Isten nemsokára felkel és tesz valamit, éppen olyan, mintha azt mondanánk más módon: Miért nem tette meg már azt, amit végül úgyis meg fog tenni?

Nem mernénk Istent hanyagsággal vádolni, mert nem teljesíti szavát. Tudjuk, hogy úgy szereti a világot, hogy Fiát adta megváltásáért és már régóta kész arra, hogy végső győzelemre vigye a megváltási tervet. A kereszt jelezi az emberi probléma iránti teljes odaadását. Egy ilyen szeretet cáfolja az isteni közömbösség, érdektelenség minden lehetőségét. Mégis, milliárdok szinte semmit sem tudnak kegyelmi üzenetéről. Nem is kell soha megismerjék, soha ne is legyen esélyük se arra, hogy megbecsüljék a megváltás árát, amit Isten lefizetett és ma is folyó főpapi szolgálatát? A kérdések a feleletet is tartalmazzák: Mi a késedelem oka, és hogyan lehet a bajt kiküszöbölni?

Közel egy évszázada keressük a választ minden egymást követő programban, evangelizáló elhatározásban, elvben, stratégiában. Ha valamilyen természetfeletti hatalom az üzenet terjesztését egyetemes jelenséggé tenné, hogy a világ népei legalább megérthessék: mi az, akkor ez a mozgalom igazolást nyerne, és a régen várt győzelem valóra válna. Akkor többé nem lenne semmi szükségünk arra, hogy újrazivsgáljuk történelmünket.

De Isten nem tart igényt egy langymeleg népre. Ez feladná évszázados kitartását a háttérül szolgáló helyes elvek iránt, amelyeket ihletett hírnök útján juttatott el hozzájuk. Az efféle kompromisszum a vereség elismerésével lenne egyenlő, gyakorlatilag az egész megváltási terv vereségének elismerésével, mert annak valódi sikere, végső órájától függ.

Az ok nyilvánvaló

A feltámadás volt minden időben Isten népének reménysége. A h.n. adventisták bibliai indokok alapján nem tudnak egyetérteni más közösségbeli testvéreikkel, akik azt hiszik, hogy a megváltott ember a halál után azonnal elnyeri jutalmát. A Szentírás azt tanítja, hogy egészen addig alszanak Jézusban, amíg ki nem jönnek az első feltámadáskor. De ez a reménység hiábavaló, ha Krisztus nem jön el másodszor is, mert egyedül az Ő személyes jelenléte teheti lehetővé a feltámadást. „Ugyanennek a Jézusnak” kell visszatérnie szó szerint és személyesen. Nem képes feltámasztani a halálból semmilyen éteri, légi „helyettes lélek.”

Ám ez az adventista hitelv azonnal helyet ad egy komoly problémának, ami kétséget ébreszt a hit általi igazság népszerű elgondolása iránt. Ha az emberi lélek természete szerint halhatatlan és a megváltott a halál pillanatában azonnal a mennybe jut, nincs semmi szükség valamilyen különleges előkészületre sem a második advent idejére. Semmi szükség a további munkára sem, amit az örökkévaló evangélium végezhetne, azon kívül, amit már évezredek óta megtett a meghaltakért. A hit általi megigazulás népszerű elgondolásai nem igényelnek semmilyen, a második adventre vonatkozó előkészületet.

Ez az oka annak, amiért a legtöbb, nem adventista, protestáns úgy képzei a hit általi igazságot, mint ami csupán egy jogszerű, bírói igazzá nyilvánításra korlátozódik. Nézetük szerint az Isten törvénye iránti tökéletes engedelmesség nem szükséges, de nem is lehetséges. A Krisztus második eljövételére való különleges előkészület gondolatát egyszerűen kirekesztették tudatukból.

Ám az emberi természetre vonatkozó bibliai igazság azt igényeli, hogy az élő hívők közössége legyen kész Krisztus második eljövételére, hogy a halottak feltámadása megtörténhessen. Ő az a gazda, aki nem jöhet el addig aratni, amíg a gabona meg nem érett (Mk 4,26-29). Vagy azt feltételezzük, hogy Isten népe sohasem fog elkészülni, vagy azért mert nem képes rá, vagy mert nem akar?

Krisztus azt mondja önmagáról: „Győztem...” (Jel 3,21). De azt is mondja, hogy a „laodiceabeli gyülekezet angyalának” is győznie kell, mégpedig úgy, ahogy Ő győzött. Nyilvánvaló tehát, hogy különleges előkészületre van szükség. De ha ez a különleges előkészület sohasem következik be, végül el kell ismerni, hogy népe nem tud, vagy nem akar győzni, vagy a részükre felállított mérce túl magas, hogy soha nem is vette komolyan, hogy ez a szint elérhető? Több mint egy évszázada félreértettük Őt, mert azt feltételeztük, hogy törvénye iránti engedelmisséget követel, amikor pedig

ez az engedelmesség lehetetlen? Lehetséges lenne, hogy nincs is szükség arra, hogy népe valamilyen különleges előkészületet tegyen?

Ezek komoly kérdések. Az egyház és prédikátori karának jókora része hajlik a népszerű felfogás felé, miszerint a bűnt önmagában nem lehet legyőzni. Az adventizmus magáévá tette ezeket a nézeteket és azt a kálvini elgondolást követte, hogy amíg valakinek bűnre hajló természete van, a bűnök folyamatos elkövetése elkerülhetetlen, éppen ezért megbocsátható, menthető. (Ez az álláspont persze logikai alapon tagadja az engesztelés antitípusi /jelképnek, előképnek megfelelő, valóságos/ napjának egyedi, adventista eszméjének jelentőségét is).

Az isteni elvárást leszállítani azért, hogy megvédjünk és igazoljunk egy felelőtlen, langymeleg népet, az isteni igazságszolgáltatást gyalázná meg. Azt jelentené, hogy a régi Jeruzsálemet építjük fel az új földön, azt, ami mindig is elpártolt és engedetlen volt – a lelkileg győztes és véges-végig bűnbánó új Jeruzsálem helyett. Megcsalná Ábrahám reménységét, aki „várta az alapokkal bíró várost, aminek építője és alkotója az Isten.” Végül ez a város lesz majd lelki leszármazottainak győzelmes közössége, nem pedig néhány, szétszórt, irányítás nélküli személyé (v.ö. Zsid 11,10). Ábrahám hite nem volt hiábavaló. Kell legyen egy nép, amelyik eljut a keresztény tapasztalat és hit érettségére, amelynek ő volt a lelki őse. Ez az a csúcspont, amely felé a történelem is halad előre.

De nem csupán Ábrahám gyakorolt ilyen hitet. Azt olvassuk, hogy Krisztus is ilyen népébe vetett hitet gyakorolt a tény ellenére, hogy a múltban nem hittek. Vérért adta emberi lényekért, az emberi faj teljes és tökéletes szabadításáért. Igen költséges befektetés, ha a viszonzás nem bizonyul kielégítőnek! Isten hűsége nem bizonyulhat hatástalannak (Róm 3,3). Máskülönben az örökkévaló evangéliumot vonják kétségbe, Isten pedig örökké zavarban lesz, hogy milyen naiv hitet ápolt az emberiség iránt.

Kudarcc: az Isten programjához képest elképzelhetetlen végkifejlet.

Ha Krisztus meg is halt értünk, és mint isteni Helyettesünk le is fizette az árat mindnyájunk bűnéért, részünkről is kell legyen valamilyen válasz. Egy, a Krisztus második eljövételére igazán elkészült nép nélkül, valamint világmissziójának teljes elvégzése nélkül az Úr nem jöhet vissza. Nem indíthatja el hatalmas „sarlóját”, amíg a „föld aratása meg nem érett” (Jel 14,15-16). Az adventizmus mélyen benne gyökerezik ebben a nyilvánvaló igazságban. Nem szökhetünk el előle és mégis adventisták maradunk.

Mielőtt az Úr magának igényelhetné maradék egyházát, ennek a nemzedéknek valahogyan helyre kell hoznia elvileg Isten népének valamennyi hibáját és az igazságot kell követnie. Ezt pedig nem a cselekedetek programja, hanem éretté fejlődött hitük útján kell véghez vinniük. Isten bíróként nem mentheti fel, nem tisztíthatja meg azt, aki bűnét meg nem bánja, legyen akár személy, akár egy mozgalom.

Ennek a tanulmánynak a ténymegállapításai azt feltételezik, hogy a h.n. adventista történelem valamilyen súlyos, hivatalos félreértésével kell számolnunk. Bizonyítékunk van arra, hogy a Szentlélek késői esőjére és a Jelenések könyve 18. fejezetének hangos kiáltására vonatkozó igazságot elferdítették, és ez még mindig nem lepleződött le. Megvannak a tragikus, szerte a világon tapasztalható következményei. Múltunk félreértése jelenünk értelmezését is kizökkenti a

középpontjából és elgyengíti egyedülálló küldetésünkbe vetett bizalmunkat. Ez pedig szerencsétlen következményekkel járhat. Lehetetlen, hogy egy nép – ha elferdítették múltjának tényeit – pontosan és helyesen meg tudja érteni a jelen eseményeit. Az igazság semmit sem veszít értékéből, ha közelebbről és gondosan újra megvizsgálják. Legyen akár teológiai doktrína, akár létfontosságú egyháztörténeti kérdés, Ellen White javaslata szerint felszínre kell hozni:

„Egyetlen igazi tan sem veszít semmit az értékéből egy szoros vizsgálat során. Veszélyes időkben élünk és semmit sem szabad elfogadnunk még akkor sem, ha az az igazság igényével áll is elő, hogy alaposan meg ne vizsgálánánk. Nem engedhetjük meg magunknak, hogy bármit is elutasítsunk, ami az Isten Lelkének gyümölcset viseli. Könnyen taníthatók kellene legyünk, szelídek és alázatos szívűek. Az Úr eltervezte, hogy próbára teszi gondolatunkat (RH. 1892. dec. 20).

Ha mi magunk nem tesszük próbára tantételekre, történelmi magyarázatokra, értelmezésekre vonatkozó álláspontunkat, majd az ellenfeleink között lévő éles elmék végül elvégzik ezt a munkát a javunkra:

„Ha Isten valaha is beszélt általam, eljön az idő, amikor tanácsosok elé, és embertömegek elé visznek bennünket az Ő nevéért és mindenkinek elő kell majd terjesztenie hitének indokait. Minden egyes, az igazság érdekében elfoglalt álláspontot a legszigorúbb kritika alá vonnak.” (RH. 1888. dec. 18.).

Amikor a fenti szavakat leírta, fontos felekezet-történeti események voltak folyamatban. Ma, ennek bizonyos, közöttünk lévő néhány értelmezése szinte a „tantétel” formáját és tekintélyét öltötte magára. Ebből fakad egy mindenre kiterjedő, alapos vizsgálat szükségessége, hogy az igazi történetet meg lehessen különböztetni az „atyák hagyományaitól”. Később megnevezett indokok miatt, történelmünk 1888-as epizódját a hagyomány ködébe burkolták. A tényeket el kell választani a képzelgéstől.

Bűnbánat és az engesztelés napja

A szentély megtisztítása sohasem lehet teljes addig, amíg történelmünk 1888-as epizódját teljesen meg nem értjük és az alapjául szolgáló lelki probléma meg nem oldódik. Történelmünknek ez a különleges részlete rendkívül jelentős. Egy állításban, amit négy évvel a minneapolis konferencia után írt O. A. Olsennek, a Generál Konferencia elnökének, Ellen White éppen erre utal:

A Minneapolisban elkövetett bűn – megmarad a mennyei feljegyzések könyvében. Azok neve mellé került, akik elutasították a világosságot. És addig ott is marad, amíg be nem ismerik teljesen, és az áthágók nem állnak teljes alázatosságban Isten elé. (019. levél. 1892. szept. 1.).

Későbbi írásai jelzik, hogy a „teljes beismerés” soha nem történt meg és az „Isten előtti teljes megalázkodás tapasztalata” elől is legtöbbjük kitért. Azok a testvérek már mind meghaltak, de ez nem jelenti azt, hogy a mennyei feljegyzések könyvei automatikusan megtisztultak. A testületi bűnt éppúgy feljegyzik, mint a személyes bűnt. Az alapvető igazság, ami az adventistákat egyedülálló néppé teszi az, hogy a halál nem tisztítja meg a mennyei feljegyzések könyveit. Ez a megtisztítás a vizsgálati ítéletben megy végbe, az egész gyülekezetre kiterjedő engesztelési napon.

Jelenlegi témánk nem azoknak a drága vezető testvéreinknek az üdvössége, akik száz évvel ezelőtt elutasították, elvetették az üzenetet. Békében pihennek az Úrban, bár rabok maradnak sírboltjaikban. Gondolatmenetünk Isten művének befejezésével foglalkozik itt a földön, ami létrehozta a régóta késlekedő, régén várt ismeretközösséget az Úrral, úgy hogy igazán „Néki adhatjuk a dicsőséget, mert eljött az Ő ítéletének órája.” Fel kell fedeznünk ebben a nemzedékben azt a határtalan, felbecsülhetetlen áldást, amit egy évszázaddal ezelőtt hittestvéreink „nagy mértékben távoltartottak a világtól és népüktől” (Válogatott üzenetek, I. kötet. 234-235. old.). „Egy test” vagyunk Krisztusban, „egy város”, egy lelki közösség, ami magába foglalja, felöleli azokat a múltbeli testvéreinket is. Bűnük a mi bűnünk, kivéve, ha különleges, értelmes bűnbánatot nem tanúsítunk.

A „test” langymeleg, lelki betegségtől szenved, ami egészen 1888-ig nyomon követhető. Az új nemzedék pontosan és becsületesen ki kell értékelje: mi történt a múlt generációban a mi mostani lelkiállapotunkkal való mély, rejtett összefüggése miatt. Krisztus utolsó napi egyházához intézett üzenete magától értetődő módon megkívánja történelmünk újra-vizsgálatát, ami alapul szolgál a mi „gazdag vagyok meggazdagodtam” komplexusunknak (Jel 3, 14-21).

Ha nem tesszük meg, Isten ránk hárítja az előző nemzedékek vétkét. Éppen olyan valóságosan megpróbáltatunk, mint ők. Miként a Kálvária, úgy 1888 is több történelmi eseménynél. Az isteni gondviselés nem engedi meg, hogy por lepje az adventista padlásszobában, hogy az új nemzedék elfelejtse. Kidolgozott elveket képvisel, amelyeket minden nemzedékben újraalkalmaz, egészen az igazság végső győzelméig.

Bizonyos valóságos értelemben, mi mindnyájan a Kálváriánál állunk ma, mi is delegátusok vagyunk az 1888-as konferencián. Hozzánk is felhívással fordulnak, hogy tegyük meg azt, amit a múltbeli nemzedék elmulasztott megtenni. Az ihletett prófécia elmondja: hogyan kell újravizsgálnunk 1888-at?

Az utolsó nép kellene legyünk a földön, amelyik a legcsekélyebb mértékben sem engedi meg magának az üldözés lelkületét azok ellen, akik Isten üzenetét képviselik a világ előtt. Ez a keresztényietlenség legrettenetesebb jellemvonása, ami megnyilatkozott közöttünk a minneapolis-i együttlét óta. Néha igaz mivoltában is látható az abból származó jaj minden tehetetlenségével együtt. (GCB. 1893. 184. old.).

A Generál Konferencia egyik korábbi elnöke is felismerte, hogy 1888-nak ez a kimenetele örök próba kell maradjon közöttünk egészen addig, amíg nem győzünk teljesen:

„Egyesek talán érintve érzik magukat a Minneapolisra történő hivatkozás miatt (ezeken az 1893-as összejöveteleken). Tudom, hogy néhányan megszorodnak, és úgy érzik magukat, mintha vád alatt lennének minden olyan hivatkozás és célzás nyomán, amely az akkori összejövetelekre és az ottani szituációra vonatkozik. De vegyük észre, engedjük érvényesülni gondolatainkban végre azt a meglátást, hogyha bárki is így érez, annak ellenszegülő, makacs lelkülete az oka. Éppen olyan gyorsan múlik a nehézség, amilyen gyorsan felhagyunk ezzel és megalázzuk szívünket Isten előtt. Ha megszorítanának ezek a gondolatok, akkor ez csak a lázadás magját mutatja a szívben...”

Ha kudarcot vallunk egyszer, az Úr újra odavisz arra a területre, és ha másodszor is hibázunk, ismét odavisz, sőt, ha harmadszor is mulasztást követnénk el, az Úr ismét arra a területre visz, és ahelyett, hogy bosszankodnál azon a gondolon, hogy az Úr mindig ugyanoda visz, inkább köszönd meg Neki, mert ez az Úr irgalma és részvéte irántunk. Ezen kívül minden más romlásunkat és pusztulásunkat okozza (O.A. Olsen, u.o. 188. old.).

Talán ma is vannak néhányan, akik szomorúak és elcsigázottnak érzik magukat, hogy egy ilyen vizsgálatnak kell alá vessék történelmünket. Miért kell ekkora figyelmet szentelni a tragikus múltnak? Miért nem felejtjük el és megyünk előre onnan, ahol most vagyunk?

Az 1893-as Generál Konferencia elnöke szerint az 1888 iránti neheztelés eleven érzései jelzik az Isten Lelkével hadiállapotban lévő szív viselkedését. Talán az Úr hat rá és beismeri, amit tett. Ellen White is emlékeztet, hogy rettenetes veszély rejlik abban, ha elfelejtkezünk a múlttól (LS. 196). A.T. Jones ugyanezen az 1893-as ülésen megfogalmazott jóslata hátborzongatóan célba talált:

„Jönnek majd dolgok, amelyek váratlanabban köszöntenek ránk, mint a Minneapolisban történt események – sőt még azoknál is meglepőbb módon, amit eddig láttunk. Testvéreim, Isten azt várja tőlünk, hogy elfogadjuk és prédikáljuk az igazságot. Ám, ha Isten annak a lelkületnek minden egyes megnyilatkozását ki nem írtja szívünkéből - majd az üzenettel és a hírnökökkel kezdünk el foglalkozni, akiken keresztül Isten az üzenetet küldte. Ahogy Isten kijelentette, mi ezzel a másik (1888) üzenettel foglalkoztunk.” (GCB, 1893. 185. old.).

Inkább belátásra, mint több tetre van szükség

Ha szembenézünk a teljes igazsággal, még nem jelenti azt, hogy kritikusak, kritizálók vagyunk. A múltra vonatkozó igazság nemcsak a titokzatos jelent világítja meg, az ismeretlen jövő iránt is reménységet nyújt. A teljes igazság mindig evangélium. Amikor megismerjük – a késői eső elnyerésére irányuló kísérleteink, hogy eredményes legyen a végső aratás – sikeresek lesznek. A leghosszabb kacskaringós út bizonyul majd a legrövidebb hazavezető útnak. A hit tapasztalata az igazság teljes meg- és elismerését előfeltételezi. Ám, amíg nem vagyunk hajlandók szembenézni az igazsággal, összes cselekedetünk felsorolása szükségszerűen kudarcra ítélt kell legyen, mert nincs benne a megmentő hit.

Isten vezetése alatt a történelem a valósággal való összeütközésre kényszerít.

- (1) Isten szeretete elvárja, hogy az örökkévaló, hatalommal hirdetett üzenet eljusson az egész világra. De azt is kijelentette, hogy a közöttünk uralkodó zűrzavarra nem adja áldását.
- (2) A modern világ hamis krisztusa ahhoz erőtlenné válik, hogy a maradék egyházat állandóan markában tartsa. Nem képes arra, hogy mint egésznek természetfeletti erőt adjon, ahogy más vallásos testületekkel teszi majd, mert az egyházon belül sok ezren vannak olyanok, akik ragaszkodnak a teljes igazság elfogadásához. Ezek lelkiismeretes h.n. adventisták a Szentírás alapján alapuló mély meggyőződésük miatt, nem fognak térdet hajtani a Baálnak. Nem engedik, hogy Baál sikeresen elhallgattassa őket, mert tudják magukról, hogy ők „Krisztus testének” tagjai. Szilárdan állnak, mint az a magányos Valaki a templomban, aki ezt mondta: „Hogyan merésztétek Atyám házáat piaccá változtatni!” (Ján 2,16).
- (3) A H.N. Adventista Egyház tehát nem fog kudarcot vallani a végső válságban, mert a tagság nagy részét alkotó, szívükben becsületes testvéreknek van tartalék ereje. Ez az erő meghiúsítja Baál utolsó kísérletét, hogy leigázza Izrael Istenét. Baál még arra sem képes, hogy hamis áldásait adjon egy két nézet között bizonytalankodó, megosztott népnek. A döntő tényező, ami az igazság végső győzelmét biztosítja, a mennyei szentély

megtisztítása, a világ Megváltójának Főpapi szolgálata, ami 1844 előtt még nem kezdődött el.

A következő lépést azoknak kell megtenni, akik azt állítják, hogy dédelgetik az „áldott reménységet”. A legteljesebb átadás értelmében dönteniük kell, hogy az egyik urat követik-e, vagy a másikat. Egy ilyen döntésben rejlő kihatások elég megdöbbentőek ahhoz, hogy elgondolkozzunk felettük.

2. Fejezet

Az első szeretet elhagyásának bűne

Senki sem kérdőjelezheti meg azok lelki tapasztalatának valódi voltát, akik az 1844-es megmozduláson keresztülmentek. A Megváltó közeli eljövételére váró hívők részére Jézus „értékes” volt és szívük mély, őszinte odaadásban egyesült. Felismerték, hogy a Szent Lélek félreérthetetlenül jelen van ebben a mozgalomban.

Ez volt az a meggyőződés, ami átalakította a helyes teológiai meglátásra épülő pusztá bizakodást, ami a „kicsiny nyáj” bizalmát a „nagy csalódáson” át fenntartotta. A H.N. Adventista Egyház, ami az igazi szeretet tapasztalatát élte át, a Lélek vajúdásában született azok révén, akik mindent feltettek arra a felismerésükre, hogy a Szent Lélek igazán munkálkodik közöttük. Így tehát egészségesnek született. Igazi hitben, s nem törvényeskedésben fogant.

Első éveiben igazi szívvel szerette az Urat és nagyra értékelte a Szent Lélek jelenlétét. Későbbi nehézségei ennek az első szeretetnek az elhagyásából erednek, valamint abból, hogy következetesen elmulasztotta felismerni Isten Lelkének munkáját.

Már az 1850-es években e Jézus iránti odaadás melegét sokak szívében kezdte átvenni egy ostoba „alvó” vagy „féléber” állapot az Úr fiatal hírnöke szerint. Az én alattomos szeretete kezdte átvenni az Üdvözítő iránti odaadó szeretet helyét és langymelegséget teremtett. Az igazság birtoklásából fakadó büszkeség és önelégültség kiszorította az őszinte, szívből fakadó Jézusba vetett hitet, pedig eredetileg ez vezetett az igazság elfogadásához.

Így tehát nem sokkal az 1844-es „nagy csalódás” és a kicsiny nyáj összegyülekezése után – akik megtartották hitüket – kialakult, kifejlődött a hármass angyal üzenet megértése terén egy bizonyos tökéletlenség. Ez az elégtelenség vagy tökéletlenség nem teológiai, hanem lelki természetű volt, mint egy serdülő kamasz, aki fizikailag nő, de máskülönben még gyerek marad.

Az igazság tüneményes fejlődésen ment át. A vitában legyőzhetetlennek bizonyult, de az „Úr szolgálai nagyon is az érvek erejében bizakodtak” – mondta Ellen White 1855-ben (BT. 1. köt. 113. old.). Megnehezítette, hogy ellenálljanak a nem tudatos, de alattomos kísértésnek, - hogy adják át magukat, dédelgessenek egy lelki büszkeséget. Talán nem látták, nem fogadták el és nem áldoztak az igazságért? Úgy látszott, érdem rejlik az efféle áldozatban. Prédikátorok és evangélisták állítják fel sátraikat az új közösségben, felpozícióba a többi prédikátort, megmozgatják a népszerű egyházakat,

győznek az érvek terén és a vitákban. Legjobb tagjaikat kigyűjtötték és megkeresztelték, új egyházat építettek és egyre több és több győzelmet arattak mindenfelé. Élvezték a siker eufóriáját.

Az ellenállás vezette őket oda, hogy egyre jobban dédelgessék a személyes és felekezeti elismerés reménységét, amiben a második adventkor részesülnek, mint a szeretett Megváltóval való találkozás szeretettől áthatott előérzetét, akár lesz elismerés ezen a találkozáson, akár nem. Hitük egyre inkább a tantételbeli igazságba vetett meggyőződés és az annak való engedelmesség cselekedete lett, amit inkább az én irányította jutalom iránti érdekeltség motivált, mint Krisztus kegyelmének szívből fakadó értékelése. Elkezdtünk büszkélkedni az igazság verhetetlen, megdönthetetlen tantételbeli bizonyítékaival ahelyett, hogy alázatosan járnánk az Úrtól való legmesszebbmenő függésben.

Az ellenállás vitathatatlanul a legalizmus egyik formája lett. Az ilyen tapasztalat gyakran ismétlődött az új adventista megtértek személyes életében. Helyesen értelmezve: az advent mozgalom története saját szívünk története. Közülünk minden egyes az egész mikrokozmosza, amint egy csepp víz is magában hordozza és kifejezésre juttatja az eső lényegét. Az elmúlt évek tapasztalata azt hirdeti, hogy nem vagyunk jobbak ősatyáinknál. Ahogy Pál tájékoztatta a Rómabeli hívőket „mi” is „ugyanazokat tettük” (Róm 2,1). Csak a felekezeti bűnt (f)elismerő belátással lehet eredményesen megoldani felekezeti történelmünk tévedéseit.

Hogyan eresztett gyökeret langymelegségünk?

Ellen White már korán felismerte, hogy problémánk lényege „első szeretetünk” elhagyása, a Krisztussal való bensőséges kapcsolat elvesztése volt, mivel nem értékeltük áldozatos szeretetét. Ő maga valószínűleg sohasem vesztette el az első szeretetét, mert mindig élesen és gyorsan felismerte a Szent Lélek megnyilatkozásait. De „mi” nem voltunk ilyen könnyű felfogásúak.

Örömmel énekelhetnénk W.H. Hyde-val: „Hallottunk már a fényes és szent országról, már hallottunk és szívünk örvend”, mégis állandó feszültség van a prófécia élő adományainak felismerése és megbecsülése valamint annak kiigazítása és rosszállása elleni, természetből fakadó neheztelésünk között. Miközben az Ellen White szolgálatát kísérő isteni Lélek ereje gyakran rákényszerítette az egyház vezetését, hogy elismerje üzenetének isteni tekintélyét, a vezetés, mint egész ritkán viseltetett igazi, szívbéli rokonszenvvel mély lelki vizsgálódása iránt. Az ilyen, belülről fakadó neheztelés nem meglepő részünkre, emberek részére. Ez Izrael egész ősi történetén át nyilvánvaló.

Ez azt jelenti, hogy szinte állandóan, folytonosan figyelmen kívül hagyták Ellen White komoly kéréseit, hogy térjenek vissza töredelmes és bűnbánó szívvel „első szeretetükhöz.” Ez a magatartás történelmünk legsötétebb időszakát eredményezte. A prédikátorok és hívők nem tudatos, ám mégis növekvő én-szeretete kiszorította a valódi hitet és ennek következményeképpen az a képesség is eltűnt, amelyik érzékelti tudja a Szent Lélek munkálkodását. Végül is olyan óriási fejlődés ment végbe, ami szinte elképzelhetetlen volt a pionírok számára (ma is majdnem így van esetünkben). 1888-ban bekövetkezett egy olyan alkalom, amikor egy hivatalos Generál Konferenciai ülésen felelős delegátusok bántalmazták az Istenség hatalmas harmadik Személyét (v.ö. 24. kézirat, 1892 külön bizonyágtételek, A sorozat 7. szám. 54. old.). Hogy tehettek ilyet h.n. adventisták?

Ha Ellen White folyamatos szolgálata nem lett volna, kétséges, hogy a mozgalom képes lett volna másképp túlélni, mint a Jehova tanúi, vagy az Isten világszéles egyházához hasonló törvényeskedő kultusz. Ez, - amit önmagában úgy általánosan igaznak ismernek el – egy feltűnően egyszerű kommentár mélyen fekvő hitetlenségünk természetéről. Néhány évtized alatt többször megismételjük a történelmet, ahogy az ősi Izrael is rőtta az évszázadokat a keresztútig. Egyetlen h.n. adventista sem tagadja, hogy az egyház Jeruzsálem volt. De még mindig a régi, nem pedig az új.

Nem ismertük fel a hármaskör üzenetben az örökkévaló evangéliumot. A tantételek igazak voltak, de a prédikátorok megvakultak a harmadik angyal üzenete valóságú megértése iránt, ahogy a zsidókat is meggátolta vakságuk, hogy az Ótestamentum igazi üzenetét megértsék. Amit a zsidók nem voltak képesek meglátni, az a kereszt helye volt szentély-szolgálatukban és régen-várt Messiásuk szolgálatában. Ugyanígy került el a 19. század végén élő testvéreink figyelmét a kereszt helye a harmadik angyal üzenetében.

Ellen White már 1867-ben beszélt a kereszt elvéről, mint olyan alapvető indítékról, ami h.n. adventista mivoltunkból fakadó valamennyi kötelezettségünket, életvitelünket ihletni hivatott:

Úgy egyesültünk a világgal, hogy elveszítettük szemünk elől a keresztet és Krisztusért sem szenvedünk... Az különböztetne meg a világtól, hogy elfogadjuk a keresztet (BT. 1.kötet, 525. old.). Túl sokat fontoskodunk és sürgölődünk vallásunk körül, miközben a Kálváriát és a keresztet elfelejtjük” (BT. 5. kötet, 133. old.).

Növekedés kontra fejlődés

Lelkiállapotunk megítélését még nehezebbé tette, hogy az egyház számbeli, gazdasági és tekintély szempontjából virágzó növekedést élvezett. Ez tükröződik az intézmények, a gazdasági és szervezeti erő állandó növekedésében is. Ez a világ 1844 utáni megvetése ellenére szinte a semminél is kevesebbel induló, igencsak kezdő mozgalom egy tartósan megalapozott, megbecsült felekezet formáját öltötte fel. Nekünk van a világon a legjobb, széles körben elismert egészségügyi intézményünk, és „nyugaton” az egyik legfejlettebb egyházi nyomdaüzemünk.

Nincs is semmi rossz az ilyen gazdasági növekedésben. Az elért fejlődés zöme a Prófétaság ajándékainak eszközeihez való ragaszkodás miatt következett be. Helyes és megfelelő dolog, hogy intézmények alapíttassanak, hogy a mű új területekre is eljusson, hogy mindenfelé gyülekezetek alakuljanak. De prédikátorok és laikusok egyaránt összetévesztették ezt a növekedést az advent-mozgalom valódi céljával és szándékával, a Krisztus visszatérésére való lelki előkészülettel. Az eredmény zűrzavar. A Review-ban publikált a „mű haladásáról” szóló hetenkénti beszámolóokban kezdett megnyilatkozni az önbecsülés és önelégültség.

Ezekben a „haladásról, fejlődésről” szóló beszámolóokban megnyilvánuló lelkület ellentétes azokkal a forró hangvételű, tanácsoló üzenetekkel, amelyeket Ellen White küldött ki ugyanabban az időben. Sok testvér szinte határtalan optimizmussal beszélt munkájáról. Igaz, Isten vezet, és a mozgalom az Övé. De az ihletés és a történelem arról számolnak be, hogy a mű legfigyelemreméltóbb jellegzetessége nem gazdasági növekedése, hanem érettségének hiánya.

Az advent-mozgalom elsődleges célja mindig az volt, hogy a maradék krisztusi jellemet fejlesszen, ami áldozatát igazolja.

Eddig a szentek egyetlen közössége sem üdvözölte örömmel még az érettségnek ezt a megtapasztalását, amit a Szentírás úgy jelképez, mint mennyasszonyt, aki „elkészítette magát” (Jel 19,7). Ez a végső maradék alkotja majd az Új Jeruzsálem lakosságát, miután minden korábbi nemzedék elpártolása felett győzött. Jellemükben láthatóvá válik a mennyei szentély megtisztításának gyakorlati eredménye. A megváltás terve el kell érje csúcspontját. Sátán és seregeinek kétkedéseit és vádjait örökre meg kell válaszolni. Maga az el nem bukott világegyetem is meg kell nyugodjon, amikor a megváltási terv teljes sikerének nagy bemutatóját szemléli a föld történelmének utolsó órájában. Az evangélium Isten hatalmaként kell megnyilatkozzon minden hívőnek üdvösségére (Róm 1,16).

Ennek az elsődleges célnak az elérésével kapcsolódik össze a második megvalósulása, a világmissziós evangelizációs program befejezése. A második cél elérését a Szentírás úgy mutatja be, mint ami az elsődleges megvalósulásakor azonnal biztosított (Máté,4,26-29; Jel 14,15; Ján 13,35).

Ha nem vakított volna meg minket az én-szeretet, a hármass angyal üzenet valóságát már régen megértettük volna, ez pedig már régen biztosította volna, hogy igazán előrehaladjunk a Krisztushoz hasonló jellem elsődleges céljának elérése felé. Helyette a másodlagos cél megvalósítása terén elért képzel haladás található.

Egy komoly probléma azonban mindjárt nyilvánvalóvá vált. A többi felekezet is ugyanilyen számbeli és intézményes növekedést munkál, csak messze jobban. Ez pedig azt feltételezi, hogy az efféle növekedés vajmi keveset jelent a menny művünkre árasztott valódi áldását tekintve. A folyamatban jobbra szem elől vesszük az elsődleges cél látását a másodiknak ebben az illuzórikus teljesezésében. A hivatalos beszámolók meggondolatlan következtetésekig jutnak, amelyek a pénzügyi vagy statisztikai haladásra alapozódnak. Az alábbi példa a büszkeség és önelégültség jéghegyének csúcsa:

E hatalmas felekezeti vállalkozás pénzügyi sikere nem lehet erősebb, mint a hit és cél, ami lelkesíti Isten választott népét. Ezek az összekapcsolt erőforrások az Úr seregei fejedelmének vezérlete alatt a nagy „Második Advent Mozgalom” korai diadalához vezetnek az egész világon (37. pénzügyi beszámoló – Generál Konferencia 1948. dec. 31. 9. old.).

Más szóval Isten választott népének lelki élete, hite és célja statisztikai feljegyzésekkel mérhető. Talán azt lehet mondani, hogy ez egy kirívó, idejétmúlt példa. De szemlélteti a túlsúlyban lévő, megrögzött gondolkodást, ami nemcsak akkor, hanem ma is, szinte mindenütt felismerhető. Szívünk szóhasználata azt kiáltja, hogy „gazdagok vagyunk és meggazdagodtunk”. Hitünk Szerzője és Bevégzője azonban az ellenkezőjét állítja:

Ilyen volt az egyház lelki állapota az 1888-as Generál Konferenciát megelőző évtizedben. Az Úr hírnöke gyakran ostorozta az én-szeretetet, ami egy teljességgel megromlott langymelegségben olyan fájdalmasan vált nyilvánvalóvá. Kétségbeesett erőfeszítéseket téve, hogy segítsen, az esedezés lángoló üzeneteit küldte hozzánk az 1888-as konferenciát megelőző években, hogy arra készítse prédikátorainkat és a népet, hogy fedezzék fel a mély, szívből fakadó Jézus iránti szeretetet, ami már szinte majdnem kiveszett. Keményen küzdött, de bizonyos oknál fogva a könyörgések jobbra süket fülekre találtak és eredménytelenek maradtak.

Isten egyszerű gyógyszere egy komoly felekezeti problémára

Valami dinamikus üzenet, valami egyszerű „ige” át tudná törni Laodicea szívét és el tudná érni az egyháznál egy rövid idő alatt azt, amit Ellen White több évtizedes buzgó, lelki szolgálata nem tudott elvégezni?

A válasz: igen. Az Úr terve szerint. Ilyen „igét” küld majd alázatos eszközei által 1888-ban, hogy az üzenet a késői eső és a hangos kiáltás kezdete legyen. Jövetelének körülményei igen szerények, olyan egyszerűek lesznek, mint amilyen a meleg volt, ami Jónás szőlőjét elhervasztotta és olyan alázatos, mint a születés a betlehemi csűrben. Isten küldött két fiatal ügynököt a tiszta igazság üdítő képviselőivel. Ellen White el volt ragadtatva üzenetüktől. Láttá, hogy üzenetük hogyan gondoskodott az adventizmus hiányzó láncszeméről, arról az indítékról, ami a törvényeskedés súlyos „kellene”-jét az apostoli odaadás örömteli készletésévé alakította át.

De a vezető testvérek miatt valóban felháborodott, akik nem voltak képesek megérteni: mi történt, akik elutasítóan viszonyultak hozzá. A két hírnökről így beszélt:

A pap karjaiba vette a csecsemőt (Jézust), de nem vett észre semmit és nem értett semmit. Isten nem beszélt hozzá és nem mondta: Ez Izrael vigasztalása. De mihelyt Simeon belépett... meglátta a kicsiny csecsemőt anyja karjaiban... Isten azt mondta neki: Ez Izrael vigasztalása... Volt valaki, aki felismerte Őt, mert olyan állapotban volt, hogy fel tudta fogni a lelki dolgokat...

Nincs kétségünk afelől, hogy az Úr volt Waggoner testvérrel, ahogy tegnap beszélt...

A kérdés az: Isten küldte az igazságot? Isten támasztotta ezeket a férfiakat, hogy hirdessék az igazságot? Én azt mondom: IGEN. Isten férfiakat küldött, hogy hozzák el nekünk az igazságot. Ami nem jutott volna el hozzánk, hacsak Isten nem küldött volna valakit, hogy elhozza nekünk... Én elfogadom és nem merem többé felemleni a kezem ezek ellen a hírnökök ellen, ahogy Jézus ellen sem, Akit fel kell ismerni hírnökeiben...

Zavarban voltunk, kétségek gyötörtek, a gyülekezetek készek arra, hogy meghaljanak. De most itt azt olvassuk (idézi Jel 18,1-t) (2. kézirat, 1890).

Mai problémánk

Egy évszázaddal később a szervezet világszéles még nehézkesebb gépezetével úgy tűnik sokkal nagyobb zűrzavart eredményez, mint 1890-ben, ha ugyanazt a langymelegséget, a már-már halni kész állapotot ki akarjuk küszöbölni. A felekezeti büszkeség és langymelegség sok nemzetben és kultúrában megdöbbentő problémát mutat. Továbbá az sem remélhető, hogy az idő pusztán múlása majd gondoskodik gyógyszeréről. Talán még Isten türelme is véget ér nemsokára. Az Úr nem tudja örökké elviselni langymelegségünk következményeit. Azt mondja, hogy olyan beteggé tettük Őt, hogy úgy érzi magát, mint akinek hánynia kell (erre utal az eredeti nyelv Jel 3,16-17-ben).

Jelenlegi, zavarba ejtő helyzetünk megértésének kulcsa annak valódi kiértékelésében rejlik: mi történt az 1888-as ülésszakon és mindez milyen következményekkel jár. Fel kell ismernünk ennek a lelki fordulatnak a valóságát közösségi jellegünkben világszerte ma. A késői eső és a hangos kiáltás

úgy kezdődött közöttünk, mint a csodálatos hatalom egyszerű, nem látványos üzenete. De ezeket a felbecsülhetetlen áldásokat kirekesztették, mert „bántalmazták” a Szent Lelket.

Hogyan történhetett ilyesmi, ezt kell áttekintsük a következő fejezetben.

3. Fejezet

A hangos kiáltás meglepetésszerűen jön el

1888-t megelőzően az egyház és vezetése évtizedekig a „felüdülés” idejét várta, amikor majd eljön a régen várt késői eső. Ez a közöttünk megnyilatkozó dédelgetett várakozás egy évszázaddal ezelőtt olyan volt, mint a Messiás régen várt eljövele a zsidók között Keresztelő János idejében.

Néhányan azonban felismerték, hogy a késői eső és a hangos kiáltás elsősorban az evangélium világosabb, tisztább megértése lesz. Meglepetésszerűen ért minket, amikor kiderült felőle, hogy ez maga a megnövekedett világosság.

A föld mennydörgésszerű megrázkódtatását vártuk a „legyetek készen” üzenetével és nem készültünk fel a kegyelem kinyilatkoztatásának csendes hangjára, ami pedig a harmadik angyal üzenetének valódi mozgatórugója. Természetfeletti erőt reméltünk, ami a nagyobb igazság elfogadásából kell fakadjon. Ez kell beragyogja a földet dicsőséggel.

Fennállt a rettenetes veszély, hogy a zsidó vezetők talán elvetik, visszautasítják Messiásukat, amikor „hirtelen” megjelenik. Éppen ilyen veszély leselkedett egyházunk felelős vezetőire, hogy talán mellőzik, elvetik a hangos kiáltást, amikor éppen elkezddőne. Ellen White már 1882-ben arra figyelmeztetett, hogy egy napon néhányan majd képtelenek lesznek felismerni az igazi Szentlelket.

Sokan közületek nem képesek felfogni, nem képesek érzékelni az Isten munkáját és jelenlétét. Vannak közöttünk felelős pozícióban lévő férfiak, akik azt vallják, hogy az olyan hit, mint Pálé, Péteré vagy Jánosé, régi divatú... és manapság elviselhetetlen. Kikiáltották felőle, hogy képtelen, misztikus és értéktelen az intelligens értelem számára. (BT. 5. kötet, 74. 79- old.)

Hamis optimizmus uralkodott („Tudom, hogy sokan kedvezően gondolkodnak a jelenről”) és egy nemsokára bekövetkező hatalmas rostálásban ezek a vezető munkások alkalmatlannak találtnak arra, hogy a válság korszakában a vezetés szerepét betöltsék: Azok, akik intellektusban, értelmi képességben és tehetségben bíztak, akkor majd nem állnak a „sorállomány” élére. Nem tartottak lépést a világossággal. Isten nem bízta a nyáját olyanokra, akik hitetleneknek bizonyultak. Az utolsó ünnepélyes munkában csak néhány nagy ember lesz foglalatoss. (BT. 5. kötet, 80. old.)

Ellen White arra az időre tekintett, amikor az Úr majd saját kezébe veszi a vezetést és emberi eszközöket támaszt, akikben bízhat:

Amikor olyan odaadó férfiak támadnak, mint Illés és olyan hitük van, mint neki volt, meg fogjuk látni, hogy Isten kinyilatkoztatja magát számunkra, ahogy a régi idők szent embereinek esetében is tette. Amikor olyan férfiak vannak, akik – miközben elismerik tökéletlenségüket, - a legbuzgóbb hittel folyamodnak Istenhez, ahogy Jákob tette, ugyanazokat az eseményeket fogjuk látni (BT 4. kötet. 402. old.).

Főként a Generál Konferencia elnökét figyelmeztette 1885-ben, hogyha ő és mások nem ébrednek kötelességük tudatára, nem fogják felismerni Isten munkáját, amikor a harmadik angyal hangos kiáltása hallhatóvá válik. Amikor a világosság kijön, hogy beragyogja a földet, ahelyett, hogy elfogadnák az Úr segítségét, gúzsba akarják kötni művét, hogy megfeleljen szűklátókörű elképzeléseiknek. Hadd mondjam el neked, hogy az Úr ebben az utolsó munkában nagyon is eltérő módon fog munkálkodni, oly módon, ami mindenféle emberi tervezéssel ellentétben áll. A munkásokat majd meglepi az az egyszerű eszközök, amelyeket az Úr használni fog, hogy igazságosságának tökéletes művét előmozdítsa. (1885. okt. 1. BT. préd. 300. old.).

Ezt a levelet megküldte G.J. Butlernek és S.N. Haskellnek is. Haskell gondosan odafigyelt az intésre és egyike volt annak a néhány testvérnek, aki éles elmével felismerte ezt a titokzatos dolgot, ami szemei előtt ment végbe három évvel ezelőtt. De Butler és sokan mások nem. Az Úr 1885-ben arra kényszerült, hogy mellőzzön tapasztalt munkásokat és fiatalabb, vagy ismeretlen eszközt alkalmazzon:

Az Úr gyakran munkálkodik ott, ahol a legkevésbé várjuk. Meglep minket, hogy saját választású eszközei által nyilatkoztatja ki hatalmát, miközben mellőzi azokat a férfiakat, akikre úgy tekintünk, mint akiken keresztül a világosságnak jönnie kell...

Sokan éppen azokat az üzeneteket vetik el, amiket Isten küld népéhez, ha ezek a vezető testvérek nem fogadják el őket... Még ha valamennyi vezető testvérünk el is utasítaná a világosságot, az ajtó akkor is nyitva marad. Az Úr majd támaszt embereket, akik a népnek az erre az időre vonatkozó üzenetet közvetítik. (Evang. szolg. 126. old.).

1882-ben ismét ez hangzik felénk:

Lehet, hogy csiszolatlan és egyáltalán nem lesz vonzó megjelenésű az egyszerű keresztény jellem tiszta ragyogásának megnyilvánulása.

Illés elvonta Elizeust a szántástól és a felszentelés palástját terítette rá. Ilyen nagy és komoly munkára vonatkozó hívással fordultak e vezető pozíciót betöltő testvérekhez... ha ezek a férfiak kevesek lettek volna saját szemükben és teljesen az Úrban bíztak volna, azzal tisztelte volna meg őket, hogy zászlaját hordozzák a győzelemre vezető diadalban...

Az Úr úgy fog munkálkodni napjainkban, ahogyan kevesen feltételezik. Olyan embereket nevel és magasztal fel, akiket Lelkének kenetével tanít, nem pedig a tudományos intézetek külsőséges nevelésével. (BT.5. köt. 81-82. old.).

Ezek az 1882-es bizonyágtételek ihletett előrelátásról tanúskodnak. Olyan volt, mintha egy kis asszony előre megírta volna 1888 történetét.

A küldöttek isteni kiválasztása

Abban a bizonyos 1882-es évben E.J. Waggoner olyan kiképzésen esett át, ami nyilvánvaló módon a Szent Lélek különleges vezetése alatt állott. Előkészült arra, hogy egy különleges munka eszköze legyen. Tapasztalatáról később így ír:

A Biblia tényleges tanulmányozását 34 évvel ezelőtt kezdtem el (1882). Úgy jelent meg előttem Krisztus, mint akit ténylegesen értem feszítettek keresztre. A nagy sátorban, a gyülekezet többségétől egy kicsit távolabb ültem a Healdsburg-ben (California) tartott tábor-összejövetelen egy borongós szombat délután. Semmi elképzelésem sem volt arról, miről is folyt az eszmecsere. Egyetlen ígére, sőt egyetlen textusra sem emlékszem. Egyedül az maradt meg bennem, amit láttam. Hirtelen világosság ragyogott körül engem és a sátor a déli napnál is ragyogóbban tündökölt előttem. Krisztust láttam a kereszten függeni, mint akit értem feszítettek keresztre. Ebben a pillanatban az első pozitív felismerésem az volt – ami úgy ért engem, mint egy mindent magával ragadó vízárdat – hogy Isten szeretett engem és Krisztus értem halt meg. Csak annyi tudatosult bennem, hogy két lény van az univerzumban: Isten és én. Akkor tudatosult bennem, világosan láttam és megértettem, hogy Krisztusban Isten önmagával békéltette meg a világot. Én voltam az egész világ, minden bűnével együtt. Biztos voltam, hogy Pál tapasztalata a Damaszkusz felé vezető úton nem volt valóságosabb, mint az enyém.

Azonnal eltökéltem, hogy a Bibliát ennek a látomásnak a fényénél fogom tanulmányozni, hogy másoknak segíthessek, hogy megértsék ugyanezt az igazságot. Mindig is hittem, hogy a Biblia minden egyes részlete (több-kevesebb elevenséggel) ezt a dicső kinyilatkoztatást (a megfeszített Krisztust) kell közvetítse. (1916. május 6. közvetlenül hirtelen halála előtt írta).

Ugyanazokban az 1888-at megelőző években az Úr munkatársát is előkészítette. Az igazság üzenete A.T. Jones-ra is rátalált, aki közkatona volt az U.S. hadseregében. Bár nem az iskolai nevelés „terméke” volt, éjjel-nappal tanulmányokat folytatott és mérhetetlen bibliai és történelmi tudást halmozott fel. S. S. Washburn, aki személyesen is ismerte őt, elmondta, hogy alázatos, buzgó és mély-érzésű ember volt, akinek hatásos imádságai bizonyosságát adták, hogy ismeri az Urat. (Interjú, 1950. jún. 4).

A fiatal Jones éles szellemi képességét meleg, egyszerű, gyermeki hit egyensúlyozta ki. Ebben az időben, amikor Isten felhasználta őt, hatalmas volt a prédikálásban és a személyes szolgálatban. Az 1888-at közvetlenül követő években Isten Lelkének komoly megnyilatkozása működött rajta keresztül azt a különleges szolgálatot is beleértve, amit Washingtonban, az Egyesült Államok szenátusában végzett, hogy megghiúítsa Blair vasárnap-törvény javaslatát. Ez az amerikaiak által élvezett majd egy évszázados vallásszabadság valójában az el nem ismert, meg nem becsült Jones és Waggoner hatékony erőfeszítésének a hagyatéka, akik szembeszálltak koruk vallási türelmetlenségével.

Isten Lelke ténylegesen előkészítette ezt a két fiatalembert, hogy kürtölje a maradék egyháznak és magának a világnak a régóta várt hangos kiáltás „kezdetét”:

Az Úr nagy irgalmában a legdrágább üzenetet küldte népének Jones és Waggoner testvérek által. Ez az üzenet a leghatékonyabban kell a világ elé tárja a felemelt Megváltót, az egész világ bűnéért hozott áldozatot... Isten azt adta hírnökeinek, amire népének szüksége volt. (1985. BT. préd. 91. 95. old.).

Az 1888-at követő nyolc éven át Ellen White gyakran beszélt úgy erről a két fiatalemberről, mint az „Úr hírnökeiről” és olyan szavakkal hitelesítette őket, amilyeneket soha senki másra nem mondott. A tőle származó ilyen jellegű állítások száma 200 és 300 között mozog. 1890-ben azt mondta:

Tételezzük fel, hogy kitörlöd azt a bizonyágtételt, ami az elmúlt két év során került elő, és Krisztus igazságosságát hirdette. Kire mutathatsz, ki hozta ezt a különleges világosságot a népnek? (RH. 1892. márc. 18).

1888-ban azt mondta:

Isten feltárja az isteni úton kijelölt férfiak előtt az igazság drágaköveit, amelyek a mi időnkre szólnak (8/a kézirat, 1888. A.V. Olson, Válságon át a győzelemig, 279. old. – ezentúl Olson).

Az üzenet, amit A.T. Jones és E.J. Waggoner közvetített számunkra, az Úrnak a Laodiceai gyülekezethez intézett üzenete volt (S.24. levél. 1892).

Amikor Ellen White először hallotta Waggoner üzenetét, azonnal megértette valódi jelentőségét. Ez az egyház és a világ részére adott különleges kinyilatkoztatás üzenete volt:

Megkérdezték tőlem, mi a véleményem a világosságról, amit ez a két férfi hirdet? Nos, ugyanezt hirdettem nektek magam is az elmúlt harmincöt év folyamán – Krisztus szeplőtelen szépségét. Ezt igyekszem elétek tárni. Amikor Minneapolisban Waggoner testvér kifejtette ezeket a gondolatokat, ez volt az első világos tanítás erről a témáról, amit emberi ajkáról hallottam, kivéve a férjem és a köztem lefolytatott beszélgetéseket. Azt mondtam magamban, hogy én azért látom ezt olyan világosan, mert Isten megjelentette nekem látomásban, ők (az üzenetnek ellenálló testvérek) pedig azért nem képesek így szemlélni, mert nem jelentetett ki nekik úgy, mint nekem, úgyhogy amikor valaki más képviseli azt, szívem minden rezdülése „ámen”-t mondott rá. (5. sz. kézirat. 1889.).

Modern szóhasználattal élve, megértette, hogy az üzenet egy áttétel, ami a motortól a hajtott kerekekhez továbbítja az erőt. „45 éve” túráztatja a motort, de az erő, ami arra hivatott, hogy célba vigye az evangéliumi megbízatást, még nem kapcsolódott össze vele. Megértette tehát, hogy az új üzenet, ami a régit kiegészítette, hogyan készíti elő e nemzedék népét valóságosan az Úr eljövételére. Nem csoda, hogy boldog volt!

Hogyan történt, hogy nem ismerték fel a hangos kiáltást?

Már egészen korán, 1890. ápr. 1-én – ahogy egyre inkább megértette – Jelenések könyve 18. fejezetének nyelvezetét alkalmazta az üzenetre:

Néhányan írtak nekem, akik azt kérdezték, vajon a hit általi megigazulás üzenete (1888) a harmadik angyal üzenete. Én pedig azt feleltem: Ez a harmadik angyal üzenete a valóságban. A próféta kijelenti: „Ezek után láttam a másik angyalt, aki alájött a mennyből, akinek nagy hatalma volt és a földet beragyogta dicsősége” (Jel 18,1). (1890. ápr. 1.).

1892-re Ellen White készen állt arra, hogy egyértelműen kijelentse, hogy az üzenet a régen várt hangos kiáltás kezdete volt.

A harmadik angyal hangos kiáltása már megkezdődött Krisztus, a bűnt megbocsátó Megváltó igazságának kinyilatkoztatásában. Ez amaz angyal világosságának kezdete, akinek dicsősége majd beragyogja az egész földet (RH. 1892. nov. 22.).

Figyeljük csak meg, hogy az angyal munkájának „kezdeté” az üzenet volt, nem pedig annak feltételezett elfogadása a vezetés vagy a nép részéről. Később majd látni fogjuk, hogy ennek valósága hogyan lesz hatalmas jelentőségűvé a válság idején.

Butler testvér, az egyház legnagyobb felelősséget hordozó tisztségviselője volt a legelső a hangos kiáltás drága igazsága iránti ellenállásban. Alig néhányan voltak csak készek lelkiileg felülemelkedni negatív befolyásán. A hangos kiáltással szemben tanúsított vak ellenállásában, az 1885. okt. 1.-én neki küldött ihletett figyelmeztetés tragikus beteljesedését szemlélhetjük (v.ö. BT. préd. 300. old.).

Vannak néhányan, akik azt szeretnék, hogy szülessen azonnali döntés a fennálló vitakérdésben. Melyik a helyes nézet? Minthogy ez Butler testvért is kielégítené, - azt tanácsolják - hogy ezt a kérdést azonnal el kellene intézzék. De felkészültek-e az elmék egy ilyen döntésre? Nem tudnám szentesíteni ezt az eljárást... Nem készültek fel arra, hogy biztonságos döntéseket hozzanak...

Semmi okát nem látom az efféle érzelmi állapot létrejöttének, mint ami ezen az összejövetelen megnyilvánult (1888. Minneapolis). A battle creeki-i elnököktől származó üzenetek csak arra valók, hogy felizgassanak titeket, hogy határozott álláspontot foglaljatok el. De figyelmeztetek benneteket, nehogy megtegyétek... Felizgatott érzelmek elhamarkodott megnyilatkozásokhoz vezetnek (15. kézirat, 1888. Olson, 295. old.).

Sohasem tudom elfelejteni azt a tapasztalatot, amire Minneapolisban tettem szert, sem azokat a dolgokat, amiket Isten akkor nyilatkoztatott ki részemre arról a lélekről, ami az embereket irányította, uralta a kimondott szavakat, a véghezvitt tetteket gonosz hatalmaknak engedelmessé... Ezen az összejövetelen egy másik lélek uralta, ösztönözte őket, és nem tudták, hogy Isten küldte ezeket a fiatal férfiakat, hogy különleges üzenetet hordozzanak, amit gúnyolódással és megvetéssel kezeltek és nem ismerték fel azt sem, hogy a menny értelmes lényei figyelik őket. Tudom, hogy ott akkor az Isten Lelkét megsértették (24. kézirat, 1892.).

Így tett ennek az egyháznak a vezetése, miközben dédelgette a várakozást, hogy a régen várt hangos kiáltásban majd igazolást nyer a világ előtt. A valóságban pedig a kegyelem lelkének ellenére cselekedett és megvetette igazságának gazdagságát.

Hadd tegyük világossá, hogy a Szent Lélek megsértésének ez a bűne azért nem tette megátalkodottá az egyház testületi magvát a megbocsáthatatlan bűnben. Az ősi zsidók Szent Lélek elleni vétke abban állt, hogy munkáját Sátánnak tulajdonították (Mk 3,22-30). Arról nem olvasunk sehol, hogy testvéreink az 1888-as időszakban ilyen messzire mentek volna, ámbár talán néhány személy így cselekedett. (Megsérteni a Szent Lelket meglehetősen rossz dolog). Ellen White továbbra is szolgálta ezt az egyházat egészen 1915-ben bekövetkezett haláláig. Kifejezésre juttatta hitét, hogy a megbocsátás lehetséges, és hogy problémánkra a megoldás nem a felekezeti széthullás, vagy az egyház elhagyása, hanem a felekezeti bűnbánat és a Szent Lélekkel való megbékélés.

A két hírnök úgy nevezett „hibái” nem szolgálnak mentségül üzenetük elvetésére

Az Isten kijelölt megbízottai által küldött világosság elvetése mindig megbocsáthatatlan. Nem a mi dolgunk, hogy ebben a késői időben hibát keressünk, csupán a tényeket figyelhetjük meg. A világossággal szembeszegülő testvérek komolyan úgy gondolták, hogy helyesen cselekszenek, mert az Úr által alkalmazott eszközök hibásaknak látszottak. Az Úr a szokásostól eltérő módon munkálkodott és ez meglepte a testvéreket. Ellen White jövő időt használva írta le, hogy mi történt, hogy a jelenben lejátszódó eseményeket lefesse.

Annak a hatalomnak a megnyilatkozásában, ami dicsőségével beragyogja a földet, csak valami olyat vesznek észre, amit vakságukban veszélyesnek vélnek, valami olyat, ami felkelti félelmüket és össze akarnak fogni ellene. Szembe fognak szállni a munkával, mert az Úr nem elvárásai és elképzelései szerint munkálkodik (RH. Külön kiadás, 1890. dec. 23.).

Korábban hajszálpontosan rámutatott a testvérek saját lelkében található akadályra. Együtt érezhetünk velük, mert a próba nagyon szigorú volt:

Nos, azt akarom, legyetek óvatosak mindnyájan, hogy milyen álláspontot foglaltok el. Vajon a hitetlenség felhőibe burkolóztok, mert megláttatok egy szót vagy egy parányi hibát, - ami becsúszhat – és abból ítéletek meg őket (Jones és Waggoner)... Meg kell figyeljétek, vajon az Úr munkálkodik-e általuk, és ha igen, akkor viszont el kell ismerjétek, hogy az Isten Lelke az, Aki megnyilatkozott bennük. Ha viszont úgy döntötök, hogy ellenálltok Neki, akkor éppen úgy fogtok cselekedni, ahogy a zsidók tették. (Prédikáció, 1890. márc. 9. – 2. kézirat 1890.).

Az idősebb, tapasztalt testvéreket sértette annak a látványa, ahogy Ellen White határozottan támogatta ezt a két viszonylag fiatal, ismeretlen embert – gyakorlatilag az egész munkáskar ellenében. A.G. Daniells testvér később azt mondta, hogy „majdnem egyedül kellett állnia szinte az egész Generál Konferencia ellenében” (A prófétaág nálunk lakozó ajándéka, 369.old.). Robert Olson az 1986-os Rio de Janeiropban megtartott évi tanácsülésen arról számolt be, hogy „nyíltan dacoltak Ellen White-tal az 1888-as ülésen (Adventist Review, 1986. okt. 30). Ha ez igaz, akkor úgy tűnik, Isten mellőzte a vezető testvéreket. Ez pedig zavarba ejtő.

Akiket Isten üzenettel küldött, csupán emberek voltak, de milyen üzenetet hordoztak? Van bátorságod elfordulni tőle, vagy nem tulajdonítasz jelentőséget neki, mert Isten nem tárgyalta meg veled, mit szeretnél jobban? (RH. 1890. dec. 27).

Isten alkalmat adott nektek, hogy felfegyverkezetten segítségére siessetek... Vajon felkészültetek-e? Csندben ültetek, mit-sem tettetek. Engedtétek, hogy az Úr szava földre hulljon, az Úr tehát olyan embereket fogadott, akik még fiúk voltak, amikor ti már az üzenet frontvonalát tartottátok. Nekik adta az üzenetet és azt a munkát, amit ti nem vállaltatok magatokra... Kritizálni fogtok? Mondjátok-e: kimozdulnak helyükből? Mégsem töltöttétek be azt a helyet, amelynek betöltésére Isten most elhívta őket. (BT. préd. 413. old.).

Az emberi természet olyan, amilyen. Az ellenkezők majd keresnek néhány fogódzópontot, hogy kételyeikkel beléjük kapaszkodjanak. Az a tény, hogy az Úr hírnökei „csupán” emberek, úgy tűnik, hogy ezt a szükségletet táplálja.

Akiket Isten üzenettel bízott meg, azok is csak emberek... Néhányan elfordultak Krisztus igazságosságának üzenetétől, hogy az embereket bírálgassák. (RH. 1890. dec. 27.).

A felelős állásokat betöltő testvérekhez szólva Ellen White megkérdezte: „Meddig gyűlölitek és vetítek meg Isten igazságosságának hírnökeit?” (BT. préd. 96. old.).

Megbecsült felekezeti szerzőink egyike kísérletet tesz arra, hogy bemutassa, hogy az 1888-as ellenállás indokolható. Figyeljük meg, mennyire kihangsúlyozza Jones és Waggoner „hibáit” és kárhoztatja őket, hogy ők okozták üzenetük elutasítását. Ezzel valójában az 1888-as előítéletet konzerválja, az órákat pedig száz évvel visszaállítja:

Nemcsak hírtelen természetű volt (Jones), de a beszéd és eljárás mód terén is kedvelte az egyediséget. ... néha féktelen és fegyelmezetlen volt, és éppen így adott okot a neheztelésre...

(Jones és Waggoner) felkiáltott: „Krisztus a minden” bizonyosságát adták, hogy nem voltak teljesen megszenteltek. (Nem becsületes módon idézi Ellen White-t, mint aki támogatja azt az elgondolást, hogy Jones és Waggoner viszálykodó lelkiületével hozzájárult a minneapolis konferencia rettenetes tapasztalatához).

Szinte kizárólag a hitre összpontosítottak, mint a megváltásban jelenlévő tényezőre... és nem voltak hajlandók figyelembe venni a másik oldalt is. Nem voltak teljesen hiba nélkül valók. Önteltek voltak és fennhéjázók.

Nem mutatták be azt a szeretetet és alázatosságot, amit a hit általi megigazulás közvetít... Jones és Waggoner szélsőséges tanításai azoknak a misztikus megfogalmazásaiban is megfigyelhetők, akik a hitet mindenné, a cselekedeteket pedig semmivé teszik... Tökéletlen csatornák voltak... Ahogy a vitára visszatekintünk, észrevesszük, hogy inkább bizonyos egyének (Jones és Waggoner) keltette viszálykodás okozta a problémát, mint a hitelvekben jelentkező különbözőségek (A.W. Spalding, A sereg vezérei, 591-602. old.).

Ez a negatív minősítése azoknak a férfiaknak, akiket az ihletés az Úr hírnökeinek nevez. Miközben tényleg „csak emberek” voltak, nehéz megérteni, miért kell az Úrnak ilyen különleges munkára olyan embereket választani, akik ugyanolyan „tökéletlen csatornák” megszenvedetlenek voltak (másokkal összehasonlítva). Éppen olyan „neheztelést, „rosszakaratot” kiváltó emberek, kegyetlenek és misztikusak voltak. Az Úr irtózik az önigazságú, viszálykodó lelkiülettől. De Jonesnak és Waggonernek az 1888-as korszakban nem ilyen volt a lelkiülete.

Miközben igaz, hogy Ellen White megdorgálta A.T. Jones-t, mert pillanatnyilag túl éles hangot ütött meg Uriah Smith-tel szemben az elő ülészekon a tíz szarvról szóló vitában, mindazonáltal a két atyafi védelmére kelt, akik keresztyének és úriemberek voltak. Arra is hivatkozott, hogy az ellenálló testvérek túlnyomó többsége sem bizonyíték a „mennyei megbízatás” mellett.

Vannak olyan modern íróink is, akik Jones-t és Waggonert éppen olyan bírálókat kifejezésekkel jellemzik, mint 1888-as ellenfeleik. De a két hírnök Ellen White korlátlan és feltétlen támogatását és jóváhagyását élvezte. Igaz, hogy ez az 1888-as korszakot követően végül is megszűnt, hiszen elbizonytalanodtak, botladoztak és eltévelyedtek. Valószínűleg ez az oka annak, hogy modern íróink 1888 tragédiájáért őket akarják hibáztatni. De helytelenül ítélik meg a tényeket.

Ellen White megjövendölte, hogy ez a tragikus fejlemény bekövetkezik, ha tovább folytatódik az üzenetük iránti ellenállás. Mindazonáltal hozzátette, hogy későbbi kudarcuk, bukásuk semmiképpen sem érvényteleníti üzenetüket és 1888 és 1896 között végzett szolgálatukat. Ebben az időperiódusban jóváhagyását, támogatását élvezték (Lásd a 10. fejezetet). Ha mi is kritizáljuk ezeket a „hírnököket” a hangos kiáltás kezdetének idejében, annyit jelent, minthogy jóváhagyjuk kortárs

ellenfelek vádjait. Logikailag ez igazolja annak a különleges, mennyből származó áldásnak az elvetését is. Bámulatos, hogy száz év elteltével még mindig kényszerítve érezzük magunkat, hogy saját hitetlenségünk következményeiért az Úr különleges hírnökeit hibáztassuk.

Ellen White-nak Jonesról és Waggonerről nagyon is az volt a véleménye, hogy igazi keresztény lelkületet tanúsítottak az 1888-as konferencia alatt és után (Kortárs szemtanúk beszámolója is alátámasztja állásfoglalását):

Doktor Waggoner nyílt, becsületes, őszinte módon szólt hozzánk. Egy dologban bizonyos vagyok. Mint keresztényeknek, nincs jogotok helyt adni az ellenségeskedés, rosszindulat és előítélet érzéseinek... Dr. Waggoner iránt, aki nézetét egyszerű, nyílt, becsületes módon tárta fel, ahogy egy keresztényhez illik... Hiszem, hogy nézeteit tekintve tökéletesen becsületes, és én tiszteletben tartom érzéseit és mindaddig bízom benne, mint keresztény testvéremben, amíg bizonyíték nincs arra, hogy erre méltatlan. A tény, hogy becsületes módon fenntart bizonyos, Szentírásból vett nézeteket, nem ok arra, hogy úgy bánjunk vele, mint egy bűnözővel, egy veszélyes emberrel és ne tegyük ki igazságtalan kritikának se. (15. kézirat, 1888. Olson, 294. old.).

Egy fiatal prédikátor, aki a Waggoner iránti előítélettel megterhelt elmével jött a minneapolis-i együttlétre, feljegyzéseiben ránk örökölte benyomásait arról a lelkületről, amit Waggoner tanúsított:

Mivel határozott előítélettel viseltetem Butler testvér javára és E.J. Waggoner ellen, előítélettől terhes gondolatokkal mentem el erre a konferenciára...

Ceruzával és jegyzetfüzettel kezemben figyeltem az eretnekségre és kész voltam arra, hogy észrevegyen a tévedéseket és hibákat találjak mindabban, amit csak előterjesztettek. Ahogy Waggoner testvér elkezdte mondanivalóját, nagyon eltérőnek látszott mindattól, amit kerestem. Második előadásának végére kész voltam arra, hogy megengedjem: becsületes akar lenni és előadásmódja sem mutatott semmiféle vitatkozó lelkületet és arról az ellenállásról sem szólt semmit, amit előre látott. Előadásmódja és a tiszta evangélium, amit képviselt, nemsokára megváltoztatta gondolkodásomat és viselkedésemet, és az igazság legbuzgóbb hallgatójává lettem... Waggoner testvér negyedik vagy ötödik előadásának a végére már legyőzött, leszelídült, bűnbánó bűnös voltam... Miután Waggoner testvér tizenegy tanulmányból álló sorozatát befejezte, a sorozat befolyása sokat elvett a vitatkozó lelkületből... (C. Reynolds, Az 1888-ban, Minneapolisban megtartott Generál Konferencián szerzett tapasztalatok, E.G. White hagyaték, D. adta. 189.).

Még Ellen White is védelmezte a fiatal hírnökök merész tanítását és látszólag tekintélyromboló lelkületét:

Férfiak jönnek Illés lelkével és erejével, hogy utat készítsenek az Úr Jézus Krisztus második adventjének. Az a munkájuk, hogy a görbe dolgokat egyenessé tegyék. Néhány dolgot le kell rombolni, néhányat pedig fel kell építeni (15. kézirat, 1888. Olson. 300. old.).

Egyetlen lélek se panaszkodjon Isten szolgálira, akik mennyei üzenettel jöttek hozzájuk. Ne keressetek bennük hibát, mondván: „Nagyon határozottak, kemény beszédekkel szólnak, de vajon nem szükséges-e? Isten majd belecsendíti a hallgatók fülét, ha nem fogadják el szavát, vagy üzenetét...

Lelkészek, ne hozzatok szégyent Istenetekre, ne szomorítsátok meg Szent Lelkét, hogy hátat fordítotok azok útjának és eljárásának, akiket kiválaszt. Isten ismeri a jellemet, látja választottai

kedélyét, vérmérsékletét. Tudja, hogy csak komoly, szilárd, eltökélt érzelmű férfiak látják ezt a művet teljes fontosságában. Bizonyágtételeik pedig olyan szilárdak és határozottak lesznek, hogy áttörik Sátán gátjait és akadályait (BT. préd. 410- 412. 413. old.).

Egy modern történész a csiszolatlan és feltételezhetően írástudatlan A.T. Jonest úgy jellemzi, mint egy „lompos járású, faragatlan magatartású, gesztikuláló, toronymagas, szögletes embert” (Spalding, i.m. 591. old.). White ettől egészen eltérő állásponton van:

Vannak keresztény munkások, akik nem nyertek főiskolai oktatást és nem biztosíthatták ezt az előnyt részükre, de Isten bizonyágát adta, hogy Ő választotta őket... Ő tette Vele együttmunkálkodó hatékony munkatársakká. Lelkületük tanítható. Érzik Istentől való függőségüket és a Szent Lélek van velük, hogy gyengeségeiken segítsen... Hangjában Krisztus hangjának visszhangja hallható. Nyilvánvaló, hogy Istennel jár, hogy Jézussal volt és Tőle tanult. Ő vitte be az igazságot a lélek belső szentélyébe, ez pedig részére élő valóság. Az igazságot léleknek és erőnek megmutatásában terjeszti elő. A nép hallja az örömteli hangot, Isten szól szívükhöz az Ő szolgálatára odaszentelt eszközökön keresztül... Valóban ékesszólóvá válik. Buzgó és komoly. Azok pedig, akikért munkálkodik, szeretik.... Hibáit megbocsátják és elfelejtik. Hallgatói nem lesznek gyengék és képmutatók, hanem köszönetet mondanak és hálások lesznek Istennek a kegyelem üzeneteiért, amit szolgálja által küldött...

Az ellenkezők képzeletük nagyító üvege alá tarthatják a kifogásolható, kellemetlen parányi részecskét addig, amíg az atom akkorának nem látszik, mint maga a világ, a menny drága világosságát pedig kizárják tekintetük elől... Miért foglalkoztok oly sokat azzal, ami talán kifogásolhatónak látszik előttek a hírnökökben, és miért söpritek félre azokat a bizonyítékokat, amiket Isten adott azért, hogy az igazságra vonatkozó gondolkodásmódot kiegyensúlyozza? (Keresztény nevelés, 1893. FE. 242. 243. old. RH. 1893. ápr. 18.).

Maga Ellen White tapasztalatának és korának kijáró teljes tiszteletével, és mint az Úr hírnöke magasztos helyzetének tudatában, megtiszteltetésnek tartotta, hogy támogassa Jones és Waggoner munkáját:

Helyről-helyre utaztam, összejövetelekre jártam, ahol Krisztus igazságosságának üzenetét prédikálták. Előjogomnak tartottam, hogy testvéreim oldalára álljak és bizonyágot tegyek az erre az időre szóló üzenet mellett. (RH. 1890. márc. 18.).

Az üzenet elvetésének valódi oka

Amint újraolvassuk az 1888 utáni évekre küldött ihletett üzeneteket, sürgetve az üzenet elfogadását – nem vagyunk képesek megérteni, ha csak felszínesen olvassuk őket – miért jártak ezek az üzenetek kudarcra. Mi is elkövettük azt a tévedést, hogy azt feltételeztük: testvéreink valóban eljutottak oda, hogy teljes szívvel elfogadják.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni egy fontos tény. Hogyan fogadhatja el valaki az Isten küldött üzenetet, miközben gyűlöli, megveti a hírnököket, akiket Isten felhasznált? „Csak emberek” voltak. Határozottak és bátrak és sajnos az atyafiak presztízse és békessége ellenére nekik volt igazuk. Ez pedig az Úr szabadulásukra küldött választott eszközeiből a botránkozás céltábláit és bűnbakokat

csinált a fennálló, uralkodó hitetlenség miatt. Az, amit az Úr élet illatának szánt, halál illata lett halálra. Az, amit Isten műve befejezésére küldött, a hosszú késlekedés kezdetévé lett.

Az üzenet elfogadása túl nagy megalázkodást igényelt. Hallgatólagosan arra a következtetésre jutottak, hogy Isten valamiképpen elégedetlen azok lelki állapotával, akik alkalmas csatornák voltak a mennyből származó különleges igazság közvetítésére. Figyeljük meg Ellen White a probléma lényegére vonatkozó analizisét:

Ha engedik, hogy a Minneapolisban felragyogó világosság sugarai meggyőző hatalmával fáradozzanak azokért, akik ellenálltak a világosságnak, ha mindnyájan engedtek volna útjainak és alárendelték volna akarataikat Isten Lelkének, a leggazdagabb áldásokban részesültek volna, az ellenségnek csalódást okoztak volna és meggyőződésük iránt hűséges emberekként állhattak volna meg. Gazdag tapasztalatban lett volna részük, de az én azt mondta: NEM. Az én nem engedte magát szétfűzni, az én küzdött a hatalomért és minden egyes lélek újra megpróbáltatni azon a ponton, ahol akkor kudarcot vallott... Az én és a szenvedély gyűlöletes jellemtulajdonságokat fejleszt. (19. levél. 1892.).

Sokan gyűlölettel viseltetnek azok iránt, akiket Isten különleges üzenettel bízott meg, hogy a világnak közvetítsék. Ezt a sátáni munkájukat Minneapolisban kezdték el. Utóbb, amikor látták és érezték a Szent Lélek megnyilatkozásait, ami bizonyította, hogy ez az üzenet Istentől származik, annál inkább meggyűlöltek, mert bizonyság volt ellenük. (BT. préd. 79. 80. 1895.).

A Szent Lélek azonban időről-időre saját választott eszközei által nyilatkoztatja ki az igazságot és nincs ember, nincs olyan pap, vagy főember, akinek joga volna azt mondani: „Ne tárd a nyilvánosság elé nézeteidet, mert én nem hiszek bennük!” Ez a csodálatos én annyira felbátorodik, hogy tiltja a Szent Lélek tanításait (BT. préd. 1896).

Az ellenállók nem hallották meg és megérteni sem fogják. Miért? Nehogy meg kelljen térniük és el kell ismerjék, hogy elgondolásaik nem voltak helyesek. Túl büszkék voltak ahhoz, hogy ezt megtegyék és ezért továbbra is visszautasították Isten tanácsának és világosságának bizonyítékait, amelyeket kaptak... Ez az a terület, ahol néhány vezető testvérünk most halad. (25. kézirat, 1890).

Ahogy a múltban is, a próféta igazságot feltáró elemzése nem volt hízelgő és nem volt szívesen fogadott. De részünkre ma jó hír a valósággal való szembenézés.

A szilárd kősziklára csak akkor helyezhetjük lábainkat, ha hajlandók vagyunk szembenézni a teljes igazsággal. Eljött az ideje annak, hogy megtegyük és senki sem állíthatja vissza az órát.

Ki volt az a „néhány”?

Figyeljük meg a kifejezést: „Néhány vezető testvérünk elvetette Isten tanácsát.” Lehetséges megismerni az igazságot arra vonatkozóan, hogy a „néhány” milyen arányra utal?

Hat évvel később Ellen White egy általános megjelöléssel azonosította azokat, akik visszautasították az üzenetet. A „néhány” vezetőnk többségüket tekintve, a legbefolyásosabb atyafiak voltak: A világosságot, amely dicsőségével be kell ragyogja a földet, visszautasították és saját vezető testvéreink cselekedete folytán Isten nagy mértékben távol tartotta a világtól” (96. levél,

1896., Válogatott üzenetek, 235. old.). Kivétel nélkül, következetesen „saját vezető testvéreinkkel azonosította azokat, akik visszautasították a világosságot. „Sokan” elvetették és csak „néhányan” fogadták el (Lásd a 4. fejezetet!).

1888 példázata mai helyzetünket is megvilágítja:

A zsidók visszautasították Krisztust, mert nem várakozásuknak megfelelően jött el...

Ez a veszély leselkedik a gyülekezetre, nevezetesen, hogy ha halandó emberek ötletei szabják meg a Szent Lélek útját, hogyan jöjjön el. Noha nem voltak tudatában, néhányan mégis így tettek. A Léleknek pedig el kell jönnie, de nem azért, hogy embereket dicsőítsen, vagy téves elméleteket támogasson, hanem hogy megfeddje a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében, ezért sokan elfordulnak tőle. (BT. préd. 64. 65. 1896.).

Az 1888-as üzenet nyilvánvaló módon jóval több volt egy mellőzött tantétel pusztá újjrahangsúlyozásánál. A konferenciára eljött küldöttek váratlanul szemtől-szembe találták magukat Krisztussal, amikor üzenetével szembesültek. „Mi a hit általi megigazulás?” „Isten munkája, ami az ember dicsőségét porba dönti” (Krp. 104. old.). A konfrontáció lelkük porba alázását is magába foglalta, erre pedig nem voltak felkészülve. Rosszul viszonyultak ahhoz, hogy a bűnbánat könnyei peregjenek arcukról.

Amikor visszatekintünk, megláthatjuk Krisztus szeretetét, ami megolvasztja a szíveket és a hivatásos klerikusi büszkeséget. Megmámorosodtak a sikertől és a szív megalázkodása botránykővé lett.

Talán még ma is ez a mi problémánk?

4. Fejezet

Elfogadás vagy elutasítás:

Élesebb fókuszpontban a kutatás

Akár elfogadták az 1888-as üzenetet, akár visszautasították: ez több akadémikus vitakérdésnél. Amennyire lehetetlen az evangéliumot a kereszt történetétől elválasztani, éppen annyira nem lehet az 1888-as üzenetet anélkül megbecsülni, hogy látnánk történelmének igazságát. Nem érthetjük meg pontosan jelenlegi, Krisztussal való testületi kapcsolatunkat sem, ha nem értjük meg annak valóságát. A zűrzavar veszélyes, mert jól ismert tény, hogy a nép, amelyik nem ismeri történelmét, arra kárhoztatja magát, hogy megismételje, és talán már így is tesz.

Ellen White történelmi beszámolója világos, és aligha lehet félreérteni. Mindazonáltal az egyik szerző úgy mutatja be a történelmi bizonyítékokat, hogy könnyen félre lehet őket érteni:

Gyakran vitatják a kérdést? „Mi történt az 1888-as minneapolis-i Generál Konferenciát követően? Elfogadta-e vagy elvetette-e az egyház a megváltás evangéliumára helyezett új hangsúlyt?

Ha valaki azoknak az éveknek a feljegyzéseit tanulmányozza, hogy bizonyítékot keressen arra, hogy elfogadták-e, megtalálhatja, amit keres.” (N.F. Pease, A megmentő hit, 43. old.).

A fontos kérdés azonban nem az, hogy az egyház elfogadta-e az üzenetet. Ellen White azt állítja, hogy „Sátánnak sikerült nagy mértékben elzárnia népüktől” (v.ö. Válogatott üzenetek, 234. 235. old. 1896.). Az egyháznak sohasem volt ilyen kedvező alkalm, hogy csűrés-csavarástól és szembenállástól mentesen szemlélje. A kérdés az: vajon a vezetés elfogadta-e? Ellen White őszintén beszél erről. Bizonyágtétele jelenvaló igazság, lelki álláspontot leplez le ma is.

A világszéles H.N. Adventista Egyháznak tekintélyes kiadványok tanították, hogy a vezetés túlnyomó többsége elfogadta az 1888-as üzenetet abban a nemzedékben és mindig is az egyház biztos tantételbeli tulajdonában volt. Ez a „gazdag vagyok és meggazdagodtam” féle feltételezés. Röviden fogalmazva, a hivatalos nézet a következő:

A h.n. adventista munkások és a laikus tagság közkatonái elfogadták az (1888) előterjesztéseket Minneapolisban és áldást nyertek. Bizonyos vezető emberek azonban ellenálltak ennek a tanításnak (az újrazivsgált 1888 kéziratának további értékelése, Generál Konferencia, 1958. szeptember 11).

Egy tekintélyes kötetet, - ami már megjelenésekor két Generál Konferencia-i elnök jóváhagyását élvezte – „kb. hatvanan olvasták el legtehetségesebb tudósaink közül, kritikus alapállásból... Kétségtelen, hogy történelmünkben egyetlen kötetnek sem volt ilyen kiadást megelőző támogatásban része” (8. old.). Ez a könyv arról tájékoztat bennünket, hogy az üzenet iránt tanúsított ellenállás szinte jelentéktelen volt, mert végül az 1888-as ülésre küldött delegátusok közül tíznél is kevesebben vetették el, vagy ítélték meg kedvezőtlenül az üzenetet. Ez a meghökkentő nézet közelebbi figyelmet igényel, mert ha ez igaz, akkor el kell higgyük

A vádat, miszerint a hit általi igazság tanítását a felekezet vagy legalábbis annak vezetősége 1888-ban elvetette, a konferencián személyesen jelenlévők cáfolták meg. Ez nem helytálló és támogatható feltételezés. Egyszerűen történelmileg nem igaz... Néhány vezető testvér a világosság és az áldás útjába állt, de a vezetők, mint csoport sohasem utasították vissza a hit általi igazság bibliai tantételét (Elhívott mozgalom, 266. old. 1971.).

Az 1888-as minneapolis-i Generál Konferencián regisztrált kb. kilencven delegátusból, húsznál is kevesebben voltak – következésképpen még a résztvevők egy negyedét sem tették ki - azok, akik igazán harcban álltak az üzenettel...

Ezek többsége, akik ellene álltak, bűnvallomást is tett és ettől kezdve nem ellenkeztek többé... Csak a makacs ellenállók. A vaskalaposok kicsiny magja állt továbbra is ellen...

A „néhány”, aki elvetette, húsznál is kevesebbnek bizonyult a több, mint kilencvenhez képest. Ennek alig egy negyede volt. Olson szerint a húsz ellenálló többsége is megvallotta bűnét, és ettől kezdve már nem álltak ellen, hanem elfogadták az üzenetet (u.o. 367-369. old.).

Ez a könyv továbbá arról tájékoztat bennünket, hogy az üzenetet 1888-ban elsőként az egyház vezetése fogadta el:

A felekezet, mint egész, különösképpen annak vezetése nem utasította vissza sem a hit általi megigazulás üzenetét, sem annak 1888-ban kifejtett megfogalmazását, sőt 1888-at követően sem... Az új elnök teljes szívből elfogadta és kitartott a hit általi igazságosság tanítása mellett... A mozgalom felelős vezetői 1888-1897-ig biztosan nem utasították el... (u.o. 370-371. old.).

Mind a ketten – a Generál Konferencia elnöke és alelnöke is – egymástól függetlenül kifejezésre juttatták egyetértésüket:

A H.N. Adventista Egyház szolgálatában eltöltött 55 évem során... egyszer sem hallottam arról, hogy munkás vagy laikus ellene szolt volna a hit általi megigazulás üzenetének... Mindeztidáig nem jutott tudomásomra, hogy az adventista kiadványokban megfogalmazásra került volna efféle ellenállás (A.V. Olson, Válságon át a győzelemig, 232. old. 1966).

Becsületes dolog azt mondani, hogy az (1888) üzenetet hirdették a szószékről, a sajtó segítségével és Isten megszentelt népe ezreinek élete által.... Adventista prédikátorok és evangélisták hirdették ezt az életbevágóan fontos igazságot az egyház szószékeiről és nyilvános emelvényekről a Krisztus iránti szeretettől lángoló szívvel. (u.o. 233. 237. old.).

Néhányan azt feltételezték – egészen tévesen – hogy a H.N. Adventista Egyház eltévelyedett, mert nem ragadta meg ezt az alapvető keresztény tanítást (az 1888-as üzenetet) (R.R. Figouhr G.K. elnök „Az egyedül hit által” c. mű előszavában vii. old. N.F. Pease, 1962.).

Az Ellen White Hagyaték titkári tisztét régóta betöltő testvér arról biztosít bennünket, hogy az üzenetet általánosan elfogadták:

Az az elgondolás, hogy a Generál Konferencia és így a felekezet elvetette a hit általi igazságosság üzenetét 1888-ban – megalapozatlan. A kortárs feljegyzések nem adnak alapot a felekezetszintű visszautasítás feltételezésére. Nincs egyetlen Ellen White-től származó állítás sem, ami azt mondja: így történt... A történelmi feljegyzés, hogy az ülésszakot követő időszakban az egyház széles munkamezején is elfogadták, azt az elképzelést támogatja, hogy az üzenet iránti tiszteletteljes magatartás egészen általános volt... Úgy tűnik, mintha a Minneapolis-i Generál Konferencia ülés egészen aránytalanul eltolódott hangsúlyt kapna (A.L. White, A magányos évek, 396. old. 1984.).

Több tudós iránymutatását követve egy másik szerző megjegyzi:

Ez azt jelenti, hogy az egyház, mint egész, sőt még a vezetés is visszautasította az 1888-as üzenetet? Egyáltalán nem. Néhányan elvetették – a zajos kisebbség – az új vezetés azonban egy szívvel támogatta, hogy új nyomatékot kapjon az üzenet (Marjorie Lewis Lloyd, Túl lassú kibontakozás (Too slow Getting Out) 19-20. old.).

Ha ezeket a hivatalos nézeteket a történelem és Ellen White bizonyágtétele megalapozza, erkölcsi kötelességünk elhinni. De van egy problémánk, mert Ellen White a vezetés 1888-as üzenet iránti magatartását, megnyilvánulását ismételten a zsidók Krisztus elleni magatartásához hasonlítja.¹ Ez pedig nem az elfogadás volt.

Ha ezek az állítások igazak, nehéz megérteni, hogy Ellen White-nak miért kellett egy évtizeden keresztül, vagy még annál is tovább aggodalmaskodnia azért, amit ő mondott, hogy a székhelyen munkálkodó „testvéreink” továbbra is elvetették az üzenetet, amikor olyan kevesen voltak ellene. Az Úr az egész világegyháztól visszatartaná a késői eső és a hangos kiáltás áldásait, ha tíznél is kevesebb prédikátor tanúsított kitartó ellenállást, akik még csak vezetők sem voltak?

¹ V.ö. 9. kézirat, 1888. Válságon át a győzelemhez, 292. old.; 15. kézirat, 1888. u.o. 297. old. 300. o; 13. kézirat, 1889. RH. Márc. 4. 11.; 1890 aug. 26. 1893. ápr. 11. 18. BT. préd. 64. 75-80. Különleges BT. A-sorozat, 6. sz. 20. old. Különleges bizonyágtételek; a RH hivatala részére, 16. 17. old. FE, 472. old.

Ha pedig ez így van, reménykedhetünk-e valaha is abban, hogy ha a menny talán még küld nekünk valamilyen üzenetet, azt nagyobb arányban fogadják el? Ha az Úr ilyen jelentéktelen ellenállás miatt mindnyájunktól visszatartja Szent Lelkének áldásait, milyen reményünk lehet arra, hogy valaha is befejeződhessen az evangéliumi megbízatás műve?

A zsidók tagadják, hogy elvetették a Messiást

A zsidó tagadásnak két formája van: a.) a félreértett identitás esete: A Názáreti Jézus nem a messiás volt – mondják – tehát az Ő elvetése sem komoly hiba. b.) A téves vádaskodás esete: a rómaiak, nem pedig ők feszítették keresztre. (v.ö. Max I. Dimont, Zsidók, Isten és történelem, 138-142. old.).

A fenti állítások többségében nyilvánvaló, hogy nekünk is hasonló a problémánk: a.) van egy félreértett azonosítás. E szerzők közül majd mindegyik kitér a tény elől, hogy az 1888-as üzenet a késői eső és a hangos kiáltás kezdete volt. Gyakorlatilag kivétel nélkül az 1888-as üzenetet a hit általi megigazulás 16. századi protestáns doktrínájának pusztán újrarahangsúlyozásával azonosítják, ahogy a népszerű egyházak tanítják.² b.) A rossz helyre célzott vádaskodás problémája: egyetemesen kitartanak amellett, hogy csak néhány jelentéktelen személy állott ellene és vetette el az üzenetet, a döntő többség pedig olyannyira bűnbánatra jutott, hogy végül az egyház felelős vezetése meglehetősen jól fogadta az üzenetet (többségében elfogadta az üzenetet).

Dr. Froom azt állítja, hogy A.W. Spalding és L.H. Christian 1888-as üzenetre vonatkozó beszámolóit „tökéletes összhangban” vannak a tényekkel (i.m. 268. old.). A.V. Olson pedig ugyancsak azt feltételezi, hogy Spalding a szóban-forgó vitakérdésben a „teljes igazságot” képviseli (i.m. 233. old.). Beszámolóik jelentősen eltérnek Ellen White állásfoglalásaitól, de mivel ilyen teljes mértékű modern jóváhagyást élveznek, megérdemlik, hogy közelebbről szemügyre vegyük őket:

A h.n. adventisták tapasztalatában a 80-as évek legnagyobb eseménye a kereszténység alapvető tantételébe vetett hitük újrafelfedezése, újrafogalmazása és újbóli tudatosulása volt... Az évszázad utolsó évtizede szemtanúja volt annak, hogy ez az evangélium hogyan alakította át az egyházat egy olyan közösséggé, amelyik felkészült arra, hogy isteni küldetését betöltse. Az egyház a hit általi megigazulás megújító üzenete által életre kelt (A.W. Spalding, A sereg vezérei, 583. 602. old. 1949.).

1888 figyelemreméltó mérföldkő a h.n. adventista történelemben. Tényleg olyan volt, mint egy kontinentális vízvázalstól keresztülhaladó új országba vezető átkelés. Néhányan, akik ostromozták a testvéreket, reformereknek nevezték magukat és megpróbálták úgy beállítani a dolgokat, hogy az ülésszak kudarc és vereség volt, bár az igazság dicső győzelem formájában bontakozott ki... Munkánkban is új időszakot vezetett be – a megújulás és lélekmentés időszakát... Az Úr csodálatos

---

² Pease egy rövid utalást tesz Ellen White 1892. nov. 22. állítására, ami az „üzenetet a hangos kiáltás kezdetével” azonosítja (Egyedül hit által, 156. old.). Általánosságban azonban az üzenetet a népszerű protestáns tantétel újrarahangsúlyozásával azonosítja. Froom elismeri az üzenetet a késői eső kezdetének, de logikátlanul ellentmond önmagának, amikor kitart amellett, hogy ez ugyanaz az üzenet, amit a korszak népszerű protestánsai prédikálnak (Elhívott mozgalom, 262. 318-325. 345. 561-570. 662-667. old.). A többi író teljesen figyelmen kívül hagyja Ellen White az üzenet azonosítására vonatkozó megállapításait.

győzelmet adott népének. Új lelki ébredés kezdete volt az adventisták között, egy dicső nap hajnalhasadása.

Az 1888-ban kezdődő nagy minneapolis-i megújulás hatását követően az egyház gazdag volt szentségben és missziós eredményekben. (K.H. Christian, A lelki ajándékok kincsestára, 219. 223. 224. 237. 244. 245. old.).

Figyeljük csak meg, hogy egyik szerzőnk akaratlanul is beteljesíti Krisztusnak a Laodiceabeli gyülekezet vezetésére vonatkozó prófeciáját. Éppen azt a kifejezést használja, amit Krisztus helyez a gyülekezet angyalának ajkára (Jel 3,14. 17), aki azt állítja, hogy „gazdag vagyok és meggazdagodtam” az üzenet feltételezett elfogadása által.

Elfogadták vagy elvetették az üzenetet?

Szerzőnk bizonyára nem akarná egyik korábbi Generál Konferencia elnökre rásütni azt a bélyeget, hogy az atyafiak „hóhéra” volt. Ám logikailag A.G. Daniells mégis beleillik ebbe a kategóriába, mert világosan állítja, hogy 1888 történelme „vereséget” jelentett Isten ügyének előrehaladó folyamatában. Megfogalmazásai teljes ellentétben állnak jóváhagyott szerzőink állításaival:

Krisztus igazságának ez az üzenete az Úr művében dolgozó komoly, józan férfiak részéről ellenállásra talált. Az üzenetet (1888) sohasem fogadták el, nem hirdették és szabad folyást sem adtak neki, ahogy pedig kellett volna annak érdekében, hogy a gyülekezettel közölje azokat a felbecsülhetetlen áldásokat, amelyeket magában rejtett...

A vélemények megoszlása és a versengés, ami a hit általi megigazulás üzenete iránt megnyilatkozó ellenállás nyomán keletkezett a vezetők között, igen kedvezőtlen visszahatást eredményezett. A testvérek nagy része zavarba jött és nem tudta: mit tegyen...

Az ellenállás mögött a gonosz mesterelme alattomos támadása nyilatkozott meg... Milyen rettenetesek kell legyenek győzelmének eredményei, amikor vereség éri az üzenetet!... (A.G. Daniells, Krisztus a mi igazságunk, 47. 50. 53. 54. old. 1926.).

Figyeljük meg a „vereség” szót. Éppen a „győzelem” ellentéte. Daniells könyvében végéig kitart amellett, hogy nem következett be semmilyen felekezet-széles megújulás, sőt az üzenetet sem fogadták el és elfogadásának tapasztalatában sem részesültek 1926-ban. Szerinte a megújulás még a jövőben van:

A későbbi évek során (1888 óta) egyre inkább az a vágy és remény – sőt hit - bontakozott ki, hogy egy napon felragyog a hit általi megigazulás üzenete a maga dicsőségében, hatalmában és értékében, - és teljes elfogadásra talál. (u.o. 43. old.)

A „hatalmas megújulást”, amiről mások azt vallják: már megtörtént, Daniells ami „megtörténhetett volna” kategóriába sorolja.

Az igazi életszentségnek micsoda hatalmas megújulása, a munka befejezése érdekében munkálkodó isteni hatalomnak micsoda hatalmas megújulása juthatott volna el népünkhöz, ha

valamennyi prédikátorunk úgy távozott volna arról a konferenciáról, ahogy az Úrnak ez a hűséges, engedelmes szolgálja tette (Ellen White). (u.o. 47. old.).

Ellen White is el kellett jusson (bizonyára el is jutott) arra a lelkültre, ami az „atyafiak hóhérait” jellemzi, mert az 1888-as korszak végét úgy emlegette, mint ami ellenségünk részére a győzelem kedvező lehetősége volt, mert azt mondta, hogy Sátán igen-igen sikeres volt abban, hogy az üzenetet a világtól és az egyháztól egyaránt távol tartsa (Válogatott üzenetek, 1. kötet. 234. 235. 1896.).

A.T. Jones is – amikor az Úrral járt, bizonyára ugyanerre a lelkültre jutott el, de nemcsak ő, hanem az 1893-as Generál Konferencia ülésre összesereglett gyülekezet is. Mégis igen közel jártak a valódi helyzethez. Egyetlen ember sem mert kihívást intézni a szónokhoz, mert mindenki tudta, hogy az igazságot szólja:

Krisztus igazságának üzenete mikor kezdődött közöttünk, mint nép között? (egy vagy két testvér a hallgatóságból: 3 vagy 4 évvel ezelőtt). Mennyi volt? Három vagy négy? (A gyülekezet: négy). Igen, négy. Hol történt mindez? (a gyülekezet: Minneapolisban). Mit utasítottak vissza ott Minneapolisban a (vezető) testvérek? (Néhányan a gyülekezet tagjai közül: A hangos kiáltást). Abban a félelmetes helyzetben, ott Minneapolisban mit utasítottak vissza tehát? Elvetették a késői esőt – a harmadik angyal üzenetének hangos kiáltását. (GCB. 1893. 183. old.)

1908-ban Jones a hit általi igazság isteni üzenete ellen tanúsított huszonegy éven át fenntartott hivatalos részről megnyilatkozó ellenállásról beszél:

Ma, Unió-konferencia elnöki és a Generál Konferencia hivatalnoki tisztében vannak olyan férfiak, akik akkor, kezdetben és azóta is folyamatosan ellenállnak a hit általi megigazulás igazságának, ahogy az a Szentírás egyszerű, világos Igéjében található, úgy, hogy mindent megkérdőjeleztek, amit csak ki tudtak agyalni. Ezt onnan tudom, hogy ezek a férfiak ezen a módon jó néhányszor visszatartottak (A.T. Jones levele R.S. Owen-hez, 1908. febr. 20.).³

Ha a h.n. adventista munkások és laikusok sokasága elfogadta az előterjesztett igazságokat Minneapolisban, nem lenne indokolt azt várni, hogy Jones Ellen White mellett legalább egyikükre vissza tud emlékezni? 1908 után tizenhárom évvel így emlékezik:

Ellen White kivételével nem tudok senkit megnevezni, aki az 1888-as összejövetelen nyilvánosan elfogadta volna az igazságot. Később azonban sokan azt állították, hogy nekik nagyon is segítségükre volt. Egy Battle-Creek-i férfi azt mondta azon az együttléten Dr. Waggoner egyik előadása után: „Nos amen-t tudnánk mondani mindarra, ha csak erről lenne szó, de még valaminek jönnie kell. És ennek kell elvezetnie ahhoz.... És ha ament mondanánk erre, arra is amen-t fogunk mondani, és magával ragad minket... Ilyesmi nem történt. Magukat fosztották meg attól, amire saját szívük azt mondta: igazság; és az ellen harcoltak, amit csak képzeltek, és ellenállásba hajszolták magukat az ellen, amiről nagyon is tudták, hogy ament kellett volna mondani rá (Levél C.E. Holmes-nak 1921. május 12.).

Ugyanebben a levélben Jones még hozzáfűzte, hogy „azok voltak az ellenállók, akiket a Generál Konferencia befolyása meg tudott ingatni.”

---

³ Targyszerű bizonyítékok támasztják alá megjegyzését az 1906-1908 közötti, a „két szövetségre vonatkozó vita hivatalos kiadványaiban. Lásd például: Idők jelei, 1907. nov. 13.; 1908. jan. 29.).

Jones egyszer azt mondta, hogy „néhányan” elfogadták az üzenetet a minneapolis konferencián, „néhányan” pedig elvetették, megint „néhányan” pedig a két nézet között foglaltak állást (GCB. 1893. 185. old.). Akik az elfogadás elgondolást pártolták, úgy értelmezték a megjegyzést, hogy a csoport durván három részre oszlott; és mivel azt feltételezték, hogy „sokan”, akik kezdetben elvetették, vagy semleges magatartás tanúsítottak, később megbánták, és a nagy többségről azt feltételezték, hogy végül elfogadták az üzenetet. Jones 1921-ben keltezett állítása továbbra is eltérő nézetet képvisel:

Mások pártolnák, de amikor az üldözés lelkülete erős volt, ahelyett, hogy nemesen kitartottak volna az Isten félelmében, és a támadás ellenére kijelentették volna: „Ez az Isten igazsága és lelkemben hiszem ezt”, kezdtek engedni és mentegetőzve kifogásokat hoztak fel azok ellen akik prédikáltak.

Az ilyen „mosom-kezeimet” magatartás minden csak nem Krisztus igazsága üzenetének valódi elfogadása! Akik Krisztust követik, még meghalni is készek az igazságért.

Jones életrajzában hátrahagyta elképzeléseit az 1888-as konferenciát követő világszéles felekezeti megújulás kiterjedéséről. A következő, ebből az 1921-ből való levélből származik, amit egy hivatalosan jóváhagyott könyv is idéz. A könyv az elfogadás nézetet támogatja:

Amikor a sátor-összejövetel ideje eljött (1888-as után), mind a hárman (Ellen White, Waggoner és jómagam) meglátogattuk a tábor-összejöveteleket a hit általi megigazulás üzenetével... Néha mind a hárman részt vettünk ugyanazon az összejövetelen. Ez fordulatot munkált a népnél, s talán a vezető férfiak többségénél is. (Pease, Egyedül hit által, 149. old.).

A könyvben itt fejeződik be az idézet. Jones alábbi mondata azonban megcáfolja az „elfogadás-elméletet”:

Az utóbbi csupán látszólagos volt. Igazán sohasem fogadták el, mert a Generál Konferencia bizottságában és a többiek között továbbra is fennmaradt egy titkos antagonizmus... ami végül diadalt aratott a felekezetben és a minneapolis lelkület és viszály, továbbá azok a férfiak fölényre tettek szert.

Jones ezt a levelet akkor írta, amikor már nem állt messze a haláltól. Ez a levél képet ad az összes h.n. adventista tantételbeli hitpont és Ellen White profetikus szolgálatának teljes ihletettsége iránti hűségének megzabolázott lelkületéről.

Öt éven belül A.G. Daniells megjelentette álláspontját, ami lényegileg Joneséval azonos volt. „Az üzenetet sohasem fogadták el, nem hirdették, nem adtak neki szabad folyást sem, úgy, ahogy kellett volna, hogy a gyülekezettel közölje azokat a felbecsülhetetlen áldásokat, amelyeket magában rejtett” (Krisztus a mi igazságunk, 47. old. 1926.).

De nem kell Jones vagy Daniells értékítéletétől függenünk a történetekre vonatkozóan. Van más bizonyágtételünk is.

Jelentős ihletett bizonyítékok

Ha őszintén vizsgálat alá vesszük őket, Ellen White írásai sehol sem hordoznak kétértelműséget annak megítélését tekintve, hogyan fogadták az 1888-as üzenetet. Nem támogathatja egyidejűleg mindkét szembenálló nézetet. Ellen White megalapozta Jonesnak azt a „változás”-sal összefüggő megjegyzését, hogy t.i. a változás csupán látszólag ment végbe a vezető testvérek esetében

Közel két éve (1890) arra készítetjük a népet, hogy keljen fel és fogadja el a Krisztus igazságosságára vonatkozó világosságot, de nem tudják: jöjjenek-e, megragadják-e ezt a drága igazságot, vagy sem. (RH. 1890. márc. 11.).

Miért volt ez így? A következő héten elmondta az okát is, hogy miért haboztak a laikus tagok és a fiatalabb prédikátorok:

Fiatal férfijaink idősebb testvéreinkre néztek, és amint látták, hogy nem fogadják el az üzenetet, és úgy kezelték, mintha ennek a döntésüknek nem lenne semmilyen következménye. Ez pedig az Írások terén járatlanokra befolyást gyakorolt, hogy vessék el a világosságot. Ezek a férfiak, akik nem voltak hajlandók befogadni az igazságot, a nép és a világosság közé álltak.

Ellen White is egyetértett Jones állításával, hogy a székhelyen dolgozó vezetők közül nem volt egy sem, aki hajlandó lett volna szilárd álláspontot elfoglalni Krisztus igazságosságának üzenetére vonatkozóan:

Újra meg újra bizonyosságot teszek világos és egyszerű módon azoknak a testvéreknek, akik Minneapolisban (1888) gyűltek össze, de a bizonyágtételt nem fogadták el. Amikor Battle Creekbe jöttem, ugyanezt a bizonyágtételt Butler testvér jelenlétében is megismételtem, de nem volt senki, akinek lett volna bátorsága ahhoz, hogy mellém álljon, és segítsen Butler testvérnek, hogy megértse; ő is, csakúgy, mint mások, helytelen álláspontot foglaltak el... Butler testvér előítélete csak tovább nőtt, miután hallotta a különböző beszámolókat a Minneapolis-i összejövetelen szolgálatot végző testvéreinktől. (1889. jan. 25. 43. levél. 1889.).

Az atyafiak, akikről azt mondta, hogy „közbevetették magukat” – vezetők voltak. Hála Istennek nem mind állt ellen, hogy elfogadja az igazságot, de a „mi saját testvéreink” kifejezés értelmét tekintve általánosító. A felelős vezetőség többségét kell jelentse, talán néhány befolyásos ember kivételétől eltekintve. Ellen White újra meg újra használja a kifejezést. És micsoda jelentősége van annak, hogy a múltra visszatekintve használja:

Minneapolisban... Sátánnak sikerült nagymértékben elzárnia a Szent Lélek különleges erejét népünkől... Az ellenség megakadályozta őket, hogy elnyerjék azt a hatékonyságot, ami az övék lehetett volna, amikor az igazságot a világ elé tárják. A világosságot, aminek dicsőségével be kell ragyognia a földet, visszautasították és a mi saját testvéreink cselekedetei folytán a világtól is távol maradt (Válogatott üzenetek, 1. köt. 234. 235. old.).

Néhány befolyás nélküli ellenállónak semmiképpen nem lehetett ilyen meghatározó erejű hatása, ha a vezető testvérek többsége egész szívvel elfogadja az üzenetet. Elhinni azt, hogy a fark csóválja a kutyát, már-már hiszékenység lenne. A következőket egy rokonának írta, miután az egyik legbefolyásosabb „bűnvallomás” megtörtént:

A minneapolis-i együttléten komoly szerepet játszóak közül kik jutottak el a világosságra és kik nyerték el az igazság komoly kincseit, amelyeket az Úr küldött a mennyből? Kik tartottak lépést a vezetővel, Jézus Krisztussal? Kik vallották meg teljes értékű bűnvallomással helytelen céljaikat,

vakságukat, féltékenységüket, gonosz gyanakvásaikat, az igazsággal szembeni kihívó magatartásukat? Senki.... (Levél. 1892. nov. 5. B2a 1892.).

Hét vagy nyolc hosszú évvel 1888 után Ellen White arra kényszerült, hogy állást foglaljon arra a néhány testvérré vonatkozóan, akik Battle Creekben ezt a Minneapoliban elszabadult lelkületet életben tartották, azokra, akik a „többség” kifejezéssel azonosíthatók:

Ők kezdték ezt a sátáni munkát Minneapoliban... Ezek a férfiak bizalmas állásokat töltöttek be és a művet, amennyire csak tehették, saját hasonlatosságukra formálták. (BT. préd. 80. 1895. máj. 1. 1896. máj. 30.).

Az egyszerű becsületesség védelmében

A. G. Daniells arra bátorít bennünket, hogy legyünk becsületesek, amikor a valósággal nézünk szembe: „Sokkal kellemesebb mellőzni néhány olyan megjegyzést, amit a Próféta Lelke tett bizonyos vezetőknek a hírnökökre és az üzenetre vonatkozó magatartásukra tekintettel. Ez csak akkor történhet meg, ha a helyzetet csak részlegesen taglaljuk és a problémát pedig többé-kevésbé homályban hagyjuk” (i.m. 43. old.).

Ebben az utolsó, veszélyes időszakban jobb a kevésbé „titokzatos”. Éppen ezért a következő idézeteket, amelyeket szó szerint az 1895-ben írt Bizonyásgtétel a prédikátoroknak c. könyvből vettünk, de olyan röviden, amennyire csak lehetséges. Ez Ellen White visszatekintő kiértékelése, amit már a meglehetősen a vége felé tartó 1888-as időszakban írt:

Sokan... megvetéssel kezelték az üzenetet. Hátatokat és nem az arcotokat fordítottátok az Úr felé.

A világosságot, amelynek dicsőségével be kell ragyogni a földet, megvetettétek.

Vigyázz... nehogy megvesd a Szent Lélek megnyilatkozásait. Nem tudom, de néhányan már túlmentek azon a határon, hogy visszatérhessenek és megtérhessenek... Nem értékelik ezeket a nagy és komoly realitásokat, sőt ellene mondanak. A bűnösök útján férfiak járnak és beülnek a csúfolódók székébe. Sokan lépnek titkos, sötét ösvényekre, és többen nem is térnek vissza. Megkísértették Istent és elvetették a világosságot. Inkább választották a sötétséget, mint a világosságot és beszennyezték lelküket. Nem csupán a világosság elfogadása ellen foglaltak állást, hanem egyenesen gyűlölték a világosságot. Ezek a férfiak lelkek pusztulásában részesek. A mennyből származó világosság és a nép közé emelik magukat. Lábbal tiporják Isten Szavát és a Szent Lélek ellenére cselekszenek. Éveken át kitartóan visszautasították a világosságot és az ellenállás lelkületét dédelgették. Meddig gyűlölitek még és vetíték meg Isten igazságosságának hírnökeit? Rajongóknak, fanatikusként, szélsőségeseknek gúnyolták őket. Sajnos, csak későn fogjátok megérteni azt, hogy Isten ellen harcoltatok. Tudja az Úr, hogy a feje tetejére állítottátok a dolgokat.

Menjetek csak egy kicsivel messzebb, ahogy tettétek a mennyből származó világosság elvetése útján és elvesztek. Amíg hamis útjelzők vagytok, hamis irányt mutattok. Ha elvetitek Isten kiküldött hírnökeit, Krisztust tagadjátok meg.

Megvetitek a Krisztus vérén szerzett megigazulás dicső lehetőségét.

Kérlek benneteket, hagyjatok fel a világosság és a bizonyítékok iránti konok ellenállással! (Biz. préd. 89-98. old.).

Ez volt az, amiről szerzőink úgy beszéltek, mint a h.n. adventista történelem figyelemreméltó „mérőkövéről”, „egy új országba vezető kontinentális vízvásztón való átkelésről”, dicső győzelemről, nagyobb és jobb dolgok kedvező alkalmáról és kezdetéről, a megújulás és a lélekmentés időszakáról az adventisták részére, a boldog lelki tapasztalat alkalmáról, az adventisták között végbemenő nagy lelki ébredés kezdetéről, egy felekezet-széles megújulásról. Ellen White még világosabban írta le, mint ahogy 1895-ben tudott róla: „Az, hogy a dolgokat feje tetejére állítjátok és kiforgatjátok, - ismert az Úr előtt.”

A megtérésre, a bűnök bevallására és felekezet-széles megújulásra bőséges lehetőséget nyújtó konferencia után még nyolc évvel is nyomon követhető a visszautasítás kronológiája:

Ahelyett, hogy teljes súlyotokat az igazság szekerének feltartóztatására vetitek be, teljes energiával inkább azon kellene dolgoznotok, hogy tovább segítsétek.

Idősebb testvéreink nem fogadták el az üzenetet, sőt úgy bántak vele, mintha nem lenne semmi következménye (RH. 1890. márc. 18.).

Isten feltárta előttem a mű valódi állapotát. Ki sem tudom fejezni, mennyire rám nehezedik, mennyire aggaszt.

Isten megmutatta nekem, hogy területi konferenciáink egész lelkészkarja elhanyagolja az írások tanulmányozását és az igazság utáni kutatást... Hit és szeretet. Óh, mennyire nélkülözik mindkettőt a gyülekezetek! Még a prédikátorok között is ritka a bibliai vallásosság. A lelkeszi szolgálat mércéje egyre mélyebbre süllyed.

Hidegség, szívtelenség, a gyengéd részvét hiánya kovászként járja át Izrael táborát. Ha megengedik, hogy ezek megerősödjenek, - ahogy az elmúlt évek során is tették – akkor gyülekezeteink szármalmas állapotba kerülnek. (BT. préd. 142-156. old. 1890.aug. 20.).

1892-re sem következett be nagy megújulás:

A gyülekezet légköre annyira fagyos, lelkülete annyira sajátságos, hogy férfiak és nők nem képesek elviselni az egyszerű, mennyei eredetű kegyesség példáját. Első szeretük melege elfagyott, és ha a Szent Lélek keresztsége nem öntözi meg őket, Isten elmozdítja helyükből gyertyatartóikat. (BT. préd. 161. 167. 168. 1892. júl. 15.).

1893-ban is ugyanez volt a helyzet:

Óh, milyen kevesen ismerik meglátogatásuk napját... Meg vagyunk győződve arról, hogy Isten népe között értelmi vakság, szívbéli keménység uralkodik, bár Isten kifejezhetetlen kegyelmét mutatta meg irántuk...

Vannak néhányan, akik szívből szolgálják Istent. A gyülekezeteinket alkotók többsége lelkileg halottak vétkekben és bűnökben... A legédesebb dallamok, amelyek Istentől emberi ajkak közvetítésével jutottak el hozzánk: a hit általi megigazulás és Krisztus igazsága... nem váltottak ki választ belőlük, a szeretet és a hála választát. Megkeményítették szívüket a „mennyei „Kereskedő” iránt. (RH. 1893. ápr. 4.).

1895-re sem javultak a feltételek:

Sokan elhagyták advent-hitüket... miközben azt mondogatják szívükben, minthogy ez szívük vágya is: „halogatja az én Uram a hazajövetelt.”

Fontos felelősséggel megbízott férfiak, akik nincsenek élő összeköttetésben Istennel, ellenálltak, sőt most is ellenállnak a Szent Léleknek... Isten újra meg újra figyelmeztette ezeket a férfiakat, de intelmeit félredobták és a régi mederben folytatták dolgaikat...

... Ha Isten megkíméli életüket és ők ugyanazt a lelkületet ápolják, amely cselekvési irányukat eddig is meghatározta a minneapolis-i összejövetel előtt és után, akkor teljességgel betöltik azok cselekedeteit, akiket Jézus kárhoztatott, amikor a földön volt. (BT. préd. 77-79. old. 1895. máj. 1.).

1896-ra történt egy kis változás:

Istent sérti, hogy az emberek életben tartják a Minneapolisban megnyilatkozó lelkületet. Az egész menny felháborodott attól a lelkiségtől, ami a Battle Creek-i kiadóhivatalunkban megnyilvánult... Egy hang hallatszott, s határozott változtatásra szólított fel az Úr nevében, és rámutatott a tévedésekre. De ki követte a kapott tanítást? Ki alázta meg szívét, hogy gonosz ellenálló lelkületének minden maradványától megszabaduljon? (BT. préd. 76-77. old. 1896. máj. 30.).

Úgy látszik, hogy a „megújulás”-nak nem sikerült foglyul ejtenie a vezetőik szívét 1897-ben sem.

Isten tanácsot ad, megfeddi az embert, mert javát akarja. Elküldte üzenetét és megmondta, hogy mire van szükség most 1897-ben... Alkalmakat adott nektek, hogy felfegyverkezett és felszerelt az Úr segítségére siessetek. Miután mindezeket megtettétek, felszólított titeket arra, hogy álljatok meg. De vajon felkészültetek-e? Mondtátok-e? Ímhol vagyok, küldj el engemet!? Csak ültetek tétlenül. Hagytátok, hogy az Úr szava a földre hulljon...

Óh, miért akadályozzák a munkát, amikor segítőtársai lehetnének? Miért kötik meg a kerekeket, amikor sikeresen tolnának a kocsit? Miért fosztják meg saját lelküket a jótól és fosztottak meg sokakat az áldásoktól, melyekben általuk részesülhetnének? Az igazságnak ezek az ellenségei kopár sivatagok maradnak. (BT. préd. 413. old.).

Ezek az ellenállók bizonyára lelkileg maradnak „kopár sivatagok”. Nyomtatásban is megjelent prédikációik és cikkeik átolvasása nyilvánvalóvá teszi, hogy szárazak, unalmasak, az 1888-as igazságok lényegi elemeitől teljesen mentesek. Mégis olyan magabiztosan állítják, hogy értik és prédikálják a hit általi igazságot.

Az 1888-t követő megújulások története

1888-1890-ig Ellen White számos utalást tesz a megújulásra irányuló összejövetelekre, amelyeket Jones-sal és Waggonerrel együtt tartott. Az elfogadást valló elképzelés jobbára ezekre az állításokra alapul. Kellő hangsúlyt kell adnunk ezeknek. A következő idézetek sugárzó lelkesedésének példái:

Még sohasem láttam a megújulás művét ilyen alapossággal előrehaladni. És mégis oly mentes maradt mindenféle túlzott izgalomtól. Nem volt semmi sürgetés vagy meghívás. Nem hívták előre az

embereket, de a komoly, ünnepélyes felismerés érezhető volt, hogy Krisztus nem azért jött, hogy az igazakat hívja, hanem a bűnösöket megtérésre... Sokan bizonyosságot tettek arról, hogy amint a keresett igazság feltárult, a törvény fényében meggyőződtek arról, hogy vétkesek. (RH. 1889. márc. 5.).

Az örömhír, hogy Krisztus a mi igazságunk, sokaknak enyhülést, megkönnyebbülést hozott és Isten azt mondta népének: „Menjetek előre!”...

Az 1888-as Generál Konferencia óta minden összejövetelen csillapítatlan szomjúsággal fogadták a lelkek Krisztus igazságosságának drága üzenetét...

A szombati együttléten (Ottawa, Kansas) olyan igazságok tárultak fel, amelyek a gyülekezet többsége számára teljesen újak voltak. De a szombati munkálkodások nem voltak hiábavalók. Vasárnap reggel határozott bizonyítéka volt annak, hogy Isten Lelke nagy változásokat munkált az összegyűlt erkölcsi és lelki állapotában. (U.o. 1889. júl. 23.).

A legkitűnőbb együttlétekben volt részünk. Az a lelkület, ami a minneapolis-i találkozón megnyilatkozott, itt nem volt jelen. Minden összhangban haladt előre. A prédikációkat tartók egyetemes bizonyágtétele az volt, hogy a népünkhöz most eljutott világosság és igazság üzenete éppen erre az időre szóló igazság, és bárhová is mentek a gyülekezetek között, a világosság, enyhülés és az Isten áldásai biztosan megjelennek. (10. kézirat, 1889.).

Ezek a tíz év összefüggéséből kiragadott állítások azt a benyomást keltik, hogy a vezetés szívesen fogadta az üzenetet. De a szövegösszefüggésben rejlő további bizonyítékokat is szemügyre kell venni. Azt a benyomást, hogy a vezetés elfogadta az üzenetet, a valósággal kell szembesíteni.

Jones azt mondta, hogy ezek az összejövetelek „magukkal ragadták a népet”. Ezek azonban sohasem vezettek áttörő megmozduláshoz. A probléma teljes egészében a vezetéssel és prédikátori karra volt. A nép kész volt arra, hogy örömmel fogadja a világosságot, ha a vezetés megengedné, hogy elferdítés és ellenállás nélkül eljusson hozzájuk, vagy még inkább, ha a vezetés maga is szívből csatlakozna az igazság terjesztéséhez. Sok fiatal prédikátor mély sóvárgással, lelkesedéssel érdeklődött. Ám a felelős vezetők leplezetlen ellenállása és állandó semleges, közömbös magatartása Battle Creekben és máshol lefékezte a mozgalom lendületét. Nemcsak Ellen White észrevételei, megjegyzései tanúsítják ezt a tényt, hanem az archivumban található Generál Konferencia-i levelezés is egyértelművé teszi.

Igazán nincs szükség még arra, hogy a tanúságtevőt helyére szólítsuk, hogy tanúskodjon arról, hogy az üzenetet Battle Creekben hivatalosan is visszautasították. A levelezés formájában feljegyzett dokumentáció demonstrálja az ellenállás felszín alatti áramlását, amiről Jones, mint „egy mindvégig fenntartott titkos antagonizmus”-ról beszél. (Lásd a pótlólagos megjegyzést a fejezet végén).

Az ellen-megújulás erőltetése

Minneapolisban Ellen White azonnal látta, hogy a vezetéssel van a probléma. Azzal a kérleléssel fordult a delegátusokhoz, hogy ne az idősebb, tapasztalt férfiakra nézzenek, hogy

megtudják: mit kezdjenek a világossággal. Azt mondta, hogy majd még azt is megpróbálják meggátolni, hogy eljusson a néphez:

Esedezve kérlek benneteket, hogy Istenben bízzatok, és ne bálványozzatok embereket, ne függjete senki emberfiától. Emberek iránti szeretetetek ne tartson senkit bizalmi állásban, amit nem képes betölteni. Nagyobb világosságra van szükségetek, az igazság világosabb megértésére, amit a néphez kell vigyetek. Ha ti magatok nem látjátok a világosságot, be fogjátok zárni az ajtót, és ha tehetitek, megakadályozzátok, hogy a világosság sugarai eljussanak a néphez. Hadd ne mondják azt erről a legmesszebbmenőig tisztelt népről: „Maguk nem lépnek be, azokat pedig, akik belépnének, meggátolták.” Ezeket a tanulságokat azok áldására adta Isten, akikhez az idők vége elérkezett...

Ezen az együttlétén sokkal inkább az ellenállás, mint a vizsgálódás volt a napirenden... Senkinek sem szabad megengedni, hogy elzárja azt az utat, amelyen az igazság világossága eljut a néphez. Mihelyt megkísérlik ezt, kioltják Isten Lelkét. (15. kézirat. 1888. Olson 297. 301. old.).

Összejövetelünk most már végéhez, lezárulásához közeledik, és nem történt egyetlen bűnvallomás sem, nem hagytak egyetlen rést sem, ahol Isten Lelke behatolhatott volna. Nos, azt mondtam, mi haszna volt annak, hogy itt mi összegyülekeztünk, és hogy eljöttek szolgálattevő testvéreink, ha itt csak Isten Lelkét zárták el a néptől? (9. kézirat, 1888. Olson. 290. 291. old.).

Mi volt az ellenállás mechanizmusa? Hogyan működött? Miközben igaz, hogy Jones és Waggoner engedélyt kapott, hogy tábor összejöveteleken prédikáljon, cikkeket adjon ki és mialatt az is igaz, hogy a laikus tagok örömmel fogadták üzenetüket, a vezetés ellenállása állandóan kiegyensúlyozta legjobb erőfeszítéseiket. Birtokunkban van Ellen White elemzése a történetekről:

Éppen azok a férfiak, akiknek készenlétben kellene állniuk, hogy meglássák: Mire van Isten népének szüksége ahhoz, hogy az Úr útja elkészülhessen, feltartóztatják az Isten világosságát, amelynek el kellett volna jutnia népéhez és elvetik gyógyító kegyelmének üzenetét (a Miller testvérekhez intézett levél, 1889. júl. 23.).

Vezető testvéreink közül jó néhányan gyakran a helytelen oldalon foglalnak állást, és ha Isten üzenetet küldene, és arra várna, hogy ezek a férfiak megnyissák az előrehaladás útját, az üzenet sohasem jutna el a néphez...

Az Úr megdorgálja azokat, akik a tantétel gyámjai akarnak lenni, akik elzárják az utat, hogy a nagyobb világosság el ne jusson a néphez, és ha nem lenne hang ezek között a férfiak között, aki továbbítaná az üzenetet, a kövek fognak kiáltani... Azok rideg szíve és hitetlensége tartja gyengeségben a gyülekezetet, akiknek igazi hite kellene legyen. (RH. 1892. júl. 26.).

Abban az időben Jones is és Waggoner is *personata non grata* (nem kívánatos személy) volt a vezető testvérek szemében. Ahogy a későbbi fejezetekben látni fogjuk, a Review and Herald szerkesztője volt a legbefolyásosabb ellenálló. Ellen White pedig azt mondta, hogy maga az új Generál Konferencia-i elnök „úgy cselekedett, mint Áron ezekkel az emberekkel, akik már a minneapolis-i együttlét óta ellenálltak Isten munkájának” (Levél, A.O. Taitnak, 1896. aug. 27). A Generál Konferencia elnöke szöges ellentétben haladt előre az 1888 következményeivel kapcsolatban néki adott figyelmeztetésekkel és intésekkel. (Levél, I.H. Evans-nak, 1897. nov. 21. E. 51. 1897.).

Továbbá az csak természetes volt, hogy a szembenálló atyafiak azt kell várják és nagyon is remélik, hogy a nem szívesen látott üzenet a köznép esetében sem lesz eredményesebb, mint a Battle Creek-i vezető testvérek és a tekintélyesek körében. De amikor eljutott hozzájuk az ihletett

hármás prédikálásának csodálatos eredményeiről szóló beszámoló – bosszankodtak. Fájdalmas arról beszámolni, hogy Ellen White azt mondta, hogy a Szent Lélek jóváhagyásától kísért munka zavarba ejtette, és sarokba szorította őket. Ellen White nem az ismeretlen testvérekből álló jelentéktelen kisebbség miatt aggódott, hanem a felelős, befolyásos vezetés óriási hatása miatt:

Később, amikor látták és érezték a bizonyosságot tevő Szent Lélek megnyilatkozásait, és felfogták, hogy az üzenet Istentől származik, csak még jobban meggyűlöltek, mert ellenük szóló bizonyágtétel volt. Nem alázták meg szívüket, hogy megbánják bűneiket, hogy Istennek adják a dicsőséget és igényt tartsanak rá és védelmezzék a helyest. (1895. máj. 1. BT. préd. 80. old.).

A Dél-Lancasterben, Chicagóban, Ottawában, Kansasban és magában Battle Creekben tartott megújulási összejövetelek hatalmas tanúbizonyságai annak, hogy Isten pecsétjét helyezte a képviselt üzenetre. A kísérlet igazolta, hogy a világosság a gyülekezetek laboratóriumában készült. És munkálkodott. A mennyei dicsőségnek soha nem voltak ilyen megnyilatkozásai, amellyel valamilyen üzenet vagy megmozdulás együtt járt volna az 1844-es éjféli kiáltás óta:

Ámbár megvolt a határozott erőfeszítés, hogy hatástalanná tegyék az Isten küldte üzenetet, gyümölcssei igazolták, hogy a világosság az igazság forrásából származott. Azok, akik felálltak, hogy minden bizonyíték ellenére eltorlaszolja az utat, nem mondhatták, hogy nincs tiszta ítélőképességük, miután oly sokáig behunyták szemüket a világosság előtt, amit Isten küldött népének. Az ellenállás éppen azoktól származik, akiktől joggal várhatnánk azt, hogy ilyen munkában foglalatosskodjanak. (019. levél. 1892.).

Ellen White továbbra is reménykedett abban, hogy a vezetők szívében majd változás áll be, és egyszer majd felismerik a vitathatatlan bizonyítékot. A következő szakaszt lehetne bizonyosággal idézni arra vonatkozóan is, hogy az egyház vezetése elfogadta az 1888-as üzenetet:

Láttam, hogy Isten hatalma kísérte az üzenetet, ahol csak hirdették. Senki sem tudta elhíttetni az embereket Dél-Lancaster-ben, hogy nem a világosság üzenete az, ami hozzájuk eljutott... Isten kiterjesztette kezét, hogy haladjon ez a mű... Munkálkodhatunk Chicagóban. A sorozatot egy héten át tartottuk, mielőtt szünet követte volna az előadásokat. De miként a dicsőség áradata, Isten áldása úgy söpört végig rajtunk, ahogy az emberek tekintetét Isten Bárányára irányítottuk, Aki elveszi a világ bűneit. Az Úr kinyilatkoztatta dicsőségét és Lelkének mélyen megindító befolyását éreztük.

De a Review 1890. márc. 18.-i számában megjelent ugyanaz a cikk jelzi, hogy a vezető testvérek még mindig nem rokonszenveztek a munkával:

Megpróbáltam úgy bemutatni neked az üzenetet, ahogy megértettem, de a mű fejénél lévők még meddig tartják távol magukat az Isten üzenetétől?

Az 1888-as minneapolis-i hitetlenséghez egy még nagyobb bűn is társult. A Szent Léleknek az üzenetet hitelesítő vitathatatlan bizonyítékai, amelyek csodálatos megújulásban nyilatkoztak meg, csupán megerősítették a testvérek ellenállását. Amikor látták és érezték a Szent Lélek bizonyágtételének megnyilatkozásait arról, hogy az üzenet Istentől való, csak még jobban meggyűlöltek. (BT. préd. 1895.). Néhány évvel ezelőtt Ellen White a hírnökökkel való egységért esdekelt:

Közel két éve készítettük a népet, hogy kerekedjen fel és fogadja el a Krisztus igazságára vonatkozó világosságot és igazságot, de nem tudják: jöjjenek-e és megragadják-e ezt a drága igazságot, vagy sem. (U.o. 1890. márc. 11.).

Könyörgők hozzátok, akik szembeszálltok az igazság világosságával, álljatok félre Isten népének útjából. (U.o. 1890. máj. 27.).

A bizonyítékok elsőpró súlya jelzi, hogy ők igenis az útban álltak. A „megújulások”-ról szóló lángoló, lelkes beszámolóknak ezt a szövegösszefüggését kell szem előtt tartani. A profetikus reménységet kifejező korábbi állításokat az azt követő tényleges történet (1888-1890) csalódásával kell kiegyenlíteni, ami Ellen White-t arra kényszerítette, hogy feljegyezze (1891-1897). A szilárd határozott bizonyítékok iránya ugyanazt képviseli: az ő bizonyágtétele, Jones bizonyágtétele, a hivatalos archív akták és a majdnem egy évszázados történet önmagáért beszélő jelentése mind ebbe az irányba mutat.

„Éppúgy, mint a zsidók”

Amióta Izrael elvetette a dicsőség Királyát, a mennyei univerzum soha nem látott menthetetlenebb és szégyenteljesebb kudarcot Isten választott népénél, akiket vezetői vezettek. Az Úr hírnöke habozás nélkül a vezető testvérekre alkalmazta a híres „jaj néktek farizeusok!” kifejezést és alá is támasztotta jelenlegi alkalmazását: (Luk 11,50-52). „Ha Isten valaha is beszélt általam, ezek az ígék nagyon is sokat jelentenek azok részére, akik hallják őket” (BT. préd. 76.) „Ti magatok nem mentek be, azokat pedig, akik belépnének, megátoljátok.”

Ilyen a nagy ébredés valódi képe, ami az 1888-as összejövetelt követte. Sok laikus tag és fiatal prédikátor kezdett „belépni”, de a jeruzsálemi vezetők bizony megakadályozták őket. A megújulás tehát meddőnek bizonyult, a Szent Lelket pedig „megszomorították és bántalmazták”, végül pedig kioltották. Az Úr hírnöke gyakran összehasonlítja az 1888 ellenes lelkületet azzal, ahogy a zsidók utasították el Krisztust. Például:

Az Isten egyházára világosság ragyogott, de sokan közömbös magatartásukkal azt mondták: „Nem akarjuk a Te utadat, óh Isten, hanem a saját utunkon akarunk járni!” A mennyek országa egészen közel jött... de elbarikádozták a szív ajtaját és nem fogadták be a mennyei vendégeket, mert mindeddig még nem ismerték meg az Isten szeretetét....

Napjainkban sincs kisebb mentség a makacsságra és hitetlenségre, mint a zsidók esetében Krisztus napjaiban. Bűnünk és büntetése még nagyobb lesz, ha nem akarunk a világosságban járni. Sokan azt mondják: „Ha Krisztus idejében éltem volna, nem forgattam volna ki a szavait és nem értelmeztem volna hamisan parancsait se. Nem vettem volna el és keresztre sem feszítettem volna, ahogy a zsidók tették. Ám ezt az a mód bizonyítja, ahogy üzenetével és hírnökeivel ma bánsz...

Azok, akik ebben az időben élnek, nem vonhatók felelősségre azok cselekedeteiért, akik az Isten Fiát keresztre feszítették, de ha mindazzal a világossággal, ami ősi népére ragyogott, és előttünk is feltárult, ugyanarra a területre lépünk, ugyanazt a lelkületet ápoljuk, és nem fogadjuk el a rosszallást és figyelmeztetést, vétkünk csak jobban bizonyítható. (u.o. 1893. ápr. 11.).

Egy héttel később a szerző hozzáfűzte:

Azok, akik telve vannak hitetlenséggel csak azt tudják elképzelni, ami jellegében kifogásolható...Nem képesek észrevenni azokat a bizonyítékokat, amiket Isten adott..., amikor az

igazság drágaköveit felszínre hozta kimeríthetetlen bányájából... Képzeletük nagyító lencséi alá tartják a vitatható atomot, egészen addig, amíg nem látszik olyan nagynak, mint a világ, és elzárják tekintetük elől a menny drága világosságát... Miért nagyítjátok fel olyan nagyra azt, ami vitathatónak tűnhet a hírnököknél (Jones és Waggoner) és söpörtök le minden bizonyítékot, amit Isten azért adott, hogy az értelmet az igazságra vonatkozóan egyensúlyban tartsa? (u.o. 1893. ápr. 18.).

Képzeletünk azért viaskodik, hogy megragadja az áldások valóságát, amelyek a H.N. Adventista Egyházra áradtak volna, ha ezt a drága üzenetet szívesen fogadták volna:

Ha Krisztus kegyelme által népe új tömlőkké vált volna, új borral töltötte volna fel őket. Isten további világosságot fog adni, a régi igazságokat újra felfedezik és az igazság keretébe helyezik... Menjenek a munkások bárhová, diadalmaskodni fognak. (RH. Extra, 1890. dec. 23.).

Tótágast álló történelmünk

Ami meg kellett volna történni, de mégsem történt meg, igen egyszerű és világos abban az 1901-es Generál Konferencia ülésen megfogalmazott állításban, amikor Ellen White visszahivatkozott az 1888-1891-es válságra. Történészeink azt feltételezték erről, hogy a „megújulás” csak szavakkal történő elismerésnek bizonyult mindennemű igazi reformáció nélkül:

Különös érdeklődést érzek az ezen a konferencián született megnyilatkozások és döntések iránt azokkal a dolgokkal kapcsolatban, amelyeknek évekkel ezelőtt meg kellett volna történniük, főleg tíz évvel ezelőtt, amikor konferenciára gyülekeztünk össze, és Isten Lelke és hatalma jelent meg együttlétünkön annak bizonyosságául, hogy az Isten kész ezért a népért munkálkodni, ha beállnak munkarendjébe. A testvérek jóváhagyták az Istentől kapott világosságot, de voltak olyanok, akik összefonódtak intézményeinkkel, főleg a Review Herald hivatalával és a Generál Konferenciával, akik behozták a hitetlenség elemeit, olyannyira, hogy a kapott világosság nem volt hatással rájuk. Elismerték, helyeselték, de nem jött létre semmiféle különleges változás, hogy előidézzék a dolgok olyan állapotát, hogy Isten ereje megnyugodhasson népe között (GCB. 1901. 23. old.).

Néhány testvér 1893-ban felismerte, hogy mivel a reformációt visszautasították, a megújulás is kudarcra ítéltetett. Jones azt mondta:

Testvéreim, eljött az ideje annak, hogy még ma nekilássunk annak, amit Minneapolisban négy évvel ezelőtt visszautasítottunk. Közülünk senki még csak elmondani sem képes Isten csodálatos áldásait, amit Minneapolisban tartogatott részünkre, és amit ez alatt a négy év alatt már élvezhattunk volna, ha szívünk kész lett volna elfogadni az üzenetet, amit Isten küldött. Négy évvel előbbre lennénk, magának a hangos kiáltás csodáinak közepette (GCB. 1893. 183. old.).

A következő, Ellen White-től származó levél, amit ugyanazon az ülésen olvastak fel, megmagyarázza, hogyan alakult a folyamat, amelynek eredményeképpen az 1888-as üzenet vereséggé vált:

A soraink között megnyilvánuló ellenállás az Úr hírnökeire fáradtságos, lelket-próbáló feladatot rótt, mert olyan nehézségekkel, akadályokkal kellett szembe szállniuk, amelyek eddig nem

léteztek... Minden időt, gondolatot és munkát igénybe vett az üzenettel szembeszálló testvéreink befolyásának ellensúlyozása, az üzenetet pedig távol tartották az Isten közeli ítéletére váró világtól. Isten Lelke hatalmával jelen volt népe között, de Isten nem adhatta nekik, mert nem nyitották meg szívüket, hogy befogadják őt.

Nem a világ ellenállásától kell félnünk, hanem azoktól a közöttünk lévő elemektől, akik az üzenetet akadályozzák... A szeretet, bizalom erkölcsi erőt alkotnak, ami gyülekezeteinket egyesítette volna és a cselekvés összhangját is biztosította volna, ám a hidegség, bizalmatlanság egyenletlenséget hozott létre, ami megfosztott erőinktől...

A befolyás, ami a világosság és igazság visszautasításából nőtt ki Minneapolisban, arra irányult, hogy hatástalanítsa a világosságot, amit Isten a Bizonyágtételek útján adott népének... mert néhány, felelős pozíciókat betöltő testvérünket átjárta annak a lelkületnek a kovásza, ami Minneapolisban uralkodott, azé a lelkületé, ami elködösítette Isten népének értelmét. (u.o. 419. old.).

Egy csatát veszített hadsereg később megpróbálja megfejtetni, hogy miért következett be a vereség. A győzelemről csak feltételes módon fog beszélni, mint, ami „bekövetkezhetett volna”. Lényeges dolog, hogy a gyakran idézett szakaszt 1902-ben publikálták a Bizonyágtételek 9. kötetének 29. oldalán, ami ezzel a tragikus „ha” –val kezdődik. Ez a „ha” pedig 1888 történelmének szomorú eseményeire vonatkozott. A fenti idézet után a következő mondat található:

Ha Krisztus minden katonája megtette volna a dolgát, ha Sion falán minden őrálló biztos hangot adott volna a trombitának, a világ eddig már meghallhatta volna a figyelmeztető üzenetet. Ám a munka évekkel lemaradt; Milyen jelentést kap Isten arról, hogy a munka így lelassult?

Van jó hír 1888 történetében?

Ez nem azt jelenti, hogy a háború elveszett. Távolról sem. Csak egy csatavesztés történt. Azonban a legármányosabb helyzetben vagyunk. Ugyanabban a levélben – néhány bekezdéssel később – Ellen White megjövendölte, hogy Sátán ügyesen ki fogja használni előnyét. Sátán rejtett összeesküvése mindenhol érezteti hatását. Nagyon is okos ahhoz, hogy ne kövesse el azt a hibát, hogy az ördög egyenruháját öltse magára. Krisztusnak tetteti magát. „A hamis Krisztus megjelenése csalóka reményeket ébreszt azok elméjében, akik engedik magukat becsapni.”

Sátán túl éles elméjű ahhoz, hogy győzelméről beszéljen, mielőtt az még nem teljes, még akkor sem, ha a részleges győzelem már igaz. Az efféle dicsekvés térdeire kényszerítené a maradék egyházat az elmúlt korszakok bűne feletti bánkódásban, mert szívében becsületes. Ha a maradék egyház megtudja az igazságot, vigyázni fog, tehát egész végig a megcsalás állapotában kell tartani őt.

Sátán éppen ezért arra törekszik, hogy megcsaljon, megtévesszen bennünket 1888-as történelmünket illetően. Ravaszul elismeri a vereséget, megengedi a győzelmet, miközben azt színleli, hogy térdet hajt lábunk előtt. A dédelgetett csalás csak a hamis krisztussal való bensőséges viszonyhoz vezethet. Ha nem tudunk helyesen olvasni a múltból, hogyan leszünk képesek arra, hogy helyesen értelmezzük a jövőt, amint szemeink előtt leperreg?

Ezek a nyilvánvaló igazságok sötét, vagy elbátortalanító képet festenek? Ha szeretjük Őt, akkor nem, hiszen azt mondta, hogy Ő az igazság. Az egyetlen módja, hogy közel kerüljünk Hozzá: (f)el kell ismerjük az igazságot.

Miközben igaz, hogy történelmünk egyértelmű bűnbánatra hívás, nem szabad elfelejtenünk, hogy az, ami bűnbánatra hív, mindig is serkentő, pozitív, reménységet keltő és bátorító.

Összegző következtetések

Akik dicső győzelemként festik le 1888-as történelmünket, nagyon is őszinték. Arra vágyódnak, hogy az egyház egységét munkálják. Kritikusok támadtak, akik azt állították, hogy Sátán 1888-ban győzelmet aratott, s ez a győzelem olyan teljes volt, hogy az egyház pillanatnyilag reménytelen helyzetben van. Ez ugyan nem igaz, de az ilyen hamis elképzelés gyökeret ver és kivirágzik, mint a büszkeség és önelégültség elleni visszahatás, ami nemzedékről nemzedékre megtagadja történelmünk igazságát. Izrael sohasem lesz Babilonná, noha talán fogságának idejét tölti. Az Úr újra és újra elhozza őt saját határaihoz, megfeszítve és bűnbánatra készítve népét.

Amikor arra törekszünk, hogy a kritikusok véleményét ellensúlyozzuk, akik reménytelennek bélyegzik az egyház helyzetét, nem szabad megtagadnunk az igazságot. Tanúsítsunk tiszteletet azok iránt, akiket megillet:

Nagy szívbeli megalázkodás történik majd azok részéről, akik mindvégig hűek és igazak maradnak. (15. kézirat, 1888. Olson, 297. old.).

Ha az egyház, amit most saját elpártolásának kovásza járt át, nem tart bűnbánatot és nem tér meg, saját cselekedetének gyümölcsét fogja enni, amíg el nem irtózik önmagától (BT. 8. kötet. 250. old.).

Az a tapasztalat egyáltalán nem bizonyíték arra, hogy Isten elvetette egyházát. Péter, amikor földre vetette magát a Gecsemánéban és azt kívánta, hogy hadd haljon meg, - végül megtért (Mt 26,75; Jézus élete. 713. old.). Amikor a fenti szavak beteljesednek – ugyanígy megtér a maradék egyház is. Ekkor nem késlekedik tovább az egyház pünkösdje, ahogy Péteré sem késlekedett tovább, amikor eljutott oda, hogy felismerje önmagát. Amikor pedig így tett, rátalált az Úr bocsánatára.

Az 1888-as tapasztalat helyes megértése nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy eljussunk önmagunk megismeréséhez: „Egyszer majd láthatóvá válik igaz értelmében, teljes szomorúságával együtt, hogy mi származott abból.” (GCB. 1893. 184. old.).

A.T. Jones az 1893-as együttléten is utalt a megjobbulás régen késlekedő „majd egyszer”-ére:

Olyan dolgok történnek majd, amelyek még annál is nagyobb meglepetést okoznak, mint amiket azok váltottak ki ott Minneapolisban. Hacsak te és én ki nem vetjük szívünkől gyökerestől annak a lelkiületnek minden egyes rostját, majd úgy bánunk az üzenettel és hírnökökkel is, akik által Isten az üzenetet küldte, ahogy Isten kijelentette, hogy mi ezzel a másik üzenettel bánunk. (u.o. 185. old.).

Ha az ebben a fejezetben előterjesztett hivatkozások közül egyik sem áll rendelkezésünkre, logikus és egyszerű néhány következtetést levonni:

1.) A hangos kiáltásnak olyan hatása kellett volna legyen a munka befejezésére, ahogy a tűz terjed a tarlón (RH. 1885. dec. 15.). „A végső megmozdulások igen gyorsan lesznek.” De ahelyett, hogy terjedt volna, mint a tűz a tarlón, egy évszázados parázslás, füstölgés, toporgás követte, mialatt gyorsabban születnek az emberi lelkek, ahogy mi üzenetünkkel el tudjuk érni őket. Az egyetlen elfogadható következtetés, hogy a tüzet emberi, nem isteni eszközök kioltották.

2.) Amikor a hangos kiáltás eljön – mondja János, a Jelenések könyve írója – olyan világosság kell kísérje, ami beragyogja a földet a mennyei hatalom minden korábbi megnyilatkozását messze felülmúlva. „A föld királyai még nem jöttek el messziről; a föld kalmárjai Babilon felett siránkozva még nem semmisültek meg az igazi hangos kiáltás hatalmas üzenetének hirdetése által „egy rövid óra” alatt. A negyedik angyal hatalmas üzenetének világossága különleges módon mégis ragyogni kezdett 1888-ban. Az egyetlen elfogadható következtetés az, hogy a világosságot emberi közreműködők oltották ki.

3.) Amikor a hit általi igazság 1888-as üzenetét a késői eső igazi „kezdetét” elfogadják, a mindezidáig ismeretlen, ősi, Isten szerinti élet megújulása lesz láthatóvá a maradék egyházban. „Isten és ember ellensége nem akarja, hogy világosan képviseljék ezt az igazságot, mert tudja, hogy ha a nép teljesen elfogadja, - hatalma megtörik. (Az evangélium szolgái, 103. old.). Az egyetlen lehetséges következtetés: Krisztus igazságosságának üzenetét még nem fogadták el igazán.

4.) Miután az üzenet különleges értelemben Istentől származik, az iránta tanúsított kitartó ellenállás a tekintélyes vezetők részéről, lelki vereséget jelentett az advent mozgalom részére. Ezt a vereséget azonban úgy kell elkönyvelni, mint egy nagyobb háborúban vívott csatát, nem pedig úgy, mint a magának a háború elvesztését.

A helyzetnek ez a szemlélete megkívánja, hogy ez a nemzedék ismerje meg az eset tényeit teljes egészében, és hozza helyre a tragikus hibát: Ezt meg kell tenni és az élő és igaz Isten segíteni fog nekünk.

Pótlólagos megjegyzés a negyedik fejezethez

A Generál Konferencia archivumának bizonyágtétele

A Battle Creekben lefolytatott hivatalos levelezés archív aktái megerősítik Ellen White és Jones a Battle Creek-i legjelentősebb vezetők negatív magatartására vonatkozó bizonyágtételét. A.T. Jones azt mondta, hogy egy állandóan továbbélő titkos antagonizmus nyilvánult meg ott. (Levél, C.E. Holmes-nek, 1921. máj. 12.).

A Generál Konferencia titkára, Dan T. Jones levelei illusztrálják, hogyan működött ez a magatartás. Ámbár mély előítéllettel viseltetett az 1888-as üzenet és a hírnökök iránt, néhány héttel a minneapolis-i együttlét után a Szent Lélek azzal a világos bizonyossággal hatott rá, hogy Jones Isten igazi hírnöke. Egyik barátjának ezt írta:

Jó együttléteink voltak itt... A.T. Jones testvér sokat prédikált. Bárcsak hallhattad volna néhány prédikációját. Úgy látszik egészen más, mint Minneapolisban. Egy másik prédikációja olyan jó, hogy úgy gondolom, ilyen jót még nem is hallottam. Ugyanakkor valamennyi teljesen újszerű. Prédikálásában eredeti, gyakorlatias igehirdetésében gyengéd. Mélyen átérzi mindazt, amit mond. Sokat nőtt a szememben, amióta megláttam ennek az embernek a másik oldalát. (Levél, J. W. Wattle, 1889. január 1).¹

Dan T. Jones akarata ellenére vált meggyőződéses emberré. Fenomenális, ahogyan jó vezetők a szívüket meg tudják keményíteni az ellen, amiről pedig világosan látják, hogy a Szent Lélek hitelesítését viseli magán. Meg kell értenünk, hogyan történt mindez, mert ma, abban a súlyos veszélyben vagyunk, hogy történelmünket ismételjük. Ahogy Luther mondotta, mindnyájan ugyanabból a kovászból készültünk.

Egy évvel később, valami különös oknál fogva Dan T. Jones hagyta, hogy szíve megkeményedjen az 1888-as hírnökök ellen, mialatt Ellen White irántuk tanúsított magatartása egyre inkább támogató jelleget öltött. Az emberi lélek titokzatos erjedésének lehetünk tanúi itt. Mint felelős, adminisztratív hivatalnok levelet intéz hazai területére, a Missiouri Konferencia vezetőségének. Közölnie kell téves ítéletét. Itt egy felszín alatt ható befolyás működik, egy titkos antagonizmus, amiről A.T. Jones azt mondta:

Úgy gondolom, hogy egy Intézmény Missouriban nagyszerű dolog lenne; de úgy hiszem, hogy az intézmény egy csendes tervasztalon neked éppen olyan értékes, mint díszfelvonulást csinálni neki... és behozni A.T. Jones és E.J. Waggoner testvéreket. Az igazat megvallva nem nagyon bízom néhány eljárásukban, ahogy a dolgokat előterjesztik. Megpróbálják mindenben a maguk malmára hajtani a vizet és nem akarják elismerni, hogy álláspontjukat akár a legkisebb kritika is érheti... Valójában, szinte soha nem is beszélnek valamilyen más témáról, csak arról, hogy véleménykülönbség van a vezető testvérek között. Nem gondolom, hogy ezt a szellemet akarod a Missiouri Konferenciára behozni. (Levél, N.W. Alee-nek, 1890. jan. 23.).

Az 1888-as hírnökök valószínűleg sohasem tudták meg, hogy miért nem fogadták szívesen szolgálatukat Missiouriben.

Dan Jones G.I. Butler testvérhez intézett informatív jellegű levele a Battle Creek-i fejleményekre vonatkozóan a munkálkodó „antagonizmust” juttatja kifejezésre. Az üzenet iránti ellenállásra bátorítja Butlert:

Igazán örülök, hogy abból a nézőpontból szemléled a dolgokat, ahogy teszed is, és nem bátortalanodsz el és hajolsz meg a rád rakott teher alatt... Gyakran gondolkodom arra, amit nekem mondtál a múlt télen, hogy a kaliforniai fickók (Jones és Waggoner) aligha maradnak két évnél tovább a Review szerkesztői stábjában. Egyáltalán nem lennék meglepve, ha néhány hónapon belül kísérletet tennének ebben az irányban. De biztosan érzem, hogy komoly ellenállásba ütközne. (Levél, 1889. aug. 29).

A „komoly ellenállás”, amit saját lelkén belül elfojtott, 1890 telén tűzhányóként robbant ki. Waggoner egy napon biblia-iskolai osztályában bejelentette, hogy a következő reggel a két szövetség kérdését fogja taglalni. Hivatalos felszólítást kapott, sőt készítették, hogy hagyja abba munkáját

---

¹ A Dan T. Jones által írt levelek megtalálhatók a Generál Konferencia archívumában és Statisztikai adattárában. Record Group, 25. (25. feljegyzés-csoport). Engedéllyel került felhasználásra.

Kaliforniában és tanítson Battle Creek-ben. Természetesen azt feltételezte, hogy szabadon feltárhatja, előterjesztheti az evangéliumot úgy, ahogy ő megértette.

De amikor Dan Jones meghallotta a két szövetségről szóló híreszteléseket, nem tudta magában tartani. Azonnal lépéseket tett, hogy leállítsa Waggonert. Uriah Smith-hez, sőt Ellen White-hez fordult támogatásért. Az incidens oly mélyen felkavarta, hogy ugyancsak terjedelmes levelekben írt az esetről G.I. Butlernek, O.A. Olsennek, J.D. Peggnek, C.H. Jonesnak, R.C. Porternek, J.H. Morrisonnak, E.W. Farnsworth-nak és R.A. Underwood-nak. Levelei nem tudják palástolni az üzenet és a hírnökök iránti hivatalos ellenszenvet, mialatt természetesen hitet tesznek arról, hogy elfogadják a „hit általi megigazulás” tantételét.

Hálásak lehetünk azért, hogy termékeny levélíró volt, mert értékes bepillantást nyújt a vezetés magatartása mögötti kulisszatitkokba. Őszintén feltárja belső érzéseit. Az üzenet iránti, továbbra is megmaradó ellenállása valószínűleg éppen olyan súlyos teherként nehezedett lelkiismeretére, mint amilyen Saul ösztöke elleni rugódozása volt. Waggonerrel történt összetűzéséről így írt Butler-nek:

Eddig semmi olyan nem történt életemben, ami ennyire lesújtott volna, mint ez. Az egész ügy olyan mélységesen felkavart, hogy alig tudtam hogyan és mit tegyek... Amikor láttam, hogy miről szólnak a szombatiskolai leckék (a leckéket Waggoner írta a két szövetségről), azonnal elhatároztam, hogy nem taníthatom őket, s miután a témát áttanulmányoztam, lemondtam szombatiskolai tanító tisztemről.²

Aggódtam és addig rágódtam ezen a dolgon, amíg annyira ki nem merített, mint egy fél évig tartó munka. (Levél, 1890. fbr. 13.).

Micsoda látvány! A Generál Konferencia titkára aggódik és bosszankodik azon, ami valójában a Szent Lélek irányítása a késői esőben!

Bepillantás az ősi Battle Creek kulisszái mögé

Dan Jones, továbbra is a Battle Creek-i adminisztráció fejlécével ellátott hivatalos levélben arról a hivatalos tervről számol be Butlernek, mely szerint el akarják rejteti a valóságos tényeket a diákok előtt, „hadd vegyék a dolgokat olyan könnyen, amennyire csak lehet, anélkül, hogy az iskola diákjainak jobban felhívna a figyelmét a változtatásra, mint amennyire szükséges.” Ez politikailag

---

² Waggoner álláspontját, aminek Dan Jones, Uriah Smith és mások is ellene álltak, a The Glad Tidings c. művében terjesztette elő (Pacific Press, átdolg. kiad. 71-104. old.). Ellenfeleinek nézetét megörökítették a H.N. Adventista Bibliakommentárban és Bibliai Szótárban. Ellen White azt mondja, hogy Isten megmutatta neki, hogy Waggoner álláspontja a helyes. „Az elmúlt éjjel Isten megmutatta, hogy a szövetségekre vonatkozó bizonyítékok világosak és meggyőzőek. Te magad is (Smith), Dan Jones, Porter testvérek és mások is hiába töltöttek időt a vizsgálódással, hogy a szövetségekről olyan álláspontot alakítsatok ki, ami elűt attól, amit Waggoner testvér tárt fel” 1890. lásd 30. levél. 1890).

Dan Jones beszámol arról, hogy Waggoner „megvádolta a vezető férfiakat a Generál Konferenciánál, hogy (hallgatólagosan) jóváhagyták (D.M.) Canright Őszövetségre vonatkozó nézetét, többek között Smith testvér is, amit természetesen letagadtak (Levél Butlernek, 1890. febr. 13.). Szomorú, de azt kell mondani: Waggoner korrekt volt. És még szomorúbb, hogy majd egy évszázad elteltével csodálatos jó híre a szövetségekről még mindig nem talált nálunk elfogadásra.

ügyes, ravasz fogás lenne. Waggoner azonban elrontotta a terveit azzal, hogy elmondta a nyílt igazságot, és hagyta, hadd derüljön ki az egész dolog. Mindaz, amit megtehettem az volt, hogy elmondtam, hogy a legjobbnak azt gondoltuk, hogy megkérjük Dr. Waggonert, hogy egyelőre halassza el a szövetség témáját.

Ellen White, W.C. White, Waggoner és A.T. Jones azon munkálkodott, hogy megejtő módon a testvérek elé tárja a dolgokat Battle Creek-ben. Ez azzal az eredménnyel járt, hogy az igazság sarokba szorította Dan Jonest, Uriah Smith-t és másokat. Dan Jones ismét őszinte és nyílt, amikor barátainak elszenvedett legyőzetéséről beszélt:

Ez az eset meglehetősen zavarba ejtő helyzetben hagyott néhányunkat. Félreértés közepette munkálkodtunk, a támaszokat pedig kivették alólunk. Nem volt senki, aki vitatni tudta volna Dr. Waggoner vagy White testvérnő szavát (Levél Butler-nek, 1890. márc. 27.).

Dan Jones megalázkodása és becsületes őszintesége felüdítő. Szinte naivnak hat annak az igazságnak a világosságában, amit nem ismert fel, s nem volt tudatában annak, hogy ellenszenve valójában a késői eső és a hangos kiáltás kezdeti kegyes mennyei ajándéka ellen irányult. Makacsul ellenzi ezt a mennyből küldött áldást, de nem kerülheti el, hogy tudomására ne jusson. Nagyon is az a típusú ember, aki saját akarata ellenére kell meggyőződjön, és még így is ugyanazon az állásponton maradjon.

Ellen White híres, Battle Creek-ben március 16.-án tartott prédikációja (2. kézirat, 1890) tartalmazza azt az üzenetre vonatkozó megfogalmazást, hogy nem történt ott semmilyen „elfogadás”, és néhány hivatkozást arra nézve, hogy a Battle Creek-i vezetés között továbbra is fennáll a hitetlenség és visszautasítás Minneapolis óta. Egy nappal később Dan Jones lelki kínjait panaszolja:

Úgy tűnik, Ellen White álláspontja korrekt és az érv éppúgy vonatkozik más dolgokra is, mint a szövetség kérdésére, vagy a törvény szerepére a Galatabeliekhez írott levélben. Olyan biztos voltam benne, amilyen csak lehettem, hogy Dr. Waggoner és mások bizonyos terveket valósítottak meg, és e tervek és elképzelések mögött bizonyos motívumok húzódtak meg, de most kiderült, hogy mindkét dologban tévedtem. Különösnek tűnik, hogyan történhetett ez. Még a körülmények is a bizonyítékokat támogatták, hogy a dolgok igazak, de tekintet nélkül minderre – hamisaknak bizonyultak. (Levél, J.D. Pegg-nek, 1890. márc. 17.).

Tíz nappal később Butler-nek ír. Még mindig tétova, bizonytalan, és nem egészen világos. Az üzenetet illetően még mindig ugyanazon a nézeten van. Ahogy Uriah Smith, ő is azzal hibáztatja Jonest és Waggonert, hogy félreértéseket teremtettek. Nem látja őket abban a megvilágításban, ahogy Ellen White látta őket, az Úr „kijelölte hírnökök”-nek:

Talán tévedtünk néhány meglátásunkban, amit vallottunk... nem látom, mit tehetsz most mást, minthogy elfogadod a magyarázatokat, amiket adtak és eljársz azok szerint... White testvérnő... úgy gondolja, hogy a Minneapolisról neked küldött beszámolók nagyrészt túlzottak és nem volt pontos elképzelésed ezek alapján az ott történetekről. Miközben ugyanezt az álláspontot vallom a Galatabeliekhez írott levélben a törvény szerepéről és a szövetség kérdéséről, amit mindig is vallottam. Örülök annak, hogy elmém felszabadult néhány atyafi motivációjára és terveire vonatkozó előítéllettől... Reméljük, hogy testvéreink a jövőben nem tesznek majd így, nem fektetik le az igazságtalan ítéletés alapjait terveik és szándékaik megítélését illetően. (Levél, 1890. márc. 27.).

Amikor néhány nappal később R.C. Porternek írt, feltárta, hogy ő és Uriah Smith még mindig mennyire nem békélt meg az 1888-as hírnökökkel, sem Ellen White-val:

Smith testvér nem képes megérteni, hogy White testvérnő egy alkalommal – néhány évvel ezelőtt – miért beszélt olyan határozottan egy bizonyos dolog ellen, ahogy a Galatabeliekhez írott levélben szereplő törvény esetében tette. (J.H.) Waggoner testvérral folytatott beszélgetésében is miért fordult egyet és adta támogatását gyakorlatilag ugyanannak a dolognak, amikor némi eltéréssel kerül elő... Megpróbálok olyan keveset gondolni rá, amennyit csak lehet... (Levél, 1890. ápr. 1.).³

Két héttel később Dan Jones még mindig nem biztos, és rábeszéli magát arra, hogy némi gúnnnyal beszéljen arról, ami valóságban az Út vezetése volt a késői eső kezdetén. Jonest és Waggonert szeretné porig alázva látni és meg akarja győzni Butler testvért, hogy ő és az atyafiak még rendületlenül folytassák az ellenük való küzdelmet. Amit Ellen White és a történelem a „legdrágább üzenet”nek ismert el, azt ő a „különleges nézetek” kategóriájába sorolja, és azt reméli, hogy ilyet soha nem fogunk újra megtérni:

Tudom, hogy egy kicsit nehéz a közvetett bizonyítékok tényénél – amelyek ezt az ügyet másfél éve körülvezték – részemről most arra a következtetésre jutni, hogy azokat a dolgokat bárányhoz hasonló ártatlanságban cselekedték, amelyek Minneapolisban kiszivárogtak. De ha Dr. Waggoner azt mondja, hogy nem volt semmilyen terve, amikor odajött, és Jones testvér is ugyanezt mondja, White testvérnő pedig kitart mellettük, mit tehetek más, minthogy ténynek fogom fel, ténynek fogadom el azt?... Talán azt gondolod, hogy ide-oda kapkodunk itt, belerángattak valamibe, mi pedig lenyeltük az egészet. Semmi esetre sem így áll a dolog. Úgy vélem, hogy minden olyan ponton győzelmet arattunk, amit fenntartottunk és úgy vélem a másik oldal nagyon is örült annak, hogy egy kicsit enyhült a nyomás és hajlok arra, hogy bizonyára így is történt, ha megtanulták a leckét, amit nekik szántunk. Biztos vagyok abban, hogy Dr. Waggoner nagyon óvatos lesz, amikor különös nézeteit a nép elé tárja, amíg azokat a vezető testvérek gondosan meg nem vizsgálják, és úgy gondolom, hogy a vezető atyafiak is sokkal gondosabbak lesznek, amikor e különleges elgondolásokat vizsgálják, mint amilyenek a múltban voltak. (Levél Butlernek, 1890. ápr. 14.).

Ezek az archív anyagok ugyancsak megerősítik A.V. Olson megfigyelését, hogy Jones és Waggoner p e r s o n a t a n o n g r a t a (nem kívánatos személyek) voltak a Battle Creek-i főhadiszálláson (i.m. 115. old.). Olyan éles volt a feszültség, hogy könnyű megérteni, hogyan eszmélt rá egyszer csak Waggoner arra, hogy Angliába küldik 1892 elején. A Generál Konferencia elnökének kézzel írott, 1891. szept. 15.-i levele talán tovább súlyosbította, mérgecsitette a helyzetet. A könyvkiadó bizottság egy tagjává választották, de a bizottság munkájában való normális részvétele valahogyan megghiúsult. Levele figyelemreméltó. Egyetlen személyes zokszó sem található benne. A mű javáért aggódik:

Szeretnék érdeklődni (G.J.) Butler testvér könyve felől. A Könyvkiadói Bizottság beszámolójából látom, hogy megszavazták, hogy a Review and Herald hivatala adja ki. Ebből arra következtetek, hogy bizonyára talán már a kiadásra is kész állapotban van. Ha így van, mint a könyvkiadói bizottság tagja,

---

³ Uriah Smith és Ellen White modern kritikusai tévednek, amikor jelentős változtatást tulajdonítanak neki a Galatabeliekhez írt levélben szereplő törvényre vonatkozó álláspontját tekintve. Arra készítette J.H. Waggonert, hogy ne emelje ki elképzelését, hogy a Galatabeliekhez írott levélbeli törvény az erkölcsi, de látszólag nincs semmi bizonyíték arra, hogy azt mondta volna neki, amiről Smith azt gondolta, hogy mondta. Kétségtelen, hogy J.H. Waggoner nem tagadta meg annyira a Galatabeliekhez írt levél szívet melengető igazságait, mint később fia. Ellen White az apa üzenetét nem minősítette „legdrágább”-nak. Smith – tévesen – egy részlet-tényre támaszkodott, hogy kárhoztassa a további igazságot, amit az Úr Waggoner fia által küldött 1888-ban.

szeretném látni a kéziratot. Úgy egy évvel ezelőtt – úgy gondolom – láttam a fejezetek felsorolását, amelyek később majd a könyvet fogják alkotni. Ebből, valamint abból, amit általában a dolgok állapotáról tudok, biztos vagyok abban, hogy ennek a könyvnek is, mint minden másinak szüksége van az átvizsgálásra. Ha ez is átvizsgálás nélkül megy keresztül egy hármás bizottságot kivéve, bizonyos vagyok benne, hogy elégedetlenség származik belőle... Bizonyára minden tagnak joga van átvizsgálni valamennyi kéziratot, ami megfelelő módon egyáltalán a bizottság elé kerül.⁴

Uriah Smith védelmezi az üzenettel szembeni elutasító állásfoglalásokat

Uriah Smith 1888-as üzenet iránti ellenállása logikus, tudományos és látszólag indokolt volt. 1890. febr. 17.-én ír Ellen White-nak és megmagyarázza: miért nem tudja elfogadni. Igen őszinte. Megalázó tapasztalat elolvasni hat oldalas levelét, mert olyan meggyőző, hogy az ember szinte felkiálthat: „Csak az Isten kegyelme az, hogy létezem!”, Talán ma éppen olyan könnyű a Szent Lélek nagyobb ajándékát szerencsétlenségnek tartanunk, mint amilyen neki volt így cselekedni. Az Úr vezetését, nagy zűrzavarnak tekinti. Röviden áttekinthetnénk érveit:

Megítélésem szerint a White testvér halála táján történt a legnagyobb zűrzavar, ami valaha is előfordult, az az eset volt, amikor Dr. Waggoner a Galatabeliekhez írott levélről szóló cikkeit a „Signs” útján kiadta... Ha eskü alatt állnék egy esküdszék előtt, arra kényszerülnék, hogy legjobb ismeretem és hitem szerint tegyek bizonyosságot... te azt mondtad, hogy Waggoner (J.H.) testvér téved (a Galatabeliekhez írott levélben található törvényt illetően). A Szentírás szerint ezt mindig is így láttam. White testvér olyan elégedett volt, hogy – emlékszel – Waggoner könyvét visszavonta a terjesztésből. A Waggoner testvér által vallott álláspont ilyen ellenállást vált ki... Számomra ellentétesnek tűnik a Szentírással, másodszor pedig azzal, amit korábban láttunk....

A testvérek (Kaliforniában) – Jones és Waggoner – majdnem romba döntötték a (1888) konferenciát, amitől félttem is, hogy megteszik. Ha ezeket a felkavaró kérdéseket nem vetették volna fel, nem látnék semmi okot arra, hogy miért ne lehetne olyan áldott és kellemes konferenciánk, mint amelyeneket mindig is élveztünk...

(E.J.) Waggoner a Galatabeliekre vonatkozóan ugyanazt az álláspontot foglalta el, amit apjánál kárhoztattál. Amikor pedig látszólag jóváhagyta álláspontját, mint egészet... sokak részére nagy meglepetés volt. Amikor megkérdeztek engem, hogy ez mit is jelent, és hogyan tudom megindokolni, White testvérnő – csakugyan nem tudtam mit is mondjak, és még most sem tudom...

Amikor olyan nézetek és megnyilatkozások ütnek fel a fejüket... amelyek aláássák munkánkat és megingatják üzenetünkbe vetett hitünket, csak egy érzésem lehet a dolog felől, és képzelheted, milyen különleges szituációnak tűnt előttem ez akkor, mert megkockáztattam egy figyelmeztető szót e témakörök közül néhányal összefüggésben, és kipellengéreztek, mint egy olyan valakit, aki vaktában lövöldöz, és nem tudja, minek áll ellen. Úgy gondolom, hogy bizonyos fókig nagyon is tudom, hogy minek állok ellene. Valószínűleg nem ismerem teljes terjedelmében az újításnak és széthullásnak ezt a most éppen folyamatban lévő művét, de ahhoz eleget látok, hogy aggodalommal töltsön el. Hiszem, hogy bármikor, bárkitől kész vagyok a világosságot elfogadni, de ami a világosság

⁴ Generál Konferenciai archívumok és statisztikák. Record Group II. (engedéllyel felhasználva),

igényével áll elő, a Szentírás szerint is annak kell bizonyulnia előttem és szilárd érvekre, indokokra kell alapozódjon, melyek kiállják a megítélés próbáját, mielőtt világosságnak minősülne előttem. És amikor valaki előterjeszt valamit, amit már régen ismerek és hiszek, nem nevezhetem új világosságnak. (Uriah Smith levele, 1890. febr. 17.).

Lehet, hogy ma is sok Uriah Smith van az egyházban, akik a világosság iránti szívből fakadó ellenállásukat tekintve éppoly őszinték és józan értelműek ama világosság iránt, ami Isten gondviselése értelmében még be kell ragyogja a földet dicsőséggel?

Fájdalmas dolog túlnézni az egy évszázaddal ezelőtt élt testvéreink válla fölött és leveleiket elolvasni. De talán javunkra válik, ha felismerjük, hogy egy napon majd mások olvassák a mi leveleinket. Az angyalok pontosan érzékelik valódi szívbéli, Isten műve iránti magatartásunkat.

A Krisztus igazságának megalázó üzenete elleni mély, szívből fakadó ellenségeskedés tette lehetővé a jó testvérek esetében is, hogy hitelt adjanak az alaptalan híreszteléseknek és kifacsart beszámolóknak. Ellen White gyakran hasonlította ezt a helyzetet a Krisztusnak ellenálló zsidók magatartásához. Nagyon is logikus és jól indokolt érv állt oldalukon. Azt gondolták, hogy látták a bibliai bizonyosságát annak, hogy Jézus nem lehet az igazi messiás. Támadhat-e próféta Galileából? Hitt-e valaki is Neki a jeruzsálemi vezetők közül (Ján 7,48-52). Személyisége is felbosszantotta és helytelen irányba terelte őket.

Túl késő már, hogy az egy évszázaddal ezelőtt élt testvérek mélyen beleássanak lelkükbe és megbánják a Szent Lélek pünkösöd óta legjelentősebb kiárasztása elleni magatartásukat.

De hála Istennek, ahhoz még nincs túl késő, hogy mi viszont megtegyük, mert könnyen megláthatjuk bennük magunkat.

5. Fejezet

Az alapvető probléma: hogyan értékeljük az 1888-as üzenetet

Az a tévedés, hogy „mi” elfogadtuk az 1888-as üzenetet, a félreértés egy mélyebb tévedéséből származik, azaz annak a helytelen megítéléséből, hogy mi volt az üzenet a maga igazi valóságában.

A hivatalosan elfogadott nézet, miszerint elfogadásra talált, ugyancsak azt kell feltételezzük, hogy nincs az üzenetben semmi egyedülállóan adventista. Az üzenetet a hit általi megigazulás tantételeként kezelték, azaz ugyanannak a doktrínának tekintették, amit a protestánsok évszázadok óta vallottak. A következő, megbecsült szerzőink egyikétől, egy Generál Konferenciai alelnöktől való idézet szinte alaptípusa annak a nézetnek, hogy az üzenetet széles körben elfogadták:

Néhányan feltehetik a kérdést: „Mi volt a hit általi igazság tanítása, ami a nagy 1888-as adventista megújulás folyamává vált, amit Mrs. White és mások is tanítottak és hangsúlyoztak? Ugyanaz a tantétel volt, amit Luther, Wesley és az Isten sok más szolgája tanított. (L.H. Christian, Lelki ajándékok kincsestára, 239. old.).

Nagyon megalázó lenne bevallani, hogy „visszaautasítottuk azt a tantételt, amit Luther, Wesley és Isten más szolgálja tanított. Ezért tehát azt kell mondjuk, hogy 1888-ban és után elfogadtuk a „tantételt.”

Miközben egy másik tekintélyes szerző elfogadja, hogy az 1888-as üzenet a „harmadik angyal üzenete volt a valóságban”, ahogy Ellen White jellemezte (RH. 1890. ápr. 1.), azzal téveszti össze a lényegét, miszerint kitart amellett, hogy sok nem adventista protestáns vezető is hirdette „ugyanazzal az általános hangsúllyal, hiszen üzenetüket ugyanabból a forrásból merítették. Ezek az utóbbi évekből való, messzemenően jóváhagyott könyvek logikailag arra következtetnek, hogy a harmadik angyal üzenetének „valósága” semmivel sem több, mint a népszerű protestáns tanítás. Senki sem fogadja el azt a következetes álláspontot, hogy kiértékelje az 1888-as üzenetet, ahogy Ellen White is tette, és nem ismernek el benne egyetlen egyedülálló adventista elemet sem. Figyeljük meg Froom bizonygatását:

Az advent mozgalmon kívül is voltak férfiak, akik ugyanolyan általános megbízatással és életteherrel éltek és kb. ugyanabban az időben támadtak... az ösztönzés, az ihlet ugyanabból a forrásból jött. Az időmeghatározást tekintve a hit általi igazság az 1888-as évben került a középpontba.

Például a felújított angliai Keswick konferenciákat azért alapították, hogy a gyakorlati életszentséget szorgalmazzák. Könnyen fel lehet sorolni kb. 50 embert a 19. század befejező és a 20. század első évtizedeiben, akik közül mindegyik általánosságban ezt hangsúlyozta. (Froom, Elhívott mozgalom, 319. 320. old.).

A következtetés logikus és elkerülhetetlen. El kellene mennünk ezekhez a forrásokhoz, hogy megszerezzük a „doktrínát” és megtanuljuk: hogyan tanítsuk a hit általi igazságot. Így is tettük évtizedeken át a tény ellenére, hogy a hit általi igazság e nézetének állandó iránya a törvényellenes.

Hihetjük, hogy ezek a protestáns vezetők őszinte, jó emberek voltak, akik a birtokukban lévő teljes igazság szerint éltek. De vajon a harmadik angyal üzenetét hirdették a valóságban, ahogy Ellen White jellemezte az 1888-as üzenetet? Szerzőnk elismeri, hogy miközben nem értették különleges üzenetünket, azaz a szombatot, a halottak állapotát és más sajátos tantételeket, mindazonáltal a hit általi igazságnak ugyanazt a doktrínáját képviselték, amit az Úr adott nekünk 1888-ban. Mégis, ezzel ellentétben Ellen White ragaszkodik ahhoz, hogy az 1888-as üzenet egyedülálló lelki eledelt tartalmaz, amely az Isten valamennyi parancsolata iránti engedelmességhez vezet. (BT. préd. 92. old.).

A tekintélyes álláspont logikailag ellenlábasaink nézetét támogatja, hogy nincs semmi különleges a h.n. adventista üzenet lényegét illetően. Elképzelésüket az bátorította, hogy az igazi evangélium „tantételtől” eltekintve, amit a protestánsoktól is kölcsönvehetünk, a h.n. adventizmus lényege a legalizmus. Ezért bizonyos, hogy semmiféle jogalapunk nincs arra, hogy a keresztény világot az ítéletre és bűnbánatra szólítsuk fel.

Mi tehát az 1888-as üzenet valódi értékelése? Ugyanaz a tantétel, amit a protestáns reformátorok és a 19. századi evangélikusok tanították, úgy, ahogy szerzőnk kitart mellette? Vagy pedig az örökkévaló evangélium a mi, szentélyre vonatkozó különleges üzenetünkkel való kapcsolatának egyedi megértése volt? Hivatalosan jóváhagyott szerzőink, mind figyelmen kívül hagyják, hogy a szentéllyel bárminemű különleges kapcsolata lenne.

Ennek igazsága döntő identitásunk – mint nép – megértéséhez.

Ha az 1888-as üzenet csak a hit általi megigazulás történelmi protestáns tantétele, nagyon komoly problémákkal nézünk szembe:

1.) Tételezzük fel, hogy elfogadjuk: Ellen White-nak igaza van, amikor újra és újra azt állítja, hogy az 1888-as üzenetnek ellene álltak és elutasították. Ebből logikailag az kell következzen, hogy a h.n. adventista egyház-vezetés elvetette ugyanazt a tantételt, amit Luther és Wesley tanítottak a hit általi megigazulásra vonatkozóan.

Más szóval, részünkről azt állítani, hogy az 1888-as üzenet ugyanaz a tantétel volt, amit Luther és Wesley tanítottak, logikailag azt kívánja, hogy 1888-as elődeink elvetették a történelmi protestáns álláspontot. Az efféle visszautasítás éppen olyan végzetes lenne, mint, amilyen Rómáé volt Lutherral és az anglikán egyház Wesley-vel szemben! Lelki bukással lenne egyenértékű az, ami éppen olyan rossz, mint Babilon bukása.

De ez nem lehetséges, mert elpusztítaná az egyházat. Szerzőink tehát arra kényszerülnek, hogy feltételezzék: „mi” elfogadtuk az 1888-as üzenetet és hogy „megújulásban volt részünk”.

2.) Ha tehát igaz az a nézet, hogy az 1888-as üzenet „ugyanaz a reformátori tantétel” volt, azt kívánná, hogy Luther, Wesley és Isten sok más szolgája a 16. századtól a 19. századig a „harmadik angyal üzenetét” prédikálta a „valóságban. A h.n. adventisták tehát nem képesek logikailag megérteni identitásukat Jelenések könyve 14. fejezete hármasközi üzenetében.

Néhány évvel ezelőtt Louis R. Conradi európai vezetőnk ezt a hivatalos elgondolást követve arra a logikus végkövetkeztetésre jutott, sőt képviselte is, hogy Luther a 16. században a harmadik angyal üzenetét prédikálta. Conradi idővel elhagyta az egyházat (az üzenetet ellenzők között volt ő is az 1888-as konferencián). Ma ugyanezen alapvető oknál fogva veszítünk el prédikátorokat, tagokat és fiatalokat, mert nem látnak semmi egyedülállót, semmi különlegest és vonzót evangéliumi üzenetünkben, mert ezek a hivatalosan jóváhagyott nézetek magukba foglalják azt is, hogy nincs az üzenetünkben semmi egyedülálló.

Megbízható történészeink akaratlanul is „rövidzárlatot” okoztak az elhívott h.n. adventista mozgalomnál? Ha így van, nagy kárt okoztak, mert a hivatalosan kiadott elképzeléseknek nagy a befolyásuk a világegyházra.

Az 1888-as nézet újrahangsúlyozása

Az 1888-as üzenet egy másik, messzemenően jóváhagyott elképzelése, hogy egyszerű újrahangsúlyozása volt annak, amit az úttörők kezdettől fogva hittek, egy homiletikai egyensúly újrafelfedezése, ami a tantétel és prédikálása között ideiglenesen elveszett 1844 és 1888 között. Ezt a nézetet is széles körben hiszik. Néhány példa bizonyára elég lesz:

Ez a konferencia... e dicső igazság újrahangsúlyozása kezdetének bizonyult, ami népünk között lelki ébredést eredményezett (M.E. Kern. RH. 1950. aug. 3.).

A nyolcvanas évek legnagyobb eseménye a h.n. adventisták tapasztalatában hitük újrafelfedezése, újra megfogalmazása, új tudatosítása volt a kereszténység alap tantételét illetően.

„Tudván, hogy az ember nem a törvény cselekedeteiből igazul meg, hanem a Jézus Krisztus hite által” (A.W. Spalding, A sereg vezérei, 583. old.).

Voltak olyanok, akik elfogadták a hit általi megigazulásra helyezett (1888-as) hangsúlyt. A másik véglet pedig az, hogy voltak olyanok, akik azt gondolták, hogy ez a „nyomaték” s „régimérföldköveket” veszélyeztet. Az egyház reakciója erre a megigazulásra helyezett hangsúlyra, meglehetősen vegyes volt. (N.P. Pease, Az üdvözítő hit, 40. 45. old. 1969.)

Ha ez az újrhangsúlyozást képviselő nézet helyes, néhány további kérdés merül fel:

1.) Lelkiismeretes vezetők hogyan állhattak ellen, utasíthatták el, vagy mellőzhették annak hangsúlyozását, amit mindig is hittek és prédikáltak, húsz, harminc vagy negyven évvel ezelőtt? Vagy, ha ez az 1888-as ülés az adventista prédikátorok új nemzedékét foglalja magába, hogyan utasíthattak el egy olyan „dicső igazságot”, amit közvetlen elődeik prédikáltak?

2.) Hogyan tudnánk megvédeni magunkat a váddal szemben, hogy az adventista egyház Babilon elestéhez hasonló erkölcsi bukást szenvedett, ha elfogadjuk azt a nézetet, hogy az 1888-as testvérek elvetették annak az igazságnak az újrhangsúlyozását, amit az advent-mozgalom kezdetén is hittek? Amikor valaki felfelé mászik és hirtelen visszaesik, ez „bukás”.

Sajnáljuk a szakadárokat és a kíméletlen kritikusokat, akik igazságtalanul azt mondják, hogy az egyház elbukott, ahogy Babilon. Nem hisszük. DE 1888-as történelmünk hivatalos változata logikailag beleegyezik ebbe az elcsüggesztő elképzelésbe. Sok gondolkodó elme vezet végig végső következtetéséig, ahogy Conradi is tette. Minél inkább kimutatjuk 1888 igazságát, annál nyilvánvalóbbá válik, hogy a szakadások, fanatizmus, hitehagyások és langymeleg önelégültség sarjad a régóta fennálló kudarcok miatt, mert nem ismerjük (f)el ezeket a realitásokat.

Ez a fejezet feltárja annak bizonyosságát, hogy az 1888-as üzenet nem Luther és Wesley, még csak nem is az adventista pionírok tantételeinek a pusztán újrhangsúlyozása, amit Keswick szónokai és a kor népszerű protestáns vezetői a „hit általi megigazulás” tantételeként tanítottak. Nagyobb volt ezeknél! Az örökkévaló evangélium érettebb kezdete volt, érettebb annál, amit a korábbi nemzedék világosan megértett. „A Szentlélek végső, késői esőként való kiárasztásának kezdete volt”. A Jelenések könyve 18. fejezetének anyaga üzenetének kezdeti meghirdetése volt. Olyan áldás kellett legyen, amire pünkösd óta még nem volt példa (v.ö. FCE. 473; RH. 1890. jún. 3.).

Ez nem azt jelenti, hogy az 1888-as hírnökök nagyobbak voltak Pálnál, Luthernél, Wesleynél, vagy bárki másnál, azt sem, hogy okosabb, élesebb eszű tanítványok voltak. Az üzenet, amit hordoztak, egyszerűen a „harmadik angyal üzenete volt a valóságban.” A hit általi igazság megértése, ami párhuzamos és megegyezik a mennyei szentély vég idején történő megtisztításának tantételével, ahol a főpap szolgál a szentek szentjében az engesztelés jelképnek megfelelő valóságos napján. (v.ö. Korai írások, 55-56. 250-254. 260. 261. old.). Munkája 1844-ben utolsó szakaszába lépett. Onnan szolgálja az igazi hit általi megigazulást azok esetében, akik hit által követik Őt. Ettől kezdve van valami egyedülálló a hit általi megigazulás körül az engesztelés napja világosságánál és az 1888-as üzenet elismeri ezt.

Ha szabad folyást engedünk volna szívbeli elfogadásának és teológiai kifejlődésének, az üzenet egy népet készített volna elő arra, hogy az Úrral találkozzon, olyan népet, akin „nincs szeplő, sömörködés vagy valami afféle, akik az Isten királyi széke előtt feddhetetlenek” (Ef 5,27; Jel 14,5). Isteni szerzője arra szánta, hogy megérlelje az első zsenget az Úrnak és a Báránynak. Ha ez nem igaz, Ellen White egész életre kiterjedő szavahihetősége és felekezeti önértékelése kell kárát lássa.

Továbbá az üzenet nyilvánvaló, tagadhatatlan visszautasítása nem jelenti a maradék egyház erkölcsi vagy lelki bukását, a protestáns teológia megtagadását is beleértve. Inkább odaszentelt lelki fejlődésének megtorpanása volt, származás vakság és képtelenség arra, hogy felismerje az Úr szeretetének és elhívásának eszkatológikus teljességre vitelét.

Ennek az üzenetnek az elvetése lényegileg elhomályosította a mennyei szentély megtisztításának etikai és gyakorlati megértését. A tantételbeli felépítménynek csupán a külső kagylóhéját hagyja meg, mint például a 2300 év kronológiai bizonyítékait, a „vizsgálati ítélet” mechanikus elképzelését, ahogy 1888 előtt prédikáltuk. A megértés terén jelentkező saját, gátolt növekedésünk kiváltotta a protestáns ellenfelek gúnyolódását, akik ezt az egyedülálló adventista igazságot egyhangúnak, áporodottnak és haszontalannak minősítették. Ezért van az, hogy saját népünk közül sokan, - főleg fiatalságunk – unalmasnak és lényegtelennek tartják a szentély tantételét.

Amit Ellen White látott az 1888-as üzenetben

Mihelyt hallott egy keveset (először csak véletlenül) Dr. Waggoner Minneapolisban megtartott üzenetéből, „drága világosság”-nak ismerte el, ami összhangban van azzal, amit a korábbi 45 év folyamán ő próbált képviselni. Nem volt egy kicsit sem féltékeny, sőt örömmel fogadta a hírnököket és üzenetüket. Üzenetük a múlt világosságának továbbfejlesztése volt, ami azonban teljes összhangban állt ezzel a világossággal, de korábban nem prédikálták ilyen világosan és tisztán:

Az igazság szépségét látom Krisztus igazságának a törvénnyel való kapcsolatát taglaló előterjesztésben, úgy, ahogy a doktor elénk tárta. Sokan közületek azt mondják, hogy ez világosság és igazság. Mégsem képviseltétek eddig ebben a megvilágításban. Ami itt feltárult előttetek, tökéletesen egybecseng azzal a világossággal, amit tetszett Istennek nékem ajándékozni szolgálatom évei folyamán. Ha a szolgáló atyafiak elfogadják az olyan világosan feltárt tantételt, a népet megfelelő időben nyújtott alkalmas eledellel táplálják majd (15. kézirat, 1888. Olson. i.m. 294. 295. old.).

Maguk a Minneapolisban összegyűlt testvérek is megértették, hogy az üzenet inkább egy új világosság kinyilatkoztatása, mint a korábban prédikált újrarahangosítása.. Erre utal a következő idézet:

Egy testvér megkérdezte tőlem, hogy talán azt gondolom, hogy van valamilyen új világosság, vagy új igazságok, amelyekkel rendelkezünk kellene. Nos, felhagytunk az Írások kutatásával, mert új világosságunk van, ami az Isten törvényére és Lelkének bizonyosságtételére árad? Nem, testvéreim. (9. kézirat, 1888. Olson, 292. 293. old.).

Az 1888-as üzenet tehát valami olyan dolog volt, amit a testvérek korábban nem értettek. Nem becsülték a harmadik angyal üzenetének lényegét és valóságát. Kizárólag annak külsőséges formáit értették meg:

Még azok között is csak néhányan vannak, akik azt állítják, hiszik, akik megértik a harmadik angyal üzenetét, és mégis ez az erre az időre szóló üzenet. Jelentő igazság. De milyen kevesen foglalkoznak ezzel az üzenettel, annak igazi értelmében és tárják a nép elé a maga erejében. Sokaknál

elég erőtlen. Azt mondtam vezetőmnek: Mégis oly sok világosság árad Isten törvényére és az igazság evangéliumára. Ha megértenék ezt az üzenetet igazi mivoltában és Lélekben hirdetnék, dicsőségével beragyogná a földet” (15. kézirat, 1888. Olson, 296. old.).

A harmadik angyal különleges munkája igazi jelentőségében eddig még nem volt látható. Isten azt akarta, hogy népe messzire előre jusson a fejlődés útján attól az állapottól, amit ma elfoglalnak.

Istennek nem az a terve, hogy a világosságot népüktől távol tartsák. A jelenvaló igazság az, amire ma szükségünk van. Nincs egyetlen olyan prédikátorunk sem, aki a harmadik angyal üzenetét képviseli, és valóban érti is, mit tartalmaz ez az üzenet (BT. 5. kötet, 714. 715. old.).

Ellen White soha, semmikor sem alkalmazta az „újrahangsúlyozás” vagy „hangsúlyozás” szót az 1888-as üzenetre vonatkozóan. Teljesen új világosságnak látszott, ami ellentétben áll azokkal az elképzelésekkel, amelyeket az atyafiak képviseltek, éppen úgy, ahogy a zsidók is azt gondolták, hogy Krisztus ellentétben áll Mózesrel, mikor pedig üzenete Mózeszt teljesítette be. Ellen White szavainak szövegösszefüggése az üzenet és annak elfogadása:

Látjuk, hogy a menny Istene néha embereket bíz meg, hogy olyat tanítsanak, amiről azt tartják, hogy ellentétes a kialakított tantételekkel, mert azok, akik valaha az igazság letéteményesei voltak, hűtlenné váltak szent megbízatásuk iránt. Isten másokat választ, akik majd elfogadják azt a világosságot, ami az Igazságosság Napjából ragyog elő és olyan igazságokat támogatnak, amelyek nincsenek összhangban a vallásos vezetők elképzeléseivel... Még a h.n. adventisták is abban a veszélyben forognak, hogy becsukják szemüket az igazság előtt, ahogy az Jézusban van, mert ellentétben van valamivel, amit mint igazságot magától értetődőnek tartottak, de amiről a Szent Lélek azt tanítja, hogy nem igazság. (1896. máj. 30; BT. préd. 69. 70. old.).

Van egy elv, ami szükségessé tette az „új világosság” előrehaladásának feltárulkozását 1888-ban. Ezt fogalmazza meg Ellen White egyik, Minneapolisban tartott prédikációja.

Az Úrnak olyan férfiakra van szüksége, akik a Szent Lélek által munkálkodnak, akik biztosan elfogadják a mennyből küldött friss mannát. Az ilyenek elméjébe Isten Igéje világosságot áraszt...

Az, amit Isten szolgálainak adott, hogy ma szólják, talán nem lett volna jelenvaló igazság húsz évvel ezelőtt, de ez Istennek erre az időre szóló üzenete (8.a. kézirat. 1888. Olson, 273. 274. old.).

Éles különbség van Ellen White gondolkodásában a hit általi igazság üzenete, ahogy 1888-ban tárták fel, és a „múlt üzenete” között, amit az Úr 1888-at megelőzően küldött. Miközben nem szabad ellenmondásosnak lennie, további kibontakozásról kell beszélni: A múltbeli üzenetet és a friss üzenetet akarjuk” (RH. 1890. márc. 18). Előterjesztései nem jogosítják fel a fanatizmust, sem a felelőtlenül hirdetett regényes elképzelések képviselőit.

Az 1890-es évek elején megjelent Review cikk-sorozatban Ellen White a szentély megtisztításának igazságát a hit általi megigazulás vitatott 1888-as üzenetével való kapcsolatában tárgyalja. Minden egyes igazság a másikat egészíti ki. Kétségbeejtő szükség volt arra, hogy mélyebben, behatóan megértsék az örökkévaló evangéliumot az engesztelés napjával összefüggésben:

Az engesztelés napján élünk. Krisztus szentélyt megtisztító művével összhangban kell dolgoznunk... Most kell a nép elé tárunk a művet, amit hit által szemlélünk. Ez az a mű, amit Főpapunk a mennyi szentélyben visz teljességre (RH. 1890. jan. 21.).

Krisztus közbenjáró művét, a megváltás nagy és szent titkait kell annak a népnek megértenie és tanulmányoznia, akik azt állítják, hogy olyan világosságunk van, ami a földön élő minden nép haladására szolgál. Ha Jézus személyesen a földön lenne, azokkal a szavakkal szólna sokakhoz, akik azt állítják, hogy hiszik a jelenvaló igazságot, amit a farizeusokhoz intézett: „Mégis vétkeztek, mert nem ismeritek sem az Írásokat, sem az Isten hatalmát...”

Vannak régi és mégis új igazságok, amelyeket hozzá kell tennünk ismereteink kincseihez. Nem értjük és nem gyakoroljuk úgy a hitet, ahogy kellene. Nem a korábbi eszközök felhasználásával szólítanak fel arra, hogy imádjuk és szolgáljuk az Istent. Isten magasabb szintű szolgálatot kíván, mint azelőtt bármikor. Mennyei ajándékaink igénybe vételét kívánja. Olyan helyzetbe hozott minket, ahol magasabb rendű és jobb dolgokra van szükségünk, mint szükségünk volt ezelőtt bármikor. (Ugyanott, 1890. febr. 25.).

Az elmúlt két évtizedben megnyilatkozó üzenetben világosabban hallottuk a hangját. Csak éppen valamit, egy halvány mécsvilágot ragadtunk meg a hit nevezetű valamiből. (u.o. 1890 márc. 11.).

Tehát nyilvánvaló:

- 1.) Az 1888-as üzenet világosság volt, amit a testvérek eddig nem értettek és nem is képviseltek.
- 2.) Alkalmas időben kapott alkalmas eledelünk volt. A mai napra szánt, nem pedig a tegnapi napról visszamaradt felújított manna.
- 3) Ellen White Minneapolisban hallotta először annak tantételbeli előterjesztését, amit egész idő alatt képviselni próbált... Krisztus szeplőtelen szépségét az engesztelési nap szolgálatának világosságában. Egyetlen más emberi ajak sem prédikálta ezt.
- 4.) Waggonerben olyan emberi eszközt ismert fel, akit az Úr az igazság előrehaladottabb kinyilatkoztatására használt fel népe és a világ számára.
- 5.) A harmadik angyal üzenetének „valóságát” eddig sem értették prédikátoraink, mert nem haladtak előre, nem fejlődtek a megértésben úgy, ahogy kellett volna negyvennégy évvel azután, hogy a szentély megtisztítása elkezdődött. Helyette az előrehaladottabb világosságot tartották távol a néptől.
- 6.) A testvérek akkor úgy értelmezték Waggoner és Jones iránt megnyilatkozó támogatását, mint az új világosság ajánlását, amit ők hoztak be. Nem a „kialakult tantételek” eredeti értelmezésére vonatkozó felhívás volt. Ellenkezett a régi értelmezések pusztá újrhangsúlyozásával. Ha Butler, Smith és mások így értelmezték volna, nem lettek volna elég erősek ahhoz, hogy megvédjék és képviseljék, inkább ellenállottak, ahogy tették is?
- 7.) Amit a testvérek elvetettek a „leghatározottabb változtatásokra” szólította fel őket. Nem voltak hajlandók visszamenni, de előre sem mentek. Tehát megpróbáltak nyugalomban maradni, ami nehéz dolog egy menetelésben lévő hadsereg esetében.

Az 1888-as világosság egy nagyobb világosság kezdete

Ellen White gyakran beszélt annak bizonyosságáról, hogy az Úr új világosságot küld, ha és amikor népe hajlandó elfogadni. A tragikus „ha és amikor” csak azért szükséges, mert az újbórnak új tömlők kellene, ez pedig az én keresztre feszítését jelentette. (v.ö. Mt 9,16. 17.):

Ha Krisztus kegyelme által népe új tömlővé válik, újbórral tölti meg őket. További világosságot ad, és a régi igazságokat is újra felfedezik és visszahelyezik az igazság keretébe, és menjenek bárhová a munkások – diadalt aratnak. Mint Isten követéinek, kutatniuk kell az Írásokat, hogy olyan igazságok után törekedjenek, amelyeket a tévedés szemetje rejt. (u.o. 1890. dec. 23.).

Nagy munkát kell elvégezni és Isten látja, hogy a vezető férfiaknak nagyobb világosságra van szükségük, hogy harmonikusan egyesülhessenek a hírnökökkel, akiket Isten küld majd, hogy bevégezzék azt a munkát, amit az Úr terve szerint végezniük kellene. (u.o. 1892. júl. 26.).

Lehet-e kérdés, hogy az 1888-as üzenet annak a negyedik angyal üzenetének a kezdete volt, aki összekapcsolta hangját a harmadik angyallal? Sem a „Lelki ajándékok kincsestára” (Christian); „A sereg vezérei” (Spalding); „Válságon át a győzelemig” (Olson); „A magányos évek” (A.L. White); sem pedig a White Intézet „Kijelentés” c. műve, amit a „Válogatott üzenetek”-ben tettek közzé (3. kötet, 156-163. old.) sem tesz egyetlen célzást erre a tényre. Ugyanez igaz arra a cikkekre vonatkozóan is, amelyet az 1888-as konferenciáról adtak ki az „Adventista örökség” (Adventist Heritage) 1895-ös tavaszi számában. H.N. Adventista Enciklopédiánk néhány cikkben tárgyalja az 1888-as üzenetet, de soha sem ismeri el annak, ami volt a maga igazi valójában (634. 635. 1086. 1201. 1385).

Döbbenetes, ahogy kikerültek ezt az életbevágóan fontos igazságot. Olyan ez, mint a zsidók készsége, hogy a Názáreti Jézust nagy rabbinak ismerjék el, miközben kitértek az elől, hogy a Messiást lássák Benne. A logika és a következetesség kívánja ezt a különleges manővert azoktól, akik kitartanak amellett, hogy elfogadták az 1888-as üzenetet. Lényegében figyelmen kívül kell hagyniuk azt a tényt, hogy ez az üzenet a késői eső és a hangos kiáltás kezdete volt, vagy pedig meg kell magyarázzák, hogy a munka, amelynek úgy kellett volna terjednie, mint a „tűz a tarlón”, miért vánszorog közel egy évszázada, amikor már régen bevilágíthatta volna a földet, ha „testvéreink” igazán elfogadták volna. (B 2/a levél. 1892. GCB. 1893. 419. old.).

Figyeljük meg, milyen világosan értelmezte az 1888-as üzenetet Ellen White Jel 18: világosságában:

Néhányan írtak nekem és azt kérdezték, vajon a hit általi megigazulás (1888) üzenete a harmadik angyal üzenete. Én pedig azt válaszoltam: Ez a harmadik angyal üzenete a valóságban. A próféta kijelenti: „Ezek után láttam más angyalt leszállani az égből, akinek nagy hatalma volt és a földet bevilágította dicsőségével” (Jel 18,1); (RH. 1890. ápr. 1.).

A harmadik angyal hangos kiáltása már elkezdődött Krisztus igazságosságának kinyilatkoztatásában... Ez amaz angyal világosságának kezdete, akinek dicsősége betölti az egész földet. (u.o. 1892. nov. 22.).

Ha ezt a csodálatos üzenetet a népszerű protestáns megújulási mozgalom hírnökeinek kell hirdetni, nincs semmi létjogosultságunk, mint népek.

A hangos kiáltás világosságát kioltották

Az Úr irgalmas és hosszan tűrő, kész a megbocsátásra. A bűnbánat feltételével helyreállítja azt, ami elveszett. Nem szabad megengednünk a zűrzavart, hogy közömbösítse 1888 tanulságait.

Ha azok, akik Minneapolisban szembeszálltak a világossággal, később igazán megbánnák és bocsánatot nyernének, miért ne teljesülne az 1888-as üzenet eredeti, igazi célja? Biztos, hogy nem volt olyan megújulás és reformáció, ami kiterjedésében és hatásában egyezik azzal, ami jöhetett volna, ha a világosságot elfogadták volna. Az Úr nem küldött több világosságot a végzetes „kezdett” után. Feltehetjük a kérdést: Miért?¹

1888 és 1901 között az egyház felelős vezetése egyetlen alkalommal sem juttatta kifejezésre határozott szándékát, hogy 1888 tragikus tévedését helyrehozzák. A hírnökök és az üzenet iránti kétely, gyanakvás, bizalmatlanság még évtizedekig fennállt.

Ámbár ez a tragédia megtörtént, semmi szükség arra, hogy azt a következtetést vonjuk le belőle, hogy az Úr visszavonta áldásait népétől. Amit megvetettek és visszautasítottak, a késői eső volt, de a korai esőnek továbbra is hullania kell. Az elmúlt évszázad folyamán számtalan lelket vezettek az Úrhoz, beleértve e könyv minden egyes olvasóját is. Egyetlen olyan személy sem él ma, aki részes volt 1888 történelmében. Az Úr nem hagyta el népét. De magatartásunk megkötözte kezét és lehetetlenné tette, hogy a késői eső további záporait küldje. Nem tehette és nem is teszi, nem veti legértékesebb gyöngyeit azok elé, akik nem becsülik meg túláradó kegyelmét. Tehát a késői eső záporait, amelyek a kezdeti kiárasztás után megszűntek, következetesen visszautasították. Még mindig tart búsulása.

Egy gondolatébresztő, majdnem rejtélyes prédikációban Ellen White Illésről beszélt Minneapolisban, akit egy özvegyasszony táplált Izrael területén kívül, mert azok, akik Izraelben voltak, akiknek világosságuk volt, nem aszerint éltek. „A világon a legkeményebb szívű nép voltak, akikre a legkevésbé hat az igazság” – mondta. A szír Naámán megtisztult leprájából, miközben sok izraelita leprás tisztátalan maradt. Amikor Názáret lakói felkeltek Mária fia ellen, „néhányan készek voltak elfogadni Őt Messiásnak, de egy erőszakolt befolyás megváltoztatta meggyőződésüket. Ezek 1888-as történelmünk szemléltető képei:

De itt a hitetlenség állapota alakult ki. Nem ez-e a József fia?... Mit tettek örülségükben? Felkeltek és kiűzték Őt a városból. Itt akarom elmondani néktek, milyen rettenetes dolog az, ha Isten világosságot ad, és ez hat a szívetekre, lelketekre. Ha nem fogadják el igazságát, Isten visszavonja Lelkét. De Istent néhányan elfogadták Názáretben is. Előttük állt annak tanúsága, hogy Isten volt az, de egy ellentétes irányú befolyás hatolt be és hitetlenné tette a lelkeket... (8. kézirat, 1888. Olson, 263. 264. old.).

---

¹ Nincs bizonyíték arra, hogy Ellen White átvette Jones és Waggoner küldetését és így feleslegessé tette őket. Mégis, a ma leggyakoribb általános elgondolás az, hogy üzenetük feleslegessé vált, mert Ellen White lemásolta a világosságot 1888 után, amire vonatkozóan pedig azt a megbízatást kapták, hogy vigyék el az egyháznak és a világnak Támogatta üzenetüket, mert ez volt az, amit „megpróbált bemutatni” . azaz „Krisztus szeplőtelen szépségét”. De sohasem állította, hogy az Úr ráhelyezte volna a hangos kiáltás üzenetének életterhét. A „Jézushoz vezető lépések” c. könyvének túlnyomó részét 1888 előtt írta és később állította össze. Azt állítani tehát, hogy nincs szükségünk az 1888-as üzenetre, mert birtokunkban vannak írásai, saját üzenetének mondana ellent.

Ez az „ellentétes befolyás” jelentős tényező 1888-as történelmünkben. Két nappal azelőtt arra figyelmeztetett, hogy a hitetlenség irányába mutató lépéseket tesznek, amelyek ennek a nemzedéknek utolsó ilyen irányú lépései lesznek, ami a késői eső előre haladó világosságát illeti:

Éppen most veszítjük el szinte teljesen azt az áldást, ami ezen az összejövetelen (1888) a miénk lehetett volna, mert nem tettünk előre haladó lépéseket a keresztény életben, amint kötelességünket elének tárták, ez pedig örök veszteség lesz. (v.ö. Olson, 257. old.).

Többen, akik azt állítják, hogy hiszik a jelenvaló igazságot, elvetették azt a világosságot, aminek be kell ragyognia a földet dicsőségével... Nem tudom, de néhányan már túlmentek azon a határon, hogy visszajöjjenek és megtérjenek. (BT. préd. 89. 90. 1896.).

Ha azt gondoljátok, hogy a világosság majd úgy jön el, ahogy mindenkinek tetszik, akkor hiába is vártok. Ha hangosabb felszólításokra, kedvezőbb alkalmakra vártok, Isten visszavonja tőletek a világosságot és sötétségben maradtok. (BT. 5. köt. 720. old.).

Az 1890-ben tartott prédikátorok és vezetők értekezletéről szólva Ellen White patetikus képet festett Jézus Krisztusról, akit úgy küldtek el, ahogy a vőlegényt küldte el szerelmese Salamon Énekek éneke 5,2-ben: Krisztus bebocsátásért kopogtatott, de nem nyitottak ki előtte egyetlen ajtót sem, egyetlen ajtó sem nyílt ki, és a dicsőség fénye, amely oly közel volt, - visszavonult. (73. levél, 1890.).

A reformacionista félreértés forrása

Évtizedek óta a legkomolyabb erőfeszítések irányulnak arra, hogy mint „új világosságot”, leszólják az 1888-as üzenetet, hogy a ráirányuló kedvező megítélést magáról az üzenetről a népszerű, nem-adventista, protestáns elgondolás irányába térítsék. Ez a helyzet majd 60 éve, az 1920-as évektől kezdve. A.G. Daniells, „Krisztus a mi igazságunk” 1926-os kiadásában semmi egyedülállót nem látott az 1888-as üzenetben, hanem tévesen úgy értelmezte, „mint, ami tökéletes összhangban van a legjobb (nem-adventista) protestáns tanítással. (Pease, Egyedül hit által, 189. old.).

Kétségtelen tény, hogy ez a régi hagyomány fektette le alapjait a hit általi igazság elképzelése későbbi sikerének, ami hasonló a kálvinista (református) teológusok által képviselt elképzelésekhez. Ha nem az adventistáké az igazság a hit általi megigazulás kérdésében, szükségszerű, hogy tőlük kell átvegyük ezt a doktrínát. De miközben így cselekedtek, az 1888-as igazságokat mellőzték, sőt – elvetették.

A következő részlet tipikus példája ennek a széles körben vallott nézetnek. A református nézeteket ugyancsak összekeveri az 1888-as üzenettel. Itt van egy példája a tiszteletreméltó alapzatnak, amelyen az utóbbi évtizedek fenomenális zűrzavara nyugszik:

Az 1888-as hit általi igazság nem volt új világosság. Vannak olyanok, akik azzal a téves elgondolással foglalkoznak, hogy Krisztus igazságának üzenete ismeretlen igazság volt az advent-mozgalom számára egészen a minneapolis-i összejövetel idejéig, de a tény az, hogy pionírajaink az adventi egyház legkezdetétől ezt tanították. Mint fiatal prédikátor gyakran hallottam veteránjainkat,

mint például J.G. Matteson-t és E.W. Farnsworth-t, akik kijelentették, hogy a hit általi megigazulás nem új tanítás egyházunkban (Christian, Lelki ajándékok kincsestára, 225. 226. old.).

Szomorú azt mondani, hogy ama „veteránok” közül néhányan nem voltak fogékonyak a megnövekedett 1888-as világosság iránt. E korszak ellenállásának ismertető jegye az volt, hogy kitartottak a nézet mellett, hogy az 1888-as üzenet nem új világosság. Nem sokkal a minneapoliszi találkozó után R.F. Cottrell cikket írt a Review részére, megtámadva az 1888-as üzenetet és azt kérdezte: „Hol az új eljárás?” (RH. 1892. ápr. 22. W.H. Littlejohn ugyancsak cikkel támadta az üzenetet 1894. jan. 16.-án. A cikk ezt a címet viselte: „A hit általi megigazulás nem új tantétel”. Egyikük sem ismerte fel mi történt napjaikban, a „késői eső kezdetét”).

Néhány író összefüggéseiből kiragadott, kiforgatott Ellen White állításokat idézett, hogy támogassa azt az ellenzéki álláspontot, miszerint nem volt új világosság. De Ellen White nem került ellentmondásba önmagával ezen a lényeges területen. Vizsgáljuk meg az „újrahangsúlyozás nézet” támogatására felhasznált állításokat. Becsületesen meg kell hallgatni őket:

E.J. Waggoner testvér részére biztosították azt az előjogot Minneapolisban, hogy nyíltan beszéljen, hogy feltárja a hit általi megigazításra és Krisztus igazságának a törvénnyel való kapcsolatára vonatkozó nézeteit. Nem volt ez új világosság, hanem csupán a régi nyerte el megfelelő helyét a harmadik angyal üzenetében... Nem volt új világosság számomra, mert az elmúlt 44 év során nagyobb hatalom közvetítette felém. (24. kézirat, 1888. Válogatott üzenetek, 3. kötet. 168. Olson, 48. old.).

Az igazság ügyében tevékenykedőknek fel kellene tárnuk Krisztus igazságosságát, de nem, mint új világosságot, hanem mint azt a drága világosságot, amit a nép egy ideje szem elől tévesztett. (RH. 1894. márc. 20. Olson, 49. old.).

Ezek a megfogalmazások nem azt mondják, hogy az 1888-as üzenet a maga teljességében nem a késői eső és a hangos kiáltás új világossága volt. A 24. kézirat (1888) állítása szövegösszefüggését tekintve azért került papírra, hogy az ellenálló testvérek előítéleteit megcáfolja, akik leszólták az üzenetet, mint pusztán emberi újdonságot. Minden világosság örök, szigorúan véve egyik sem új. De testvéreinknek és gyülekezeteinknek bizonyára új volt 1888-ban. És új lett volna a világnak is, ha meghirdették volna!

Legyen bármi az 1888-as világosság: régi vagy új. Az nyilvánvaló, hogy közülünk még senki sem prédikálta az „utóbbi 44 év során” (5. kézirat, 1889; 15. kézirat, 1889. Olson, 295. old.). Továbbá az 1889-es kéziratban Ellen White azt állította, hogy az egész 1888-as üzenet igazán „új világosságnak” bizonyulna, ha az evangéliumi megbízatás befejeződött volna abban a nemzedékben:

Kérdéseket intéztek hozzám abban az időben: „White testvérnő, azt gondolod, hogy az Úrnak van valami új és megnövekedett világossága számunkra, mint nép számára? Azt válaszoltam: Kétségtelenül. Nemcsak így gondolom, hanem a legnagyobb egyetértéssel ki is mondhatom. Tudom, hogy drága igazság tárult fel előttünk, ha mi vagyunk az a nép, akinek meg kell állnia Isten felkészülésének napján (Válogatott üzenetek, 3. kötet. 174. old.).

A h.n. adventistáknak nem kell dédelgetnie azt a kedvező megítélést, hogy ők új tantételeket találtak ki, mert ők csupán romlásépítők, ösvények megújítói, hogy azon járjanak, a „régis utak felfedezői”. Az efféle megközelítés lefegyverezi az előítéletet, míg az újonnan felfedezett igazságnak a bemutatása ellenállást vált ki.

De ez nem tagadja, hogy az 1888-as üzenet egy előbbre mutató kinyilatkoztatás volt az egyház részére. Mialatt Ellen White meggyőződése, - hogy ez az üzenet Jel. 18 prófécijának teljesezése volt – fokozatosan mélyült, ezért azt is látta, hogy milyen összhangban van ez az üzenet a mennyei szentély megtisztításának egyedülálló elgondolásával. Ez volt az üzenet lelke.

Ezt az igazságot mindeddig nem értették meg a komoly protestáns kortársak. Ennek egyik oka az lehetett, hogy eddig még soha nem tették világossá előttük?

Megütközést keltő a messiásuk eljöveteléért imádkozó ortodox zsidók részére, ha rájönnek, hogy a Messiás már régen eljött, de elődeik elvetették. Nem kevésbé meghökkentő az állandóan a késői esőért imádkozó h.n. adventisták részére, ha felismerik, hogy ez az áldás már egy évszázaddal ezelőtt megérkezett, de elődeik visszautasították.

6. Fejezet

Ellen White visszautasítása 1888-ban

Amit Ellen White az 1888-as üzenet elleni reakcióról mond, szinte hihetetlenül hangzik. Lehet, hogy természetes, velünk született hitetlenségünk fátyolozta el szemeinket és szívünket? Mi, emberek nehezen hiszünk „Jézus bizonyágtételének”. Szeretjük a vereséget dicső győzelemnek nevezni. Ahol utat tévesztettünk, ott kell meg is találunk.

Tisztáznunk kell homályos, zavaros benyomásainkat, amennyire csak lehetséges hajszálpontos precizitással. A mennyei áldás néhány útját eltorlaszolta az 1888-as üzenet iránti negatív előjelű megnyilatkozás. A menny lakosai már felismerték, hogy mit tettünk abban a történelmi időpontban:

1.) Megsértették a Szent Lelket.

Ez talán néhány szempontból lehetetlennek hangzik. Lehet, hogy nehéz személyként elképzelni a Szent Lelket, akit meg lehet sérteni, vagy aki érezni tud, és akire tehát ez vonatkozhat. És talán a legnehezebb elgondolni azt, hogyan tehettek ilyet h.n. adventisták. Bizonyos, hogy nem prédikátorok és a Generál Konferencia vezetői tették. De szembe kell néznünk azzal, amit az Úr hírnökének ki kell mondani. Jézus bizonyágtétele nem kendőz el a valóságot:

2.) Összejövetelünk végéhez közeledünk. Nem volt egyetlen rés, vagy hasadék, ahol a Szent Lélek bejöhethet volna. Arról beszéltem, hogy mi volt a haszna annak, hogy itt összegyülekeztünk, és mi haszna volt, hogy szolgálatot teljesítő testvéreink eljöttek, ha itt csak Isten Lelkét zárják el a néptől? (9. kézirat, 1888. Olson, 290. 291. old.).

Tudom, hogy sokak elméjére komoly vakság telepedett (Minneapolisban), és nem fogták fel, hol van Isten Lelke, és mi alkotja az igazi keresztény tapasztalatot. Fájó látni, hogy ezek Isten nyájának gyámolítói. Testvéreinknek, akik vezető állásokat foglalnak el az Isten művében és munkájukban,

olyan szoros kapcsolatban kellett volna lenniük minden világosság Forrásával, hogy ne nevezzék a világosságot sötétségnek, se a sötétséget világosságnak. (24. kézirat, 1888.).

E történet részletei pontosak és félreérthetetlenek. Nincs szükség arra, hogy zavar támadjon a megfoghatatlan dolgokra vonatkozó gondolkodásunkban. A Szent Lélek elfogadása benne rejlik magának az üzenetnek az elfogadásában. Lehetetlen elnyerni a Szent Lélek ajándékát a késői esőben, és nem elfogadni az üzenetet, amelynek segítségével ajándékát adja. Az örömhír pedig, amit ma meg kell ragadnunk, ennek az igazságnak a következménye. Teljesen lehetetlen elfogadni ma az üzenetet és nem elfogadni a Szent Lélek azzal együtt járó ajándékát. Ha nem fogadtuk el a Szent Lelket a késői eső és a hangos kiáltás hatalmában, ez világos bizonyítéka annak, hogy az Úr nekünk küldött üzenetét sem fogadtuk el.

Amit fontos megértenünk 1888 összefüggésében, az nem néhány személy, egy ú.n. makacs kisebbség negatív előjelű magatartása, hanem a lelkület, ami irányította és uralta az 1888-as konferenciát, és ami utána is irányított és uralkodott. Ez az, aminek meghatározó erejű befolyása volt arra a nemzedékre, és azóta is minden generációra. Ellen White nagyon világosan fogalmaz erről az uralkodó befolyásról:

Testvérekkel találkoztam a gyülekezetben és kötelességemnek éreztem, hogy az együttlét rövid történetét és Minneapolisban szerzett tapasztalatomat átadjam nekik és szóljak arról az irányzatról, amit ott követtem és arról, hogy miért. Világosan beszéltem az azon az együttléten uralkodó lelküetről is... Szóltam arról a határozott álláspontról, amit elfoglaltam, arról, hogy milyen egyedül álltam ott és arra kényszerültem, hogy leleplezzem a helytelen lelkületet, ami uralkodó hatalom volt azon az együttléten. A gyanakvás, a féltékenységek, a gonosz, ördögi feltételezések, az Isten Lelkének elutasítása hatott rájuk és inkább azt az eljárást követték, ahogy a reformátorokkal is bántak. Éppen ez volt az az eljárás, amellyel a Methodista Egyház bánt el apám családjával és közülünk nyolc személlyel...

Azt állítottam, hogy az az eljárás, amit Minneapolisban követtek az Isten Lelke iránt tanúsított kegyetlenség volt (30. kézirat, 1889.). (Az ellenálló testvéreket) azon az együttléten (Minneapolis) egy másféle lélek ösztönözte, és nem tudták, hogy Isten küldte ezeket a fiatal embereket, hogy egy különleges üzenetet hordozzanak részükre, azokat, akiket ők kigúnyoltak és nem is érzékelték, hogy mennyi értelmes lények figyelik őket... Tudom, hogy Isten Lelkét akkor megsértették. (S-24. levél, 1892.).

Bűnök hevernek sokak ajtaja előtt... Megsértették a Szent Lelket, a világosságot pedig visszautasították. (BT. préd. 393. 1896.).

Néhányan¹ úgy bántak a Szent Lélekkel, mint nem kívánatos vendéggel. Elzárkóztak attól, hogy elfogadják ezt a gazdag ajándékot, elzárkóztak attól, hogy megismerjék, elfordultak tőle, és mint fanatizmust kárhoztatták. (BT. préd. 64. old. 1894.).

A Szent Lélek megsértésének a gondolata több múló túlzásnál. Ma ez a tragédia hat ránk olyan bizonyosan, ahogy a zsidók régi tévedése hat rájuk ma.

---

¹ Ellen White sohasem mondott olyat, hogy azok „néhányan”, akik ellenálltak, „kevesen voltak” és azt sem, hogy mondta, hogy akik elfogadták, „sokan”. Anélkül, hogy kivételekről ne tudnánk, azok pedig, akik elvetették az üzenetet „sokan” voltak, azok pedig, akik elfogadták, „kevesen”.

Egy bűn, amit valaki régen elkövetett, mint egy másik személy elleni sértést, teherként nyomja lelkiismeretét, befolyásolja jellemét és személyiségét. Ez még évtizedekig folyhat, amíg ezek a személyek élnek, vagy amíg a bűnbánat és a jóvátétel meg nem történik. Hasonlóképpen az egyház felekezeti testének lelkiismeretére, felekezeti jellegünkre és személyiségünkre, a menny előtti állapotunkra, a gyülekezeteinket átjáró lelkületre, negatív előjellel hatott történelmünknek ez az életbevágóan fontos epizódja. Jeremiás azt mondja:...”Juda vétke... fel van vésve szívünk táblájára vas hegygel...” (Jer 17,1.). Egyik nemzedéktől a másikig terjed (2,5. 9; 3,24-25; 14,20). Amíg a bűnbánat meg nem történik, arra kárhoztatjuk magunkat, hogy atyáink bűneit ismételtessük. A Szent Lélektől való elidegenedés is komoly mértékig jelen volt.

A Szent Lélek személy. Nem egyszerű befolyás, vagy valami étheri dolog. Megbántható. Az Isten személyiségének ez a Szent Lélekként való jelenléte, mint világos elgondolás járja át a héber iratokat. A próféták mindig is úgy mutatták be Istent, mint Izrael lelkének csalódott, megbántott szerelmesét.² Ez az elgondolás csak Izraelre jellemző, hiszen egyetlen pogány vallásnak sincs ilyen féltékeny isteni személyiségre utaló elképzelése.

Ugyanez az igazság járja át az Újtestamentumot is. Ezt nyomatékosítják Ellen White bizonyásgátélei is igen hatásosan. Ez az eszme általánosságban véve hiányzik a katolikus és protestáns tanításból. Ennek a valóságnak teljes megbecsülése egyedülálló azok részére, akik örömmel üdvözlük majd az Urat második eljövetelkor, mert úgy jelennek meg testületileg, mint a mennyasszony, aki végre elkészítette magát a házasság bensőséges közösségére (Jel 19,7-9). (Az 1900-as évek panteista alpha–hitehagyása a Szent Lélek személyiségének ezt az igazságát támadta meg, az ómega pedig kétségtelenül felújítja majd ezt a tévedést).

Megszomorítva, megsértve joga lenne a megtorláshoz. De hogyan törekedhet arra, hogy megtorolja az őt ért sérelmet? Hogyan egyeztethető össze ez a szeretet jellemével? Megtorlását még megrendítőbb, még fájdalmasabb elviselni, mint bármi mást, mert még mindig a szeretet hangján beszél:

Üzenetek jutnak el majd hozzánk, és akik visszautasították az Isten küldötte üzenetet, a legriasztóbb kijelentéseket kell meghallgassák... A megsértett és meggyalázott istenség fog beszélni, hirdeti az elrejtett bűnöket... Ahogy a papok és uralkodók rémülettel kerestek menedéket a futásban a templom megtisztításának utolsó jelenetekor, úgy lesz az utolsó napok munkájában is. (Külön bizonyásgátételek, A-sorozat, 7. sz. 54-55. old.).

Ennek az állításnak a szövegösszefüggése ma még vitatott a H.N. Adventista Egyházban.

2.) Jézus Krisztust mellőzték és meggyalázták

Ezt is nehéz belátnunk... Isten Fiának személyisége ismét napirenden lévő téma. Vannak olyan érzései, mint nekünk, embereknek: Megszomorítható? Ami 1888-as történelmünkben végbement, olyan bámulatba ejtőnek tűnik, hogy aligha hihetnénk el, ha nem beszéltek volna el olyan világosan Ellen White írásai. Megjegyzése, észrevételei ihletettek voltak.

---

² Lásd például: 1Sám 8,7; 12,6-12; Ésa 50,1; 54,5-17; 61,10; 63,9-14; Jer 31,1-9; Ezék 16, Hós.

A szelíd és alázatos Jézus mégis hírnököket választ, akik „csak emberek”, akik „olyanok, mint a gyökér a száraz földből”. Alászállt, hogy azonosítsa magát az 1888-as hírnökökkel és megszomorították és meggyalázták, amikor a mennyei megbízatást, amit Ő adott nekik – megvetették:

Itt van annak bizonyága – mindenki megértheti – hogy kit ismert el az Úr szolgálóinak... Ezek a férfiak, akik ellen szavadat felemelted, jelek, Isten tanúi voltak ebben a világban... Ha visszautasítod Krisztus delegált hírnökeit, Krisztust utasítod el (BT. préd. 97. old. 1896.).

Vádolni, kritizálni azokat, akiket az Úr használ fel, annyit jelent, mint megvádolni és bírálni az Urat, aki küldte őket...

Sokak szívből fakadó kiáltása hangzott így: „Nem kell az olyan ember (Krisztus), hogy uralkodjon felettünk.” Az igazi vallás, a Biblia vallása azt tanítja, hogy a megbocsátás csak a keresztfeszített és feltámadt Üdvözítő érdemei által nyerhető el, aki pedig az Isten Fia hite általi igazságosságot támogatja, azt lenézték, ellene szóltak, megvetették. (BT. préd. 466-468. old.).

A mostani üzenet, Istentől való üzenet, isteni megbízólevelet visel magán, mert a szentség irányában gyümölcsözik (RH. 1889. szept. 3.).

Ez az üzenet, ahogy (Jones és Waggoner) előterjesztette, el kell jusson minden gyülekezethez, amelyik azt állítja, hogy hiszi az igazságot és népünket majd magasabb szintű álláspont elfoglalásához segíti... Látni akarjuk, ki mutat fel mennyei megbízólevelet (u.o. 1890. márc. 18.)

De még a modern időkben is, megbecsült egyháztörténészünk megvetően nyilatkozott a hírnök ellen, ha ugyan nem az üzenet ellen:

Ahogy visszatekintünk a küzdelemre, - megértjük, hogy sokkal inkább egyének keltette rosszakaratról van szó, mint hitbéli különbözőségekről, amelyek a nehézséget okozták. Butler, Smith és Morrison pártja hitt a hit általi megigazulás teóriájában. Waggoner és Jones pártja a jó cselekedetek teljesítésében hitt, de... ami szinte kizárólagosan a hitre támaszkodott, mint az üdvösség hatótényezőjére. Elmék, akik szelíden érvelnek, összhangba tudják hozni ezeket a nézeteket, de egyik oldal sem volt hajlandó a másik oldalt szelíden szemlélni (Spalding, A sereg vezérei, 599. old.).

A fontosabb megközelítés az lenne, amit az 1888-as hírnökök „szinte kizárólagosan képviseltek” a hit felől, ami szeretet által munkálkodik, pontosan úgy, ahogy Pál prédikálta (Gal 5,6). Ez az isteni ismertetőjegyeket magán viselő üzenet nem az evangélium és a legalizmus kiegyezékes keveréke. A leghangsúlyosabban képviselték az „egyedül hit által” igazságát, de az újtestamentumi hit az, ami bizonyítja a benne rejlő hajtóerőt az Isten valamennyi parancsolata iránti engedelmisségre (BT. préd. 92. old.).

Azok a hírnökök, akikről kijelentetett, hogy Urunkat képviselik, „rosszakaratot” keltettek, aminek következtében a menny székelyennel elfordult a helyszíntől? Vajon az Úr biztosítana mennyei megbízatásra utaló ismertetőjegyeket a hírnökök részére, akik nem voltak készek arra, hogy szelíden indokoljanak? Ellen White biztos, hogy sohasem ismerte volna el „drága világosságnak” a megszenvedett kiáltozást, vagy az ésszerűtlen, szélsőséges tanítást, amit szerzőnk tulajdonít nekik (Spalding, i.m. 593. 601. old.).

A minneapoliszi szegyeteljes helyszín, és a zűrzavaros árnyak mögött, amit hitetlenségük okozott, ott áll az a Valaki, aki a vétek sziklája és a botránkozás köve volt azon a végzetes együttlétén. El kell jussunk odáig, hogy szemtől-szembe vállaljuk a valóságot:

Kegyességet valló férfiak vetették meg Krisztust a hírnökök személyében. Miként a zsidók elvetették Isten üzenetét... Nem Krisztus volt az, akit a zsidók kerestek. Az Úr küldötte eszközök ma sem azok, akiket az emberek keresnek (FCE. 472. 1897.).

Krisztus feljegyezte az összes kemény, büszke, megvetően gúnyos beszédet, amit szolgálai ellen szóltak, úgy jegyezte fel, mintha Ellene szólták volna (RH. 1890. máj. 27.).

Az igazi Krisztust mindig félreértették: Amilyen gyakran várták, oly gyakran el is vetették. A modern Izrael végül le kell győzze az ősi Izrael minden múltbeli kudarcát. Meg is fog történni, mert a mennyei szentély megtisztításának idejében élünk. A győzelemnek ez a különleges, vég idején kiteljesedő műve, ami eddig még sohasem jutott teljességre a múltban.

Test és vér sohasem nyilatkoztatja ki a „gyökér a száraz földből” megbízatásának valódi ismertetőjegyeit, hogy megállhassanak előttünk. 1888 története arra tanít minket, hogy az ókori zsidók utat engednek, helyet biztosítanak számunkra a történelemben, hogy melléjük térdeljünk:

Sokan mondják: Óh, ha Krisztus napjaiban éltünk volna, nem forgattuk volna ki szavait, nem értelmeztük volna hamisan intelmeit. Nem vetettem volna el és nem feszítettem volna keresztre, mint a zsidók. Ezt az a mód fogja bebizonyítani, ahogy ma bánsz üzenetével és hírnökeivel (RH. 1893. ápr. 11.).

1888 témája nem arról szól, hogy mekkora hangsúlyt helyezünk a tantétel prédikálására, más, sajtóságos tantételeinkkel való kapcsolatában. Az igazi téma az volt: Mit gondolsz Krisztusról? Teljesen értéktelen arról beszélnünk ma, hogy Krisztussal helyes kapcsolatot kell kiépítenünk, ha nem nézünk szembe 1888-nak ezzel a valóságával.

Önbizalmunk alátámasztására, miszerint nincs is szükségünk bűnbánatra, kialakítottuk azt a szemináriumi tézist? „Megkérdezzük, hogy a hit általi megigazulás és a hit általi igazságosság tanítása mennyire van összhangban az egyház „megkülönböztető elveivel”. Grafikonok készültek, hogy összeszámolják, hogy az „igazság”, „megigazulás”, „hit”, „üdvösség”, „Megváltó” és a „törvény” szavak hányszor fordulnak meg a negyedévenként megjelenő szombatiskolai leckéinkben, hogy bebizonyítsák, hogy a h.n. adventisták nem mellőzik a Krisztus által elnyerhető üdvösség hangsúlyozását. A számítógépek fel tudják mérni hithűségünket, és be tudják bizonyítani, hogy az „Igazi Tanúbizonyosság” téved? Ha a szimpla szószaporítás a kritérium, a római katolicizmus kell legyen a legkrisztusközéppontúbb tanítás a világon. Miközben Isten Fia tovább szenved, sorsot kell húznunk, melyik vizsgálati módszert részesítsük előnyben, hogy meglássuk, isteni köntöse mennyire osztja fel a hit általi megigazulás tantételét vagy doktrínáját az egyház megkülönböztető tantételeinek teljes hosszában”? Krisztus igazsága sokkal több pusztá verbális leckefelmondásnál.

Minden korszak legnagyobb eszkatológikus lehetőségét utasították el 1888-as korszakunkban. Megvetették a Krisztussal való személyes megbékélést, azt, amit a mennyasszony érez vőlegénye iránt. Ám a szószaporítás és a hideg doktrína pótolta azt.

Száraz prédikációk, melyek szőrszálat hasogatnak a tulajdonított és részesített igazság, a megigazítás és a megszentelődés, a bűnhődés és engesztelés között. A hit általi megigazulásból pedig

émelyítő érzést keltő témát készítenek sokak számára. Ugyanez a probléma uralkodott el nem sokkal 1888 után. Ellen White vitatja azok erőfeszítéseit, akiknek szíve ellenállt az igazságnak:

Sokan követnek el hibát, amikor megpróbálják aprólékosan meghatározni a megigazulás és a megszentelődés közötti különbség részleteit. E két kifejezésre vonatkozó meghatározásokba gyakran beleviszik saját elképzeléseiket, spekulációikat is. Miért próbálnak jobban behatolni a részletekbe, mint ahogy az ihletés teszi a hit általi igazság életbevágóan fontos kérdését illetően? Miért próbálnak kidolgozni minden egyes részletkérdést, mintha a lelkek megváltása azon múlna, hogy pontosan meg tudod-e érteni ezt a témát? (Napló, 1891. febr. 27.).

Bárcsak eljutnánk oda, hogy megértenénk, hogyan gyalázták meg Minneapolisban az élő, szerető Krisztust, nem pedig a tantételig, amit félreértettek! Bizalmatlanok voltunk a hangos szívdobbanások iránt, amelyekkel Ő vonzott minket, és megvetettük Őt, aki „fanatizmusnak” nevezett gyengédségével közeledett hozzánk. A könnyek, amelyet a felemelt kereszt iránti titokzatos vonzalom keltett, buzgó szónoklat volt az „entuziazmus és fanatizmus ellen”. (BT. préd. 80. 91. old.).

Jézus ismeri emberi természetünket, mert Ő maga is részese volt annak. Ő személy. Ismeri az önbecslést is. 1888-ban igen közel jött hozzánk. Senki sem álmodta, mi történhetett volna azokban az édes napokban, amelyek ránk köszönthettek volna, ha Vele járunk a menny dicső világosságában. Gyakran beszélünk 1844-ről, mint „nagy csalódás”-ról. 1888 pedig az Ő (Krisztus) csalódása volt, mert olvashattuk, mennyire szeretett minket. Ilyen bensőséges szeretetben még nem is volt részünk. Miért kellene azon csodálkoznunk, hogy nem erőltette ránk?

Már Minneapolisban elhangzott:

Senkinek sem engedte meg Isten, hogy elzárja azt az utat, amelyen az igazság világossága eljut a néphez. Mihelyt kísérletet tesznek rá, kioltják Isten Lelkét... Hadd uralkodjon itt a szívekben Krisztus szeretete... amikor az Isten Lelke eljön, a szeretet veszi át a vizsály helyét, mert Jézus a szeretet. Ha itt dédelgetnék Lelkét, együttlétünk folyam lenne a sivatagban. (5. kézirat, 188. Olson, 300. old.).

Nem fogalmazható meg lágyabban a hívás, jobb alkalom nem kínálható, hogy megtehessék azt, amit meg kellett volna tennünk Minneapolisban. Senki sem tudja megmondani, mennyi foroghatott kockán, amikor nem engedtek Isten Lelke felhívásának. Eljön az idő, amikor bármit hajlandók lesznek megtenni és minden lehető megtennének azért, hogy meghallhassák a hívást, amit Minneapolisban visszautasítottak. Soha nem lesz kedvezőbb alkalom és részük sem volt mélyebb érzésekben. (015. levél, 1892.).

Ellen White bizonyágtétele ismét próbára teszi hitünket. De meg kell értenünk a valóságot. Az emberi szív játszik annak a Valakinek a gyengéd szeretetével, Aki életét adta értünk. Végül a vezetésben a tréfákozás átalakult azzá, amit Ellen White szomorúan „gyűlölet”-nek kényszerült nevezni. Hét évvel Minneapolis után azoknak a „sokak”-nak mondta:

Hátat és nem arcot fordítottak az Úrnak... Isten Lelke népe közül sokaktól eltávozott. Sokan léptek sötét, titkos ösvényekre és néhányan sohasem tértek vissza. Nemcsak ellenálltak annak, hogy az üzenetet elfogadják, de meg is gyűlölték a világosságot... Szent Lelke ellenére cselekedték ezt. (BT. préd. 89-91. old. 1895.).

A menny „méltatlankodott” (BT. préd. 76. old.). Az isteni szomorúság bensőséges voltáról van itt szó, ami a modern vallástörténelemben egyedülálló, de talán minden időben az. Jeremiás és

Hóseás szívből fakadó kiáltására emlékeztet. Ellen White azt mondta Minneapolisban? „Bárcsak tudnátok, hogyan tekinti vallásos magatartásokat Krisztus ezen az összejövetelen” (8/a. kézirat, 1888. Olson, 281. old.). Négy évvel később, „Szomorúság van a mennyben sok testvérünk lelki vaksága miatt” (RH. 1892. júl. 26-). Azokról szólva, akik „elvetették Isten Lelkét Minneapolisban azt mondta:

Az egész mennyei világegyetem tanúja volt a Jézus Krisztussal való szégyenletes bánásmódnak, akit a Szent Lélek képviselt. Ha Krisztus lett volna előttük, ugyanúgy bántak volna Vele, ahogy a zsidók bántak az Üdvözítővel (Különleges bizonyágtételek, „A” sorozat, 6. sz. 20. old.).

Az azon az együttléten (Minneapolis) történt jelenetek a menny Istenére hoztak szégyent az által, hogy azokat, akik részesek voltak ebben, testvéreinek nevezték. Mindezt a „mennyei Vigyázó” jegyezte fel és fel van írva Isten emlék-könyvében. (Külön bizonyágtételek a Review and Herald részére, 1896. 16-17. old.).

Fel kellett jegyezni ezeket a szomorú szavakat, de ha becsületesek akarunk maradni, nem utasíthatjuk el, hogy teljes tartalmukkal szembenézzünk. Amit a „mennyei Vigyázó” megjegyzett, fel kell írni a rólunk szóló emlék-könyvbe. Meg kell lássuk magunkat azokban az egy évszázaddal ezelőtt élt drága testvéreinkben, mert „csak Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok”.

3.) Ellen White szolgálatát leszólták

A vezetés Ellen White 1888-as üzenetet támogató állásfoglalása iránti magatartása hasonló volt az ősi Izrael és Júda Illés és Jeremiás próféták iránti magatartásához. Figyeljük meg röviddel a minneapolis konferencia után tett észrevételét:

Nem volt egyetlen kellemes percem sem, amióta eljöttem a Csendes-óceán partjáról. Első összejövetelünk egyetlen más Generál Konferencia-i együttlétre sem hasonlított, ahol megfordultunk... Bizonyágtételemet semmibe vették és életemben még sohasem tapasztaltam, hogy úgy bántak volna velem, mint azon a (1888) konferencián. (7. levél, 1888. dec. 9.).

Testvéreim arra készítették, hogy jöjjenek el a tábor-összejövetelekre. Világosan el kell mondanom nektek, hogy a velem és munkámmal szembeni eljárás – a minneapolis Generál Konferencia óta azzal, hogy elvetíték a világosságot és semmibe veszitek azokat a figyelmeztetéseket, amiket Isten adott, munkámat ötvenszer nehezebbé teszik, mint máshol.

Úgy tűnik, hogy az Úr szavát, mint számotokra értéktelent, félredobjátok... A minneapolis konferencia óta nem valami biztató a tapasztalatom. Naponta kérek bölcsességet az Úrtól, és azt kérem, hogy ne csüggedjek el a végsőig és ne megtört szívvel szálljak sírba, mint a férjem. (1. levél, 1890).

Ezek nem egy érzelmileg túlfűtött asszony szavai. Érzéseinek nagyon is alapos oka volt:

A kedd reggeli együttléten (Ottawa, Kansas) néhány dolgot összefüggésbe hoztam a minneapolis összejövetelre történő hivatkozással...

Isten a megfelelő időben adott nékem eledelt a nép számára, de ők elvetették, mert nem azon az úton és módon jutott el hozzájuk, ahogy szerették volna. Jones és Waggoner testvérek feltárták a drága világosságot a nép előtt, de az előítélet, hitetlenség, féltékenység és gonosz gyanakvás olyannyira eltorlaszolta szívük ajtaját, hogy a forrásból semmi sem talált utat szívükhöz...

Így volt ez Jézus elárultatásakor, megpróbáltatásakor és keresztre-feszítésénél is... Mindez pontról pontra elvonult előttem. A sátáni lelkület uralomra jutott és belső erővel indította az emberi szíveket, amelyek kitarulkoztak a kételyek, keserűség, harag és gyűlölet számára. Ez uralkodott azon az együttléten (Minneapolis).

Ahhoz a házhoz vezettek, ahol testvéreink otthonukat berendezték. Sok beszélgetés zajlott le itt, érzelmi felindulás is megnyilatkozott és elhangzott néhány okos, - vagy ahogy feltételezték – éles és szellemes megjegyzés is. A szolgákról, akiket az Úr küldött karikatúrákat készítettek, kigúnyolták és nevetség tárgyává tették őket. A komment, amivel engem és munkámat minősítették, amit Isten bízott rám, minden volt csak nem hízelgő. Willie White nevét is teljesen nyíltan kezeltek, nevetségessé tették és megbélyegezték, csakúgy, mint Jones és Waggoner testvér nevét is. (14. Levél, 1889.).

Hangok, - amelyeken meglepődtem – csatlakoztak ehhez a lázadáshoz, kemények, vakmerőek és határozottak eltökéltek voltak (White testvérnő) megbélyegzésében. Azok közül, akik kegyetlen szavaikkal oly nyíltan és buzgón előálltak, egy sem jött el hozzám, és egy sem kérdezte meg, hogy vajon igazak-e a beszámolók és feltételezéseik megfelelnek-e a valóságnak... Amikor ezeket meghallottam – igazán kétségbe estem. Soha nem is képzeltem volna, hogyan bízhattam azokban, akik azt állították, hogy a barátaim, amikor a Sátán utat talált a szívükhöz. Azt gondoltam a jövőbeli válságról és az érzésekről, amiket nem is tudtam szavakba önteni, hogy egy kis ideig legyőztek engem, hogy „testvér testvérét halálra adja” (u.o.).

Nem lenne becsületes, ha Ellen White-nak ezt a szívből fakadó megnyilvánulását „hangulat”-nak neveznénk. Se Jones-ét, se Waggoner-ét. Mindhárman sebezhető szívű emberi lények voltak. Mindhárman, ahogy a régi próféták is, mély fájdalmat és szomorúságot éreztek. Ellen White különösen élesen érezte át a szentek végső üldöztetésének előérzetét. Az „üldöztetés” szót a valóságban arra használta, hogy a vezető testvéreknek az 1888-as hírnökök iránti szívbeli magatartását jellemezze (GCB. 1893. 184. old.).

Másrészt, ama korszak őszinte testvérei előtt rejtély volt, hogyan támogathatott két látszólag tévedésben lévő fiatalembert a majd minden jól megalapozott vezető és prédikátor szenvtelen ítéletével szemben. Ha „egyensúly”-ra volt szükség, miért támogatta a látszólag kiegyensúlyozatlant? Miért hasonlította a testvérei Jones és Waggoner üzenete elleni reakcióját a zsidók Krisztus iránt tanúsított magatartásához?

Az 1888-as ellenzék jó, őszinte, önfeláldozó, keményen munkálkodó prédikátorokból állt. Az egyház fejlődése, haladása miatti aggodalmuk valóságos volt. Attól féltek, hogy Krisztus igazságosságának ez a csodálatos látomása fanatizmushoz vezet. De ez a félelem elmeszesíti az emberi szíveket. Úgy tűnik, hogy csak egyetlen módja van annak, hogy megértsük ezt a titokzatos megnyilatkozást. Ellen White számos kijelentésének gondos áttanulmányozása jelzi, hogy a krisztusi szeretet (agapé) szélességének, hosszúságának, mélységének és magasságának a megnyilatkozása volt, amivel a mi drága, keményen munkálkodó testvéreink ösztönösen szembeszálltak. A kereszten megnyilatkozó szeretet „szorogat minket”, olyannyira, hogy a hívők ettől kezdve lehetetlennek tartják, hogy többé magukért éljenek (2Kor 5,14-15). Úgy látszik, hogy ez a fajta Krisztus iránti

odaadás, ez a mélyebb, Vele való bensőséges viszony volt az a mély igazság, amit nem fogadtak örömmel:

Olyan bizonyíték volt ez, amit mindnyájan felismerhettek, akiket Isten szolgáinak ismert el. Ám vannak olyanok is, akik szolgáit és üzenetét is megvetették. Fanatikuskoknak, különcöknek és rajongóknak csúfolták őket (BT. préd. 97. old. 1896.).

Ezek az emberek (az ellenzék) bizalmi állásokat töltöttek be, a művet pedig, amennyire csak tehették, saját hasonlatosságukra alakították át. Buzgón szónokoltak minden lelkesedés és fanatizmus ellen... A hitet, amit Isten népére hagyott, hogy gyakorolja, - fanatizmusnak nevezik. Ám, ha van valami, ami az embert odaszentelt buzgalomra készíti, csak az igazság az, ahogy Jézusban van... Krisztus az, aki bölcsességgé, igazsággá, szentséggé és váltsággá tétetett számunkra...

Ha van valami a mi világunkban, ami lelkesedésre készíthet, az a Kálvária keresztje (u.o. 80-81. 1895.).

Tehát Krisztus keresztjének tövéhez kényszerülünk. Itt van a titokzatos „kontinentális törésvonal” az adventizmusban, ahol a hit és hitetlenség megy a maga külön útján. Valamennyi emberi lénynek, legyen az akár az evangélium prédikátora, vagy szervezeti munkás, szembe kell néznie azzal a szövevényes és csalóka kísértéssel, hogy kedvezzen, hogy átadja magát az én titkolt, álruhába öltöztetett szeretetének. Ha nem kutatja a csodálatos kereszt titkát és nem illet megvetéssel minden hivatásbeli és személyes büszkeséget, öntudatlanul is elutasítja az ott kinyilatkoztatott agapét. Bunyan János, „A zarándok útja” c. művében a menny kapujának közvetlen közelében látta, hogy van egy ösvény, ami a pokolba vezet.

Ellen White Jones és Waggoner előterjesztését nem tekintette sem extrémnek, sem radikálisnak. Sőt megpróbált vitába szállni az atyafiakkal, akik annak vélték. Az olyan széles körben elterjedt megfogalmazások is, mint a következő, egy mítoszt örökítenek meg:

Mrs. White nem hagyta jóvá azokat az eszméket, amelyeket Waggoner testvér terjesztett elő a Galatabeliekhez írt levélre vonatkozóan.... Úgy látszott, hogy még neki is az az érzése, hogy ezt a két embert, akik abban az időben annyira kiemelkedő szerepet töltöttek be, bizonyos témákkal kapcsolatos szélsőséges nézeteik a későbbiek folyamán elragadhatják. (Christian, i.m. 232.old.).

Megjegyzései nem irányultak egyetlen szélsőséges waggoneri nézet ellen sem. Ahelyett, hogy radikalizmussal vagy szélsőségesességgel vádolta volna, inkább finoman arra utalt, hogy néhány elgondolása még éretlen – nem tökéletes. Az Isten tervében ezt az éretlenséget az Isten bányaiban végzett drága érc utáni buzgó ással le kell (lehet) győzni. Az 1888-ban felragyogó világosság csak a kezdete volt annak a világosságnak, aminek dicsőségével be kell ragyognia a földet.³ Ilyen dicsőséges fényesség kezdett tündökölni tökéletlen, de Isten választotta csatornákon keresztül.

Egy megvetett dicsőséges kincsvadászat

³ Mellékesen szólva, bár Ellen White nem foglalt el határozott álláspontot a Galatabeliekhez írott levélben szereplő törvény kérdésében 1888-ban. 1896-ra kész volt határozott állásfoglalása. Waggonernek végig igaza volt. „A törvény a Galáciabeliekhez írott levélben... főleg... az erkölcsi törvény (Válogatott üzenetek, 234. 235. old.).

Az Isten terve nem az volt, hogy egy vagy két fiatalember végezze az ásás/kutatás teljes munkáját. Más, érettebb elméknek kellene folytatniuk, akik hajlandók elfogadni a világosság minden sugarát, amit Isten küldeni fog – bár annak legalázatosabb szolgálja útján kell jönnie (15. kézirat, 1888.). Életidejükön belül egészében kell feltárniuk az örökkévaló evangéliumot, készen arra, hogy az igazság a maga dicsőségével beragyogja a földet.

Ha ez volt Isten célja, akkor nem szükséges, hogy Jones és Waggoner nézetei a kibontakozásnak ezen a korai állomásán tökéletesek legyenek. Csupán fel kellett szólítani testvéreinket minden idők legnagyobb „kincsvadászatára”. Nézeteiknek valós tökéletlenségei és éretlen volta testvéreiket szívből fakadó együttműködésre kellene készítse. Ha ez a két fiatalember a világosságot annak teljességében szemlélte volna, hová lett volna testvéreik öröme a felfedezés hamisítatlan élvezetében? Isten - végtelen irgalmában – meg akarta osztani közöttük ezt az örömet.

Ezt a kegyelmes előjogot vetették meg a testvérek, amikor fanatikusoknak, szélsőségeseknek gúnyolták az igazság rejtett erei után kutató úttörő bányászokat. Az a feltételezés, hogy a hírnökök még Minneapolisban is bizonytalanok voltak és abban a veszélyben forogtak, hogy „szélsőséges nézeteik majd elragadják őket” magára Ellen White-ra vet igaztalan rágalmat. Nem lenne túl naiv, ha elismeréssel fordulna az ilyen megbízhatatlan fiatal hírnökök felé?⁴

Szinte vakmerően kockára tette hírnevét, amikor üzenetüket lelkesen és kitartóan támogatta. Az Úr választhatott ilyen megalapozatlan hírnököket? Felruházhatta őket ilyen potenciálisan önpusztító üzenettel? Nem veszélyes, ha az ember beleegyezik abba, hogy az Úr hírnöke legyen? Isten irgalma bizonyára jóval nagyobb, hogysem szolgálja önpusztító üzeneteket bízson!

Röviden meg kell jegyeznünk, hogy néhány Generál Konferenciai összejövetelen, a szónokok hogyan ismerték be nyíltan, hogy az 1888-ellenes lelkület a valóságban hogyan illette kihívással Ellen White szolgálatát.

Mit utasítottak vissza Minneapolisban a testvérek abban a félelmetes helyzetben? Elvetették a késői esőt, a harmadik angyal üzenetének hangos kiáltását.

Testvéreim, nem túlságosan is szörnyű ez? A testvérek természetesen nem tudták, hogy ezt tették, de az Úr Lelke ott volt, hogy elmondja nekik, hogy megtették-e, vagy sem? Amikor visszautasították a hangos kiáltást, az „igazságról szóló tanítást”, az Úr Lelke prófétája által ott állt és elmondta nekünk, hogy mit tettek, hogy akkor ott, mi történt? Akkor pedig egyszerűen mellőzték ezt a prófétát az összes többivel együtt. (A.T. Jones, GCB. 1893. 183. old.).

Azon az együttléten az összegyülekezettek közül senki sem vonta kérdőre, mert mindnyájan jól tudták, hogy amit mondott, igaz. Az 1986-os Rio de Janeiro-i tanácsülésen Robert W. Olson, a White-hagyatékkal foglalkozó intézettől azt mondta, hogy az 1888-as ülésen nyíltan dacoltak Ellen White-val. (Adventist Review, 1986. okt. 30). 1889-ben Ellen White azt mondta:

Butler testvér levélben elem tárt egy dolgot, amelyben azt állította, hogy azon a konferencián (1888) tanúsított magatartásom néhány, azon az együttléten szolgáló prédikátor szívét összetörte... Mivel néhány testvérem olyan fényben tüntetett fel engem, mint akinek az ítélete nem értékebb, bárki másénál, akit nem hívtak el különleges munkára, és hogy fiam, Willie, vagy néhány más ember befolyása alatt állok, akkor miért küldötök White testvérnőért, hogy tábor-összejöveteleitekre vagy

---

⁴ Lásd a Függelékét a vád megvitatására vonatkozóan, hogy Jones a „szent test” tévelygését és perfekcionizmust tanított már néhány hónappal az 1888-as konferencia után.

más, különleges együttlétre járjon? Nem tudok eljönni. Nem tudnék semmi jót tenni neked, és csak azzal a szent felelősséggel játszanék, amit az Úr rám ruházott... Azért, hogy a hitetlenek ne hogy félreértsék, vagy elferdítsék ezeket a szavakat, - számítok rá, és nem meglepő részemre, hogy vannak olyan testvéreim, akik ismerik küldetésemet és munkámat és mégis tréfát űznek az üzenetből, amit Isten adott nekem, hogy hordozzam. Megszomorítják a Szent Lelket és engem is elcsüggesztenek. Utamat saját testvéreim korlátozzák. (U-3. levél, 1889.).

Természetesen nem minden testvér szállt így szembe vele. De az iránta tanúsított nyílt támogatás szinte jelentéktelen volt. Az Úr alázatos hírnöke felismerte: mi történt Minneapolisban. A késő eső nagyobb áldásai idézték elő, hogy a korábbi barátok magatartásukat pozitívról negatívra változtatták:

Isten nem azért keltett fel, hogy mezőket átszelve eljöjjen ide és beszéljek neked és neked, akik itt ültök, hogy megkérdőjelezzétek üzenetét és feltegyétek a kérdést, vajon White testvérnő ugyanaz, mint aki az elmúlt években volt... Akkor elismertétek, hogy White testvérnőnek igaza volt. De ez most valahogy megváltozott, és White testvérnő most valahogy más. Éppen olyan, mint a zsidó nép. (9. kézirat, 1888. Olson, 292. old.).

1893-ban azt mondta: A hírnök hivatalát, akit Isten azért választott, hogy rosszallásaival és figyelmeztetéseivel elküldje – a jelenben sajátos módon félreértették. (RH. 1893. júl. 18.).

5.) Ellen White ausztráliai száműzetése

Annyira meghatározó erejű volt az Ellen White iránti 1888 utáni ellenállás, hogy a Generál Konferencia lényegileg száműzte Ausztráliába. Amíg igaz, hogy az Úr ügyének javára fordította utazását azon a földrészen, azonban sohasem volt az Ő akarata, hogy ebben az időben odamenjen. Ellen White azt állítja, hogy az Úr azt akarta, hogy az ihletett hármas együtt maradjon Amerikában, hogy megvívja a csatát egészen a végső győzelemig. Saját írásaik is jelzik, hogy a vezető testvérek Ellen White-t, mind pedig Waggonert el akarták távolítani az útból.

Jól ismert, hogy Mrs. White csak azért ment, mert a Generál Konferencia kijelölte őt arra (az egyház vezetésével való együttműködés dicséretes példája). 1896-ban nagyon őszintén ezt írta a Generál Konferencia elnökének:

Az Úr nem volt abban, hogy elhagyjuk Amerikát. Nem jelentette ki, hogy az az akarata, hogy elhagyjam Battle Creek-et. Az Úrnak nem az volt a terve, de hagyta, hogy minden saját elképzeléseitek szerint menjen. Az Úrnak az volt az elgondolása, hogy W.C. White, édesanyja és anyjának munkatársai Amerikában maradjanak. Szükség volt ránk a mű szívénel, és ha lelki felfogóképességed érzékelte volna a valódi szituációt, sohasem hagytad volna jóvá azt a megmozdulást. De az Úr olvas mindenki szívében. Olyan erős volt az az elhatározás, hogy mi elmenjünk, hogy az Úr megengedte, hogy a dolog megtörténjen. Akik beleuntak a bizonyágtételek elviselésébe, olyan személyek nélkül maradtak, akik hordozták őket. Battle Creek-ből való eltávolításuk azt jelentette, hogy az Úr ráhagyta az emberekre saját akaratukat és elképzelésüket, amelyekről azt gondolták: magasabb rendűek az Úr útjainál.

Az eredmény előttünk áll. Ha megfelelő álláspontot foglaltál volna el, nem került volna sor a költözésre. Az Úr más eszközök útján munkálkodott volna Ausztráliáért, Battle Creek-ben pedig, a mű

szívénél erős maradt volna a befolyás. Vállvetve kellett volna állnunk, egészséges atmoszférát teremtve, amit minden konferencián érezni kellett volna. Nem az Úr volt az, aki ezt a dolgot kitalálta. A világhosszából egyetlen sugarat sem kaptam arra nézve, hogy elhagyjam Amerikát. De amikor az Úr ezt a dolgot feltárta előttem a maga igazi valójában, senkinek sem szóltam, mert tudtam, hogy úgysem értené meg senki a maga teljes horderejében. Sokan megkönnyebbülést éreztek, amikor eltávoztunk, bár te nem voltál ezek között. Az Úr pedig elégedetlen volt, mert azért állított bennünket ide, hogy a Battle Creek-i mozgató gépezet kerekeinél álljunk.

Ezért írtam neked, Olsen testvér, mert nem volt érzéked, bátorságod és erőd arra, hogy a felelősséget hordozd, és senki sem készült fel arra, hogy ezt a munkát elvégezze, amit az Úr terve szerint nekünk kellene megtennünk. Azért írok neked Olsen testvér, hogy elmondjam: az Úr vágya az volt, hogy egymás mellett álljunk veled, hogy tanácsoljalak téged, hogy javaslatokat tegyek, hogy veled együtt haladjak...de nem érzékelted ezt; erőteljes, nem emberi forrásból eredő tapasztalatra és ismeretre akartál szert tenni, és ezzel azt mondtad ki, hogy az Úr útjai kihagyhatók a számításból, figyelmen kívül hagyhatók... Ezt a tanácsot tehát nem tekintetted szükségesnek.

A Battle Creek-i testvéreknek meg kellene érteniük azt, hogy amikor eltávolíthattak minket, ez emberi elgondolásra történt és nem az Úr akarata volt... Az Úr terve az volt, hogy legyünk közelebb a kiadóhivatalokhoz, hogy könnyen hozzáférhessünk ezekhez az intézményekhez, hogy együtt tanácskozhassunk... Óh, milyen rettenetes, hogy tettetéssel, mellőzéssel viseltetünk az Úr iránt, hogy büszkén megvetjük tanácsát, mert úgy látszik, hogy az emberi bölcsesség feljebbvaló. (O.A. Olsennek írott levél, 127. 1896.).

Akik azt állítják, hogy az 1888-as üzenetet az egyház vezetése elfogadta, Ellen White Ausztráliában eltöltött éveit úgy értelmezhetik, mint a Generál Konferencia Szent Lélekkel való együttműködését. Igaz, hogy onnan is tudott jó leveleket küldeni. De az, hogy személyes észak-amerikai szolgálatától megfosztották a művet, „nagy mérték”-ben hozzájárult a kezdődő hangos kiáltás üzenetének végső vereségéhez.

E.J. Waggoner hasonlóan száműzetést szenvedett, mivel 1892 tavaszán Angliába küldték. Bizonyíték is van rá, hogy pusztán missziós céllal küldték oda. Ellen White is most utazott el, és különleges triójuk második tagjának is most kellett elmennie. A következőt vesszük észre Gilbert M. Valentine doktori értekezésében W.W. Prescotttról:

W.C. White szerint Mrs. White, akinek még valószínűleg megvoltak az emlékei az 1888 utáni periódus igazságtalanságairól, azt állította, hogy az Úr megmutatta neki, hogy „jóllehet népünk közül néhányan nagyon örültek annak, hogy elmozdították (E.J. Waggonert) a Battle Creek-i munkából azzal, hogy angliai munkára küldték, mégis vissza kellene hozni, hogy a mű szívénél segítsen, mint „tanár” (W.C. White, A.G. Daniells-nek 1902. máj. 30. William Warren Prescott: Az adventista nevelő. 1. köt. 280. old.).

Egy évvel azelőtt, hogy Ellen White Ausztráliába utazott volna, kiöntötte szívét egy J.S. Washburn nevű fiatal prédikátorhoz intézett levelében. Ebben a levélben szinte olyan kétségbeesetten ír, mint Jeremiás. Elevenen ecseteli a Battle Creek-i főhadiszálláson uralkodó légkört:

A kis gyülekezeti összejöveteleket látogattam, de úgy éreztem, hogy semmi értelme egy olyan gyülekezettel dolgozni, amely olyan bővében van bizonyágtételeimnek és mégis ellenszegül üzenetemnek, és késztetést éreznek arra, hogy a szembeszegülés terén megváltoztassák

álláspontjukat mindannak ellenére, amit az Úr nékem adott, hogy „Léleknek és erőnek megmutatásában” szóljam. Semmi reményem arra, hogy valami is tudna segíteni, amit ezután mondhatnék. Az Isten Lelkének kéréseit utasították vissza. Semmi reményem arra, hogy az Úrnak van tartalék ereje ahhoz, hogy ellenállásukat letörje. Az Isten kezében hagyom őket, és hacsak az Úr nem helyezi rám határozott életteherként, hogy néhány szót szóljak a „Tabernacle”-ben (Battle Creek), nem teszek kísérletet arra, hogy valamit is mondjak, amíg az itteni testvérek, akik utamon akadályoznak, meg nem tisztítják ösvényemet... Nincs erőm vitatkozni azzal a lelkülettel, ellenkezéssel, kételkedéssel és hitetlenséggel, amelyek lelküket eltorlaszolja és így aztán nem is képesek arra, hogy észrevegyék, mikor jön az áldás. Sokkal szabadabb vagyok, amikor nem-hívőkhöz beszélek. Ők érdeklődnek.

Óh, ez a legnehezebb terület a világon, hogy ott beszéljek, ahol nagy világosság áradt a felelős állásokban lévő férfiakra. Megvilágosítottak, de inkább választották a sötétséget, mint a világosságot...

Biztos lehetsz benne, hogy igen mély szívfájdalmam van... Mi lesz a vége ennek a makacs hitetlenségnek, még meg kell tanuljuk. (W-32. levél. 1890).

Van-e üzenete az 1890-es éveknek az 1990-es évek számára?

Ellen White-nak a H.N. Adventista Egyház részére végzett szolgálatát tekintve gyakran jelentkezik ez a jeremiási jellegzetesség. Az ókori próféta üzenete jelenvaló igazság. Az 1888-as epizód egy példázat és Isten újra próbára tesz bennünket.

Mivel 1888-as történelmünket szerfelett meghamisították, kortárs viselkedésünk még nem értékeli, nem becsüli Jones és Waggoner munkáját. Még gyanakvóak vagyunk, nehogy üzenetük fanatizmushoz vezessen. Még tévesen azt feltételezzük, hogy ez az üzenet hitehagyásba sodorta a két hírnököt. Ameddig így gondolkozunk, kell-e az igazság többi gyöngyét is elénk szórnia az Úrnak, hogy kénytelenek legyünk úgy reagálni egy ilyen üzenetre, ahogy az 1888-as korszak ellenzéke is tette.

Mi ma elődeink egyetlen genetikai vétkéét sem örököltük, akik pedig elvetették minden idők legnagyobb szabású alkalmát, a késői eső és a hangos kiáltás kezdetét. Mi lelki leszármazottak vagyunk. A Szentírás nem tanít a bűn genetikai átviteléről, átörökléséről, legyen az „eredendő” vagy másképp szólva „nemzedékről nemzedékre” való. A bűnnek azonban van egy nem genetikai átvitele. „A bűn egy ember által jött be a világba”. „A bűn megsokasodott” és „uralkodott a halálra”, „az egész világ vétkessé lett Isten előtt” (Róm 5,12; 20. 21.; 3,19). A bűnnek ezt a titokzatos átvitelét tisztázza előttünk a következő megfogalmazás:

Az emberi természet velejéig romlott. Amióta pedig a bűn folytathatja gyűlöletes művét – értelemről értelemig terjed. Minden egyes elkövetett bűn az eredeti bűn visszhangjait kelti fel...

A kölcsönös függés csodálatos dolog. Azonban gondosan kellene tanulmányozni a kölcsönös, egymásra gyakorolt befolyást. Minden nemzedék ott veszi fel a helytelen irány fejlődési vonalát, ahová az előző generáció ez irányú fejlődésében eljutott. „Isten megméri a templomot és benne az istentiszteletet...”

Senki sem él önmagának. Tudatlanul vagy tudatosan másokat befolyásol. Vagy jóra, vagy rosszra. Itt van az ideje annak, hogy egy nép erkölcsileg függetlenül álljon és ugyanakkor Istentől való függőségét ápolgassa?... Az Úr figyelemreméltó üzenetet küldött világunkba, mégpedig a harmadik angyal üzenetét. Az egész menny arra vár, hogy hallja: Érvényt szereztünk Isten törvényének (RH. 1901. ápr. 16.).

Több világosságunk van, mint elődeinknek, ezért nagyobb a felelősségünk is. A Krisztustól való szívbeli elidegenedés, ami az 1888-as üzenet visszautasítását okozta, ma sokkal árnyaltabb, sokkal jobban átszövik az álbölcseletek, még mélyebbre került a tudatalattinkban. De semmivel sem kevésbé valóságos. Csak a Szent Lélek megvilágosító munkája mutatja ki. Mindnyájunk esetében el kell jöjjön az ideje annak, amikor a kereszt megnyilatkozik és a törvényáthágástól megvakított elme megérti, meglátja igazi értelmét. „A bűnösök megítélten állnak majd a Kálvária és a rajta lévő titokzatos áldozat előtt” (JÉ, 58.old.). Nem lenne áldásos, ha még ma feltekintenénk a keresztre, mielőtt túl késő lenne?

A Szent Lélek képessé teszi a komoly, őszinte hívót arra, hogy a réges-régi bibliai jellemekben önmagát lássa meg. Arra is képessé tesz minket, hogy egy évszázaddal ezelőtt élt elődeinkben is meglássuk magunkat. Születésünket tekintve nem vagyunk jobbak, mint ők. A Szent Lélek meggyógyíthatja vakságunkat. Vakságunk azért lehetővé teszi, hogy meglássuk a gonoszt, ha elég radikális és távoli múltból való, miközben a saját orrunk előtt nem ismerjük fel. Az Isten Szava kezdetől fogva igaz:

Isten Lelkének megvilágosító hatalma nélkül nem leszünk képesek az igazságot megkülönböztetni a tévedéstől és elbukunk a mesteri kísértések és csalások közepette, amelyeket Sátán zúdít a világra.

Közel vagyunk a világosság Fejedelme és a sötétség fejedelme közötti küzdelem lezárulásához. Az ellenség csalásai nemsokára próbára teszik hitünket, hogy nyilvánvalóvá váljék, milyen is az. (RH. 1892. nov. 29.).

Következtetés

Felismerni annak igazságát, hogy elődeink meggyalázták az igazi Krisztust és a valódi Szent Lelket, nem önmagában rossz hír. A „Jézus bizonyágtétele” iránti mélyülő ellenállás valóságát leleplezni viszont áldás. Nincs más mód, mint szembenézni a megoldással, mert csak ez tud előkészíteni bennünket egy jövőbeli megpróbáltatásra. Az igazság pozitív, felemelő és bátorító.

Az az örömhír, hogy a menny sokkal inkább hajlandó volt véges-végig biztosítani az Isten Lelkének végső kiárasztását, mint gondoltuk. Csak a mi folyamatos, talán gyakran öntudatlan ellenállásunk gátolta meg majd egy évszázaddal ezelőtt ezt az ajándékot, az érte mondott imáink ellenére.

Becsületesen szembenézni az igazsággal, biztosan az öröm forrása. A szervezett egyház stabilitása és haladása ebből csak áldást nyerhet.

7. Fejezet

A „beismerések” közelebbről

Titok övezi azok 1888 utáni beismerését, akik ellenálltak az üzenetnek. Elérkeztünk a késői eső és a hangos kiáltás idejéhez, majd otthagytuk a kedvező alkalmat. Izrael is eljutott az Ígéret Földjének határához, majd eltávolodott onnan.

A mély, igazi bűnbánat ritka erény. De semmi esetre sem lehetetlen Krisztus áldozatának világosságában. Ám sokak beismerése olyan felszínes, mint Ézsaué és Saul királyé. Mindkettőé elismerten helytelen. Mindkettő könnyekre fakadt, de egyik sem „találta meg a megbánás helyét”, hogy helyreállítsa azt, ami elveszett.

Izrael története Kádesh-Barneánál és Izrael további sorsában a mozgalom minneapolisi és azt követő tapasztalatát illusztrálja. Izrael hibát követett el, azután pedig „bűnbánatot tartott”, de az a nemzedék sohasem fedezte fel, mit veszített el.

Az ilyen bűnbánatban van egy törvényszerűség: nem fogja fel a bűn súlyát:

Úgy látszott, hogy a nép most (Kádesh-Barneánál) őszintén megbánja vétkes viselkedését. Valójában inkább bűnének nem kívánatos következményén bánkódott, mint azon, hogy szégyenletes hálátlanságot tanúsított... Isten próbára tette látszólagos behódolásukat és kitűnt, hogy az nem volt őszinte... Csak azért rémültek meg, mert látták, hogy végzetesen hibáztak és ennek súlyos következményei lesznek rájuk nézve. Szívük azonban változatlanul a régi maradt... Noha beismerésük nem fakadt igazán bűnbánó szívből, mégis arra szolgált, hogy Istennek az irántuk tanúsított igazságos bánásmódja nyilvánvaló legyen közöttük.

Ma is hasonló módon cselekszik az Úr. Úgy dicsőíti meg nevét, hogy rávezeti az embereket igazságának felismerésére... Ha pedig a lelkiület, amely gonosz életre vezetett, alapjában nem is változott, beismerések hangzanak el, Isten dicsőségére és azokat igazolják, akik megrótták őket és emiatt félreértést és ellenkezést szenvedtek. (PP. 391. 393. old.).

Ihletett toll bizonyossága jelzi, hogy ilyen természetű a legbefolyásosabb, élenjáró vezetők 1888 utáni beismerése is, akik elsőként utasították vissza az üzenetet.

Ám a széles körben publikált kortárs nézetek azt vallják, hogy a Minneapolisban ellenálló testvérek többsége helyesbítette tévedését, alázatos és mély beismerő vallomást tett, teljesen megbánta, majd pedig „hatalommal” prédikálta az 1888-as üzenetet.

Mit mondanak a bizonyítékok?

1.) A beismeréseket gyakorlatilag az ellenállhatatlan, elsőprő, kényszerítő erejű bizonyságok erőszakolták ki. „Isten mostani munkálkodásának bizonyossága feltárul előttetek, és kötelességeitek, hogy higgyetek benne!” – mondta Ellen White 1890-ben. (BT. préd. 466. old.. Ezt a hitet szinte teljesen szem elől tévesztették.

2.) Bizonyíték van arra, hogy a legkitűnőbb és legbefolyásosabb bűnvallók következetesen bűnvallomásaikkal ellentétesen cselekedtek.

3.) Volt egy parányi, őszinte nyílt megbékélés is, ami A.T. Jones-sal és E.J. Waggonerrel való testvéri egységre, vagy üzenetük elfogadásához vezetett (A beismerések után történt, hogy Ellen White-t Ausztráliába, Waggonert pedig Nagy Britanniába száműzték). 1903-ban G.J. Butler és J.N. Loughborough a Generál Konferencia ülésen hamis megvilágításba helyezték szóbeli protestálásukkal kapcsolatos igazi álláspontjukat (Lásd a 10. fejezetet!).

4.) A szóban forgó téma az ellenálló prédikátorok lelkének személyes üdvössége volt. De nincs bizonyíték arra, hogy megbánták volna, hogy kioltották a Szent Lélek késői esőben történő kiárasztását vagy, hogy elnyomták a hangos kiáltás világosságát és „nagy mértékben távol tartották a gyülekezettől és a világtól”. A minneapolisi lázadás következménye tehát az volt, hogy a hangos kiáltás üzenete világszéles meghirdetésének határozatlan időre történő elhalasztását nem lehetett elhárítani.

5.) W.W. Prescott kivételével nincs bizonyosság arra, hogy az 1888-as üzenet lényegét újra felismerők közül bárki is helyesen hirdette volna. (Társusi Saul olyan mélyen megbánta bűnét, hogy attól fogva mindig hatalommal prédikálta az evangéliumot). Pease felfedi, hogy amikor a 19. század a huszadikra váltott, semmi jele nem volt annak, hogy azok közül, akik kezdetben visszautasították az 1888-as üzenetet, valaki is eredményesen hirdette volna:

A 90-es években e nagy hittétel köré összpontosuló megújulás legnagyobb részét ugyanannak a három embernek, Mrs. White-nak, A.T. Jones-nak, E.J. Waggoner-nek a munkája volt. Igaz, volt sok egybehangzó hang, de a századfordulón már egyetlen Elizeus sem volt, aki feltételezte volna, hogy valaminek történnie kellett a tantétel e három legfőbb bajnokával (Egyedül hit által, 164. old.).

E bűnvallomást tevők beismerése után kinyomtatott üzeneteiknek átolvasása megerősíti ezt az állítást. Az igazi bűnbánat erőteljes, evangéliumi töltetű hírnökök sokaságát eredményezte volna, akik úgy hirdetik a „legdrágább üzenetet”, hogy mindenfelé megújította volna az egyházat és dicsőségével beragyogta volna a földet. De 1895. nov. 5.-én azt kellett mondania Ellen White-nak, hogy az eredeti elutasítók közül „senki sem nyerte vissza azt, amit korábbi hitetlenségével elvesztett” (B2a. levél. 1892). Ezt a megfogalmazást a legkitűnőbb beismerések megnyilatkozása után tette.

Az 1888 utáni beismerések kortárs megítélése

Egy idősebb munkás gyakran idézett állítása képezi az alapját sok manapság is létező, arra vonatkozó félreértésnek, hogy mi is történt Minneapolis után:

Még 1889 tavaszán egy üzenet jutott el azokhoz, akik a konferencián az ellenállók táborában voltak. Kezdték felismerni a világosságot, amelyet nemsokára a legbuzgóbb beismerések követtek. Két vagy három éven belül a legtöbb vezető ember, aki valaha visszautasította a világosságot azon a konferencián, tiszta beismeréssel állt elő. (C. McReynolds, „Az 1888-as Generál Konferencián szerzett tapasztalatok” D. akta, 189. .G. White Hagyaték).

A fent említett beismerések kétségtelenül igazak, a higgadt átgondolás keltette őket életre néhány esetben, miután az érintett személyek a vita helyszínétől messzire kerültek (Pease, i.m. 144. old.).

Egy másik megjegyzés a „Sereg vezérei” c. munkából azt az elképzelést támogatja, hogy a beismerések gyakorlatilag a visszájukra fordították az 1888-as ellenállást:

Fokozatosan bekövetkezett a fordulat és eljutottak a hit egységére. Az üzenetekben – amiket Ellen White küldött – a kimetszés és gyógyítás egyaránt jelen voltak, az igazság és jóakarát evangéliumát képviselték Krisztusban, általában véve összevezérelte a hajdan elidegenedett atyafiakat (Spalding, i.m. 598. 599.).

H.N. Adventista Enciklopédiánk ugyanezt a nézetet képviseli:

Félreértés, ellenállás és megosztottság homályosítja el annak az összejövetelnek (1888) a feljegyzését. Azonban sokan, akik 1888-ban vonakodtak elfogadni ezt az új hangsúlyt, később megváltoztatták álláspontjukat: Néhányan egy ideig még ellenálltak. (i.m. 1086. old.).

A „Lelki ajándékok kincsestára”-ban egyetlen említés sem található a beismerésekről, amint a szerző feltételezi, hogy általánosságban kezdettől fogva jól fogadták az 1888-as üzenetet magában Minneapolisban is.

A ma is fenntartott legdőntőbb nézet az, hogy az 1888-as üzenet a birtokunkban van, vagy azért, mert elődeink kezdettől fogva elfogadták, vagy pedig a bűnbánatukat követő beismeréseik miatt. Éppen ezért hirdettük hatalommal évtizedeken keresztül. Fel kell tennünk a kérdést: vajon nem ez a „gazdag vagyok és meggazdagodtam” megrögzött gondolkodása.

Problémák vannak ezzel az elképzeléssel

Ha a minneapoliszi ellenkezők beismerése megváltoztatta volna valódi magatartásukat és így hatásosan hirdették volna az üzenetet népünknek és a világnak, néhány kérdés válaszra vár:

- 1.) Hol a bizonyíték arra, hogy az 1888-as üzenetet és világosságot újra felfedezték és hogy maguk, a bűnbánó atyafiak hirdették a népnek világos és erőteljes módon? Hol a bizonyosság arra, hogy az ellenállás ahelyett, hogy titokban folytatódott volna – megszűnt?
- 2.) Miért nem fejeződött be a munka rögtön a beismerés és bűnbánat ideje után? A Minneapolisban tanúsított ellenállás kioltotta a hangos kiáltást. Egy megfelelő bűnbánat logikailag helyreállítaná.
- 3.) Hogyan tudja valaki is megmagyarázni azt a sok, kitartó megfogalmazást Ellen White részéről egészen 1901-ig, hogy a vezetés véges-végig hamis megvilágításban mutatta be és ellenezte az üzenetet. A következő, egyik ilyen hamis állítás jelzi, hogy az igazi reformáció, ami a bűnbánatot követi, nem történhetett meg:

Különleges érdeklődést érek magamban a konferencián (1901) tanúsított megnyilatkozások és döntések iránt azokra a dolgokra vonatkozóan, amelyeket évekkel ezelőtt meg kellett volna tenni, különösen tíz évvel ezelőtt, amikor a konferenciára összegyülekeztünk... A testvérek helyeselték a kapott világosságot, de az elnyert világosság nem volt rájuk hatással. Jóváhagyták, de nem történt

semmiféle különleges változás, ami a dolgok olyan állapotát idézte volna elő, hogy Isten irgalma megnyilatkozhatott volna népe között. Évről-évre ugyanúgy elismerik... Csodálatos előttem, hogy ma, ilyen nagy virágzás közepette élünk: Isten nagy irgalma, nem pedig a mi igazságunk miatt van ez így. Nem kellene nevét gyaláznunk a világ előtt. (GCB. 1901. 23. old.).

Az egyik megfogalmazásban valódi meggyőződése bontakozik ki, amit egy héttel azután mondott el, hogy támogatta az újjászervezést és a remélt megújulást: „Sokan, akik többé vagy kevésbé kikerültek a sorból a minneapolisi együttlét óta, ismét beállhatnak a sorba” (205. old.).

Ellen White legmegrendítőbb üzeneteinek egyike a „mi lehetett volna” c. bizonyágtétele (1903. január 5. BT. 8. kötet. 104-106. old.). A csodálatos bűnbánat, amiről történészeink azt állítják, hogy megtörtént, a valóság helyett csak álomnak bizonyult,

Történelmünk bizonyágtétele

Általánosan ismert, hogy Uriah Smith az üzenet egyik legkitartóbb ellenzője volt. Mint a Review and Herald szerkesztője és mint jól megérdemelt tekintéllyel rendelkező, kitűnő szerző a legerőteljesebb befolyást gyakorolhatta volna az üzenetre. Metszően logikus írása tetszett a gondolkodó elméknek. Ez a tehetséges, szeretetreméltó testvér kezelte a legnagyobb, leghatalmasabb tollat Battle Creekben és segíthetett volna, hogy a földet bevilágítsa az éretten felépített igazság dicsősége. A Szent Lélek együttműködhetett volna a „Gondolatok Dániel és Jelenések könyvéről” szerzőjével, ha szíve és éles elméje egyesült volna a boldog megbízatásban.

Nem így döntött. Az üzenetet egy pusztán túlhangsúlyozott tantételnek tekintette és azt állította, hogy mindig is tanítottuk. Közvetlenül Minneapolis után ő és W.W. Prescott megpróbálta elhallgattatni A.T. Jones-t Battle Creekben. Ellen White így beszél az incidensről:

Uriah Smith testvér azt gondolta, hogy jobb nem meghívni A.T. Jones-t, hogy prédikáljon, mert meglehetősen erőteljes álláspontot képvisel. Intézkedéseket tettek, hogy kirekesszék a Battle Creek-i iskolából (16. kézirat, 1889).¹

Az erőfeszítések, hogy Smith-nek segítsenek, csak nyakasságát súlyosbították. Sokáig „egyetlen józan megjegyzés” sem térítette el álláspontjától.

1890 márciusában Ellen White azt írta a Review-ban:

Megpróbáltam úgy feltárni az üzenetet számodra, ahogy én megértettem, de a mű vezetésénél lévők meddig tartják még távol magukat?...

Majdnem két évig készítettem a népet, hogy közeledjen és fogadja el a Krisztus igazságosságának világosságát és igazságát, de nem tudták: jöjjenek-e, megragadják-e ezt a drága igazságot, vagy sem... A fülhöz tudok szólni, de a szívhez nem. Nem ébredünk fel és nem szabadulunk ki hitetlen álláspontunkból? (RH. 1896.márc. 18.).

---

¹ Csupán Ellen White befolyása biztosította részére a szószéket és az osztálytermet. W.W. Prescott csatlakozott Smith-hez abban a törekvésben, hogy elzárják Jones-r a Battle Creek-i katedrától.

Végül, miután arra kényszerült, hogy higgyen (BT. préd. 466. old.), Smith testvér segítség nélkül sodródott abban a veszélyben, hogy elvész:

Smith testvért törbe csalta az ellenség és jelenlegi állapotában nem volt képes arra, hogy a trombitának biztos hangot adjon... mégis, mint tanító, olyan helyzetbe került, és olyan pozíciót töltött be, hogy alakítsa, formálja a tanulók gondolkodását, amikor jól ismert tény, hogy nem jár a világosságban. Nem az Isten oldalán munkálkodik. A hitetlenség magvait hinti, amelyek kikelnek és néhány lélek esetében aratássá érlelődnek... Smith testvér nem nyerte el a világosságot, amit Isten adott, hogy kiigazítsa őt, nincs olyan lelkiülete, hogy beismerés által egyetlen helytelen eljárást is kijavítson, amit a múltban követett... Isten megmutatta nekem, hogy mostani helyzetében Sátán elkészíti kísértéseit, hogy lelkét bekerítse (Levél O.A. Olsen-nek, 1890. okt. 7.).

Nagy az én szívfájdalmam. Tudom, hogy Sátán az emberek felett gyakorolt uralomra törekszik... Olyan férfiak, mint Smith testvér is, meg fogják keményíteni szívüket, hacsak nem veszik észre és nem térnek meg. Vannak olyanok is, akik Smith testvérré tekintenek, és azt gondolják, hogy ő olyan ember, akinek nagy világosság adatott, aki képes lesz arra, hogy észrevegye, amikor az áldás jön, és felismeri az igazságot. De Isten megmutatta nekem, hogy Smith testvér jellemében olyan büszkeség és makacsság van, ami nem engedi magát teljesen alávetni Isten Lelkének. Vallásos tapasztalatát újra és újra megrontotta eltökéltsége, hogy nem vallja be tévedéseit, hanem elmegy mellettük és elfelejti őket. Emberek odáig mehetnek e bűn dédelgetésében, hogy többé nincs megbocsátás részükre. (Napló, 1890. jan. 10. Battle Creek).

Ezek a komoly szavak a krisztusi szeretet bizonyosságát hordozzák, amellyel Ellen White viseltetett iránta. Az örökkévalóság világosságában az igazság becsesebb, értékesebb, mint az önámítás. A tőle származó további közlésekben láthatjuk, milyen komollyá vált a helyzet:

Felelős tisztségekben lévő férfiak csalódást okoztak Jézusnak. A drága áldásokat visszautasították és nem akartak a világosság csatornájává válni. Az ismeretet, amit Istentől kellene nyerniük, nem akarták elfogadni és így a sötétség csatornájává váltak (13. kézirat, 1889.).

Fiatalférfjaink az idősebbekre néznek, akik még úgy állnak, mint a bot és nem akarnak mozdulni, hogy valamit is elfogadjanak az előterjesztett új világosságból. Ki akarják nevetni és gúnyolódni akarnak azon, amit ezek a férfiak mondanak és tesznek, mintha ennek nem is lenne jelentősége. Ki viseli ama vétkes nevetés terhét és ki a megvetését?... Az Isten adta világosság közé ékelik magukat, hogy ne jusson el a néphez, akinek pedig rendelkeznie kell vele (9. kézirat, 1890).

A gonosz már egy éve azon munkálkodik, hogy kitörölje ezeket az eszméket (Krisztus igazságának 1888-as üzenete), az egészet mindenestől... Meddig áll még ellen a nép a munka szívében Istennek. Meddig végzik még itt ezt a munkát? Hagyjátok ezt abba testvéreim! Vegyétek el kezeiteket az Isten ládájáról és hagyjátok bejönni Isten Lelkét, hogy hatalmas erővel munkálkodhasson bennetek! (ugyanott).

A Review szerkesztőjének negatív befolyása mindenhová eljutott. Ellen White jobbra őt tartotta felelősnek.

Megerősítetted az olyan emberek kezeit és elméjét, mint Larson, Porter, Dan Jones, Eldridge, Morrison és Nicola testvérek, és rajtuk keresztül sokakat. Mind téged idéz, rád hivatkozik, és az igazság ellensége elégedettnek látszik... Ha visszanyered hitedet, hogyan tudod eltávolítani a hitetlenségnek azokat a benyomásait, amelyeket te ültettél mások elméjébe? Ne munkálkodj olyan

keményen, hogy azt a munkát végezd, amit Sátán csinál. Ezt a munkát végezték Minneapolisban. Sátán diadalmaskodott. (59. levél, 1890).

Amikor Ellen White megpróbált segíteni neki, „levélben válaszolt nekem és azzal vádolta Jones testvért, hogy kiszakította hitünk oszlopait” (73. levél, 1890; Lásd a Pótlólagos megjegyzések, 4. fejezet). Végül, amikor az 1890-es év 1891-re váltott, beismerést tett a testvérek előtt és bocsánatot kért Mrs. White-től téves eljárásáért. Ez jó volt. Becsületes ember volt. A H.N. Adventista Enciklopédia elismeri a hit általi igazság új hangsúlya elleni kezdeti ellenállását, de elhiszi bűnvallomását, mint ami helyreállította a tökéletes összhangot (1201. old.). Ez pedig nem így volt.

Smith testvérnek korábban egészen hasonló tapasztalatai voltak. Ellen White munkájába vetett hite néha nem volt túl erős. Kétkedését terjesztette is. Levelei aligha tehettek mást, mint bátorították D.M. Canright-ot, hogy kérdőjelezze meg Ellen White ihletettségét.² A fuldokló embert a legcsekélyebb nyomás is elsüllyeszti.

Smith testvér 1891 elején tett bűnbánata mélyreható és maradandó volt? Jó lett volna. Az Úr ezt akarta. A Review and Herald tisztviselőihez szólva Ellen White azt mondta, hogy az Úr kitörli azok törvényszegéseit, akik őszinte bűnbánattal megbánták bűneiket.

Hogyan hiúsult meg

A bűnbeismerések feletti öröendezést a későbbi történelem távlatába kell helyezni. Ahogy láttuk, Ellen White később kijelentette, hogy a Review hivatalában volt egy olyan befolyás, ami hajlott annak kimondására: „Megyek Uram, de nem ment”. Senki sem kérdőjelezheti meg a testvére őszinteségét és jóságát, mi csupán a hitetlenség mélyebb rétegeinek a valóságát jegyezzük meg itt, aminek nem voltak tudatában.

„A testvérek jóváhagyták a világosságot, amit Isten nyújtott, de voltak olyanok, akik össze voltak fonódva intézményeinkkel, főként a Review and Herald hivatalával és a Generál Konferenciával, akik a hitetlenség elemeit hozták be úgy, hogy az Isten adta világosság nem hatott rájuk” (GCB. 1901. 23. old.).

Uriah Smith beismerő vallomása után Ellen White arra bátorította, hogy szemlélje a dolgokat helyes megvilágításban. Ellen White tudta, hogy Smith testvér nem ad biztos hangot a trombitának a Review-ban. Beismerése után több, mint egy évvel figyelmeztető és tanácsoló hangnemben írt neki, és határozottan állította, hogy visszatért korábbi ellenzéki álláspontjához:

Testvéreink közül néhányan... telve féltékenységgel és gonosz gyanakvással, - mindig készen arra, hogy kimutassák: miben térnek el Jones és Waggoner testvér álláspontjától. Ugyanez a lelkiület nyilatkozott meg a múltban, és most minden kedvező alkalommal megnyilatkozik, de ez nem az Isten Lelkének ösztönzéséből származik...

Jones és Waggoner testvéreket meg kellene buktassák az ellenség kísértései... milyen sokan lépnének a végzetes tévedés útjára, mert nincsenek Isten Lelkének irányítása alatt. (S24. levél. 1892.).

² Lásd például Uriah Smith Canright-hez intézett 1883. márc. 22. ápr. 6; júl. 31.; aug. 7 és okt. 2.-i levelét.

Úgy látszik, hogy Smith testvér tévesen érzékelte az egyház lelki állapotát. Ahogy előzőleg (1882-ben) „túl kedvezően vélekedik a jelen felől” (BT. 5. köt. 80. old.). Nem hibáztathatjuk őt azért, mert nem rendelkezett a prófétaság ajándékának tisztánlátásával. Mindazonáltal a valóságtól elrugaszkodott optimizmusa Mr. Laodiceává avatta. Ártatlan olvasói nem ismertek jobbat. Mi, egy évszázaddal később, már tudunk valami jobbról, hogy a történelem megerősítette és igazolta a Prófétaság Lelkét, aki úgy szembeszegült Smith testvér nézetével: 1892. márc. 14.-i szerkesztői cikkében túlzott derűlátással beszélt:

A mű egyre nagyobb gyorsasággal halad előre, főleg ezekben az utóbbi években. A téma itt is fel kell hívja a figyelmet arra a csodálatos momentumra, amit a jelenvaló igazság ügye most elért. Mindenhol halad előre. A gonoszság is nap, mint nap növekszik. Oly erővel halad előre, hogy nem lehet feltartóztatni. A most kialakult fejlődés mértékét tekintve, nemsokára célba kell érjen. Felgyorsult léptekkel halad végső diadala felé (RH. 1892. márc. 14.).

Az Úr hírnöke nem örült ennyire, mert tudatában volt annak, hogy a művet komoly mértékig feltartóztatják saját sorainkon belül és a hosszú késedelem felderengő kísértetét is világosan látta. A történelem igazolta, hogy Smith testvér szerkesztői cikke felületes vélemény-nyilvánítás. Ellen White tehát azt mondta:

A saját soraink közötti ellenállás az Úr hírnökeire lélekpróbáló, fáradságos terhet rótt, mert nehézségekkel és akadályokkal kellett megküzdeniük, amelyeknek nem kellett volna lenniük... Olyan elemek munkálkodnak közöttünk, akik akadályozzák az üzenetet...

A befolyás, ami a világosság és igazság iránti ellenállásból fakadt Minneapolisban, arra irányult, hogy hatástalanná tegye a világosságot, amit Isten küldött... A munka évekkal lemaradt. Micsoda számadása lesz Isten előtt azoknak, akik a művet így lelassították? (GCB. 1893. 419. old.).

A félrevezetett szerkesztő ismét azt a gondolkodási irányt követte, ami szöges ellentétben állt a jelenvaló igazsággal – Krisztus igazságával, aminek a hangos kiáltás kezdetekor kell felharsannia. Elég drámai, hogy Ellen White cikkei, vagy másoktól származó írások, amelyek látszólag véletlenül jelentek meg egyszerre, gyakran ügyesen összetalálkoznak ellenvéleményével. Elismerésére legyen mondva, publikálta őket. A szerkesztői ellenőrzés a mainál sokkal lazább volt. De személyes, megrögzött gondolkodása megerősödött.

Még 1892-ben, a szerkesztő beismerése után is ezt mondta: „Az első álláspont, amit az üzenetre és a hírnökre vonatkozóan elfoglaltál, állandó tör és botránykő volt részedre... Ez a kár a te vesztésed is” (S24. levél. 1892.).

Látjuk, amint szerkesztői állásfoglalását írja, miszerint a mostani üzenet nem a hangos kiáltás kezdete. Ez még a jövőben van. Nézete az isteni felsőbbség determinizmusa volt, lényegileg a modern kálvinista elképzelés. Sem késleltetni, sem pedig siettetni nem tudjuk az Úr eljövételét.

Az Isten népe részéről az lenne a megfelelő eljárás, ha elméiket ezekre a jövőbeli áldásokra és az eljövendő hatalomra összpontosítanák, minden mást pedig elvetnének és ezeket a dolgokat tennék közvetlen céllá és főleg ezekre törekednének? Az elmét arra kell összpontosítani, hogy mi lesz, és azután elgondolkodni, hogy „most az egyháznak ilyen és ilyen hatalmas munkát kell elvégeznie, ilyen és ilyen állapotra kell eljutniuk, és majd eljutnak arra a következtetésre is, hogy különleges eszközök igénybevételével arra kell törekedjenek, hogy ezt az erőt és ezeket a képességeket most kell megszerezzék, legközelebbi kötelességeik egyidejű mellőzésével. Ez a módja annak, ahogy ezeket az áldásokat biztosítani kell?...

Ez a további fejlődés majd az Isten szerinti alkalmas időben eljön. Isten az általa alkalmasnak tartott időben majd megadja népének a szükséges erőt... elhozza az üzenet hangos kiáltását... Hagyjátok, hogy az Úr biztosítsa ezeket a jövőbeli áldásokat akkor, és ahogyan neki tetszik, hiszen az Ő műve ez. (RH. 1892. máj. 14.).

Smith testvérnek valószínűleg nem volt semmi elképzelése, hogy mi is az „Úr számára megfelelő idő”. Ez mindig a MOST, mivel a hetedik angyal 1844-ben kezdett trombitálni. „Nem kellene tovább késlekedni” (Az angol KJV szerint). Egy héttel később megjelent Ellen White cikke, ami szembeszegült zavaros szerkesztői cikkének lelkületével. S.N. Haskell nemsokára heves hangvételű cikket nyújtott be, hogy ellensúlyozza a szerkesztői cikk „békesség és biztonság” hangulatát árasztó szavait (1892. júl. 26.). Majd Olson elnök is alkalmat vett, hogy megdorgálja a szerkesztőt egyik írásának hasábjain keresztül:

Már régóta beszélünk a harmadik angyal üzenetének hangos kiáltásáról... Nos, eljön az ideje annak, hogy a hangosan kimondott szó hallhatóvá váljék?... Bizonyára itt van testvéreim... Többé ne előre tekintve várakozzunk rá, ne várjuk valamilyen közeli időpontban, vegyük észre, ismerjük fel, hogy itt van és ez jelent valamit (RH. 1892. nov. 8.).

A kedvező nagy eszkatológikus alkalom izgalmas időszak alatt a Review szerkesztője folytatta elavult prédikációit a „vasárnapot támogató érvekről, amelyeket megvizsgált és megcáfolt. Van valami szárnalmas ebben a helyzetben. A hangos kiáltás idején polemikus, vitatkozó stílusban ismételte a szombat igazságát oktanul ellenzők álláspontját, alig valamivel többet annál, ami 30 évvel ezelőtt helyes volt. Hallhatjuk a kérlelő angyalokat: „Laodicea úr, kérlek, ébredj fel!”

Ellen White azt írta, hogy az ilyen vakságra vonatkozó isteni munkát fel kell ismerjük:

A vezető túl gyakran tévovázik, mintha azt mondaná: „Ne hamarkodjunk el a dolgokat!” Talán tévedés az egész. Óvatosoknak kellene lennünk, hogy elkerüljük a vaklármat. A részükről megnyilatkozó habozás és bizonytalanság ezt kiáltja: „Béke és biztonság!” Ne izguljatok, ne rémüldözzetek! Nagyon is felfűjják a vallásra vonatkozó „alkotmány-módosítás” kérdését. Ez az izgatás majd szépen elül magától. Ezzel lényegében Isten vezetését tagadja, s a figyelmeztetés, amely arra hivatott, hogy felrázza a gyülekezeteket, nem végzi el küldetését. Nem riog határozottan az órálló harsonája, ezért a nép sem készül a csatára” (BT. 5. köt. 715. 716. old.).

Az efféle szerkesztői politika és az ilyen megrögzött gondolkodás erőszakolja ki a nem szívesen látott következményt. Uriah Smith visszatért korábbi szembenálló álláspontjához és semleges vakságához, miután beismerésének érzelmi effektusai elültek. Végül Ellen White nagyon is világosan ezt írta:

A válság előestéjén nincs idő arra, hogy hitetlen, gonosz szívvel találtassunk, az élő Istentől elszakadva... A félszívűek között van egy osztály, akik büszkék nagy óvatosságukra, amit az új világosság elfogadása terén tanúsítanak, ahogy ők nevezik. De lelki vakságuk miatt nem nyerik el a világosságot...

A mi művünkben is vannak férfiak, akik igen hasznosak lehetnének, ha Krisztustól tanulnának, a világosságtól a nagyobb világosság felé haladnának, de mert nem akarják, valóságos akadályok az igazság útjában... (RH. 1892. dec. 6.).

Ugyanebben a kiadványban található egy félszívű szerkesztői beismerés is, hogy mi késleltettük volna a munkát, de állítását egyáltalán nem lehet komolyan venni, mert kálvinista

„laissez faire” (nem beavatkozni) magatartása nagyon is népszerű sok adventista körében a huszadik századnak ezekben az utolsó éveiben is, akik azt mondják, hogy Isten népe nem siettetheti, de nem is késleltetheti Krisztus visszatérését:

Mennyire megváltozott volna a helyzet, ha a műben mindenki buzgóbban és gyorsabban dolgozott volna, nem mondhatnánk...

Azonban sok múltott rajtunk, hogy késleltessük a művet, de nincs hatalmunkban, hogy a mű haladását feltartóztathassuk, és a végső győzelmet sem vagyunk képesek meggátolni. Azon az időhatáron belül, amikor az Úr műve be kell fejeződjék, be is fejeződik. (u.o. 1892. dec. 6.).

A Review 1892. máj. 10. szerkesztői cikkében nyílt vitát folytatott E.J. Waggonerrel. Ugyanabban az évben A.T. Jones-sal is nyílt vitába bocsátkozott a „fenevad képe” kérdéséről. Népünk megjegyezte ezeket a konfliktusokat. Foster testvér az ausztráliai Prahran-i gyülekezetből zavarodottságában Ellen White-hoz fordult. Így számol be az esetről:

(Foster) látta A.T. Jones testvér a „fenevad képmására” vonatkozó Review-beli cikkét, majd Smith testvér írását, aki pont az ellenkező nézetet képviselte. Zavart és izgatott volt. Sok világosságot és vigasztalást nyert, amikor elolvasta Jones és Waggoner testvér cikkeit, de most itt van a régi munkások egyike, az, aki „standard” könyveink többségét írta, akiről azt hittük, hogy Isten tanította, aki most – úgy látszik – konfliktusba került Jones testvérral. Mit jelenthet mindez? Vajon Jones testvérnek nincs igaza? Smith testvér téved? Mi a helyzet? – kezdett összezavarodni....

Ha Jones cikkének publikálása előtt... Smith testvér tanácskozott volna vele, világosan kifejezésre juttatva, hogy saját nézetei eltérnek Jones testvéritől, ha pedig a cikk már megjelent a Review-ben, akkor neki magának kell az ellenkező álláspontot előterjesztenie, akkor a kérdés egészen más megvilágításban jelenne meg, mint ahogy most felszínre került. Így az ügy pont ott folytatódott, ahol Minneapolisban. Akik szemben álltak Jones és Waggoner testvérekkel, nem sok kedvet mutattak ahhoz, hogy testvérekként kezeljék őket.... Ez a vak hadviselés mégis folytatódott... Tudjuk, hogy Jones testvérnek volt üzenete erre az alkalomra/időre, eledele a megfelelő időben Isten éhező nyája számára...

A minneapolis-i konferencia arany alkalom volt minden jelenlévő számára, hogy megalázza szívét Isten előtt és örömmel üdvözlje Jézust, a Nagy Tanítót, de sokak részéről, az ezen az összejövetelen elfoglalt álláspont romlásukat igazolta. Azóta sem látnak világosabban gonosz, kritizáló, ítéletgőz lelkületet tanúsítva. Az ítéletkor majd felteszik nekik a kérdést: „Ki kívánta tőled, hogy felkelj az üzenet és a hírnökök ellen, akiket Én küldtem népemhez? Miért zártad el az utat saját, eltorzult lelkületteddel?” Majd akkor bizonyítékot bizonyítéka halmoznak, miért nem alázzátok meg szíveiteket Isten előtt és miért nem bánjátok meg, hogy irgalmának néktek küldött üzenetét – elvetettétek? (Levél, 1893. jan. 9.).

Ugyanebben a levélben Ellen White idézi a korábbi Generál Konferencia elnököt, aki részes Smith testvér veszteségében. A téma nem lelkük megváltása – azt Istenre hagyjuk -, hanem a hangos kiáltás üzenetének hirdetése:

Ha az ilyen férfiak, mint Smith testvér, Van Horn testvér, Butler testvér elzárkóznak és nem egyesítik azokat az elemeket, amelyeket Isten lényegesnek lát, hogy ezekben a vészterhes időkben a munkát előrevigyék, le fognak maradni... E testvérek rendelkezésére áll minden kedvező alkalom, hogy megálljanak a sorban, hogy előretörjenek a győzelemig, de ha nem élnek vele, a mű nélkülük halad tovább... Ha elutasítják az üzenetet... ezek a testvérek örök veszteséggel kell szembenézzenek,

mert ha meg is bánnák, és végül üdvösséget nyernének, sohasem szerezhetik vissza már azt, amit helytelen lépéseik miatt elvesztettek.

Összegző következtetések

Ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy ezeknek a drága testvéreknek az életműve hiábavaló volt. A lényeg itt az, hogy felhasználták befolyásukat, hogy visszautasítsák a késői eső kezdetét és így segítettek hosszú ideig késleltetni Isten művének befejezését.

Esetük bonyolult. Komoly, jó és szeretetreméltó emberek voltak. Azonban hamis módon bátorította őket a felületes megújulás minden egyes hulláma, amely alkalomról alkalomra átsuhant Battle Creeken.

Még a századforduló után is, ahogy halálához közeledett, Smith testvér még akkor is kifejezést adott annak az álláspontjának, hogy sohasem változtatta meg gondolkodásmódját az 1888-as témákat illetően. Az ultra-konzervatív álláspont neves prototípusa volt, és egyidejűleg a mai hitetlen adventistáké is.

Dániel és Jelenések könyve próféciáira és más tantételekre vonatkozó elképzelése összhangban volt a pionírokéval. A korabeli világ a prófécia világos teljeseződése volt. Isten művét akkor gyorsan be lehetett volna fejezni. Könyvei emberek ezreit nyerték meg az egyház részére és segítettek megalapozni az adventizmust szerte a világon... Ha el tudta volna fogadni a késői eső kezdetét, abban az örömben részesülhetett volna, hogy segít hirdetni a dicső hangos kiáltást a világnak.

Biztos, hogy megértette a hit általi megigazulás igazságát, és mindig is hitte. A témáról szóló fő művében „Nézvén Jézusra” a maga részét is hozzátette, 1888 után. Kétségtelen, hogy miután sok, 1888-al hadilábon álló is úgy üdvözölte ezt a művet, mint valami mestermunkát, az 1888-as üzenet „legdrágább elemeinek” híjával van.

Birtokunkban van egy beismerés, amit A.T. Jones említett meg élete végéhez közeledve:

Az igazság kedvéért el kell mondani, hogy J.H. Morrison testvér tisztázta magát az ellenállással való kapcsolat minden vádja alól, és egész életét, testét, lelkét rátette a hit általi megigazulás igazságára a legszebb beismerések egyikében, amit valaha is hallottam. (Levél, C.E. Holmes-nek, 1921. máj. 12.).

Jones ugyanabban a levélben másokról is beszél, hogy szívének megváltozása csupán látszólagos volt, de soha nem volt igazi, mert a Generál Konferencia bizottságában és mások között továbbra is fennmaradt egy titkos antagonizmus.

Egyetlen ellenállással sem olyan nehéz foglalkozni, mint azzal, ami a föld alatt van. A Minneapolis felismerések a hitetlenség lelkiületét a látható felszín alá bújtatták.

Ebből aztán arra következtethetünk, hogy mint nép gazdagok vagyunk, sőt 1888-al is tovább gazdagodtunk a hit általi megigazulás megértése terén, olyannyira, hogy mindaz, amire szükségünk van hitelveink jelenlegi megértésének terjesztéséhez: több pénzre és technológiai forrásokra.

Felekezeti neurózisunk tünetei nyilvánvalók. Okai az 1888-ban ösvényünkre ragyogó, a minden egyes, erre a világra születő embert megvilágosító, igazi Világosságot tükröző világosság iránti mély idegenkedésben rejlenek. A végső elfedezés, a Krisztussal való megbékélés az egyetlen megoldásunk.

E fejezet elsődleges célja az, hogy megmutassa: A Minneapolist követő beismerések „levágták a felső ágakat, de a hitetlenség gyökerét érintetlenül hagyták” (v.ö. BT. préd. 467. old.). A vizsgálódás során felmerült egy másodlagos szempont is. Az első logikai következménye volt, de annál nagyobb jelentőségű.

1.) Néhány komoly példában a hit általi megigazulásra vonatkozó jelenlegi hivatalos nézetünk azonos az 1888-as üzenet iránti szembenállással. Az utóbbi igazi tanítása csak alig jelenik meg legfrissebb kiadványainkban.

2.) Az üzenetre vonatkozó téves elképzelésekkel párhuzamos a „gyorsaság”, a „sebesség” messzemenően optimista nézete, amellyel a mű feltételezetten halad ma előre, amikor a valóságban pedig mély, szívbeli hitetlenségünk gátolja, késlelteti. A statisztikai beszámolók rászednek, becsapnak bennünket.

3.) A hit általi igazságra vonatkozó zűrzavar tömegesen kelti életre az elvek egyféle „folyamatos” áthágását, amelyeket Isten a maradék egyházra bízott orvosi, nevelői, kiadói és evangelizáló munkánk igazgatásával kapcsolatban. Számos területen az Isten tervétől való eltérés üti fel a fejét és egyre állhatatosabban haladunk előre a pogányok útjain, és nem Jézus Krisztus példáját követjük. (FE, 221-230. old.). Népünk Isten irgalmában és szeretetében nyugszik, élő reménysége pedig hitvalló népe sorai között élő lelkek becsületességére épül.

4.) A mennyei szentély igazi megtisztítása egy, a mi szívünkben is végbemenő munkát igényel. A Krisztustól való elidegenedés rejtett, eltemetett, föld alatti gyökereinek az eltisztítása is meg kell történjen. A világosságra, amely leleplezi annak valóságos voltát, és a lelki terápia ennek megfelelő eszközeire sokkal nagyobb szükségünk van, mint a mostani „hitünk” terjesztésére felhasznált technológiai forrásokból bármennyire.

Más szóval a szükséges erő, világosság és az evangéliumi megbízatás befejezése ennek természetes következménye lesz. 1888 történelmének igazi megértése gondoskodik a diagnózisról, a kereszt evangéliumának megértése pedig a terápia lesz.

8. Fejezet

Egy mozgalom válságban:

Az 1893-as Generál Konferencia ülásszaka

Az 1893-as Generál Konferencia ülészaka – fontosságát tekintve – közvetlenül követi az 1888-ast annak meghatározásában: hogyan fogadták az üzenetet. A jóváhagyásról alkotott elképzelés azt kívánja, hogy így vélekedjünk az 1893-as összejövetelről: „Az 1893-as Generál Konferencia ülésén történt, hogy a hit általi megigazulásra áradó világosság – úgy tűnik – legnagyobb győzelmét érte el” (Christian, i.m. 241.old.).

Meg kell vizsgáljuk az erről az ülésről készült nyomtatott beszámolókat, hogy a győzelem mikéntjét megérthessük. Ellen White későbbi, kiértékelő bizonyágtétele szerint ezt a győzelmet végül is Sátán aratta. (V.ö. Válogatott üzenetek, 1. kötet, 234. old.). Az ülés világosan jelezte a késői eső mennyei ajándékának visszavonását. A konferencián történő fejlemények mély jelentőséggel bírnak közülünk azok esetében, akik ma élnek.

Az intézmény és az ülés kezdetétől fogva, az 1888-as üzenet ellenállhatatlan jelentőségű kérdés. Néhány hónappal korábban egy ma is híres állítás jelent meg a Review 1892. nov. 22.-i számában: 1888 valóban a hangos kiáltás kezdete volt. Ez a kijelentés bombaként hatott. Néhány szóvivő – kevés kivétellel – elmondhatta, milyen nagy jelentőségű megállapítás ez. Még az oly távoli Ausztráliában is tudták néhányan, hogy mi történt. A.T. Jones így számol be erről:

Nem sokkal ezelőtt levelet kaptam az Ausztráliában élő Starr testvértől. Két vagy három mondatot olvasok belőle, mert nagyon is jól illenek erre a helyre tanulmányunkban. „White testvér azt mondja, hogy a késői eső idején élünk a minneapolis-i összejövetel óta” (GCB. 1893. 377. old.).

El tudjuk képzelni a fennálló izgatottságot. Természetes volt, hogy az 1888-as üzenet folytatásának visszahatása el kell homályosítsa Krisztus közeli jövetelének áldott gondolatát. Az 1844-es éjféli kiáltás óta ilyen ünnepélyes öröm nem dobogtatta meg a hívő szíveket:

Köszönjük meg az Úrnak, hogy még fáradozik értünk, hogy megszabadítson tévelygéseinktől, hogy megmentsen veszélyeinktől, hogy visszatartson minket a rossz utaktól és kiárassza ránk a késői esőt, hogy átváltozhassunk. Ezt jelenti az üzenet neked és nekem: az átváltozást (ugyanott, 185. old.).

Tudták, hogy az Úr irgalmában nem vonja vissza a késői esőt, amíg nem ad nekik méltányos, elfogadható alkalmat, hogy feleljenek rá. Ez 1888 után legalább néhány évet igénybe venne. A következő, a konferencián idézett szavak az isteni méltányosság és türelem elvét juttatják kifejezésre:

Isten próbára fogja tenni népét. Jézus türelmesen hordozza őket és nem veti ki őket azonnal a szájából. Az angyal így szólt: „Isten most mérlegre helyezi népét. Ha az üzenet rövid időre szólt volna, ahogy azt sokan feltételezték, nem maradt volna idő jellemük kifejlesztésére. Sokan érzelmeik, nem pedig hitük szerint éltek, és ez az ünnepélyes, félelmetes üzenet felrázta őket... Időt adott nekik, míg izgalmaik lecsillapodik és akkor majd próbára teszi őket, hogy lássa: fognak-e engedelmessé válni az igazi tanúbizonyság tanácsainak. (BT. 1. kötet- 186. 187. old.; GCB. 1893. 179. old.).

Nagy veszély balsejtelmiei

Különböző szóvivők úgy érezték, hogy Isten hamar visszavonná a világosságot, ha nem cselekednének hamar. Ha tehát eltékozolná a mennyből adott alkalmat, ez annak elvesztését jelentené. Néhány hónappal az 1893-as ülés előtt Ellen White azt írta:

A Minneapolisban történtek kapcsán elkövetett bűn megmarad a mennyei feljegyzések könyvében. Ez a bűn azok neve mellé került, akik elutasították a világosságot. És addig ott is marad, amíg meg nem történik teljes beismerése és az áthágók nem állnak teljesen megalázkodva Isten elé... Amikor pedig ezeket a személyeket Isten megpróbálja és a körülmények újra megváltoznak, ugyanaz a lelkület nyilatkozik majd meg. Amikor az Úr már eleget próbálta őket és nem hódolnak meg Előtte, visszavonja tőlük Szent Lelkét (019. levél. 1892.).

Minneapolisban Ellen White arra figyelmeztetett, hogy az akkor felragyogó világosság mellőzése tragédia lenne. A probléma nem pusztán azoknak a személyeknek egyéni megváltása, üdvössége volt, akik visszautasították az üzenetet. A késői eső és a hangos kiáltás eszkatológikus megjelenése az egyház testületi testétől függ:

Azt akarom itt elmondani neked, milyen rettenetes dolog az, ha Isten világosságot ad, és az hatással is van a szívedre és lelkedre... amiért Isten majd visszavonja Lelkét, ha nem fogadják el igazságát (8. kézirat, 1888. Olson, 264. old.).

Az 1893-as összejövetelre összesereglett testvérek a várakozás légkörében voltak. Az telítette ünnepélyességgel az együttlétet, hogy felismerték: félelmetes döntésre kényszerülnek. Döntésükre vagy boldog hajnal hasad, vagy visszatér az éjszaka. Ha Sátán rá tudná venni őket, hogy kötelezzék el magukat a rossz oldalra, már lefektette terveit, amelyek hosszú utazásra viszik őket – mondja Ellen White Olson elnöknek (019. levél, 1892.). Képzeljük el az ezt az együttlétet uraló feszültséget:

Nos az elmékre rátelepedő ünnepélyes gondolat, hogy Isten egyre türelmetlenebb lesz és már nem túl sokáig vár, se rád, se rám... Nem tudok szabadulni attól az elgondolástól, hogy a legkritikusabb időben élünk, személy szerint mindnyájan... Számomra úgy tűnik, hogy éppen most hozzuk meg azokat a döntéseket, amelyek meghatározzák: vajon tovább haladunk-e ezzel a művel a hangos kiáltáson át és elváltozunk-e, vagy pedig áldozatul esünk Sátán csalásainak és kinn maradunk a külső sötétségben... Úgy éreztem, hogy minden ezen a konferencián múlik (W.W. Prescott, GCB. 1893. 386. old.).

A.T. Jones is felismerte az összejövetel kimenetelének példa nélkül álló komoly voltát. Figyeljétek meg, hogy elgondolása hogyan haladja túl az Isten ellenállhatatlan legfőbb akaratának kálvinista determinizmusát:

Ezt a négy évet próbaidőnek szánta, hogy elnyerhessük a késői esőt. Mennyi ideig vár még, hogy elnyerjük?... Az igazat megvallva, a dolog lényege az, hogy valami történni fog... Félelmetes helyzet alakult ki ezen az összejövetelen, azaz félelmetes jelleget kölcsönzött ennek az együttlétnek. A veszély abban áll, hogy lesznek itt néhányan, akik már négy éve állnak ellen ennek, sőt talán olyanok is, akik ugyan ilyen régóta még nem állnak ellene, de most mulasztják el, hogy elnyerjék, ahogy az Úr adta, és elmennek mellette. Az Úr azt a döntést hozza, amit valójában mi magunk hoztunk meg ezen az együttléten (ugyanott, 377. old.).

A Generál Konferencia elnöke, O.A. Olsen is érezte, hogy a delegátusok szembe kell nézzenek az együttlét végzetes kimenetelével:

Mind ünnepélyesebbé válik ez a hely Isten jelenléte miatt. Feltételezem, hogy senki sem volt közülünk azelőtt olyan együttléten, mint amilyen most vagyunk. Az Úr bizonyosan nagyon hamar eljön, és mind több és több dolgot nyilatkoztat ki előttünk, olyan dolgokat, amelyeket mindeddig nem becsültunk meg igazán és nem értettünk...

Az elmúlt este komoly ünnepélyességet éreztem. Rettenetes volt e hely számomra Isten közelsége miatt, az ünnepélyes bizonyoságtétel miatt, ami itt született részünkre... Egyesek érintve érezhették magukat a Minneapolisra vonatkozó kijelentések miatt. Tudom, hogy néhányan megszoromodnak, és úgy érzik magukat, mintha vád alá kerültek volna minden olyan utalás vagy célzás nyomán, ami az akkori összejövetelre és az ottani szituációra vonatkozott. De vegyük észre, engedjük végre érvényesülni gondolatainkban azt a meglátást, hogyha bárki is így érez, annak ellenszegülő, makacs lelkülete az oka... Ha megszoróritanak ezek a gondolatok, akkor ez csak a lázadás magvát mutatja a szívben (ugyanott, 188. old.).

Voltak 1888 és 1893 között készült más megfogalmazások is, amelyek arra figyelmeztettek, hogyha a világosságot nem fogadnák el, ez egy különleges, hamis világosság és hitehagyás felé történő elhajlást eredményezne. A delegátusok a következő üzenetet hallották Ellen White-től:

Ha nem őrzitek és tartjátok meg öltözekeiteket a világ fertőző, beszennyező hatásától mentesen, Sátán lesz a vezérek... Sokan utasítják majd el az igéket, amelyeket az Úr küldött, viszont azokat a szavakat, amelyeket emberek szólnak, igazságként és igazság gyanánt fogadják. Az emberi bölcsesség elvon az önmegtagadástól, az odaszentalódástól, és sok olyan dolgot agyal ki, amelyek arra irányulnak, hogy Isten üzeneteit hatástalanítsák. Nem bízhatunk olyan emberekben, akik nincsenek szoros kapcsolatban Istennel. Emberek véleményét fogadják el, de nem képesek érzékelni az igazi Pásztor hangját. (u.o. 237. old.).

Nem egészen egy évvel a minneapoliszi konferencia után jött ez az üzenet: Hacsak nem árad ki isteni erő Isten népének tapasztalatára, hamis elképzelések és téves eszmék ejtik foglyul az elméket, Krisztust és igazságát kivetik sokak tapasztalatából, és hitük az élet ereje nélkül való lesz. (RH. 1889. szept. 3.).

Ha nem fogadják be az Isten hírnökei által küldött világosságot, hamis üzenetvivők által képviselt hamis világosság befogadását eredményezi. Azt mondta:

A Minneapolisban komoly mértékig kialakuló téves eszméket néhány elméből nem tépték ki gyökerestől. Akik nem tartottak mély és alapos önvizsgálatot és bűnbánatot annál a világosságnál, amit Isten örömmel adott népének, attól az alkalomtól kezdve – nem látják a dolgokat világosan, és készen állnak arra, hogy az Isten által küldött üzeneteket csalásnak nevezzék. (GCB. 1893. 184. old.).

Mi jön ezután? Akik elfogadják azokat az üzeneteket, amelyeket nem Isten küldött, veszélyessé válnak Isten ügye számára, mert hamis mércéket állítanak fel. (Felelős posztokon álló testvéreknek, u.o. 182. old.).

A „mi tanulságunkra megíratott leckék Izraelből

Az 1888-as üzenet kétségtől mentes manna. Valamit megtanulhatunk az ősi szimbolizmusból. Ha Isten eledellel megrakott tálcát tesz elénk, jobb, ha azonnal elfogyasztjuk, mert az étellel telített tápláló eledel gyorsabban tönkremegy, mint a táperőtől megfosztott élelem. Fennállt annak a veszélye, hogy ha meghagyják az 1888-as mannát, „másnap reggelre” tönkre fog menni.

„Íme én esőként bocsátok néktek kenyeret az égből, menjen ki azért a nép és szedjen naponként arra a napra valót, hogy próbára tehessem: akar-e az én törvényem szerint járni, vagy sem...

Azt is mondta nekik Mózes: Senki se hagyjon abból reggelre, de nem hallgattak Mózesre, mert némelyek hagytak abból reggelre és megférgekednek és megbüdösödnek. (Ex 16,4. 19. 20.).

Mindnyájunk szempontjából igen fontos időkben élünk. A világosság állandó sugarakban árad körülöttünk: Ha helyesen fogadjuk ezt a világosságot és értékeljük, áldást áraszt ránk és másokra is, ám ha saját bölcsességünkben bízunk, vagy embertársaink bölcsességében és erejében, akkor méreggá válik. (BT. préd. 385. old.).

Ezt a szörnyű veszélyt a próféta már a minneapolis-i együttléten is látta. Itt olvasható egy utalás az üzenet és hírnökök végső és tragikus kudarcára vonatkozóan:

Akik nem hatoltak egyre mélyebbre és mélyebbre az igazság bányájában, semmi szépséget nem vesznek észre az ezen a konferencián feltárt értékes dolgokban. Amikor az akarat egyszer csak megszilárdul az adott világosság elleni makacs ellenállásban, még az ezen a konferencián feltáruló meggyőző bizonyosság hatása alatt is nehéz meghódolni... Ha nem járunk az adott világosságban, sötétséggé válik számunkra, és ez a sötétség arányban áll a világossággal és azokkal az előjogokkal, amelyeket nem használunk ki (8/a kézirat, 1888.; Olson, 279. 280. old.).

Még mindig az 1888-as üzenetről és „Isten hírnökeiről” szólva Ellen White azt mondta, hogy Isten művének ellensége megszenvedetlen prédikátorokat és vezetőket fog alkalmazni. Egy rémes lelki küzdelem valós voltát érezte:

Megszenteletlen lelkészek sorakoznak fel Isten ellen... Noha hitvallásuk szerint Krisztust fogadják el, ám Barabbást ölelik magukhoz és cselekedeteikkel így szólnak: „Nem ezt, hanem Barabbást!” Sátán azzal dicsekszik, hogy mit tehet... Így szól: „Elmegyek, leszek gonosz, hazug lélek, hogy akiket lehet, megcsaljak... Fogadja el a gyülekezet, amelynek nagy világossága volt, a csalárdság és hamis tanúbizonyosság fiát, és elveti az Úr által küldött üzenetet, és a legértelmetlenebb állításokat fogadja el, hamis feltevéseket és hamis elméleteket.

Szószékeinkre felállnak férfiak, kezükben a hamis prófécia fáklyája, amelyet Sátán pokoli fáklyája gyújtott meg... Ha a kétség és hitetlenség gyökeret ver, akkor a hűséges prédikátorokat eltávolítják attól a néptől, amelyik azt hiszi magáról, hogy sokat tud (BT. préd. 409. 410. old.).

Csupán néhány hónappal az 1893-as ülésszak előtt érkezett ez a félreérthetetlen üzenet:

A korai egyházat Isten és ember ellensége megcsalta és hitehagyás férközött azok sorai közé, akik azt vallották, hogy szeretik Istent és ma, hacsak Isten népe fel nem ébred álmából, Sátán csalásai váratlanul elragadják őket... a napok, amelyekben élünk, mozgalmasak és veszedelemmel teljesekek...

Az Isten Lelkének megvilágosító hatalma nélkül nem leszünk képesek megkülönböztetni az igazságot a tévedéstől és mesteri kísértések és csalások alá kerülünk, amelyeket Sátán hoz be a világba (RH. 1892. nov. 22.).

Az ellenség felhasználja ügyességét, hogy kipróbáljon minden lehetséges csalást, amely a tévelygést a jelenvaló igazság megjelenésében mutatja be, úgy, hogy „nem leszünk képesek megkülönböztetni az igazságot a tévedéstől. A delegátusok átléptek egy rejtett és végzetes vonalat az 1893-as ülésszakra. Néhány hónappal azelőtt, hogy az ülést összehívták, az Úr hírnöke ausztráliai száműzetéséből írt a Generál Konferencia elnökének:

Szeretnék szólni testvéreim érdekében, akik majd összegyülekeznek a Generál Konferenciára, hogy a Laodíceabeliekhez intézett üzenetre figyelmezzenek. Milyen vakok! Újra és újra figyelmükbe ajánlották ezt a témát (az 1888-as üzenetet), de lelki állapototokkal való elégedetlenségetek nem volt elég mély és fájdalmas ahhoz, hogy reformot munkáljon... Ennek az öncsalásnak a vétke terheli gyülekezeteinket. Sokak vallásos élete hazugság...

Mély bánat üli szívemet, mert láttam, milyen könnyen kritizálták Jones és Waggoner testvérek szavát, cselekedetét... Hagyjatok fel azzal, hogy gyanakvással figyelitek hittestvéreiteket... Sokan vannak a szolgálatban, akikben nincsen semmi szeretet sem Isten, sem embertársaik iránt. Alszanak, s miközben alszanak, Sátán veti a konkolyt (019. levél, 1892.).

Néhány író már összehasonlította az ősi Izrael Kádesh-Barneánál átélt tapasztalatát a mi 1888-as történetünkkel, de azt még egyik sem ismerte fel, hogy az 1893-as ülés, Izrael Kádesh-Barnea utáni, abbéli kísérletének modern hamisítványa, hogy felmenjenek és elfoglalják az „Ígéret földjét”. Izrael a hamis izgalom és a felszínes bűnbánat lelkesedésének hatása alatt volt. A modern rekonstrukciót pedig áttetsző tisztasággal dokumentálja maga az 1893-as Bulletin:

Káleb és Józsué ezt az üzenetet hozta Izraelnek:

Ha az Úrnak kedve telik bennünk, akkor bevisz minket arra a földre és nekünk adja azt, amely tejjel és mézzel folyó föld. Csak ne lázongjatok az Úr ellen, se ne féljetez annak a földnek a népétől... Az Úr velünk van... De az egész gyülekezet azon tanakodik, hogy megkövezzék őket kövekkel. (Num 14,7-10; v.ö. BT. 5. kötet 383. old.).

Később, miután nyilvánvalóvá vált, hogy a nép igazán fellázadt, az Úr arra kényszerült, hogy elrendelje a pusztába való visszatérést: „És megtudjátok, miért változtattam meg szándékomat” (34. vers). De Izrael azt feltételezte, hogy felületes vallomásuk („vétkesztünk”) és felszínes bűnbánatuk („a nép nagyon siránkozott”) biztosította az isteni ítélet megsemmisítését és most már könnyen legyőzhetik ellenségeiket.

Felbuzdulásukban a két hűséges kém előzetes üzenetét összefüggéseiből kiragadva értelmezték: „Az Úr velünk, ne féljetez tőlük”. Azt feltételezte a nép, hogy ez igaz konok, nem külső befolyásra történt lázadásuk után is, sőt visszamaradt sekélyes bűnbánatuk esetén is. Azt gondolták, hogy az Úr még mindig velük van és töredelem nélkül, merészen útnak indultak abba az irányba, amelyről magabiztosan azt vélték, hogy „hangos kiáltásuk” tapasztalata lesz, hogy elfoglalják Kánaánt.

Mózes megpróbálta lebeszélni őket. Elmondta nekik, hogy az üzenet, amit Káleb és Józsué lázadásuk előtt adott át nekik, többé már nem jelenvaló igazság. „Ne menjetez fel, mert az Úr nem lesz közöttetek” – kiáltotta (42. vers).

Izrael erőfeszítése szerencsétlenség volt. Az Úr valóban nem volt velük Kánaán meghódításában. De nem hagyta el őket. Továbbra is velük lesz a fárasztó, hosszú nyúlt pusztabeli vándorlás programjában egészen addig, amíg az egész hitetlen nemzedék el nem pusztul. Végül így fordultak vissza.

Az 1893-as Generál Konferencia ülés végén feltámadt lelkesedés nem Krisztus igazságának „legnagyobb győzelme volt”, ahogy feltételezték. Inkább az igazi bűnbánat és töredelem nélküli, hamis izgalom. Történelmünk megmutatta, hogy kudarc volt, mert a hangos kiáltás nem jelent meg az összejevétel után.

A H.N. Adventista Egyház tényleg a valódi, modern Izrael, és az Úr mindezidáig velünk volt. Minket sem hagyott el jobban, mint ahogy népét sem hagyta el Kádesh-Barneánál. Sőt velünk volt, mint felhőoszlop nappal, és mint tűzoszlop éjjel a fárasztó pusztabeli vándorlás évtizedeiben, de nem Kánaánnak a „hangos kiáltás” hatalmával és erejével történő meghódításában. Ez a tapasztalat még a jövőben vár a maradék egyházra, amelyet saját múltbeli hitetlenségünk tett ilyenné! Istennek meg kellett változtatnia szándékát. Vegyük szemügyre a feljegyzett bizonyítékokat!

A.T. Jones tanulmányai

A.T. Jones a „Harmadik angyal üzeneté”-ről írt 24. tanulmánya egyetlen célzást sem tartalmaz, ami keserű, vitakedvelő, vagy keresztényietlen mivoltát igazolná. Stílusa maga volt az egyszerűség, megközelítési módja pedig a testvéri kedvesség valósága. Sohasem emelte magát a nép fölé, mint aki elkülönül tőlük. Mindig hibáinkról, hitetlenségünkről beszélt, arról, hogy szükségünk van az Úrra és gyakran közéjük számította önmagát, mint olyan valakit, aki leginkább szükségben van és a leginkább tehetetlen.

Ha prédikációit olvassuk, hiába törekszünk arra, hogy bizonyítékot találjunk történéseink vádjainak alátámasztására, miszerint fegyelmezetlen és féktelen volt, csak okot adott a haragra, és vitatkozó élharcosként viselkedett... bírálógató, aki ezzel a magatartással rosszakaratot keltett, önhitt volt, arrogáns, aki extrém megfogalmazásokat vagy titokzatos kijelentéseket tett. Ezek az írók csak kitalálták ezeket az elképzeléseket, vagy legfeljebb elferdítették az igazságot. Hivatalosan is hamis ítéletet terjesztettek egy alázatos szolgáról, akit az Úr „hírnökének” tekintett.

1893-ban tartott prédikációit a Bulletinben szó szerint közzétették, mindennemű látszólagos szerkesztés vagy törlés nélkül. A Generál Konferencia és Szeminárium ebből a 24 prédikációból megfelelő újranyomásban egy válogatást adott ki, ami népünk közül sokakat meggyőz ma is, hogy itt található a „harmadik angyal üzenetének a valóságában” a legtisztább, legegyszerűbb, szívet melengető tanítása, amit már egy évszázada hallunk. A Szent Lélek ösztönzése nyilvánvaló.

Minneapolisról szólva alázatos gondolkodásról tett tanúbizonyságot. Felismerte, hogy egyszerűen és világosan kell beszélni róla, de nehéz megérteni, hogyan tudta volna bárki is tapintatosabban, kedvesebben, szeretetteljesebben előadni, mint ő.

A Generál Konferencia titkára Dan T. Jones egy barátjának írt róla. „Gyakorlatias prédikálása igen lágynak tűnik, és mélyen átérez mindent, amit mond” (J. W. Watthoz intézett levél, 1889. jan. 1.).

1890-ben Ellen White is azt mondta, hogy nagyon meg van elégedve áldozatos lelkületével: Jones testvér nagyon világosan és mégis nagyon gyengéden és szeretettel beszélt az 1888-as esetről. (84. levél. 1890).

Most pedig Ellen White-t Ausztráliába, Waggonert pedig Nagy-Britanniába száműzték, Jones tehát teljesen magára maradt:

Most pedig eljutottunk annak a résznek a tanulmányozásához, ami téged is, engem is, mint egyéneket érint... Nekem ez és az ezt követő tanulmány a legfélelmetesebb azok közül, ami eddig

valaha is eljutott hozzám. Nem én választottam ki őket és rettegek tőlük, de semmi értelme, hogy könnyedén vegyem, és csukott szemmel viszonyuljak hozzájuk, és ne vegyem tudomásul, hogy milyen helyzetben vagyunk...

Bevezetésül megkérdezem most tőletek: nem számláltok-e engem is azok közé, akik elkülönítik és fölébe emelik magukat és lefelé beszélnek, mint akik kivonják magukat azokból a dolgokból, amelyeket elétek tárnak. Mindezekben veletek vagyok. Éppoly bizonyosan egy vagyok veletek ezekben, és épp annyira szükségem van, hogy elkészüljek arra, amit az Úr adni készül, mint bárki másnak a földön. Könyörgök nektek, ne különítsetek el magatoktól ebben a dologban. Ha felismertek hibákat, amiket elkövettetek, én is fel akarom ismerni azokat a hibákat, amelyeket én követtem el és kérlek benneteket, ne hibáztassatok engem, mintha én megítélnék benneteket vagy hibát találnék benneteken... Egyszerűen csak keresni akarom az Istent veletek együtt teljes szívvel testvéreim (a gyülekezet: Ámen) és hogy elháruljon az útból minden akadály, és Isten nekünk adhassa azt, amit részünkre tartogat (GCB. 1893. 164. 165. old.).

Tanításai világosak, titokzatos, vagy szélsőséges beállítottságtól mentesek voltak. Ha ma talán szokatlanok is tűnnek számunkra, ez azért van, mert olyan régóta használunk már életlen kardokat, hogy az Ige és a Lélek a maga meztelen valóságában talán már túl élesnek tűnik.

A cselekedetekre vonatkozó állításai kiegyensúlyozottak voltak. Nem voltak azok, amíg ezt az ülést követően Ellen White szükségesnek nem találta, hogy figyelmeztesse a hit és cselekedetek témájával foglalkozó extrém megfogalmazások potenciális veszélyeire. Ezt a levelet követően találjuk Jones hitről és cselekedetéről szóló üzeneteire vonatkozó leglelkesebb jóváhagyását. Figyeljük meg a világosságot és kiegyensúlyozottságot ebben az 1893-as kijelentésben:

Ismét azt mondom, hogy minden esetben az, aki hisz Jézus Krisztusban a legteljesebben fog munkálkodni Érte. Nos, legyen ez az üzenetünk és ez lesz a legjobb, amivel az egész témát lezárhatjuk ma este. (A Krisztushoz vezető út, 79. old. – az eredeti 1892-es kiadás). Az a szív, amelyik a legteljesebben Krisztuson nyugszik, lesz a legbuzgóbb és a legaktívabb az Érte végzett munkálkodásban. (A gyülekezet: Ámen)... Ne gondoljátok, hogy az az ember, aki azt mondja, hogy teljesen Krisztusra támaszkodik, de fizikailag vagy lelkileg „lézengő”. Ha egész élete ezt a lézengést tanúsítja, egyáltalán nincs Krisztusban, hanem saját énjére támaszkodik... A hit az, ami elhozza számotokra a késő eső kiárasztását. (GCB. 1893. 302. old.).

Világos és érthető volt a törvény és evangélium kapcsolatát tekintve is. Ez azt jelenti, hogy megértette az igazi bűnbánatot, ami felüdítő ellentétben állt a ma oly népszerű végzetes fogalmakkal. Tragikus tévedés azt feltételezni, hogy a felületes vallomások a bűnök automatikus lemosásának eredményével párosulnak és a mélyebb bűnről szóló, Szent Lélek munkálta meggyőződés a gonosztól van, éppen ezért vissza kell utasítani. Figyeljük meg ezt a tiszta igazságot:

Amikor Isten rámutat bűneidre, mondd azt: Inkább Krisztusom legyen, mint ez... És szakíts vele! (A gyülekezet: Ámen). Hol van ennél bármelyikünknek jobb alkalmunk arra, hogy elbátortalanodjunk, elidegenedjünk bűneinktől, hogy lélekben elszakadjunk tőlük? Az itt lévő testvérek közül néhányan ténylegesen meg is tették ezt. Önként jöttek ide, de az Isten Lelke felszínre hozott valamit, amit azelőtt soha sem láttak. Isten Lelke mélyebbre hatolt lelkükben, mint azelőtt bármikor és olyan dolgokat nyilatkoztatott ki, amit eddig még sohasem láttak. Ekkor pedig, ahelyett, hogy megköszönték volna az Úrnak, hogy olyan sokkal többet nyertek Tőle, mint azelőtt bármikor, - kezdtek elcsüggedni. Az együttléten nap-nap után nem nyertek semmi áldást.

Ha az Úr előhozta bűneinket, amelyekre azelőtt nem is gondoltunk, akkor ez csak azt mutatja, hogy az Úr készül lehatolni a mélybe és végül elérni a legmélyebb pontot, akkor megtalálja majd az utolsó fertőzött és tisztátalan dolgot, ami nincs összhangban akaratával és felszínre hozza és megmutatja nekünk, mondjuk ezt: Inkább az Urat választom, mint ezt. – akkor a mű teljes és befejezett és az ilyen jellemekre ráhelyezhető az élő Isten pecsétje...

Melyiket választod inkább? Tökéletesség, Jézus Krisztus teljessége, vagy beéred ennél kevesebbel is? Elég neked, hogy néhány bűnöd feltárul és lelepleződik, amelyekről eddig nem is tudtál... Ezért le kell ásnia azokra a mély helyekre, amelyekről még csak nem is álmodtunk, mert nem vagyunk képesek megérteni, megismerni saját szívünket... Hagyjuk testvéreim, hadd végezze tovább, hadd végezze tovább szívünket kutató munkáját (ugyanott, 404. old.).

Figyeljük meg a szónok világos, tiszta elgondolásait, hogy Sátán uralja és irányítja a természetes értelmet, hacsak nem feszítjük naponta keresztre az ént Krisztussal együtt. Jelen volt a kereszt botránya. Célzatos alkalmazásainak egy rövid illusztrációja bizonyára elég lesz, hogy bemutassa: itt egy hamisítatlan, eredeti üzenetről van szó, egy a Krisztussal való egységre hívásról, amit a Krisztussal együtt keresztre-feszített én útján lehet elérni:

Van üzenetünk arról is, hogy milyen dolgok nyilvánulnak meg közöttünk: a pozíció utáni nagyravágás, pozíció-féltés, munkaalkalom irigylése. Ezek a dolgok itt vannak közöttünk. Mindazonáltal eljött az ideje, hogy mindnyájan elmondjuk ezekről, és Krisztus lábánál rájövünk, milyen mélyre jutottunk a konferencia/terület vagy a Generál Konferencia bizottságában... Nem számít, milyen értéke van, ha semmi köze sincs ehhez (ugyanott, 166. old.).

Ezzel a bűnbánatra való ünnepélyes felhívással össze volt kapcsolva az Úrban megtalálható mély és tartós öröm biztosítéka is. Nem volt jelen túlhajtott érzelmesség, csak a bűnbánat és töredelem könnyei hullottak. A Szent Lélek szelíd és hamisítatlan műve volt, amit Jones képviselt azon az 1893-as összejövetelen.

Talán az elmúlt száz év alatt egyetlen Generál Konferenciai ülésen sem képviseltek szebb, az Isten Lelkétől ilyen mélyen áthatott, a lebegő tűz- és felhőoszlop alatt született, az eszkatológikus beteljesedés felé mutató üzenetet,.

Ám az ülészek vége felé becsúszó fanatizmust nem Jones, hanem valaki más csempészte be.

9. Fejezet

A hamis hit általi igazság:

A hitehagyás magjának elvetése

Az 1893-as Generál Konferenciai ülés II. rész.

Az 1888-as világosság elvetése megnyitotta útját annak, hogy a hit általi igazság látszata alatt hamis eszmék lopakodhassanak be. Nos, ha elfordulunk az eredetitől, semmi sem tarthat vissza attól, hogy bedőljünk a hamisítványnak.

Az efféle téves képzetek bizonyítékaira való hivatkozása előtt Jones emlékeztette az 1893-as ülést arra, hogy Minneapolisban és az attól számított négy éven át elvetették a világosságot. Majd rámutatott arra is, hogy az égnek odaszánt értelem hogyan válik sátáni gondolkodásmóddá. Nyomon követte kialakulását a pogányságon át a római katolicizmus szövevényességéig. A hit általi megigazulásnak két fajtája van: igazi és hamis.

Megállapítottuk... hogy, amikor a kereszténység bejött a világba és a testes gondolkodásmód álrühába öltözött, amellyel elpalástolta igazi mivoltát, ugyanez a testes értelem, a kereszténység külső alakjában, hit általi megigazulásnak nevezte azt, ami pedig teljes egészében cselekedetek általi megigazulás volt. Ez a pápaság, a törvényszerűség titkos bűne (GCB. 1893. 342. old.).

A továbbiakban az én (önző, egocentrikus) gondolkodásmódjának kialakulását kísértük nyomon a modern spiritualizmusban, és rámutattunk arra, hogy ez a csalás hogyan magasztalja fel ugyanezt az én-szeretetet. Úgy tűnik, hogy ő még csak a spiritualizmus, a hamis szentlélek embrióállapotú fogalmával találkozott, egy olyan eszmével, ami az ő korára fejlődött ki, de ami a mi karizmatikus világunkban már egészen nyilvánvaló.

Ahogy közeledünk az Üdvözítő második eljövételéhez, annál teljesebben tesz hitet a spiritualizmus Krisztus mellett. Maga Sátán jön el, mint Krisztus. Krisztusként is fogadják. Isten népének tehát annyira mély ismeretközösségben kell lennie az Üdvözítővel, hogy Krisztus nevének semminemű megvallását ne fogadják el, vagy fogadják be ott, ahol nem valóságos és eredeti (i.m.).

Csak ha az én gondolkodásmódját hagyják Krisztussal együtt megfeszíteni és lehetővé teszik, hogy Krisztus gondolkodásmódja lakozzék bennük, a maradék egyház csak így tudja felismerni az ilyen szörnyű, ám okos csalást.

Ekkor – bár ezek az emberek Krisztus szavait idézik – az egész csalás, hamisítvány. Tudjátok, hogy a (Nagy küzdelem) elmondja, hogy amikor maga Sátán jön, ajkán azokkal a nyájas szavakkal, amelyeket a Megváltó mondott – sokat beszél majd hozzájuk ugyanazzal a hangsúllyal. Azok számára Krisztusnak is tűnik, akik nem rendelkeznek Krisztus gondolkodásmódjával. Testvérek, nincs üdvösség, nincs biztonság, nincs gyógyszer számukra, csak ha Krisztus értelmével, Krisztus gondolkodásmódjával rendelkeznek. (ugyanott, 343. old.).

Amikor az én gondolkodásmódja Krisztussal együtt megfeszítettetik, egyáltalán nem csökken az igazi önbecslés, a Krisztussal való közösség inkább növeli. Volt a hit általi megigazulásnak egy olyan hamis elképzelése, ami már 1893-ra megjelent, azután, hogy az igazit nagy mértékben elutasították (v.ö. Válogatott üzenetek, 1. kötet, 234. 235. old.). Ez valóban törvényszerűség, hogy „azok”, akiket az ellenség valamilyen mértékig megvakított, majd hajlanak arra, hogy elfogadják a hamisságot (Különleges bizonyásgtételek, A. sorozat, 41. 42. old.). Jones leleplezte a hamisságot:

E testvérek közül néhányan a minneapolis-i összejövetel óta – magam hallottam – ámen-t mondtak a legteljesebb mértékig pogány prédikációra és a megjegyzésekre, és még csak nem is tudták, hogy ott Krisztus igazságáról volt szó. Néhányan igen nyíltan ellene álltak ezen az együttlétlen

és felemelt kézzel szavaztak ellene.¹ Azóta, hogy hallottam, amint „ámen”-t mondtak azokra a nyilvánvaló módon pápai állításokra, hogy maga a pápai egyház is kijelenthetne volna őket... Ezt fogom az egyik tanulmányban bemutatni, és fel fogom hívni a figyelmeteket a katolikus egyház állításaira és a hit általi megigazulásra vonatkozó tantételükre... Valaki azt mondja „azt gondoltam, hogy a cselekedetek általi megigazulásban hisznek”. Igen abban és semmi másban, de a hit általi megigazulásról szóló fejezetben hit általi megigazulásnak tüntetik fel... És nem ők az egyetlen olyan emberek a világon, akik ezt teszik (GCB. 1893. 244. old.).

Egy könyvet tartok a kezemben „Katolikus hitelvek” címmel. Két dolgot találhatunk benne – a hit általi megigazulás igazságát és annak hamisítványát – egymás mellett. Elolvasom, mit mond ez, majd azt, hogyan nyilatkozik a „Jézushoz vezető út” c. könyvben Ellen White. Azt akarom, hogy lássátok, hogy mi a hit általi megigazulás római katolikus elgondolása, mert találkoznom kellett vele az elmúlt négy év alatt a h.n. adventisták között is. Ezek a katolikus könyvben található kifejezések, amelyek azt taglalják, hogy mi a hit általi megigazulás és hogyan lehet elnyerni, éppen olyanok, mint amilyeneket h.n. adventisták fogalmaztak meg előttem arról, hogy mi is a hit általi megigazulás. Ez a hit általi megigazulás, a másik pedig a cselekedetek általi megigazulás. Ez Krisztustól, a másik pedig az ördögtől van. Az egyik Krisztus tanítása a hit általi megigazulásról, a másik pedig az ördögi hit általi megigazulás (ugyanott, 261. 262. old.).

Jones látta, hogy a romanizmus lényege az ön-(én) imádás, öltön bármilyen alakot magára. A hit általi megigazulás bármelyik tetszetős tanítása, még ha látszólag h.n. adventista közvetítő tanítja is, - ha az én bűnre hajló gondolkodásmódját magasztalja, a valóságban romanizmusból és spiritualizmusból kinőtt ág:

Ez a hit általi megigazulás. A hit, ami munkálkodik. Köszönet az Úrnak! Nem az a hit, ami valami távoli dolgot elhisz, ami az Isten igazságát a külső udvaron tartja, majd pedig saját erőfeszítései által törekszik a hiány pótlására. Nem. A hit maga munkálkodik. Isteni erő rejlik benne...²

Ennyi elég ahhoz, hogy bemutassuk, hogy a hit általi megigazulás pápai tantétele Sátán doktrínája. Ez az önmagától függő természetes értelem, ami önmaga által munkálkodik, maga magát magasztalja, mindezt a hitpontok megvallásával álcázza, de Isten ereje nélkül (ugyanott, 265. 266. old.).

Egy ennél még szövevényesebb hamisítvány is lelepleződött. Hannah Whitall Smith „A boldog keresztény élet titka” c. írása igen népszerű könyv volt. 1888-as kézirati keltezéssel jelent meg. Lényegét tekintve egy kereszt nélküli és ebből adódóan erő nélküli hit általi megigazulás-koncepciót tárt fel, ami semmit sem tudott a bűnbánatról, sem a töredelemről és a kereszten történt elfedezésről sem volt világos elgondolása, sőt még a személyes Megváltóról sem, aki annyira közel áll hozzánk, ahogy az 1888-as üzenetben bemutatásra került. A hit általi megigazulásról vallott elképzelése azoknak az igazságoknak a filozófiája volt, amelyek minden teológia alapjául szolgálnak... amelyek beleillenek minden hitvallásba. Ez az abszolút vallás az, amivel könyvem foglalkozni akar.” (Előszó az 1888-as kiadáshoz).

Ez a quaker szerző azt állítja, hogy lámpását Fenelon, egy római katolikus misztikus tanításából gyűjtotta meg, aki XIV. Lajos francia király udvarában élt, aki arra fordította

¹ Az 1888-as Generál Konferenciai ülésen rendezett szavazásra vonatkozóan – hogy utasítsák el a Jones és Waggoner által képviselt üzenetet – a bizonyítékokat lásd a 14. fejezetben.

² Ez a bizonyossága annak, hogy a hit és cselekedetek kapcsolatára vonatkozó teológiája helyes volt. Sohasem képviselt olyan elgondolást, ami leszólta a cselekedeteket, ami prédikációinak nyomtatott feljegyzését illeti

életenergiáját, hogy a megtért protestánsokat Rómába visszatérítse.³ A szerző, Smith életerőtől megfosztott hitének maradványát „Krisztusba vetett bizalom”-nak nevezte. Egyszer bekövetkezett egy „átadás” és a léleknek feltételeznie kell, hogy megmenekült, és küldjön bármilyen figyelmeztetést az igazi Szent Lélek, és figyelmeztesse éppen az ellenkezőjére, bizonyára azonnal elveti a minden jól van ismételt lélektani hajtogatásával.

Népünk sorai közül néhányan elolvasták Smith könyvét és azt feltételezték, hogy 1888-as üzenetünk lényegét tartalmazza. Azt állították, hogy Jones és Waggoner abból nyerték világosságukat. Jones érzékelte a végzetes veszélyt és azonnal kiadott egy feljegyzést:

Láttam, hogy ugyanez más módon is munkálkodik. Itt van ez a könyv, „A boldog élet titka”, amiben nagyon sok jó is van. Azt szeretném, hogy mindenki megértse közületek, hogy „A boldog keresztény élet titka”-ból többet rejt a Biblia, mint abból a könyvből, akár tízezer kötet. Hallottam egyszer, hogy világosságomat abból a könyvből nyertem. Van könyv, ahonnan a boldog keresztény élet titkát megszereztem (feltartja a Bibliát), és ez az egyetlen hely... Ez már azelőtt is birtokomban volt, hogy azt a másikat láttam volna, vagy tudtam volna a létezéséről (GCB. 358. 359. old.).

W.W. Prescott tanulmányai

Prescott a „Tantételek ígérete” címmel tartott prédikáció-sorozatot. (Felismerte, hogy Minneapolisban négy évvel korábban komoly hiba történt. Részt is vett azon a konferencián, ahol elfogultan előnyben részesítette Uriah Smith és Butler elképzelését és előítélettel viseltetett A.T. Jones és üzenete iránt. A minneapolis konferencia után azzal próbálkozott, hogy megakadályozza, hogy Jones a Battle Creek-i gyülekezetben prédikáljon. Később, magán jelleggel megvallotta, hogy helytelen álláspontot foglalt el a testvérek többségével együtt.⁴ Azonban az 1893-as együttlétén tartott hosszadalmas előadásai során semmi jelét nem adta annak, hogy a rossz oldalon állt, vagy, hogy efféle bűnvallomásra szükség lett volna.

Noha Jones kifejezésre juttatta a testületi vétkezés elvét arról az üzenetről szólva, amit „mi visszautasítottunk” (165. 185. old.) jöllehet a hírnökök egyike volt, Prescott olyan valakinek adta ki magát, aki mindig is jó oldalon állt. Egy becsületes, alázatos vallomás részéről csodákat művelt volna. Utat nyitott volna a Szentlélek előtt, hogy munkálkodjon az 1893-as ülésen, de ilyet soha nem juttatott kifejezésre.

³ Lásd az Enciklopédia Britannica 1968. 9. kötet. 169. 170. old. A boldog keresztény élet titka 1888-as kézirat. Írta: Fleming H. Revell. 80. 81. 87. A hit általi igazság legújabbkeletű népszerű megfogalmazásai közül sok Smith elképzeléseiből ered, könyvét pedig széles körben ajánlották ifjúságunknak, mint egészséges és igaz művet. Mai napig széles körben publikálják, pedig a „Jézushoz vezető lépések” és az 1888-as üzenet utánzata.

⁴ Lásd William Warren Prescott, H.N. Adventista Nevelő, Gilbert Murray Valentine doktori disszertációja, Andrews Egyetem, 1982, 81. 82. 143. old.: Úgy látszik, hogy az 1888-as teológiai diszkussziókra vonatkozó természetes reagálása az volt, hogy megpróbál fenntartani egy semleges álláspontot, noha erős vonzást érzett Uriah Smith és G.J. Butler oldala felé. A hűség és a kötelesség érzését ápolta mindkettőjük iránt. Meglehetősen feldúlt volt és előítéletet ápolott Jones provokatív és faragatlan stílusa iránt, de ez csak egy része volt egy arra irányuló tervezett akció-sorozatnak, hogy megakadályozza Jonest abban, hogy a Tabernacle-ben prédikáljon (Battle-Creek-i gyülekezet), és arra, hogy iskolai tanítását is arra a szintre korlátozza, amit a felekezet előzőleg is tanított.

Ehelyett a legmesszebbmenőig azonosította magát Jonessal, mint aki részese az ő különleges isteni megbízatásának. Jones talán naiv módon meghívta, hogy segítsen, mert bizonyára úgy érezte, hogy egyedül védi az 1888-as üzenetet. Ellen White és Waggoner tengerentúli száműzetését töltötte.

Prescott prédikációi minden este Jones előadásai előtt hangzottak el. Amikor pedig Jones beszélt, Prescott eléggé elől foglalt helyet ahhoz, hogy félbeszakítsa, és meglátásait, idézeteket, sőt intéseket és buzdításokat intézzon a hallgatósághoz, nem igazán szelíd és nem is a kérlelés lelkületével fogalmazott, mint Jones. Prescott szigorúan, sőt vehemensen kikövetelte, hogy a testvérek helyesen értsék, amiről szó volt.

Fájó egy bizonyos zsarnoki és türelmetlen eljárást szemlélni. A finom vérmérsékleti különbség aligha eredményes a sebek bekötözésében és a kelevény gyógyításában. Lelkülete éppen az ellentéte volt Jonesének, akinek a felekezeti bűnbánat iránti érzéke arra tette képessé, hogy az üzenetet visszautasítók vétkében is osztozni tudjon.⁵ Prescott prédikációi nem adják bizonyosságát az efféle alázatnak. Figyeljük meg, hogy az 1888-as üzenettől mennyire idegen hierarchikus lelkiség lopódzott be:

Az az ünnepélyes gondolat jutott eszembe, hogy Isten egyre türelmetlenebbé válik, és már nem várakozik túl sokáig sem rád, sem énreám. Azt akarom, hogy ezt világosan lássátok... Újra azt mondom, igen nyugtalan vagyok ebben a szituációban... Senkinek sem parancsolok, de valamit tenni kell, valami olyan dolog kell bekövetkezzék rajtunk ezen a konferencián, ami eddig még nem történt, az biztos...

Ezért készítetünk titeket arra, hogy fogadjátok el az igazságot, mert a Szent Lélek jelen lesz ott... Nem látjátok? (GCB. 1893. 386. 387. old.).

A tény, hogy Prescott olyan nyíltan Jones különleges munkatársává tette magát, természetesen megzavarta a delegátusok és a gyülekezetek gondolkodását, mert azt gondolták, hogy ez az 1888-as megújulási mozgalom lelkülete, holott nem ez volt:

Nincs semmi, amire jobban sóvárogná a lelkem, minthogy a Lélek keresztsége nyugodjék meg az Isten szolgálatain most... Olyan tapasztalatokban kell részesülnünk, mint a jobb szem kivájása és a jobb kéz levágása. Aki ebben a tapasztalatban részesülni akar, kész kell lennie arra, hogy mindent odaadjon az Istennek, még magát az életét is (ámen-szavak hallatszanak). Emlékeznünk kell arra, hogy könnyebb „ámen-t mondani, mint megtenni azt, amit Isten mond...

Nos tehát, mi most a kötelességünk? Kimenni és az üzenet hangos kiáltását átadni a világnak. Az Úr már olyan régóta vár arra, hogy Lelkét ránk áraszsa... Még most is türelmetlenül arra vár, hogy nekünk ajándékozhassa.

Nos, a munka, ami nagyobb lesz, mint pünkösdkor volt, elkezdődött és itt ülnek azok, akik látni fogják... Itt és most kell alkalmasaknak lennünk a munkára (u.o. 38. 39. old.).

Prescott nem érzékelte az 1888-as indíttatás nagyszerű, fenséges jellegét,... hogy az újtestamentumi hit maga munkálkodik szeretet által... 1893-as prédikációjában visszatér a cselekedetek egocentrikus motivációjához, „a meg kell tgyük ezt, vagy azt” képletéhez. Örültséggel

---

⁵ Figyeljük meg, hogy Waggoner már a hit általi igazság iránti kezdeti érdeklődésétől világosan értette a felekezeti (testületi) bűn és bűnbánat fogalmát. V.ö. M.C. Wilcox-hoz intézett 1916. máj. 16.-i levelével, ahol 1882-es tapasztalatára hivatkozik.

határos lelkesedéssel arra buzdította a gyülekezetet, hogy tegyen valamit, hogy cselekedjen, hogy munkálkodjon (Újra és újra ezt halljuk ismételni majd egy évszázada). Ezzel ellentétben Jones viszont arra kérte a gyülekezetet, hogy higgyen az evangéliumnak, és arról biztosította őket, hogy az igazi hit termi az összes cselekedetet, és minden olyan tettet, ami az Isten művét bevégzi.

Jones prédikációit olvasva, az ember egyetlen példát sem talál a kíméletlen szigorúságra, a kemény, éles megnyilatkozásra. Prescott egészen más benyomást kelt:

Azt mondom néktek, ha valaha szükség volt egy közösségre, akkor ez az a közösség.

Tökéletesen tudatában vagyok annak, hogy nagyon is világosan és közérthetően beszélek... Ha nem tesszük meg a mi dolgunkat, ha nem a legbuzgóbban imádkozunk, azt mondom: ez a halált jelenti neked is, nekem is...

Értelmetlen tovább menni ezen az úton. A legünnepelesebben azt tanácsolom mindenkinek, aki nem a felülről jövő erővel átítatottan megy ki innen és hordozza ezt a mennyei világosságot, és nem képes végezni azt a munkát, amit most kell végeznie Istenért: inkább maradjon otthon...

Nos, tudom, hogy ez nagyon szigorúan hangzik. De azt mondom néktek, testvéreim, valami kell érjen bennünket, valami meg kell ragadjon minket...

A kérdés az: Mit kezdesz vele? Mit kezdesz vele te és mit kezdek vele én itt ezen a konferencián?... Ismét azt kérdelem: Mit fogunk kezdeni vele? (u.o. 67. old.).

Isten szolgálói szent örömtől és szent odaszenteléstől sugárzó arccal mennek majd ki ennek az üzenetnek a hatalma alatt. Látni akarom ezeket a testvéreket, látni akarom az arcukat, ami úgy ragyog, mint Istváné, amikor a tanács előtt állt (u.o. 389. old.).

Teljes őszinteséggel azt mondom, dönthetünk itt és most, mielőtt egy lépéssel is továbbmennénk, hogy szembenézzünk a halállal és legyőzzük... Ha nem állunk hozzá megfelelő módon, és nem mondjuk azt, mindent feladunk: barátokat, otthont és semmi sem fog elválasztani az Isten szeretetétől, ami a mi Urunk Jézus Krisztusban van, akkor meg is állhatunk (u.o. 241. old.).

A szélsőséges megfogalmazásoknak ez a szomorú felidézése, nyilvánosságra hozza: milyen zsarnoki, fanatikus lelkület kezdett elharapózni, ami teljesen idegen volt az 1888-as üzenettel összehasonlítva. De az, hogy Prescott többes számot használt, nem jó benyomást keltett.

Prescott a konferencia végét szorosan követő fanatizmus miatt magába szállt, megalázta szívét és e töredelem folytán 1895-ben, Ausztráliában már helyes üzeneteket közvetített. De ezek az 1893-as előterjesztések zavart keltettek és az üzenet bűnbánó elfogadásának mindennemű lehetőségét meggátolták. Az ellenkezők, mint például Smith és Butler természetesen készek arra, hogy úgy hivatkozzanak erre a fanatizmusra, mint „az én mondom néktek ezt” példájára. (A fanatikusok és az önjelölt reformerek mind a mai napig komoly egyháztagokban is komoly előítéletet keltenek az 1888-as üzenet ellen. Az Úr bárhol munkálkodik, az ellenség arra törekszik, hogy fanatikusokat, önjelölt illéseket csempésszen be, hogy zavart okozzon). Három nappal azelőtt, hogy ez az összejövétel elkezdődött volna, Ellen White figyelmeztetést küldött a Review and Herald útján:

Sátán most minden behízelgő és csaló hatalmával munkálkodik... Amikor az ellenség látja, hogy az Úr áldja népét és felkészíti őket, hogy meg tudják különböztetni az igaztól Sátán csalásait – mesteri erejével fog munkálkodni, hogy egyrészt fanatizmust hozzon be, vagy azon, hogy hideg

formalizmust csempésszen soraink közé... Szüntelenül vigyázzatok,... mert Sátán talán már meg is tette közöttünk az első előrenyomuló lépést...

Jobb és bal oldalról leselkedő veszélyekre kell vigyázni. Néhányan helytelenül alkalmazzák a megigazulás tantételét, hogy hamis ösvényekre vezessenek...(RH. 1893. jan. 24.).

A Szent Lélek munkájáról szóló prédikációiban Prescott a kereszt elve nélküli, idegen tantételt képviselt. Nélkülözte annak világos átgondolását, hogy mi is a bűnbánat, ráadásul zavaros, önellentmondásos módon. Vehemenciája a komolyság látszatát keltette. Ugyanakkor támogatta azokat a terveket, amelyekkel a Prófétaság Lelke szembeszállt, noha kétségtelen tény, hogy nem volt tudatában ennek a feltűnő egyenetlenségnek.⁶

A Szent Lélek elfogadására vonatkozó elképzelése és az igazság közötti egyenetlenségnek sem volt tudatában. Néhány példa az ott uralkodó zűrzavarról majd segít fogalmat alkotni a történetekről. Szerencsére újra kiadták az 1893-as Bulletint, úgy, hogy az olvasók könnyen utánanézhettek a benne szereplő bizonyítékoknak maguk számára:

Mi a tennivalónk? El kell kezdeni megvallani bűnös voltunkat Istennek a Lélek alázatával, mély Isten előtti töredelemmel, hogy felbuzduljunk és bűnbánatot tartsunk. Ez az egyetlen üzenet, amit ma este elétek tárhatok. Éppen ez az...

Ez jól hangzik. Épp az elevenre tapint. De a probléma nyilvánvalóvá válik, ha folytatjuk:

Tegyük fel, hogy semmit sem látunk abból, amit meg kellene vallanunk. Ez semmiképpen sem érinti a lényegét. Amikor az Úr üzenetet küld hozzánk, hogy bűnösök vagyunk, akár látjuk, akár nem, önmagunktól azt kell mondjuk, hogy azok vagyunk. Ez kell legyen a tapasztalatunk (GCB. 1893. 65. old.).

A Szentírás sehol sem beszél arról, hogy Isten egy szavakból álló, csupán ajkunkkal kimondott vallomást kívánna, amit a szív nem is érez. Ez az iszlámhoz jóval közelebb áll, mint az igazi kereszténységhez. Az „ajkak kifejezésre juttathatják a lélek szegénységét, amit a szív nem ismer be” (Krp. 159. old.). Jones felismerte, hogy veszély rejlik az ilyen elképzelésekben. Prescott később nyilvánvaló szándékkal azt felelte:

Ha az Úr anélkül venné el bűneinket, hogy nem kellene megismernünk és felismernünk, mi jó származna abból nekünk? Tehát veled is, velem is meg akarja ismertetni, hogy mikor távoznak el bűneink, hogy arról is tudhassunk, amikor az igazság jön el...

Mi pedig mindig értelmes gondolkodó eszközök vagyunk... Az Úr saját, élő választásunk alapján használ minket... (GCB. 1893. 404. 405. old.).

A holtpont áthidalására tett erőfeszítés

---

⁶ Hasonlítsd össze GCB. 1893. 279. 459. old. FE, 220-230. old.

Prescott nem mutatott nyílt ellenállást Jones iránt és az is biztos, hogy ilyen jellegű tudatos szándéka sem volt. De igazán legyőzte-e magában a Jones üzenete iránti kezdeti ellenállását? A terjedelmes prédikációiban található bizonyítékok alig jelzik, hogy legyőzte volna.

Az bizonyos, hogy nem szűnt meg a kereszt botránya. Isten Lelke sokak szívébe plántálta a bűnről való meggyőződést és Prescott megpróbálta megtalálni annak módját, hogy elnyerje a Szent Lelket, hogy a felzaklatott szívek elfogadhatónak találják, és mégis elkerülje a bűn fájdalmas megítélését. A nép nagyon is tudatában volt annak, hogy a késői eső kezdetének visszautasításával együtt járó felelősség felhőként lebeg a konferencia felett. Prescott tanulmányainak következménye zavar és összevisszaság volt, a lelki éter hullámainak zavaró adása, ami még Jonest is felizgatta és megzavarta.

Prescott félreérthetetlenül a bűn ellen foglalt állást, de úgy tűnt: nincs világos fogalma arról, hogy mi a bűn gyökere, ami zavart hozott a gyülekezetbe. A késői eső elfogadásának és a hangos kiáltás hirdetésének jelenvaló igazsága lelki terhe volt, de az: hogyan foglalkozzon a jelenlegi akadállyal, a négy éve fejük felett csüngő vétekkel, - úgy tűnt – eltérítette gondolkodását.

Tanácsstalansága talán részben a valódi probléma megértéséből fakadt, de félt világosan megfogalmazni az előítélettől vezérelt vezető testvérek impozáns jelenléte miatt. Még Jeremiás próféta is zavarba került volna, ha megengedi Júda vezetőinek, hogy megfélemlítsék (1,17). Amikor egy szónok úgy érzi: arra kényszerül, hogy hímezzon-hámozzon, hogy kerülgesse, mint macska a forró kását, akkor kétségtelenül zűrzavart okoz.

Végül, kb. 10 nappal az ülés lezárulása előtt Prescott elkezdte kiépíteni a Szent Lélek elfogadásának egy újfajta módszerét. Feltűnő hasonlóságot mutatott a „Boldog keresztény élet titka” c. könyvben kifejezésre juttatott elképzelésekkel. Amire szükség volt: „a hit cselekedete”, ha azt feltételezzük, hogy már birtokunkban van a Szent Lélek végső kiárasztásának ajándéka és különleges bűnbánatra jutottunk 1888 bűne miatt, ami elől eddig kitértünk. Úgy tűnt: eluralkodik a kétségbeesés érzése.

Jogom van azt mondani, hogy kezdek komolyan aggódni művünk sorsáért... Majdnem négy hete szemléljük azt, ami meggátolta, hogy elnyerjük a Szent Lélek kiárasztását... Azóta éreztem is, hogy szinte visszahatás származott belőle, és úgy tűnik, hogy a munka most majd meglehetősen kényelmesen halad előre velünk... Azt akarom mondani a magam számára, hogy egyáltalán nem leszek elégedett a konferencia elmúltával, hiszen az Isten Lelkének legnagyobb mértékű kiárasztása nélkül múlik el, amit eddig még nem tapasztaltunk...

Igen-igen aggódom a helyzet miatt, mert az idő múlik, és egyik nap megy a másik után... Valami, az eddigiektől eltérő kell történjen velünk, ahhoz viszonyítva, ami eddig történt a konferencián... az biztos!

A konferenciából már csak 10 napunk van hátra (GCB.1893. 384. 386. 289. old.).

Kezdjük a tekervényes, ködös, homályos érveléssel, ami a hallgatóságot abba az irányba terelte, hogy higgye el, hogy a Szent Lélek ajándékát, a késői esőt egyszerű módon igény és elfogadás útján nyerhetik el. (Azt feltételezték és azt állították, hogy nekik már megvan és e feltételezés és állítás útján el is nyerhető). Nem kell éreznünk, hogy a Szent Lélek erejével rendelkezünk, csak tudnunk kell, hogy a miénk. Az efféle tudatos képzelgés nem foglalja magába az igazi önszeretetet, de bűneink mélységének tudatát sem, mert az veszélyes lehet és elcsüggeszt minket:

Megfigyeltem, hogy itt sokan időről-időre megkérték az Urat, hogy mutassa meg nekik önmagukat, ahogy Ő látja őket, és úgy vélem, hogy éppen ez az a kérés, amit az Úr legjobbnak lát nem teljesíteni. Nem hiszem, hogy kérnünk kellene arra, hogy ezt tegye. Láthatjátok, hogy mi lesz a következménye annak, amikor elkezdi minket megmutatni önmagunknak, hiszen azonnal feltesszük a kérdést: vajon szeret-e bennünket az Úr, vagy sem, meg tud-e menteni, vagy sem... Nincs semmi elképzelésem a jellememről.

Nos, az Úr valószínűleg még nem kezdte megmutatni önmagunkat olyannak, ahogy Ő lát minket. Nem is feltételezem, hogy van valami elképzelésünk, sőt van-e egyáltalán valami fogalmunk arról, milyenek vagyunk az Isten szemében. (u.o. 445. old.).

Így maradt figyelmen kívül a törvény igazi szerepe és került zavarba a gyülekezet. Ellen White széleskörű felhívásait, hogy becsületesen nézzünk szembe a belső realitással, kijátszották, megkerülték.

A szónok átfogalmazott, ismételtetett bizonyos eszméket, amelyeket Jones terjesztett elő, de finom elhajlást eszközölt rajtuk azért, hogy saját érvelését támogassa, miszerint a Vigasztaló helyett, hogy a bűnre vonatkozó gyógyító meggyőződésre vezetne, inkább eltávolítja azt. A konferencia felett felhő lebegett, valahogyan, bármilyen lehetséges eszközzel fel kell emelni. Azt kell most feltételeznünk, hogy Isten a bűnbánat szükségessége nélkül megbocsátotta a bűnt, ami a bajt okozta. Nekünk csak azt kell igényelni és állítani, hogy bűneink eltávoztak. Itt tűnik fel Hannah Whitall Smith-től való eszmei függősége:

Jegyezd meg jól, amit ő mond: Akkor nem hibáztathatsz. Ha nem érted és nem is vagy képes arra, hogy felismerd a benne lévő világosságot, csak emlékezz arra, amit Ő mond (u.o. 447. old.).

Talán a legjobb módja annak, hogy érvelését, gondolatmenetét nyomon kövessük, ha idézzük tőle a következőt:

Nos, a Lélek meggyőz bennünket Isten igazságáról Krisztusban - Krisztus igazságáról. Meggyőz bennünket arról, hogy milyen csodálatos, kíváncsú dolog az, ha a miénk, majd folytatja, és azt mondja, hogy miénk lehet és meggyőz minket arról, hogy a miénk is, ha követjük Őt...

Nem az a cél, hogy meggyőződjünk arról, hogy bűnösök vagyunk és elkárhozhattok. Nem. A Lélek munkája az, hogy meggyőzzön bennünket arról, hogy a kárhozat már elvétetett (u.o. 448. 449. old.).

A probléma, ahogy ő látta, nem a bűntől való személyes szabadulás, hanem az ülés felett tornyosuló felhő a késői eső visszautasítása miatt. Itt egy flastrom, vagy aszpirin mély sebünkre.

Elképzelése csak zavarkeltésre volt jó. A trombita nem adott biztos hangot és Minneapolis bűneivel eddig még soha nem néztek szembe tisztességesen, sőt szinte nem is foglalkoztak vele. Azt feltételezték, hogy a bűn érzékelése bizonyára sátáni eredetű és éppen ezért nyomatékosan vissza kell utasítani.

Így teljesedett be az az 1890-es bizonyágtétel, hogy 1888 ágcsúcsai levágattak, de a gyökerek érintetlenek maradtak (BT. préd. 467. old.). Ha bármilyen igazságot hordozó meggyőződés hatolna is a szívbe, de a gyökerek is ott vannak még, azt a meggyőződést az ördög munkájának kell tekinteni.

Ez persze a logikus következménye kellene legyen annak a tantételnek, amit tanítottak,

(1) hogy egy nem tudatos, fel nem ismert bűn általános, ajkakkal történt megvallása elégséges volt, anélkül, hogy a bűnök tudatossá váltak volna; (2) helytelen igaz önismeretért imádkozni;

(3) a Szent Lélek valódi munkája nem a bűnről való meggyőzés, hanem inkább minden ilyen jellegű meggyőződés elvételét jelenti, éppen Krisztus Ján 16, 8-9-ben olvasható tanításával ellentétesen.

Logikailag itt egy negyedik pont következne minden indoklást kereső elmében. Némi kétséggel párosul, hogy elnyerted a Szent Lelket a késői eső hatalmával az Istenbe vetett hit híjával. Ezért tehát azt kell feltételezned, hogy már elnyerted. Ez az elgondolás most alakult ki:

Tapasztalatomban akarom érezni, hogy az Üdvözítő velem van, ahogy a tanítványaival... Nem akarom azt képzelni Felőle, hogy egyszerűen ott van... Úgy akarok gondolni Rá, mint, aki itt van... Nem egyszerűen akarom Őt, hanem azt akarom, hogy az enyém legyen (u.o. 385. old.).

Jones később leértékelte ezeket a következtetéseket:

Tehát az az ember, aki azt állítja, hogy hisz Jézusban és igényli Isten igazságát, ami Jézusban minden hívőhöz eljut, elég, ha állítja (elég, ha igényli)? (a gyülekezet: Nem!). Nos, hogyan tudjátok meg? Azért, mert érzem a szívemben, érzem néhány év óta. Nos, erre egyáltalán nincs semmi bizonyíték, mert csalárdabb a szív mindennél (u.o. 414. old.).

Ám Prescott ragaszkodott az általa felépített elgondoláshoz:

Ahová ki akarok lyukadni: mi hátráltatja most a késői esőt? Az Isten igazsága az, ami után törekedni kell. Én valahogyan így gondolkodom erről: Ha felhagynánk azzal, hogy egyik kérdést tesszük fel a másik után... és leülnénk itt olyan egyszerűen, mint egy kisgyermek... megkaphatnánk...

Testvéreim, mi gátol bennünket, hogy ezen a módon megkaphassuk? Semmi. Adjunk hálát az Úrnak és mondjuk: Elnyertem. Már az enyém (u.o. 388. 389. old.).

Így alakult ki a népszerű tantétel, amelyet azután 1893-tól kezdve az adventisták néhány nemzedéke prédikálni hallott. Egyszerűen elnyerjük a késői eső kiárasztását, ha feltételezzük és állítjuk, hogy a miénk. Anélkül, hogy tudnánk róla, anélkül, hogy bánkódnánk amiatt, hogy már elutasítottuk. De így nem is nyerték el.

Jones elbizonytalanodik

Jones önmagán érezte azt a letargiát, ami megdermesztette, érzéketlenné tette a szíveket, és nem tudta: mitévő legyen. Gyakorlatilag egyedül volt, önjelölt kollégáját nem számítva, akinek erőfeszítései csupán zűrzavart és beteg akaratot teremtettek. Balsejtelmét kifejezésre is juttatta:

Testvéreim, félelmetes helyzetben vagyunk itt ezen a konferencián. Szörnyű helyzetben. Már ezelőtt is mondtam ezt egyszer, de ma este többet ismertem fel és többet értettem meg, mint akkor. Nem tudok segíteni rajta testvéreim... Közülünk senki sem álmodta volna, hogy micsoda félelmetes sorsok függenek azoktól a napoktól, amelyek itt múlnak el felettünk (u.o. 346. old.).

Az utolsó két-három tanulmányában azt látjuk, hogy egyre nyugtalanabbá és zavarosabbá válik, amint Prescott-tól idéz: Kimerült, tanácstalan és elbizonytalanodott állapotában, úgy tűnik: hozzá fordul, és kusza gondolatait visszhangozza.

Egyikük sem ismerte fel az alapvető valóságot: a késői esőt Isten vissza kell vonja és a modern Izraelnek vissza kell térnie a pusztába, hogy ott vándoroljon még „jó néhány évig” (Ev. 696. old.). Mindketten azt feltételezték, hogy Isten művének befejezését semmi sem gátolhatja meg még az ő nemzedékükben. Ezért azt gondolták, hogy a visszautasítás és ellenállás ellenére is előre fog törni. Prescott elképzelése lényegileg a mai népszerű kálvinizmus eszméje volt – Isten időmérője elűtötte már az órát, és mindenható akaratát népének hitetlensége sem tudja keresztezni. Úgy látjuk, hogy Jones Prescott extrém következtetéseit ismételteti:

Ismét azt mondom, hogy a nekünk adott üzenet az, amit neked is, nekem is el kell vinnem erről az összejövetelről. És aki nem tudja elvinni magával ezt az üzenetet erről az együttlétről, jobban tenné, ha nem menne...

Nem sokkal később nem túl bölcs indítványokkal állt elő és kérdéseket tett fel, amelyeket jobb lett volna nem érinteni:

Isten néktek adta dicsősége ismeretének világosságát? (A gyülekezet: igen). Valóban? (A gyülekezet: igen). Akkor a Lélek már eljött azokhoz, akik Krisztus arcába tudnak nézni.

Néhány perccel később, a szövivő engedélyével prof. Prescott a következőt olvasta fel: „Nézzünk fel hit által és Isten dicsőségének világossága ragyog majd rátok”. Jones folytatta:

Tehát négy év gyakorlatának felhalmozott erejével Isten népére árasztja. Így szól a tanács: „Kelj fel, világosodjál, mert eljött a te világításod ideje és az Úr dicsősége rajtad feltámadt”. Ki akarja ezt? Ki akarja ezt (számos hang: én akarom!) Jó! Meddig akarjátok? (Hangok: mindig!) Mennyire akarjátok ezt állandóan? Milyen gyakran akarjátok? (Hangok: mindig!) Akkor keljetek fel és világosodjatok, mert a világosság már eljött és az Úr dicsősége már feltámadt rajtatok (u.o. 496. 497. old.).

Ha a hangos kiáltás valóban előre törne hatalommal, akkor bizonyára nagy változások történnének az egyházban. Azt látjuk, hogy Jones Prescott támogatásával sajnálatos, szerencsétlen prófeciákat gyárt, amelyek eddig még sohasem teljesedtek. Egy napon majd be kell teljesedjenek szavai, de abban a nemzedékben nem teljesedtek be:

Kezünkben van a legáldottabb ígéret – számára legalábbis úgy tűnik – a legáldottabb, ami valaha is eljutott a H.N. Adventista Egyházhoz. „Mert ettől fogva nem jön közéd többé a körülmetéletlen, sem a tisztátalan. Hála az Úrnak, mostantól fogva megszabadított minket a megtéretlen emberektől, akik csak azért jöttek az egyházba, hogy saját igazságukat munkálják és megosztottságot teremtsenek közöttünk. Az egyház megpróbáltatásai elmúltak, hála az Úrnak! Valamennyi bajkeverő pletykafészek és fecsegő eltávolítottak. „Nem lesz többé közötted tisztátalan és körülmetéletlen”. A H.N. Adventista Egyházban nincs helye többé a képmutatónak. Ha nem őszinte a szív, akkor ez a legveszélyesebb hely, ahová ember eddig betette a lábát... Testvéreim, most ez az üzenet... és aki nem tudja vállalni, annak nem kell mennie. Ne menjen! Senki se induljon el, ha nincs tudatában az Isten Lelke erejének és bennünk lakozó jelenlétének! (u.o. 498. 499. old.).

Prescott felkészülten, elragadtatással jósolta meg a Lélek ajándékainak testet-öltését, ami nyilvánvaló módon kiterjed a prófécia ajándékaira is mások esetében (eltekintve az autentikus eszköztől, aki éppen most Ausztráliában volt).

Most, az Isten műve befejezésénél... újra megjelennek a lelki ajándékok az egyházban... és – előttem úgy tűnik – hogy nem az a szándéka Istennek, hogy ezeket az ajándékokat csupán egyetlen személyre korlátozza itt, vagy egy másikra amott, nem az a célja, hogy ritka speciális ajándék legyen... A gyógyítás ajándéka, csodatételek, prófétálások, nyelvek magyarázata... ezek mind újra megnyilatkoznak az egyházban (u.o. 461. old.).

Eljöttek ezek a csodálatos dolgok? Volt valamilyen prófétálás ezt az ülésszakot követően és Jonest is és Prescott-ot is megcsalták egy bizonyos Anna Rice Phillips állításai. Ez vitathatatlanul fanatizmus volt, mert a harmadik angyal hangos kiáltása nem nyilvánult meg az 1893-as ülésszak után.

Prescott annyira elragadtatott volt, hogy még azt is megjövendölte, hogy néhányan kimennek most és betű szerint halottakat támasztanak:

Azt akarom elmondani néktek, hogy vannak ebben a házban olyan személyek, akik át fognak menni ezeken a tapasztalatokon. Az Úr angyala kiszabadítja őket a börtönből, hogy menjenek és hirdessék az üzenetet, betegségből gyógyulnak fel, feltámadnak a halálból... Ez fog történni ebben az üzenetben... El kell higgyük ezeket a dolgokat olyan egyszerűen, ahogy egy kis gyermek hiszi el azokat (u.o. 386. old.).

Az idő és a történelem megmutatta, hogy ezek a jövendölések hamisak, már, ami a testületi egyházat illeti. Valamennyire igaz volt az a feltevés, hogy a Szent Lélek késői esőjét most kisajátították?

Prescott jövendölései a hitehagyásról

Prescott sem volt túlzottan biztos saját elképzelésében ott, azon az együttléten és tett néhány furcsa, de jelentős utalást arra, hogy egy hamis krisztus csalásának áldozataivá válnak:

Nos, azokhoz szólok, akik szolgálatban voltak, akik a népnek Krisztust tanították és ma este pedig nem tudnak különbséget tenni Krisztus és a gonosz hangja között. Eljött az ideje, hogy megálljunk és megtanuljuk Krisztus hangját. És ti mégis megkérdezitek: Hogyan ismerhetik fel ezt a hangot? Nem tudom elmondani nektek...

Mi, – te és én – a világosság ellenére, amivel e munkában rendelkezünk, félre lehetünk vezetve. A tény, hogy vezetőket fogunk választani és nem tudjuk... hacsak az Isten Lelke nincs velünk... Csatorosba állunk majd a mű, az Isten hatalma ellen (u.o. 108. old.).

Úgy látszott, nem lát világos utat arra, hogy az igazságot a tévedéstől megkülönböztesse, kivéve azáltal, akit ő Léleknek nevez. Amit nem tett világossá az: hogyan kell megkülönböztetni az „igazság Lelkét” a „tévelygés lelkétől”.

Az ígéret úgy szólt, hogy majd eljön az Igazság lelke, az IGAZSÁG LELKE. A tanítás mindenféle szele fúj majd... minden erőfeszítést megtesznek, hogy behozzanak elveket, - nem nyíltan, hanem alattomos módon, úgy, hogy saját bölcsességünkkel fel sem tudjuk ismerni, hogyha lehet, megtévesszenek. Azon fáradoznak, hogy igazságként csempésszék be, hogy az igazság öltözékébe öltöztessék... és megalkuvásra, kompromisszum megtételére késztesse bennünket a tévelygéssel, anélkül, hogy tudnánk róla (u.o. 459. old.).

Egy ízben azokról szólt, akik „vakok közöttünk”. Ki tudja, rám vonatkozik-e vagy sem? – mondta (257. old.). Végezetül azt mondta el a konferenciának, hogy az előttünk lévő kérdés nem az, hogy vagy átváltoznak, vagy pedig Sátán csalásai rászedik őket:

Nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy a legkritikusabb időszakban élünk, személy szerint mindnyájan. Úgy tűnik számomra, hogy most hozzuk meg azokat a döntéseinket, amelyek eldöntik: vagy továbbhaladunk ezzel a művel a hangos kiáltás útján és átváltozunk, vagy pedig Sátán csalásai szednek rá bennünket és kinn maradunk a külső sötétségben (ugyanott, 386. old.).

Nem változtak át. Ebben biztosak vagyunk. Akkor tehát Sátán csalásai tévesztették meg őket?

Ezt a konferenciát egy sötét évtized követte. Tűz pusztította el az egyház központi épületeit istenítéletként Battle Creek-ben. A kiemelkedő vezetőket tönkretette a pantheizmus. Majd tíz évtized pergett le anélkül, hogy elnyertük volna a kegyes áldást, amit a menny 1888-ban adni próbált.

Következtetés

Az 1893-as Generál Konferencia ülése az 1888-as korszak közeli végét jelölte. Az Úr egyre többet és többet vont vissza a késői esőből és a hangos kiáltásból. A korabeli testvérek így ismerték fel és a történelem igazolta. Végül hamis lelkesedés térítette hamis irányba az 1893-as Generál Konferenciát. Jonest is félrevezették.

Egy hónappal később (ápr. 9.) Ellen White Ausztráliából írt neki és figyelmeztette őt a hit és cselekedetek terén jelentkező szélsőséges megfogalmazásai ellen. Ezek nem az ülészak során hangzottak el és a Bulletin feljegyzéseibe se kerültek be. Ellen White sem olvasta, hanem csak hallotta azokat „álomban”. Ellen White és Waggoner száműzetésével az ellenállás gyakorlatilag biztosította az 1888-as üzenet döntő, végső kudarcát, mert a sárkány módszerei túl okosnak bizonyultak és az elszigetelt Jonest arra kényszerítették, hogy egyedül intézkedjen.⁷

Megtette a tőle telhető legtöbbet. Megfontoltan és alázatosan arra készítette a testvéreket, hogy fogadják el a világosságot és arról biztosította őket, hogy Isten is megadja majd a hangos kiáltás tapasztalatát az Ő dicsőségére. De ez nem így történt, pontosabban nem is történhetett így, hacsak nem lelnek rá az igazi bűnbánatra 1888-ért, amit eddig nem találtak.

Azt olvassuk, hogy Káleb és Józsué is igen lelkes volt a kanaániták legyőzését illetően és azt mondta Izraelnek: „Az Úr velünk, ne féljete tőlük!” De Izrael lázadását követően az Úr nem lehetett velük e program megvalósításában (Num 14,9).

---

⁷ V.ö. Ellen White észrevételeit arra a hatásra vonatkozóan, amit Butler és Smith állandó ellenállása rakott teherként Jonesra, amit pedig az Úr sohasem szánt neki, hogy viselje (H-27. levél 1894.).

Kevéssel azelőtt, hogy az 1893-as ülés összegyülekezett, Ellen White figyelmeztette a Generál Konferencia elnökét a minneapolisira:

Ha Sátán hatást gyakorolhat az értelemre és felkavarta azok szenvedélyeit, akik azt állítják, hogy hiszik az igazságot... hogy kötelezzék el magukat a rossz oldalra, lefektette terveit, hogy hosszú útra vezeti őket (019. levél, 1892.).

Később felismerte azt is, hogy a hosszú utazás már elkezdődött, mert Istennek át kellett alakítani terveit:

Talán még sok-sok évig itt kell maradnunk ezen a világon a szófogadatlanság miatt, ahogy Izrael gyermekeinek is... Az Úr megbocsátana, ha mindenki be is vallja és meg is bánja, ha észreveszi, hogy cselekvési iránya mennyire eltért az Isten igazságától és mennyire emberi kitalálásokat követtek (184. kézirat, 1901; Ev. 696. old.).

Azok, akik magabiztosan azt feltételezik, hogy az 1893-as ülésszak Krisztus igazsága üzenetének legnagyobb győzelmét jelentette, - nem veszik számba azok sok évig tartó, kanyargós útját, ami mostanra már egy évszázadosra nyúlik. Különös útja lenne ez a hangos kiáltás terjedésének, amikor annak úgy kellett volna terjednie, mint a tűznek a tarlón.

Az 1893-as zűrzavar vezetője később titokzatos utat járt be. G.B. Starr így írt A.G. Daniellsnek:

Bizonyára tudod, hogy Prescott professzor bizonyos, megmagyarázhatatlan oknál fogva, soha nem volt biztos vezető Angliában. Számos ponton eltért Waggoner álláspontjától. Annie Phillips hamis próféciájának megítélésében pedig a helyes ítélőképesség hiányát mutatta... Korábban, írásai pantheista jelleget mutattak és így is tanított éppoly határozottan, ahogy Dr. Kellogg is tette. Ezek nem a biztos vezető lábnymai. Az nem téved el olyan gyakran és állandóan (Levél, 1919. aug. 29).

Az 1950-es Generál Konferencia ülésszakon az újonnan megválasztott elnök ugyanazt a tantételt alkalmazta, amit Prescott is tanított 1893-ban. San Francisco-ban arról győzte meg a hatalmas gyülekezetet, hogy a Szent Lélek késői esőben történő végső kiárasztását egyszerűen azáltal nyerhetik el, ha elfogadják és kijelentik, hogy már az övék. Nincs semmi szükség bűnbánatra, hogy a késői eső „kezdetét” visszautasították. Történelmünkben sem kell semmiféle tanulságot leszűrünk, és azt a „legdrágább üzenetet” sem kell megérteni, amit az Úr küldött (v.ö. GC. Beszámoló, 1950. júl. 17. 113-117; a július 15.-i szombati prédikáció).

Néhány kivételtől eltekintve az egész gyülekezet olyan volt, mint a bárányok, akik vakon követik azt a bárányt, aki ugyanazt a tantételt hajtogatta, amit Prescott tanított 1893-ban. Nem következett be ott a késői eső legcsekélyebb elnyerése sem. Ez, e tanulmány megírása előtt történt 37 évvel korábban.

Az 1950-es vezetők mostanra nyugóhelyükre kerültek, éppúgy, ahogy 1893-as vezetőink is. Arra kényszerülünk, hogy feltegyük a kérdést: 1950 jelentős előrehaladást jelentett 1893-hoz képest? Jótékony dolog lenne megfigyelni, hogy az 1950-es vezetők közül alig néhányan, ha ugyan volt valaki közöttük, aki tudta: mi történt 1893-ban. Minden okunk megvan rá, hogy féljünk a jövőtől, ha elfelejtjük azt az utat, amelyen az Úr a múltban vezetett minket!

Az 1893-as ülésszak után Ellen White olyan izgatott lett, mint soha azelőtt, és azt mondta: „Vezetőket fogunk változtatni és még csak nem is tudunk róla”. Úgy látszik, az a lelki teher

nehezedett most rá, hogy az ellenség most az egyházon belül fog munkálkodni. Az új Canright-ok mostantól fogva egy belső munkát végeznek:

Fanatizmus üti fel a fejét közöttünk. Csalások, megtévesztések lopóznak soraink közé, olyan jellegűek, hogy még a választottakat is megtéveszték, ha csak lehetséges. Ha feltűnő következetlenség, összevisszaság, az igazságot nem hordozó kijelentések jelennek meg ezekben a megnyilatkozásokban, a Nagy Tanító ajkáról származó szavakra nem lesz szükség... Egyedül az Isten Lelke teremthet egészséges lelkesedést (Válogatott üzenetek, 2. kötet. 16. 1894.).

Az 1893-as ülés irányvétele feltárta annak a lehetőségét, hogy lehet valaki, aki prédikál a Szent Lélekről anélkül, hogy értené. Vagy felismerné Őt, miközben pedig ellenáll.

Jó lenne, ha mindnyájan így imádkoznánk: „Uram, én vagyok az?”

10.Fejezet

Miért tévedt el Jones és Waggoner?

A H.N. Adventista történelemben az egyik legnagyobb titok Jones és Waggoner későbbi bukása. Az efféle kudarc szokásos értelmezése az, hogy a bukás irányába mutató alapvető tendenciák már az egyházzal való kezdeti kapcsolatuk jellegében benne voltak. Ezt a gondolatot juttatta kifejezésre János apostol is:

Közülünk váltak ki, de nem voltak közülünk valók, mert ha közülünk valók lettek volna, velünk maradtak volna, de kimentek, hogy nyilvánvaló legyen, hogy nem voltak közülünk valók (1Ján 2,19).

Úgy látszik, hogy ezt az elvet alkalmazták P.M. Canright esetében is. Régen eltávozott közülünk, lelkileg szólva „nem volt közülünk való” Időről-időre elfojtotta, eltemette kételyeit száználmas hitvallásokkal, de a kételyeket sohasem tépte ki gyökerestől. A szemléletes történetet a Bizonyosságtételek 5. kötete tartalmazza (516-20. 571-3. 621-28).

Jones és Waggoner esetében mind a mai napig csupán egy komoly kérdés dominál. Minneapolisban még igaz keresztények voltak? Hogyan lehettek ott és akkor igaziak és bukhattak el később? A „Lelki ajándékok kincsestára” azt a népszerű széles körben elterjedt nézetet képviseli, hogy radikálisak, különcök voltak, és már Minneapolisban tévedtek és csak a lehetőségre vártak, hogy a vonatról leugorjanak.

A minneapolis-i ülésszak idején néhányan erőteljesen hajlottak arra, hogy radikális álláspontot foglaljanak el, mintha különcnek lenni az erő jele volna. Még Mrs. White-nak is látszólag az volt az érzése, hogy a két férfiú – akik abban az időben olyan kimagasló szerepet töltöttek be – extrém nézeteivel még őt is elragadhatják (232. old.).

Az ihletett értékelés kifejezésre juttatja, hogy becsületesek és igazak voltak a minneapolis konferencia idején:

Az Úr nagy kegyelmében a legértékesebb üzenetet küldte népének Jones és Waggoner testvérek által...

Az Úr éppen azt adta hírnökeinek, amire a népnek szüksége volt (BT. préd. 91. 95. old.). Isten az emberek elé tárja az igazság isteni bölcsességgel kiválasztott, a mi időnkre szóló drága ékköveit (8/a kézirat, 1888. Olson, 279. old.).

Isten ezeket a fiatal férfiakat küldte, hogy egy különleges üzenetet hordozzanak (S-24. kézirat, 1892).

Hogyan írhatott le ilyen szavakat azokról az emberekről, akik radikálisak, vagy „szélsőségesek és különcök” voltak?

Az a tény, hogy Jones és Waggoner végül botladozott, nem jelenti azt, hogy „nem voltak közülünk valók”. Ám későbbi kudarcaikat nem bölcs dolog üzenetükre is kiterjesztve értelmezni, amelyet 1888-ban képviseltek, mintha az magára az üzenetre is rossz fényt vetne, mintha az üzenet ragadta volna el őket.

Ez a fő oka annak, amiért néhányan azt mondják, hogy félnek tanulmányozni magát az üzenetet. Így nyert mindmáig igazolást igen szövevényes módon a minneapolis ellenzék és így alacsonyították le ugyancsak igen rejtett és alig észrevehető módon a menny küldött üzenetet és a hírnököket egyaránt. Ilyen veszélyes volt az az elgondolás, amiről Ellen White azt jövendölte, hogy közöttünk fog kiépülni, ha később nekik is bele kellett bukniuk.

A titokzatos gondviselés

Egyedülálló problémával állunk itt szemben. Két jelenség nyilvánvaló: a.) a gonosz mesterelméje nyilvánvalóan örvend az üzenet végleges visszautasításának. B.) Az Úr maga titokzatos módon megengedte ezt a tragédiát, hogy botránykő legyen mindazok számára, akiknek valamilyen indokra van szükségük ahhoz, hogy a késői eső üzenetének valóságát elvesseék.

A különlegesen nehéz kérdés az, hogy miért kell Istennek olyan hírnököket választania, akik később nem lesznek teljesen épek, egészségesek a hitben: Miért kell megengednie, hogy kifejezetten vitatott üzenetének képviselői eltévelyedjenek, amikor hitehagyásuk csak megerősíti az üzenet iránti ellenállást? Valami mélységesen fontos dolog található ebben a megrázó történetben. Isten lépései talán titokzatosak, de ez egyáltalán nem lehet az oka annak, hogy gondtalanul félreértsük, félremagyarázzuk ezt a különleges gondoskodást.

Elképzelni sem lehet, hogy az Úr stratégiai hibát követett el akkor, amikor Jonest és Waggonert kiválasztotta, hiszen bölcsességében sohasem téved. Ugyancsak elgondolhatatlan, hogy emberek haragjával dicsőítette magát, saját akaratuk ellenére, mert nyilvánvaló tény, hogy mindketten komoly, buzgó, alázatos gondolkodású keresztények voltak, amikor az Úr felhasználta őket. Nem rohantak „Bálám tévelygésével a jutalom után, kedvelve az igazságtalanság/gonoszság díját” (Jud 11; 2Pét 2,15.). A becstelenségnek nem volt semmi nyoma szolgálatukban.

Az ihletett bizonyosság feleletet kínál kérdéseinkre, és arra utal, hogy:

- 1.) Jonest és Waggonert nem Krisztus igazságával kapcsolatos extrém nézetek „ragadták el”, hanem azoknak a testvéreknek a kitartó és indokolatlan ellenkezése kergette el őket, akikhez Isten küldte őket felvilágosítással.
- 2.) Ellen White felismerte az ellenük és üzenetük ellen irányuló komoly ellenállást és későbbi kudarcukért „nagyértékben” az ellenszegülő, ellenálló atyafiakat tette a legmesszebbmenőkig felelőssé.
- 3.) Az Úr megengedte, hogy a szomorú eset próbatételként megtörténjen a szembeszegülő testvérek életében. És az 1888-as hírnökök kudarcának megvolt a maga bennünket a tulajdonképpeni hitetlenség állapotában megerősítő hatása. Ennek az egyik példája volt, amit Pál a „tévelygés munkálkodásának” nevez, amit Isten „küldött”, hogy kárhoztatassanak mindazok, akik nem hittek az igazságnak, hanem az igazságtalanságban gyönyörködtek (2Thess 2,11. 12.).

Úgy tűnik, hogy az Úr egy olyan „valaki”, aki látszólag fáradtságot okoz magának, csak hogy horgokról gondoskodhasson, hogy ha akarjuk, azokra akaszthassuk kételyeinket. Nem akarja, hogy közülünk bárki is elnyerje a késői esőt, ha nem bízunk Benne és igazságában tökéletes szívvel. Talán jellemének féltékeny volta nyilvánul meg itt. Bőséges lehetőséget nyújt mindenkinek, - aki akár a legkisebb ürüggyel, kifogással eltávolodik az áldástól, - hogy így tegyen. De óh, hogy lehet ilyen szigorú a jóság?

- 4.) A vizsgálati ítélet gyakorlati következményei megkívánják, hogy a maradék egyház a végső győzelem ideje előtt jöjjön el és lássa meg az üzenet és az üzenet történetének igazságát és ismerje el Jones és Waggoner 1888 és 1896 között végzett munkáját annak valóságos értékében, ismerje el a késői eső és a hangos kiáltás kezdetének.

Az ellenállás mélyen gyökerező jellege

A hírnököket kritizálni, akiken súlyos teher nyugszik, súlyosabb, mint az egyszerű szembeszegülés:

A hírnök követhet bármilyen utat, az igazság ellenségei majd találnak kifogást és minden modorbéli, szokásbéli és szószolójának jellembeli fogyatékoságából tőkét kovácsolnak (RH. 1892. okt. 18.).

Néhány testvérünk... telve féltékenységgel és ördögi gyanakvással, mindig készen áll arra, hogy bemutassa: Jones és Waggoner miben tér el az ő álláspontjuktól (S-24. levél. 1892.).

A két férfi határozottan és hatalmas erővel prédikált. Az igazság világos megértése is gyakran vezette azokat, akik „csak emberek” voltak, hogy így beszéljenek. De ez az emberi természet ellen intézett támadás volt, ami mindig is ürügyet, kifogást keres az üzenet elutasítására:

Senki se panaszkodjon Isten szolgálóira, akik a menny küldötte üzenettel jöttek hozzájuk. Ne keressenek többé hibát bennük így szólván: „Nagyon határozott, kemény beszédet szólsz!”... Lehet, hogy keményen szólnak, de vajon nem szükséges-e? Prédikátorok ne hozzatok szégyent Istenetekre

és ne szomorítsátok meg Szent Lelkét azzal, hogy megjegyzéseket tesznek azok útjára és modorára, akiket Ő választ... Isten ismeri azok vérmérsékletét, akiket választott. Tudta, hogy csak buzgó, szilárd, eltökélt, erős érzelmű emberek szemlélik ezt a művet életfontosságú mivoltában és beleviszik bizonyágtételeikbe ezt a szilárdságot és határozottságot és áttörik Sátán barikádjait, gátjait (BT. préd. 410. 413. old.).

Maga az Úr ruházta fel személyes hírnökeit a tekintély, a „mennyei megbízatás” bizonyosságával. A másokban lévő, még keresztre nem feszített én sérelmet szenvedett:

Ha megengedték volna, hogy a világosság sugarai, amelyek Minneapolisban ragyogtak, kiáraszák meggyőző hatalmukat azokra, akik a világosság ellen foglaltak állást... a leggazdagabb áldásokat nyerték volna el, az ellenség pedig csálódott volna és, mint hű férfiak kitartottak volna meggyőződésük mellett. Gazdag tapasztalatokban lett volna részük, de az én azt mondta: NEM. Az én-t kellett volna megtagadni, a vezetésért küzdő ént (019. levél. 1892.).

Az igazság elutasításához alapul szolgáló elv tehát éppen az, amit a zsidók alkalmaztak Krisztus elvetésekor. Kajafás vetélytársának tekintette Krisztust. Személyes féltékenységet érzett iránta (JÉ, 704, old.). Az Iránta – aki csupán emberként jelent meg – tanúsított féltékenységgel összeszövődött, Kajafás kifejezésre juttatta a természetes szív Isten és igazsága elleni ellenségeskedését is. Minneapolisban éppen így, Jones és Waggoner személyisége látható, tudatos botránykővé lett az Ige láthatatlan, öntudatlan elvetésének.

A következőkből mindez nyilvánvaló:

Istenes életet élő és jámborságot valló emberi követeinek személyében Krisztust vetették meg. A zsidók feltették a kérdést Krisztusra vonatkozóan: Ki ez? Nem a József fia? Nem az a Krisztus volt, akit a zsidók kerestek. Ma is így van. Azok az eszközök, akiket Isten küld, nem azok, akiket emberek keresnek (FE. 472. old.).

A személyes teher, amit Jones és Waggoner hordozott

Igen kevesen értékelték ki azt a hatást, amit az ellenállás gyakorolt elvitathatatlanul a fiatal hírnökökre. Tudták, hogy Krisztus igazságának üzenete Istentől származik. Tudták, hogy Isten Lelke tartotta kordában és kormányozta őket, hogy bátran beszéljenek az üzenet védelmében. Nem lehettek vakok a nyilvánvaló tény iránt, hogy az üzenet ellen megnyilvánuló leghatározottabb ellenállás az egy igaz maradék egyház vezetésének megnyilatkozása volt, azé az egyházé, amelynek végül is győznie kell.

Tudták, hogy az üzenet a „hangos kiáltás kezdete” volt, ami úgy kell terjedjen, mint a „tűz a tarlón”. Tudták, hogy eljött a munka befejezésének ideje, amikor a mennyei lények mély érdeklődéssel szemlélik az üzenet drága kibontakozását. Azt is tudták, hogy a szentély megtisztításának idejében élnek, amikor nem szabad újra megismételni a régi Jeruzsálem múltbeli hitetlenségét, bukásait, kudarcait. Ha soha nem lett volna hasonló válság, a menny soha nem biztosított volna nagyobb bizonyítékokat egy különleges üzenet védelmében.

Ám meglepetésünkre, a történelem sohasem jegyezte fel szégyenletesebb emberi kudarcot a menny küldötte kedvező alkalom felhasználásában. A fiatal hírnökök előtt mindez úgy tűnt, mint

Isten népének végső és teljes kudarca, hogy hitre jusson és belépjen nyugodalmába. Mi lehet e mögött?

Luthernek könnyű volt összehasonlítást tenni. Amikor Róma üldözte, mindaz, amit tennie kellett, Dániel és Jelenések könyve prófeciáinak átolvasása volt, és felismerte, hogy a pápaság a kis szarv és a fenevad. Ez biztonságérzetet adott néki, még pedig oly mértékig gondoskodott bátorításáról, hogy a pápa bulláját is elégette. De Jones és Waggoner nem találhatott ilyen szívbeli vigasztalásra. A prófécia nem jelzett egy Laodícea után következő, nyolcadik gyülekezetet. Úgy látszik, meghaladta értelmi képességüket annak pusztá feltételezése is, hogy Isten népe az Úr programját egy évszázadig vagy még tovább késleltetni fogja.

Megbízásukról azt kell elmondani, hogy Jones és Waggoner nem tagadta meg Izrael Istenébe vetett hitét. Sohasem váltak hitetlenekké, agnosztikusokká, vagy ateistákká. Sohasem adták fel a szombatot, vagy az egész életet felölelő Krisztusnak való odaadást. A mai egyházi tagság közvéleménye szerint még mindig tagok lennének, mégpedig jó és szabályos tagok. Csupán az volt a vétkük, hogy elvesztették hitüket az egyház testületi mivoltában és vezetésében. Nem voltak biztosak a felekezeti bűnbánatban. Kétkedni kezdtek az emberi természetben. Ebből fakadtak Jones keserűségei és saját emberi természetének gyengeségei. Az ellenség fájdalmasan arra kényszerít, hogy ismételjük meg kudarcukat. De nem kell beadni a derekukat!

A völgyben meghúzódó kis bokrok, amelyeket enyhe szellő hajlítgat, szellő, amely időnként felkavarja csendes békéjüket, igen könnyen meg tudnák tartóztatni magukat a kritikai megjegyzésektől, amikor pedig a hegytetőn álló hatalmas tölgyek a vihar tomboló dühöngésének is ellenállnak. Hadd beszéljen Isten, Ő mondja ki, hogy valóban nincs mentség Jones és Waggoner botlására, mi pedig ne legyünk gyorsak az ítéletalkotásban, főleg amikor rájövünk, hogy jobbra mi okoztuk azt.

C.S. Lewis semmit sem tudott az 1888-as esetünkről, de tett egy éles elméjű megjegyzést a Zsoltárokról szóló elmélkedéseiben:

Amilyen természetes következménye annak, ha egy meggyújtott gyufát vetünk egy forgács-kupacba, hogy tűz keletkezik... olyannyira természetes folyománya, hogy harag, neheztelés támad, azaz kiszolgáltatják a kísértésnek, hogy olyanná legyenek, mint a zsoltárosok, amikor a bosszúálló szakaszokat írták, ha rászednek, becsapnak egy embert, ha elnyomják, vagy mellőzik. Talán ellen tudott volna állni a kísértésnek, talán nem..., ha a bűn egy bizonyos értelemben végül megrontja, én rontottam meg, én csábítottam el őt. Én voltam a kísértő (24. old.).

Ellen White elevenen átérezte a terhet, amit hordoztak. 1892-ben írt a Generál Konferencia elnökének:

Azt szeretném, ha mindenki látná, hogy ugyanaz a lelkiület, amelyik Krisztust elvetette, amelyik nem akarta elfogadni őt és a világosságot, ami eloszlatná az erkölcsi sötétséget, korunkban még messze van a kihalástól...

Néhányan azt mondhatják: Nem gyűlölöm hittestvéreimet. Nem vagyok olyan rossz, mint ő. De milyen kevésbé ismerik saját szívüket. Talán azt gondolják, hogy Isten iránti buzgalom, lelkesedés húzódik meg hittestvéreik ellen táplált érzéseikben, ha elképzeléseik valahogy nincsenek összhangban az övékével. Olyan érzelmek kerülnek felszínre, amelyekben egyáltalán nincs szeretetteljes atyafiság... Még akkor is készek lennének harcra kelni hittestvérükkel, ha netán Istentől való üzenetet hordoz népéhez...

Hiszik, hogy igazuk van testvéreik iránti keserű érzéseikben. El fogja viselni az Úr hírnöke az ellene irányuló nyomást? Ha igen, azért mert Isten hagyta meg neki, hogy álljon meg az Ő erejében és védje meg az igazságot, hogy őt Isten küldte....

Isten hírnökeinek el kellene bukniuk a kísértésben, miután egy ideig férfiasan kiálltak az igazságért, és szégyent kellene hozniuk Istenre, aki munkájukkal megbízta őket? Bizonyosság lesz-e ez arra, hogy az üzenet nem igaz? Nem. Az Isten hírnökei részéről megnyilatkozó bűn Sátánt örömmel hangolja, azok pedig, akik elvetették az üzenetet és a hírnököket, - diadalmaskodnak, de ez egyáltalán nem tisztítja meg azokat a férfiakat, akik az Isten üzenetének elvetésében, visszautasításában vétkesek...

Mély szívfájdalmam van, mert láttam: mennyire készek Jones és Waggoner testvérek szavát és cselekedetét kritizálni. Sok elme mennyire kész figyelmen kívül hagyni azt a sok jót, amit az elmúlt néhány év alatt tettek, és semmi bizonyítékot nem látnak arra, hogy ezeken az eszközökön keresztül az Úr munkálkodik. Vadásznak valamire, hogy kárhoztathassanak és e testvérek iránti magatartásuk, akik oly buzgósággal foglalatostkodnak a jó cselekvésében, azt mutatja, hogy a szívben az ellenségeskedés és keserűség érzése honol (019. levél, 1892).

Körülbelül ugyanabban az időben Uriak Smithnek is írt és bizalmasan közölte vele, hogy talán nem lesznek elég erősek ahhoz, hogy elhordozzák a terhet és az ellenük irányuló nyomást:

Cseppet sem lehetetlen, hogy ellenség kísértései megejtik Jones és Waggoner testvéreket, de ha így is történne, ez mégsem bizonyítaná, hogy az üzenet nem Istentől jött, vagy, hogy munkásságuk csupa tévedés lett volna. De ha mégis megesne, hányan foglalnának el ilyen álláspontot? Hányan esnének végzetes tévedésbe, mert nincsenek az Isten Lelkének uralma alatt... Sokan azt az álláspontot foglalnák el, ha ezek a testvérek elesnének, és azért imádkozom, hogy ezek a férfiak, akikre Isten komoly és ünnepélyes munka terhét helyezte, képesek lehessenek biztos hangot adni a trombitának és minden lépésnél Istent magasztalhassák, hogy ösvényük minden egyes lépésénél világosabb és világosabb lenne az idők végezetéig (S-24. levél, 1892.).

Ez az információ meglehetősen sok világosságot áraszt Jones és Waggoner tragédiájára.

- 1.) Minden bizonnyal sokat szenvedtek a testvéri gyűlölettől. A testvérek buzgón kritizáltak szót és cselekedetet egyaránt, s olyan dolgokra vadásztak, amit kárhoztathatnak, megítélhetnek. Még 1892-ben is, a hitvallások és bűnbeismerések után is jelen volt az ellenségeskedésnek, keserűségnek és gyanakvásnak egyféle szubjektív magatartása.
- 2.) A szembeszegülő testvérek naiv módon azt gondolták, hogy ez a magatartás nem más, mint az Isten iránti buzgalom, pedig ez „ugyanaz a lelkiület” volt, ami „nem volt hajlandó Krisztust elfogadni”.
- 3.) A szembenállás nagyon nehéz és leküzdhetetlen kísértés volt a két fiatal hírnök számára.
- 4.) A tragikus esemény megszilárdította az ellenszegülő atyafiakat az üzenet lekezelésében.
- 5.) Az, ami a hírnökök részére bukás, az ellenkező atyafiak részére „diadal” volt, és bár szomorú kimondani: Sátán részére is. A dolgok ilyenét kifejlődése bizonyíték volt arra, hogy az ellenálló atyafiak mindezidáig nem bánták meg Minneapolis vétkeit. „Diadaluk” végzetes tévedésről tett bizonyosságot.

A hírnökök bukása tehát abba az irányba hat, hogy a fennálló h.n. adventista vezetést – a pásztorit, az adminisztratív és az akadémikus irányítást – megátalkodottságában, megrögzöttségében megerősítse. Mind a mai napig széles körben idézik a hírnökök végleges kudarcát annak bizonyosságául,

hogy az 1888-as üzenet valami módon bizonyára veszélyes. Pontosan ez volt Sátán szándéka és beteljesíti Ellen White arra a levélre vonatkozó jóslatát:

6.) Ellen White imáinak eredményessége, hogy a két testvér el tudja viselni a próbát, a szembeszegülő atyafiak 1892 végéig tanúsított magatartásától függött.

Néhány hónappal később az ülésen résztvevő delegátusoknak írt a hírnökök lehetséges elbukásának igazi okairól:

Nem a mennyből származó ihletés sarkall valakit arra, hogy gyanakodjon, figyelje és ragadja meg a lehetőséget, hogy bebizonyítsa, hogy azok az atyafiak, akik a Szentírás bizonyos értelmezése terén eltérnek tőlünk, nem egészségesek a hitben. Fennáll annak a veszélye, hogy ez az eljárás létre is hozza a feltételezett eredményt, és a vétek nagy mértékben azokon nyugszik, akik gonoszra lestek...

A saját sorainkban lévő ellenállás az Úr hírnökeire fáradtságos és lélekpróbáló feladatot rótt, mert olyan nehézségekkel és akadályokkal kellett szembeszállniuk, amelyeknek nem kellett volna létezniük... A szeretet és bizalom alkotják azt az erkölcsi erőt, ami egyesítette volna gyülekezeteinket és a cselekvés összhangját is biztosította volna, de a hidegség és bizalmatlanság egyenetlenséget hozott létre, ami megfosztott ezektől (Levél, 1893. jan. 6; GCB. 1893. 419-421. old.).

Az üldözés elszenvedése nem mentség Jones és Waggoner bukására.

Mi volt A.T. Jones problémája?

Egy Ellen White-től származó, 1893-ban Joneshoz írt magányos levelet gyakran idéznek annak bizonyosságául, hogy üzenete szélsőséges volt. Ez a levél összefüggéséből kiragadva azt a benyomást kelti néhány ember agyában, hogy a hit általi megigazulás üzenete kiegyensúlyozatlan volt. A levelet azonban összefüggésében kell olvasni.

Ellen White élete során sohasem publikálta ezt a levelet. Ha azt hitte volna, hogy Jones üzenete szélsőséges és kiegyensúlyozatlan, nem habozott volna, nem riadt volna vissza attól, hogy a Bizonyágtételekben publikálja.

A távoli Ausztráliából írta és elmondta Jones-nak, hogy „álmában” hallott valamit. Egyetlen kiadványban sem olvasható. Jones-nak megvolt az a hajlama, hogy a kitartó ellenkezésnek nekifeszülve, felnagyítsa, eltúlozza az esetet, és Ellen White levele ezt a vadhajtatást, már rügy mivoltában lecsípte. Jones okult tanácsából, amit alázatosan fogadott. E levél azt állítja, hogy a hit általi igazságra vonatkozó nézetei helyesek, mert a „maguk valóságában látod a dolgokat, ahogy én is”. Nézeteit pedig úgy idézte, mint a „mi álláspontunkat”.

Álmomban éppen a hit és Krisztus hit által tulajdonított igazságának témáját tártad fel. Néhányszor megismételted, hogy a cselekedetek semmit sem érnek. Ez a téma abban a megvilágításban megzavarja az elméket, tudom. Túl határozottan képviselted ezt a gondolatkört... Ismerem felfogásodat, de sokak értelmére nem gyakorolsz jó befolyást...

Ezeket a dolgokat a maguk valóságában szemléled, ahogy én is. Kifejezéseid által ezeket a témákat mégis olyanná alakítod, amelyek megtévesztik az elméket... Ezek a cselekedetekre

vonatkozó erőteljes állítások sohasem teszik erőteljessé álláspontunkat, mert sokan vannak, akik különnek, szélsőségesnek tartanak téged, és elvesztik azokat a gazdag, éppen azokra a témákra vonatkozó tanításokat, amelyeket meg kell ismerniük... Egy kavicsot se vess egy olyan lélek útjába, aki gyenge a hitben, hogy megbotoljon benne, megbotoljon a túlhajtott, túlfeszített előadásokban vagy kifejezésekben... Emlékezz arra, hogy vannak néhányan, akiknek szemei céltudatosan reád szegeződnek és azt remélik, hogy átléped a jelet, megbotlasz és elesel. (44. levél, 1893. ápr. 9. Válogatott üzenetek, 1. kötet. 377-79. old.).

Jones kötetekre terjedő írásainak és prédikációinak gondos vizsgálata, állításai közül egy olyan példát sem jövedelmez, ami arra utal, hogy a „cselekedetek semmi sem érnek” vagy a témával kapcsolatos hasonlóan szélsőséges természetű dolgot. Azt várnánk, hogy a hitről és cselekedetéről szóló, nem bölcs megfogalmazásának egy példájára lelnek. Az 1893-as ülésen tartott 24 prédikációjában, ami éppen azelőtt fejeződött be, hogy ezt a levelet írta, éppen az ellenkezőjét találjuk. A hit és cselekedetek megfelelő egyensúlyát taglalja. Ezek a prédikációk, nemcsak, mint szükséges dolgokat támogatják a cselekedeteket, hanem, mint a Krisztusban való igazi hit gyümölcsét mutatják be.

Az 1893-as ülésszak befejezésekor Prescott befolyása egy fanatikus elgondolás megfogalmazására készítette Jonest, nevezetesen, hogy a hangos kiáltást nem lehet megakadályozni. Ez utat készített Anne Rice Phillips fanatizmusának.

Ellen White levele éppen időben érkezett, hogy arra bátorítsa őt, hogy legyen óvatos, ő pedig óvatos volt. Szolgálatának igen lelkesítő jóváhagyását fogalmazta meg Ellen White 1893. ápr. 9.-i levele után, mert Jones alázatosan megbánta ideiglenes kilengését.¹

Egyetlen bűnre sincs mentség

Az értelem türelmetlenségének bűne, vagy a szív rossz természete volt az, ami végül véget vetett Jones és Waggoner szolgálatának. Mózes Kánaán határán átélt tapasztalata szemlélteti: mi történt velük. Bűnre nincs mentség, meg kellett halnia miatta. Bűne az Izrael iránti türelmetlenség vétke volt. Szenvedélyesen és türelmetlenül „lázadók”-nak nevezte őket, s bár a tény igaz volt, de a lelkiület nem volt helyénvaló:

A népnek így alkalmat adott arra, hogy megkérdőjelezzék: vajon Isten vezette őket a múltban, de saját bűneikre is mentséget találtak. Mózes csakúgy, mint ők, Istent sértette meg.

---

¹ Egy évvel később, S.N. Haskell-hez intézett levelében Ellen G. White kijelenti, hogy több bizalma van most Jones-ban, mint mielőtt Anna Phillipset támogató magatartásával tévedett volna. A levél elmondja, hogy Jones az Úr választott hírnöke, akit Isten szeret, Jones az Ő követője. Ez a hiba nem történt volna meg, ha Uriah Smith és G.J. Butler egyesült volna Jones-sal és Waggonerrel, ahogy kellett volna. Jones és Waggoner hallja az Úr hangját és a nép csodálatos dolgokat ismert meg az „élő jóshelyek”-től Isten Igéjének kimerítő, alapos magyarázataiban és szívük lobogó lánggal égett bennük, ahogy hallgatták. A mennyei kenyérrel vezették, táplálták a népet, az Úrnak pedig megvannak az eszközei, akiket felhasználni akar. Hithűséggel vitték előre a művet. Isten szószólói, szócsövei voltak. Ismerték/felismerték a tanács hangját és engedelmeskedtek neki. Bethlehem kútjából merítették a kortyokat. Istennek ezek a választott eszközei örvendeztek volna, ha összekapcsolódna Smith-hel és másokkal, Butlert is beleértve. Ha létezett volna egyetértés, nem lettek volna hibák és kudarcok (H-27. levél. 1894.)

Magaviselete – mondták, - már kezdettől kiérdemelte a rendreutasítást és kritikát. Most végre megvolt a kifogás, amit oly régóta kerestek, hogy az általa közvetített isteni dorgálást elvessek (PP. 417. old.).

Ha Jones és Waggoner nem borította volna szégyennel saját fejét, mi, a későbbi nemzedék tagjai közül, valószínűleg bálványozó tisztelettel tekintenénk rájuk. „Sokan, akik életében engedetlenek voltak Mózes tanácsai iránt, mialatt velük volt, abba a veszélybe kerültek volna, hogy bálványimádást honosítsanak meg holtteste felett, ha ismerték volna temetésének helyét” (u.o. 477-478. old.). Jones és Waggoner állásfoglalásának igaz volta és logikája annyira ellenállhatatlan volt, hogy nem sokkal 1888 után kezdték elismerni. De a késői esőt egy jövőbeli nemzedék eljövételéig el kellett halasztani. A hírnököket most titokban el kell „temetni”, azaz a bálványozás minden lehetőségét el kell távolítani, a még meg nem született nemzedék tagjaitól, akiknek ezután kell eljőnniük. Mennyivel jobb megoldás a „temetés” módszere annál, mint megengedni a hírnököknek, hogy szégyenteljesen elbukjanak?

Gyakran mondják, hogy 1888 után számos prédikációs összejövetel jelzi, hogy üzenetüket hivatalosan is elfogadták. De ez hibás következtetés. Néhány tényezőt számba kell venni: (1) a laikus tagoknak és a helyi vezetőknek (akik örömmel üdvözölték az üzenetet) egyre nagyobb beleszólása volt a prédikációs alkalmak előkészítésébe, úgy, ahogy most is teszik. (2) Ellen White befolyása tulajdonképpen azt kívánta tőlük, hogy hallgassanak arra, amit a Generál Konferencia ülésein nyertek. (3) A prédikációs összejövetelek – amikor üzenetüket nem fogadták szívesen – sok vezetőre súlyos érzelmi terhet rótt. Ennek egyik példája az 1893-az ülésszakon uralkodó magatartás, amit a Bulletin is bizonyít.

Mindazonáltal sokan, akik üzenetüket elutasították, amikor pedig igazuk volt, akkor pedig követték őket, amikor hitüket tekintve kissé zavart állapotban voltak. Ez csak tovább rontotta a dolgokat. Egy korábbi Generál Konferencia elnök 1912-ben így ír róluk:

Amikor a hit általi megigazulás üzenetét ebben a felekezetben prédikálni kezdték,² az ellenség mély felháborodást keltett, és erőteljes erőfeszítést tett arra, hogy terjedését megállítsa. Miután ebbe belebukott, módszert váltott, ami viszont nagy sikert aratott. Ez a terv abból állt, hogy a nép gondolatvilágát, elméjét azokra az eszközökre irányította, akiket Isten arra hívott el, hogy az üzenetet tudtul adják, hogy Isten „jós-helyeinek” tekintsék ezeket az embereket és a nép hite egyre inkább rájuk, mint Jézuson, az üzenet szerzőjén összpontosuljon. Az ellenség úgy gondolta, hogy a nép dicsőítése, hízelgése olyan büszkévé teszi ezeket a férfiakat, hogy majd úgy érzik, hogy minden dologban ítéletük és véleményük kell érvényesülnön, akár az Írásokról, akár az Úr művének megszervezésére tartozó dolgokról van szó. (G.A. Irwin, RH. 1912. júl.4.).

Ellen White kitartott amellett, hogy kudarcuk elsődleges oka az elszenvedett keresztényietlen üldözés. Elszakította, elkülönítette őket a testvérek szeretetétől és bizalmától, amelyre pedig oly nagy szükségük volt. A nem bölcs hízelgés által munkált rombolás

m á s o d l a g o s s á lett.

Ami pedig az üzenet természetét illeti, ez a kettős ok csak összezavarta lelki adottságait. Ha nagyobb világosságot nyerhettek volna, hogy tartsanak ki, amíg a győzelem elérkezik, szembenéztek volna a világgal annak az erőnek a birtokában, ami azoké lesz, akik végül befejezik Isten művét a

² Figyeljük meg: Bukás, kudarc származik abból, ha nem ismerik el az üzenetet a késői eső és a hangos kiáltás kezdetének.

földön. De a további erőt és világosságot el kellett zárni az üzenet elvetése után. Waggonert Angliába száműzték, és mindkettőjüknek Ellen White segítségével kellett dolgozniuk. Csak a hangos kiáltás világosságának kezdetét ismerték, ez pedig nem volt elég a tökéletes megszentelődéshez, még a becsületes, nyíltszívűek esetében sem (Ma sem elégséges részünkrel!).

Hogyan bukhatnak el jó emberek?

Történelmünk további bizonyítékot szolgáltat ahhoz, hogyan fognak győzni azok, akik visszautasították az üzenetet és az üzenet hordozóit (019. levél, 1892.). Az 1888-as Generál Konferencia elnöke G.J. Butler az első visszautasítók között volt. Jó ember volt. Rendelkezett az adminisztratív vezető erőteljes, karizmatikus ajándékával, de a problémára, amivel foglalkoznia kellett, - még nem volt precedens. Egyetlen elődjének sem kellett szembenéznie a késői eső és a hangos kiáltás kezdetével. Ellen White megpróbált segíteni neki:

Hivatalodra hivatkozol, mint a Generál Konferencia elnöke, mintha ez igazolná eljárásodat... Semmi jogod ahhoz, hogy megsérsd hittestvéreid érzéseit. Úgy beszélsz róluk, amit nem szentesíthetek... Jones és Waggoner testvéreket zöldfülűeknek nevezted... (21. levél. 1888.)

Felesége betegsége miatt, 1888 után néhány évvel nyugállományba vonult, egy magányos floridai farmra. Később bevallotta helytelen viselkedését és visszatért magas felelősségű állásába. Az Úr elfogadta további munkálkodását, ahogy Uriah Smith esetében is. De a késői eső és a hangos kiáltás hirdetésének arany alkalmá mindkettőjük számára végérvényesen elveszett.

Mindez százalmas példája annak, hogy nyert Butler ellenszegülése végül főhatalmat (A.T. Jones kifejezése). Az 1903-as Generál Konferenciai Bulletinben található. Azon az ülésen Jones és Waggoner a kisebbség oldalán állt, akik lelkiismereti kényszert éreztek arra, hogy szembeszálljanak az 1901-es alkotmány-módosítással. Nézetük szerint az 1903-as revízió visszalépés volt az 1901-es reformációs elvekhez képest. Akár igazuk volt, akár nem e meggyőződésüket illetően nincs módunkban itt eldönteni, de az biztos, hogy meggyőződésükhöz igen komolyan ragaszkodtak. Ahogy a „vita” elhúzódott, különböző „hangok” azt követelték, hogy „Butler testvér” beszéljen.

Hétszer talált módot arra, hogy elmondja: mennyire szereti drága testvéreit, Jones-t és Waggoner-t, de a Bulletin azt is bemutatja, hogy Butler elkezdte Jones és Waggoner álláspontját helytelen megvilágításban bemutatni indulatos szóbeli protestálásuk alapján. Majd pedig nyilvánosan nevetségessé tette őket (145-164. old.).

Ezen az ülészen az is elhangzott, hogy „Isten népének kizárólag Isten alá kell tartoznia, egyedül Ő alá. Egy Pásztor van és Néki csak egy nyája, és hogy elsősorban a bizottságnak kell Jézus Krisztushoz tartoznia és Krisztust szolgálania, a másikat pedig békén kell hagyni, hadd prédikálja az evangéliumot, amit Krisztus ad. Butler testvér ezt úgy magyarázta félre, mint ami mindenféle szeretet eltörlését pártolná, majd álláspontjukat igaztalanul összehasonlította a fanatikus anarchistákéval, akik ellen már a pioníroknak is harcolniuk kellett:

Ezek a drága testvérek nem ismerik a nehézségeket, amelyekkel a szervezet megléte előtt kellett megküzdenünk...

Nos, úgy tűnik, hogyha néhány dolgot úgy csinálnak, ahogy néhány jó atyafi mondta – ugyanolyan szervezetlenséget idéz elő, - ha teljesen végrehajtják – mint amilyenel mi indultunk kezdetben. Semmi olyat nem akarok mondani, ami sérti Jones testvér érzelmeit, mert nagyon szeretem Jones testvért (GCB. 1903. 146-163. old.).

Az 1901-es ülészekon Ellen White hangsúlyozottan figyelmeztetett a „sorainkban fellelhető királyi hatalom ellen, ami arra törekszik, hogy a munkának ezt, vagy azt az ágát uralja” (GCB. 1901. 25-26. old.). Ez volt az oka annak, hogy éveken keresztül újjászervezésre szólított fel. A munkások megszorítására irányuló tendencia Butler testvér elnökségének figyelemreméltó jellegzetessége volt” (v.ö. BT. préd. 297-300. old.) Ez különösen 1886 és 1888 között volt igen hangsúlyos. Ellen White Butlerhez intézett dorgáló levelei ma már jól ismertek. 1903-ban azt mondta: „A korábbiakban Battle Creek-ben tartott Generál Konferencián megnyilatkozó királyi hatalom nem állandósult (BT. 8. kötet, 233. old.). Butler testvér nyilvánosan ellene mondott ezeknek az állításoknak és tagadta, hogy valaha is lehetőség nyílt volna bárminemű „királyi hatalom” megnyilatkozására a Generál Konferencia elnökségében:

Megbocsátasz a régi kezek egyikének, aki oly sok évig a munkában volt, aki 13 évig töltötte be a Generál Konferencia elnöki tisztét, azért, mert azt mondta, hogy nem lát semmit abból a királyi hatalomból, ami megnyilatkozott: Nem hittem, hogy mindez lehetséges. 13 ülészekon át fenntartottam... Igen szomorú lennék, ha hinném, hogy volt valami efféle... Bár 13 éven át tartottam fenn hivatalomat, sohasem kaptam dorgálást ilyen dolgok miatt, amennyire vissza tudok emlékezni (GCB. 1903. 163. old.).

Mi emberek, hajlamosak vagyunk arra, hogy elfelejtsünk dolgokat! J.N. Loughborough testvér, egy Butler testvért támogató beszédet tartott. Ő is megvetően szólt Jones és Waggoner kisebbséget képviselő meggyőződéséről.

Valójában nem álltak szembe 1903-ban elfoglalt álláspontjukkal a szervezetre vonatkozó igazi alapelvekkel, bár talán tettek némi célzást arra az állapotra, amire a mi késői 20. századunkban jöttünk rá, amikor olyan nehéz a bizottságokban férfiaknak és nőknek egyedül kiállni Krisztusért, ellenállni az erős felülről jövő nyomásnak és a lefokozástól való félelemnek:

De a bizottságok elgondolása mindenekelőtt a Krisztusnak való alárendeltségben megnyilvánuló engedelmisség, az Úr buzgó keresése volt, valamint emlékezés arra, hogy mindnyájan testvérek vagyunk – nos, úgy tűnik mindez, valami különös oknál fogva megijesztette Butlert és Loughborough-t, mert Loughborough hozzátette:

Azt mondják ezek a testvérek, hogy nem áll szándékukban a szervezet lerombolása. Nem is gondolok erre, nem hiszem, hogy erre gondoltak, de mindezek ellenére úgy tűnik, eljutottak oda, ahol egyáltalán nem lesznek szervezetek, vagy egyházi rendeletek. Azt mondták, mindezek ellenére azt állították az első időben, hogy mindnyájan testvérek vagyunk. Ha az Urat keressük, vezetni fog minket (164. old.).

Ez volt a hátukba mártott kés? Jones-nak és Waggoner-nek meg lehet bocsátani, ha így érezték. Jones ennél a témánál elég patetikusan szólásra emelkedett, hogy kéréssel forduljon a delegátusokhoz. Talán jelzi a sebet, ami talán soha nem is gyógyult be:

Szeretnék egy kéréssel fordulni minden delegátushoz, egész népünkhöz, azokhoz, akik olvassák a Bulletin-t. Amikor ezek a beszédek nyomtatásban megjelennek, kérlek benneteket, nézzétek meg Waggoner testvérét, P.T. Magan testvérét, majd az enyémet, és olvassátok át

gondosan, és ha találtok valami olyat azok valamelyikében, ami valamilyen módon, bármikor is bántja a szervezetet, remélem megjegyzitek és elkülditek nekem, hogy bűnbánatot tarthassunk miatta (u.o.).

Jones felszólalása megállt akkor, és ma is megáll. Ő és Waggoner a Krisztus és a Szent Lélek iránti meghódolásra, engedelmességre szólított fel, amiről azt vélték, hogy az 1888-as üzenettel is összhangban van, olyan meghódolásra és alárendelésre, ami lehetővé teszi az Úr művének befejezését ezen a földön. Nem szálltak szembe a szervezettel, de amit látni akartak, az a Krisztusnak alárendelt szervezet volt, ami az evangéliumi megbízatás befejezését szolgálja. Azt akarták, hogy Krisztust ismerjék el az egyház Fejének szervezete irányításában is.

Félreértették és hamis színben tüntették fel őket. Butleré volt az utolsó szó. „Diadalmaskodott”, hogy Ellen White kifejezését használjuk. Valami arra készítette őt és Loughborough-t, hogy figyelmen kívül hagyják protestálásukat, a becsületességre vonatkozó kérelmüket pedig elutasították. Mi adhat magyarázatot minderre, ha figyelmen kívül hagyjuk a 15 éven át lappangó neheztelést?

Jones és Waggoner 1903-as megalázó veresége, minden bizonnyal végső emberi megkeseredésük kezdete volt. „Drága Jones és Waggoner testvérek” nem lennének emberek, ha nem éreznék, hogy 15 éven át tartó bántalmazás után elégük van. Ők nem érezhettek fájdalmat?

Kérlelésük, hogy mindenekelőtt Krisztusnak rendeljék alá, szánják oda magukat, messze felette áll az emberi irányításnak behódoló szolgál engedelmességnek, Ellen White gyakori felhívásaival és a Szentírással is összhangban volt. Ezt azonban csak akkor lehet tökéletesen megvalósítani, ha a Szent Lélek egyöntetű, szíves fogadtatásra talál a közösségben, közöttünk.

Butler testvér továbbra is fenntartott, szívbeli magatartása lelepleződik egy évvel későbbi, Dr. Kellogg-hoz intézett leveléből. Világossá teszi, hogy sohasem bánta meg 1888-as vakságát. Még mindig Waggonert kell kárhóztassa, okolja a rosszért, ami az okot kiváltotta, és bukását áldásnak tekinti:

Pontosan ugyanazon a véleményen vagyok, amit mindig is vallottam, amióta csak a Bibliát tanulmányozom. A későbbi aratás, ami azután következett be, hogy hivatalomat elhagytam (mint G.K. elnök), valahogyan átalakította a dolgokat. Ezekben a változtatásokban a vezető szellem Waggoner testvér volt. Úgy tűnt, prédikátorból doktorrá alakította át magát. Ami lehet, hogy neki is, meg a többieknek is jobb. Kívánom neki, hogy mindenben így legyen! (Levél, 1904. szept. 9.).

Az ember arra kíváncsi, hogy egy ilyen, erre az időre érkezett levél hogyan tudott volna Kellogg-nak segíteni!

Vannak olyanok is, akik azzal vádolják Jones-t, hogy megkívánta a Generál Konferencia elnöki hivatalát. Lehet, hogy igaz, de az is lehet, hogy nem. A mennyei könyvek a szívbeli indítékokat jobban fel tudják jegyezni, mint ahogy mi, akik a múlt borongós árnyait csak korlátozott képességeinkkel tudjuk érzékelni. Jobb ítélőképessége meggyőzte őt arról, hogy nem alkalmas az adminisztratív irányításra, sem a Review and Herald kiadói posztjára. „Mennyei megbízatása egy különleges munkára korlátozódott: a hangos kiáltás evangéliumát kellett hirdetnie az egyháznak és a világnak. Ez elég tennivaló bárkinek. Amikor ez a küldetés kudarcot vallott, elvesztette a szentek türelmét.

Az 1888-as üzenet és Kellogg tragédiája

Ellen White arról tudósít, hogy Dr. Kellogg igazán megtért a Minneapolisi Generál Konferencián (GCB. 1903. 86. old.). Jellemére és komoly, őszinte odaadására vonatkozó elismerése igen nagyszámú. Itt olvashatjuk a legutóbbiak egyikét:

A sikereket Isten adta Dr. Kellogg-nak... Isten nem hagyja jóvá azok erőfeszítéseit, akik olyannyira megnehezítik Dr. Kellogg munkáját, amennyire csak lehet... Akik elvetették (az eü. reformra áradó világosságot), az Istent utasították vissza. Egyik, másik, akik jobban tudták, azt állították, hogy mindez Dr. Kelloggtól származik, és háborút indítottak ellene. Ez rossz befolyást gyakorolt a doktorra. Az ingerlékenység és megtorlás öltönyét öltötte magára (GCB. 1903. 86. old.).

Egy Butlerhez, a Generál Konferencia elnökéhez intézett levél jelzi, hogy Kellogg végleges hitehagyása „nagymértékben” a mi felelősségünk. Biztos, hogy Isten akarata nem ez volt:

Néha kitűnik, hogy testvéreinket a Dr. Kelloggvaló eljárást tekintve, nem Krisztus ihlette. Tudom, hogy a doktorra vonatkozó meglátásaitok nem helyesek. Iránta tanúsított magatartások nem viseli magán Isten jóváhagyását... Olyan eljárást folytattok ellene, ami gyengíti hittestvéreibe vetett bizalmát, és így hittestvérei majd nem tudnak segíteni rajta, amikor és ahol szüksége lesz segítségükre...

Dr. Kellogg olyan munkát végzett, amit közülünk senkinek sem lett volna képessége megtenni, - tudom. Szüksége volt atyafiainak együttérzésére, támogatására és bizalmára. Olyan módon kellett volna eljárniuk, ami elnyerte és megőrizte volna bizalmát... Ám ehelyett a gyanúsítás és kritizálás lelkülete érvényesült.

Ha a doktor kötelessége teljesítése közben vall kudarcot és végül mégis győzedelmeskedik, azok a testvérek, akik elmulasztották, hogy bölcsesség és megkülönböztetni tudás hiányában segítsenek a férfiúnak akkor és ott, ahol segítségükre szüksége volt, nagymértékben felelősek lesznek... A testvéri együttléteken igazán érzékelhették, hogy a doktort Isten használja fel, hogy elvégezze azt a munkát, amelynek elvégzésére senki más nem nyert képesítést. De amikor a kárára történő beszámolók erős áradatával találkoztak szembe, összezavarodtak, tanácstalanokká lettek. Ezeket a beszámolókat részben elfogadták és úgy döntöttek, hogy Dr. Kellogg minden valószínűség szerint valóban képmutató és becstelen... Vajon hogyan érezte magát a doktor, amikor gyanakvással tekintgetnek rá? ... Ennek mindig így kell lennie? ... Krisztus lefizette a megváltás árát az ő lelkéért is, de az ördög minden tőle telhetőt megtesz, hogy lerombolja lelkét. Közülünk senki se segítsen neki ebben a munkájában (1888. B-21-es levél).

Azok, akik a munka szívében voltak, oly módon kényeztették saját kívánságaikat, hogy Istent gyalázták meg. Dr. Kellogg nem tartott ki az egészségügyi reform művében... Olyan munkát vállalt, amit ők nem végeztek.

A munkája iránt megnyilatkozó bírálgatás lelkülete kezdettől fogva igazságtalan volt és munkáját megnehezítette. A tény az, hogy a prédikátorok csak igen lassan váltak egészségügyi reformerekké. Ez volt az oka annak, hogy elvesztette bizalmát irántuk (13. kézirat, 1901. Napló, 1898. január).

1888 „mannáját” elvetették, visszautasították, és most a „manna” elkezdte tenni azt, amit a régi manna is tette Izraelben, amikor nem ették meg frissen. Megromlott, tönkrement. Az igen magas tápértékű étel gyorsabban megromlott, mint a táperejétől megfosztott eledel. Három, értelmes, tehetséges embert veszítettünk el, akik egykor bizonyosságát adták annak, hogy valóban a mennytől rendelt eszközök. A megromlott manna kellemetlenné vált ahhoz, hogy foglalkozzanak vele, a történet maga pedig igen szomorú.

Véggövetkeztetés

Az utolsó szavak, amelyeket Waggoner írt le 1916. május 28.-án bekövetkezett hirtelen halála előtt, ezek a M.C. Wilcox-hoz intézett levél befejező mondatai: „Nem vonom kétségbe, sőt igazán elismerem a testvérek igen nagy jóságát a gyülekezetben. Hitszegő lennék Isten iránt, ha nem ismerném el azt a világosságot, amit Isten nekem adott. Sohasem tudtam megérteni, miért nekem adatott, hacsak nem azon az alapon, hogy ajándékait nem érdem, hanem a szükséglet szerint adja.”

Akár üdvösséget nyer, akár elvesz, ezt kitalálni nem a mi dolgunk. De ha ezek voltak utolsó gondolatai és Isten az Ő végtelen bölcsességében és irgalmában talál valami módot arra, hogy üdvözítse őt, bizonyos, hogy Waggoner érdemtelennek, méltatlannak fogja vallani magát.

Közülünk bárki vélekedhet magáról másképpen?

Jones birtokunkban lévő, halála előtt írt utolsó leveleinek egyike a h.n. adventista üzenet és Ellen White szolgálatába vetett teljes bizalom alázatos lelkületét tükrözi (1912. máj. 12.). A nővér, aki Battle Creek-ben utolsó betegsége során gondozta, személyesen mondta el, hogy Jones úgy halt meg, mint egy igazi keresztyén.

Teljes hithűségük ideje alatti üzenetük megfelelő módon kivitelezett, hiteles újranyomása – amit teljes szívű jóváhagyással bocsátottak ki – majd gondoskodik a tiszta evangélium felüdítő szemléletéről e nemzedék számára. Miután a töredékeket összegyűjtöttük, hogy abból, ami megmaradt, semmi se vesszen el, bizalommal odajárulhatnak a kegyelem trónjához, hogy adjon nekünk ma erre az időre alkalmas, megfelelő kenyeret.

Amilyen biztos, hogy van egy élő Isten, olyan biztos, hogy ez az imádság nem marad válasz nélkül.

11. Fejezet

Az „alpha” és az „ómega” válság

A pantheizmus eretnecségeként ismert rettenetes válság majdnem elborította a H.N. Adventista Egyházat az 1900-as évek elején. Ellen White a „csábító lelkek és ördögi tantételek alfája”-nak nevezi. Lehet, hogy az „alfa” család összefüggésben volt az 1888-as világosság elvetésével?

Egyenes arányban azzal, ahogy az igazi világosságot nem voltak képesek megérteni, és félre is értették, - a hamis világosság vette át a helyét. Már 1888-ban elhangzott, hogy a belülről támadó hitehagyás öntudatlan (nem tudatos), szövevényesen finom lesz és valószínű, hogy széles körben elterjed, mielőtt érzékelni tudnánk.

A világosság visszautasítását követő tévelygésnek ez az elve a történelem egyik megváltozhatatlan törvénye. Jézus azt mondta a zsidó vezetőknek: „Az én Atyám nevében jövök és mégsem fogadtatok be engem, ha valaki majd a saját nevében jön, azt majd befogadjátok” (Ján 5,43). Nagy szükségünk van arra, hogy a maga teljes valóságában megértsük az 1888-at követő korszakot, hogy felismerjük annak csalfa csillogását, ami az igaz világosság helyét átvette.

A prédikatori kar az 1888-as időszakban megszentelődött, késő éjszakáig tevékenykedő, a szűkölködést is elviselő jó emberekből állt. Bár az igazságot őszintén vallották, valahogy mégis figyelmen kívül hagyták, vagy elutasították valódi mivoltát. Ami Isten művében történt, az az egyik legmeglepőbb fejlemény.

A testvérek őszinte módon nem voltak tudatában annak a szívbeli magatartásnak, ami erre az egyházra valaha is ráragyogó legdicsőségesebb igazság elleni szentségtelen megnyilatkozásra sarkallt. Természetüket tekintve pedig ők sem voltak rosszabbak, mint mi. Egy test vagyunk velük.

Ebből pedig az következik, hogy a hangos kiáltás elvetésének bűne addig nem győzhető le igazán, amíg azok a láthatatlan motívumok, amelyek éppen úgy jelen vannak mindnyájunk szívében, le nem lepleződnek és tudomásunkra nem jutnak. Ez a munka minden bizonnyal a szentély megtisztításának művébe tartozik. Amit nem hittünk el száz évvel ezelőtt, most kell megtanuljuk, hogyan keresztezzük saját elgondolásunk csalóka ösvényét. Történelmünk azoknak az Istentől rendelt elveknek védelmi rendszerként való kiépítése, amelyek arra hivatottak, hogy Krisztussal megbékéltessenek bennünket.

Az 1900-as évek első évtizedének „alfa” története szemlélteti ezt az elvet

Az Úr nem erőszakolhatja ki, és nem is akarja kieroszakolni, félelemmel sem akarja kikényszeríteni azt, ami csak a szeretet útján érhető el. Innen származik a kerülő utunk során tapasztalt hosszútűrés. Mi mást tehetne azon kívül, hogy kiábrándulásunkra vár. Türelmes bölcsessége végül győzni fog, mert a szeretet bölcsessége igazán isteni stratégia. 1888 történelmének megértése, megismerése hatalmas örömhír! Akár 1844-ben, akár 1888-ban történt, az igazság elvetése a csalódásnak, kiábrándultságnak való kiszolgáltatottságot munkálja. Itt látjuk azt, hogyan működik az elv, amikor az első adventisták közül néhányan elvetették a szentély igazságának megnövekedett világosságát.

Láttam, hogy világosság áradt az Atyáról a Fiúra, s a Fiúról a királyiszek előtt álló népre. De csak kevesen fogadták el ezt a nagy világosságot. Sokan kiléptek alóla és azonnal ellene állottak, mások gondtalanok voltak, nem ügyeltek rá és így eltávozott tőlük...

Azok, akik Jézussal együtt felemelkedtek, amikor felkelt a trónról... hitben a szentek szentjébe követték őt és így imádkoztak: „Atyánk add nekünk Lelkedet!...”

Most ama csapat felé fordultam, amelyik a királyiszek elé borult, akik még mindig nem tudták, hogy Jézus eltávozott. Úgy látszott, mintha Sátán állt volna a királyiszek mellett, s azzal próbálkozott, hogy Isten művét munkálja. Láttam őket, amint feltekintve a trónra, így imádkoztak: „Atyánk add nekünk Lelkedet!” Sátán erre rájuk lehelte, árasztotta szentségtelen befolyását, leheletében sok világosság és erő volt, de hiányzott belőle a mindent megédesítő szeretet, öröm és békesség... Sátán célja az volt, hogy tévelyítsen, megcsaljon, visszahúzza, visszatartsa Isten gyermekeit (Korai írások, 55. 56. old.).

A menny-küldötte világosság elvetését követő csalódásnak, megcsalásnak és kiábrándultságnak ugyanez az elve működött 1888 után is. A válságról szólva, 1889-ben Ellen White ezt írta: „Soha ne várjuk, hogy amikor az Úr világosságot ad népének, az ellenség nyugodtan félrehúzódjék, és ne igyekezzék megakadályozni a fény elfogadását” (BT. 5. kötet. 728. old.).

Sokan akadnak majd – mint a régi időkben – akik a hagyományokhoz ragaszkodnak és fogalmuk sem lesz arról, hogy kit imádnak... Kétségbevonhatatlan, hogy akadnak közöttünk olyanok, akik eltávolodtak az élő Istentől és emberekhez fordultak, emberi bölcsességgel cserélték fel az istenit.

Isten fel fogja rázni népét, s ha más nem használ, hát szakadásokat enged meg közöttük, ami majd kiostálja a búzát a polyva közül (u.o. 707. old.).

A minneapolis-i ülésszakon azt állították, hogy mivel Krisztus hadvezérsége alatt nem haladtunk előre, így anélkül, hogy felismernénk, - Sátán vezetésének leszünk kitéve:

Isten vissza fogja vonni Lelkét, ha igazságát nem fogadják el... Szeretném, ha látnád és éreznéd, hogy ha nem haladsz előre, nem fejlődsz, visszafejledsz és lemaradsz, és Sátán majd tudni fogja, hogyan fogjon hozzá, hogyan fordítsa hasznára, hogyan csapja be az emberi értelmet... A csata itt zajlik előttünk (8. kézirat, 1888. Olson. 264. 265. old.).

Ismét Minneapolistról szólva Ellen White a kiválás folyamatát vázolja:

Nos, jelenleg Isten azt tervezi, hogy új, friss ösztönzést adjon művének. Sátán látja ezt és arra az elhatározásra jut, hogy hátráltatni fogja..., hogy az egyháznak szánt eledelt veszélyesnek tekintsék, és ne adják a gyülekezeteknek. Ha megengedik az eszmék közötti árnyalatnyi különbséget, hogy megzavarja a hitet, hitehagyást okozzon, vizáltyt keltsen, megrontsa az egységet és mindezt azért tudja megtenni, mert nem tudják, mit jelent önmagukkal küzdelmet vívni (13. kézirat, 1889.).

Az ellenség felismerte, hogy sokak 1888-as világosság elleni megnyilatkozásában a győzelem elnyerésének legjobb esélyét ragadhatja meg:

Isten és ember ellensége nem akarja, hogy ezt az igazságot világosan képviseljék, mert tudja, hogyha a nép teljesen elfogadja, az ő ereje megtörik... (Krisztus) figyelmeztetett minket, hogy őrizkedjünk a hamis tantételektől... Sok hamis tantételt tárnak majd elénk a Biblia tanácsaként... Isten

értelmessé tenne minket és megismertetné velünk azokat a figyelmeztetéseket, amelyeket népének adott, hogy senki se találtasson a csaló oldalán a küszöbön álló válság idején (RH. 1889. szept. 3.).

Azok esetében, akiknek nagy világosságuk volt, de nem jártak abban, a megvetett világosság sötétséggé válik (BT. préd. 163. old.).

Mivel az 1888-ban érkezett világosság a harmadik angyal üzenetének valósága volt, az ellenség számára ez azt jelentette, hogy meg kell ragadja a lehetőséget, hogy összekuszálja az erre az igazságra vonatkozó felfogásukat:

Sátán most behízelgő, megtévesztő, csalárd hatalmának teljességével munkálkodik, hogy az embereket eltérítse a harmadik angyal üzenetének munkájától, amit hatalmas erővel kellene képviselni... Mesteri erővel azon munkálkodik, hogy egyrészt fanatizmust hozzon soraink közé, másrészt pedig hideg formalizmust igyekszik becsempészni, hogy a lelkek aratásába gyűjtse őket. Itt az ideje, hogy szüntelenül őrkdjünk és az előrenyomulás legkisebb útját is eltorlaszoljuk, amit Sátán közöttünk munkál.

Néhányan nem megfelelő módon alkalmazzák a hit általi megigazulás tantételét (Különleges bizonygatételek, A- sorozat, 1. szám. 63. 64. old. 1890).

Ha nem járja át isteni erő Isten népének tapasztalatát, hamis teóriák és téves eszmék ejtik foglyul az értelmet (RH. 1889. szept.3.).

A.G. Daniells 1926-ban felismerte, hogy a figyelmeztetés igazolást nyert, felismerte, hogy ez a prófécia már beteljesedett:

Isten népe száználmas mértékig nem élt azzal a lehetőséggel, hogy isteni erőt vigyen tapasztalatába, a megjövendőlt következmény így aztán láthatóvá vált... Hamis teóriák és téves eszmék ejtették foglyul az értelmet (COR, 89. old.).

Ellen White komolyan aggódott. A hangos kiáltás ideje izgalmas időszak, de egyben veszedelmes is. Szavai szerint az 1888 utáni válság új korszakot jelzett:

Ettől kezdve állandó küzdelemben lesz részünk... Ezek a szentírási szavak tárulnak fel előttem: „Ti magatok közül is támadnak emberek, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják.” Isten népe között ez biztosan látható lesz....

Lesznek olyanok is, akik összetévesztik a világosságot a sötétséggel és a tetszetős tévelygést igazságnak nevezik, a fantomokat a valósággal, a valóságot a fantomokkal tévesztik össze... Csapdákba esnek, tévelygésekbe bonyolódnak, amelyeket Sátán készített elő, mint rejtett hálókat, hogy elgáncsolja azok lábait, akik azt képzelik, hogy járhatnak a saját bölcsességük szerint, Krisztus különleges kegyelme nélkül... Az emberek az egyik tévelygést a másik után fogadják el, egészen addig, amíg érkeik el nem tompulnak és meg nem fertőződnek (16. kézirat, 1890. Ev. 593. 594. old.).

Isten még az egyházban is megengedte, hogy emberek így tegyék próbára saját bölcsességüket... Amikor hitetlen tanítók léptek fel a nép között, gyengeség követte és úgy látszott, hogy Isten népének hite elapad, de Isten felkelt és megtisztította a terepet és a kipróbált igazak felemeltettek.

Vannak alkalmak, amikor hitehagyás lép soraink közé, amikor a kegyesség eltűnik azok szívéből, akiknek az isteni Vezetővel lépést kellett volna tartaniuk... De Isten elküldi a Vigasztalót,

mint a bűn megítélőjét, hogy népe figyelmét felhívja és figyelmeztesse hitehagyására és elpártolásukért megdorgálja őket (RH. 1891. dec. 15.).

A kerülő út vége örömhír. Állapotának igazi kiértékeléséhez segíti az egyházat, valódi bűnbánathoz, olyan tapasztalathoz, ami a történelem valamennyi korszakát tekintve a legnagyobb lesz:

A H.N. Adventista Egyháznak a szentély mérlegén kell megmérettetnie. Ha az adományozott áldások nem képesítették arra eddig, hogy a rábízott munkát végezze, kihirdetik felőle az ítéletet: „Könnyűnek találtatott!”

Ha a gyülekezet eltűri, hogy saját vétkei erjessék, ha nem tart bűnbánatot és meg nem tér, enni fog tetteinek gyümölcséből, míg csak meg nem utálja magát. Amikor ellenáll a gonosznak és a jót választja, amikor majd Istent keresi teljes alázattal... meg fog gyógyulni. Amikor majd Isten adta egyszerűségben és tisztaságban jelenik meg, elkülönül a világi bonyodalmaktól, - mindez azt mutatja, hogy az igazság valóban szabaddá tette. Akkor a gyülekezet tagjai valóban Isten választottai lesznek, az Ő képviselői.

Amikor a reformáció kezdetét veszi, az imádság lelkülete tette sarkall minden hívőt, a gyülekezetekből pedig eltűnik a viszály és a küzdelem lelkülete... és minden összhangban lesz Krisztus gondolkodásmódjával (BT. 8. kötet. 250-251. old.).

Elhajlott lelkesedők kivonatokat idéznek ebből a szakaszból egy arra irányuló erőfeszítésben, hogy igazolják: az Úr elvetette az egyházat. A megfelelő szövegösszefüggésben Ellen White itt a felekezeti bűnbánat tapasztalatáról jövőndöl.

Az „egész egyház” az „egész egyház” ellen

Néhány ihletett megfogalmazás világosan kimondja, hogy az „egész egyház” sohasem tart bűnbánatot és soha nem fog együttműködni Krisztussal. Elhajlott bujtogatók idézik ezeket. De más állítások éppen az ellenkezőjét mondják. Ellen White ellentmondásba keveredik önmagával?

A szövegösszefüggés feloldja a látszólagos ellentmondást. Mielőtt a rostálás megtörténik, az „egész egyház” nem újul meg. A rostálás után az „egész egyház” csatasorba áll.

Vessünk egy pillantást mindkét mondat-csoportra:

Reménykedünk abban, hogy meglátjuk a megújult egyházat?

Az az idő sohasem jön el. Vannak olyan személyek az egyházban, akik nem tértek meg, és akik nem egyesülnek buzgó diadalmas imában. A munkába egyénenként kell bekapcsolódnunk (Válogatott üzenetek, 122. old. 1887.).

Röviddel azután, hogy ezt kijelentette, az 1888-as üzenet új látást, új reménységet hozott. Most sokkal pozitívabb hangnemben beszél. Az új üzenet felbátorította Ellen White-t:

Amikor a késői eső kiárad, az egyház – munkája érdekében – hatalommal ruháztatik fel, de az egyház, mint egész, soha nem nyeri el addig, amíg tagjai nem vetik ki magukból az irigységet, a gonosz feltételezéseket és a gonosz beszédet (RH. 1896. okt. 6.).

Amikor az egyház felébred... tagjai a lélek vajúdását élik át azokért, akik nem ismerik Istent... Isten munkálkodni fog a megszentelt, önmegtagadó gyülekezettel és dicső, látható módon kibocsátja Lelkét...

Amikor Isten népe elnyeri ezt a Lelket, erő árad ki belőlük (Válogatott üzenetek, 2. kötet, 116. 117. 1898.).

Ha a gyülekezet letörli nevéből a lustaság és hanyagság szemrehányásait, az Úr Lelke majd kegyesen megnyilatkozik... Az Úr dicsősége fogja beragyogni a földet...

A menny angyalai régóta várják, hogy az emberi eszközök, a gyülekezet tagjai együttműködjenek velük az elvégzendő munkában (BT. 9. kötet. 46. 47. old.).

Éjjeli látomásban Isten népe hatalmas megújulási mozgalmának képe vonult el előttem... Az igazi megtérés lelkülete nyilatkozott meg... Mintha mennyei befolyás ragyogta volna be a földet...

Néhányan mégsem akartak megtérni. Ezek a pénzsóvárok elkülönültek a hívek közösségétől (BT. 9. kötet, 126. old.).

A Szent Léleknek meg kell nyilvánulnia és át kell járnia az egész gyülekezetet, hogy megtisztítsa és egybeforrassza a szíveket...

Istennek az a szándéka, hogy népében megdicsőítse Magát a világ előtt (BT. 9. kötet, 20. 21. old.).

A bűnbánat és reformáció idejéről szólva – amikor elnyerik a késői esőt – az Úr szolgálja azt jövődöli:

Isten félelme, jóságának, szentségének érzése árad majd minden megnyilatkozásból. A szeretet és békeesség légköre járja át az összes ágazatot. Minden kimondott szó, minden véghezvitt cselekedet olyan befolyást áraszt majd, ami megfelel a menny befolyásának...Ekkor a mű szilárdsággal és kettős erővel lendül előre... A földet Isten dicsősége ragyogja be és az lesz osztályrészük, hogy a mi Urunk és Megváltónk hatalommal és dicsóséggel történő közeli visszatéréséről tanúskodjunk (MM. 184. 185. 1902.).

A cél elérése érdekében meg kell értenünk saját történelmünket. „Semmi félnivalónk nincs a jövőt illetően, csak ha elfelejtkezünk az útról, amelyen az Úr eddig is vezetett minket, és az elmúlt történelmünk során adott tanításáról” (LS. 196.). A szívében becsületes látni fogja és örül:

Tartózkodjunk nagy Vezetőnk közelében, mert egyébként utat tévesztünk, és szem elől veszítjük az egyház, a világ és az egyén felett őrködő gondviselést. Isten eljárásaiban vannak mély titkok... Elveszíthetjük Isten lábnyomát, követhetjük saját tévedéseinket és mondhatjuk: „A Te ítéleteid ismeretlenek, de ha szívünk hűséges Isten iránt, minden világossá válik”... Már virrad ránk a nap, amikor Isten titkai feltáruznak előttünk és útjait igaznak ismerjük el... (BT. préd. 432. 433. old.).

A panteista eretnekség alapja

Az 1888-as üzenet középpontjában meglágyult, bűnbánó, töredelmes szív állt, amelyik megbecsüli, értékeli Krisztus keresztségét. Ez a hitből fakadó igazság. Ám sokak esetében a büszke szív fennhéjázása elvetette ezt az alázatosságot. Figyeljük meg, hogy ez az

önelégült büszkeség az a talaj, amelyben a megtevesztés később gyökeret ereszthet. Sátán legerősebb kísértései is erőtlennek bizonyultak volna. Nincs földi oka annak, miért kellett sújtsák az egyházat az „alfa” csalásai, hacsak nem az 1888-at követő büszkeség volt az:

Az utolsó napok veszélyei között vagyunk, amikor minden oldalról ilyen hangok hallatszanak majd: - miközben sokan elhivatottságot éreznek arra, hogy összekuszálják hitünk alapzatát, azt, ami kivezetett minket az egyházakból és a világból...

Az erre az időre vonatkozó igazság igen értékes, de azok, akiknek szívét nem törte össze, hogy a Kőszikla Jézus Krisztusra estek, nem látják és nem értik: mi az igazság. Azt fogadják el, ami megfelel elképzeléseiknek és más alapot kezdenek munkálni, mint ami lefektetett. Saját hiúságuknak és önbecsülésüknek hízelegnek, s azt képzelik, hogy képesek hitünk oszlopait elmozdítani és olyan oszlopokkal helyettesíteni, amiket kiagyaltak. (Elmhaveni röpiratok, az Egyház. 4. szám. 28. kézirat, 1890).

A Minneapolisban tanúsított ellenállás meg akarta „védeni” a régi mérföldköveket. Semmi sem tetszik jobban az ellenségnek, mint az, hogy ez a nép elhagyja ezeket az útjelzőket.

De olyan természet-hangyaserege van, ami akkor is átveszi a munkát, amikor a dinamit-brigád kudarcot vallott. Régóta készen tartott, a hitehagyás atyjától származó elgondolások körmönfont módon aláássák igazságértelmezésünket. Ezek a természetek nem tudták hitünk oszlopait kikezdeni, de belerágták magukat hitünkbe és a harmadik angyal üzenetének csupán a külső kagylóhéját hagyták meg számunkra. Sátán szellemi képességeiből nagyon is kitelik, hogy 1888 után egy ilyen munkával próbálkozzon, ahogy a panteizmus története is jelzi:

Az önelégültek majd úgy találatnak, mint akik hitvallásukat tekintve Istenért munkálkodnak, de a valóságban a sötétség fejedelmét szolgálják. Mivel szemeiket nem kente meg a mennyei szemkenőcs, értelmük megvakul, és nem lesznek tudatában az ellenség bámulatra méltóan tetszetős csalásainak. Látásukat eltorzíttja az emberi bölcsességtől való függés, ami pedig Isten szemében balgaság. (A világi irányvonal elfogadásának veszélye, 4. old. 1890.).

A kibontakozás titokban történt, ahonnan az 1888 iránti előítéletet sohasem gyomlálták ki... és termik szentségtelen gyümölcsöket, hogy megmérgezzék az ítéletalkotást és megvakítsák az értelmet... Ha alapos bűnvallomással kiirtjátok a keserűség gyökereit, akkor majd világosan láttok az Isten világosságában” (BT. préd. 467. old.). De a testvérek legtöbbje esetében az „alapos bűnvallomás” ideje eddig még sohasem érkezett el. Az ellenség éppen azt akarta, hogy a felső hajtásokat levágják, a gyökereket pedig érintetlenül hagyják:

A világiás ügyvitel átveszi a felülről származó igazi kegyesség és bölcsesség helyét, Isten pedig elveszi virágzást és áldást osztó kezét a konferenciától. Elvétetik a szövetség ládája ettől a néptől? Bálványokat csempésznek be? Hamis elveket és hamis elképzeléseket visznek a szentélybe? Az antikrisztust fogják majd tisztelni? Az Istentől nekünk adatott igaz tantételeket és elveket, - amelyek

azzá tettek bennünket, amik vagyunk – figyelmen kívül hagyják? Éppen ez az, ahová az ellenség vak és megszenvedetlen férfiak által elvezet bennünket (29. kézirat, 1890).

A figyelmeztetés „crescendo”-ja 1894-ben érkezett, ami újra leleplezi Sátán ravasz bölcsességét:

Sátán angyalai létrehoznak valami olyat, amit néhányan haladó világosságnak tartanak, és új és csodálatos dolgoknak, s bár bizonyos vonatkozásban az üzenet igazságtartalmát az emberek kitalációival vegyítik össze és a tantételek helyett az emberek parancsolatait tanítják. Talán vannak jónak látszó, támogatható dolgok, azonban mégis szükség van arra, hogy ezeket gondosan áttekintsük sok-sok imádsággal, mert ezek az ellenség körmönfont csalásai, s olyan ösvényen vezetnek a lelkeket, amelyek olyan közel állnak az igazság ösvényéhez, hogy alig lehet megkülönböztetni őket attól az ösvénytől, amely a szentséghez és a mennybe vezet. Csak a hit szeme képes érzékelni, hogy az út elhajlik az igazi ösvénytől, noha szinte észrevétlenül. Első látásra talán határozottan helyesnek vélnénk, de egy kis idő múltán láthatóvá lesz, hogy egyre inkább eltér a biztonság ösvényétől, attól az úttól, ami a szentségre és a mennybe vezet (BT. préd. 229. 1894.).

További elevenre tapintó megjegyzés az alábbi is:

Vakbuzgóság üti fel a fejét közöttünk. Csalások és megtévesztések lopakodnak be, olyan jellegűek, amelyek ha lehet, megtévesztik a választottakat is. Ha feltűnő következetlenségek, igazságtalan kijelentések jelennek meg ezekben a megnyilatkozásokban, a nagy Tanító ajkáról származó ígéretekre nem lesz szükség... Azért adok vészjelzést, mert az Isten Szent Lelkének megvilágosító hatalma folytán láthatom azt, amit testvéreim nem érzékelnek (68. levél. 1894.).

A feltételezés ösvénye a hit útja mellett található... Ha a munka nem gondos, buzgó és józan, ha nem szilárd, mint a szikla, minden elgondolás előterjesztése terén... lelkek pusztulnak el. (6/a levél, 1894.).

Ugyanabban az évben arról ír, hogy iskoláink is belekeveredhetnek Sátán csábításainak hálóiába. De újra reménységének ad hangot:

Nevelőintézeteink elhajolhatnak a világiakhoz való hasonlóság irányába. Lépésről-lépésre haladhatnak a világ felé, de ők a reménység foglyai és Isten kijavítja és megvilágosítja őket és visszahozza a világtól való megkülönböztetés becsületes álláspontjára (RH. 1894. jan. 9. FE. 290. old.).

Az Új-Angliában népszerű tudomány-kereszténység szintézise már 1895-ben megingatta néhány nevelőnk és elvetette az 1900-as évek panteista eretnokségének népszerű magvait. A panteizmus nem tartozik bele a hármass angyali üzenetbe, se a negyedik angyal üzenetének kezdetébe. Az valami idegen test, amit bizonyára importálniuk kellett.

A tanult, művelt emberekkel való kapcsolatot néhányan többre becsülték, mint a menny Istenevel való közösséget. A művelt emberek állításait sokkal értékesebbnek tartották, mint az Isten Szavában kinyilatkoztatott legmagasabb rendű bölcsességet...

Azok a férfiak, akik a világ előtt parádézhatnak, mint a nagyság csodálatos példányai, az embert ruházzák fel tisztelettel és a természet tökéletességéről beszélnek. Nagyon szép képet festenek, de mindez illúzió. Azokat, akik a Biblia tanításával ellentétes tanítást képviselnek, a nagy hitehagyó vezeti... Az ilyen vezetővel – a mennyből kivetett angyallal – a föld feltételezetten nagy férfijai elbűvölő teóriákat alakítanak ki, hogy az emberek elméit elbolondítsák. (YI. 1895. febr. 7. FE. 331. 332. old.).

Történelmünk sötét évtizede

A panteista válság előestéjén Ellen White megérezte a felettünk tornyosuló baljóslatú eseményeket.

A testvériség jobbát nyújtották olyan férfiaknak, akik hamis teóriákat, téves érveléseket hoztak be, összekuszálták Isten népének elméjét, eltompították érzékenységüket annak megítélését tekintve, mi alkotja a helyes elveket... A bűnbánatra felszólító világosságot elhomályosították, kioltották az emberi tervek és emberi elképzelések útján behozott hitetlenség és ellenállás fellegei között (B-19. 1/2. 1897.).

1899-ben, a Generál Konferencia üléséhez szólva Mrs. S.M. Henry is érzékelt némi veszélyt, „ahogy a legédesebb dolgok is akkor válnak a legártalmasabbakká, amikor megsavanyodnak, ugyanúgy a legnagyobb világosság és igazság ellen fordulni olyan, mint a legnagyobb sötétségbe és gonoszságba esni” (GCB. 1899. 174. old.).

Ugyanez az 1899-es ülés pillantotta meg elsőnek a csalás tragikus példáját. Egyik megbecsült és köztisztelőnek örvendő vezetőnk Európából Amerika felé tartó útja során, miközben a Dél-Lancasterben tartandó ülésre igyekezett eljutni, a hajó fedélzetén barátságot kötött egy emberrel, aki azt állította, hogy ő egy gazdag hajóskapitány. E ravasz vállalkozó megvallotta, hogy elfogadta a harmadik angyal üzenetét. Vezetőnk őszintén meghívta, hogy jöjjön el a közeli Dél-Lancaster-i ülésre. Norman kapitány mindent megtett, hogy sikert arasson a delegátusok és a helyi adventisták között, még egy fiatal hölgyet is beleértve, akinek házasságot ígért, aki ezt el is fogadta.

Ezen az ülésen komoly felhívással fordultak népünkhöz, hogy ajánljanak fel némi anyagi támogatást Isten művére. Az 1899-es Bulletin a száz dollárt olyan összegként említi, mint, ami a legmagasabb, amit eddig valaki is képes volt felajánlani. A többi felajánlás ennél lényegesen alacsonyabb volt, amíg Norman kapitány fel nem ajánlott ötezer dollárt, ami azokban a napokban csillagászati összegnek számított. A felajánlások hirtelen abbamaradtak. Miért is kellene szegény népünknek áldozatot hozni, amikor csodálatos új megtértünk ötvenszer többet ígért, mint, ami eddig a legtöbb volt, amit népünk képes volt felajánlani? Milyen elégedett kell legyen az Úr népével, ha ilyen csodálatosan megáldja őket ilyen új, gazdag megtért emberrel, mint Norman kapitány!

Kiderült azonban, hogy ez az ember az ördög eszköze volt – mondta Ellen White. (Eltűnik mennyasszonyának megtakarított pénzével együtt). De azok, akiket a gonosz egyik eszköze így becsapott, nem sokkal később megzavarodtak attól a valamitől, amit Ellen White „ördögi tantételeknek” minősített az „alfa” történetében.

A 19. század utolsó évtizede a sötétség és zűrzavar időszaka volt művünk főhadiszállásán. A nagy külső, látszatfejlődés a lelki ínséget álcázta. Mervyn Maxwell így jellemzi az 1888-as üzenet és az egyház állapota közötti határozott ellentétet:

A vezetés, a laikus tagság, intézmények, konferenciák, misszióterületek és az egyház, mint egész kétségbeejtően reformációra, megújulásra szorult. (Ellen White mondta) „Megdőbbentő visszaesés történt Isten népénél. Az egyház „fagyos”. Első szeretete kihűlt. A Battle Creek-i vezetők hátat fordítottak az Úrnak, sok egyháztag is visszautasította felsőbbségét és helyette Baált

választotta. A konferenciai elnökök középkori püspökök módjára viselkednek... Különös vakság kerítette hatalmába a Generál Konferencia elnökét, olyannyira, hogy még ő is a világossággal ellentétesen cselekszik... „az egész menny felháborodott” (Mondd el a világnak! 246. 247. old.).

Mi ennek a lelki problémának az igazi forrása? Visszautasították a késői eső és a hangos kiáltás kezdetét. Elszalasztották a legnagyobb eszkatológikus lehetőséget, amit Isten valaha felajánlott a népek.

12. Fejezet

A panteista eretnokség

Ahelyett, hogy a késői eső üdítő záporai, amelyeknek egy népet kell Krisztus visszatérésére elkészíteniük, áldásaikkal megjelentek volna, a századfordulón a legsúlyosabb tragédiát jelentették be, amellyel az egyház eddig szembe kellett nézzen. Csak az Úr alázatos hírnökének személyes találékonysága mentette meg a Jó Hajót az elsüllyedéstől, ahogy a Titanic süllyedt el néhány évvel később.

A „jéghegy” az adventizmus legmesszebbmenőkig tisztelt és megbecsült néhány vezetője által támogatott szövevényes panteista eretnokség volt, akik éppen olyan süketek voltak a fenyegető veszély figyelmeztető jelzései iránt, mint a balvégzetű „Cunard” óceánjáró kapitánya.

Amikor Ellen White úgy látta, nincs senki, aki tenne valamit, ami megállítaná a Dr. Kellogg eretnek tanításai révén létrejött válságot, ihletett álmot kapott:

A tengeren hajó hanykolódott nyomasztó, sűrű ködben. A megfigyelő hirtelen felkiáltott: „Jéghegy van előttünk!” Magasan a hajó fölé tornyosulva, gigantikus jéghegy közeledett. Parancsoló hang hallatszott: „Ütközz össze vele!” Egy pillanat sem volt a tétovázásra. Itt volt az azonnali cselekvés ideje. A mérnök teljes gőzt adott és a kormánykeréknél álló férfi egyenesen a jéghegynek kormányozta a hajót. A hajó hatalmas csattanással ütközött a jéghegynek. Félelmetes megrázkódtatás követte. A jéghegy apró darabokra tört és olyan robajjal zúdult a fedélzetre, mint a mennydörgés. Az utasokat az összeütközés ereje hevesen megrázta, de egyetlen élet sem veszett el. A hajó megsérült, de nem kijavíthatatlanul. Az ütközéstől visszapattant, orrától tatjáig megremegett, mint egy élő teremtmény, majd előreleandult útján” (Külön bizonyágtételek, E. sorozat. 2. szám. 55. 56. old.).

A H.N. Adventista Egyház volt ez a hajó. A parancsoló hang Jézus bizonyágtétele. A hajó megsérült, de nem kijavíthatatlanul. Az összeütközés következményeként három, az Úr művében tevékenykedő munkás, akiket Ellen White különösképpen szeretett – Jones, Waggoner és Dr. Kellogg

– eltávozott. Ha a jéghegyet hamarabb észrevesszük, a hajó kikerüli, az egyház elkerülhette volna ezt a veszteséget. A történet néhány tényezője külön figyelmet érdemel:

1.) Prédikátoraink, orvosaink közül sokan nem voltak képesek arra, hogy felfogják, érzékeljék a panteista válság mibenlétét, amikor az rájuk tört. Ködben voltak. Panteista érzelmek voltak jelen a haladó teológia választékos jelképeiben. Elbűvölő szépség vette körül ezeket. E mámorító eszmék lényegileg ellenállás nélküli, széleskörű támogatást élveztek. „Azoknak, akiket mi hitben egészségeseknek véltünk, kellett volna érzékelniük ennek az ördögi tudománynak a tetszetős, halálos befolyását és úgy kellett volna fújják a riadót, mint még soha (Ugyanott, E. sorozat. 7. szám. 37. old.).

2.) Talán maga Ellen White sem ismerte fel a rafinált tévelygést egyfajta ítélőképesség hiányában. Mindazonáltal bízott abban, hogy hittestvérei is szoros kapcsolatban lesznek a Szent Lélekkel és így majd képesek lesznek felismerni:

Ez az az idő, amikor Sátán megtévesztő hatalmát gyakorolja, és nemcsak a fiatalok és tapasztalatlanok elméjére gyakorol befolyást, hanem az érett, és széleskörű tapasztalattal rendelkező férfiak elméjére is. Felelősségteljes pozícióban lévők is ki vannak téve a vezető-váltás veszélyeinek (Ugyanott, E. sorozat, 2. szám. 48. old. 1904.).

Hallottam egy hangot, ami azt mondta: Hol vannak az örök, akik Sion falán kellene álljanak? Alszanak? Ezt az alapot a Mester építette és ellene fog állni a viharok és a szélvésznek. Megengedik ennek az embernek (Kellogg), hogy olyan tantételeket terjesszen elő, amelyek tagadják Isten népének múltbeli tapasztalatait? Eljött az ideje annak, hogy határozott cselekvésre szánjuk el magunkat (Ugyanott, 54. old.).

A történelem pedig a becsület jegyében a Sion falán álló felelős örök vakságát hibáztatja, akik nem érzékelték jobban a veszélyt, mint egy félrevezetett orvosdoktor, aki hitehagyást és eretnokséget tanított.¹ Éljenjárunk abban, hogy kárhoztassuk, és örültünk a próféataság ajándéka által véghezvitt szabadításnak. De a tanulság felháborító. Az 1888 óta újra meg újra megismételt figyelmeztetés sem ébresztette fel népünk többségét.

Így aztán a panteista válság napvilágra hozta a Minneapolis utáni hitetlenség mélyen gyökerező természetét, ami abban nyilatkozott meg, hogy egy évtizeddel később sokan csapdába

---

¹ Ellen White segíteni akart Kelloggnak és azt hitte, hogy lehet segíteni rajta. Az „Úr orvosa” volt és igazán megtért a minneapolis-i együttlétén – mondta Ellen White (GCB. 1903. 86. old.). Kellogg azt mondta: „Örültem volna, ha valami jó baráti kritikát kapok, hogy megérthessem, mielőtt a könyv (Az élő templom) megjelenik (Levél, W.C. White-nak 1903. dec. 24.). A prédikátorok részéről megnyilatkozó ellenállás mind az 1888-as üzenet, mind pedig az egészség üzenete iránt elbátortalanították őt (v.ö. Ellen White levele K-18, 1892 k-86/a. 1893.). Kellogg azt mondta ifjúságáról: „Amikor felismertem az egészség elveit, olyan gyönyörűnek és következetesnek látszottak előttem, hogy azonnal elfogadtam őket. Majd küzdöttem ezekért az elvekért a felettük folytatott vitában és nem szerettem senkit, aki ezeket az elveket nem szerette. A legrosszabb összecsapások közül néhány, amit az egészségügyi munka átélt, Generál Konferenciánk prédikátoraitól származott. Nagy megpróbáltatást jelentett segítőink részére a Szanatóriumban, akik hosszú idő óta nem kóstoltak húst. Eljutottunk oda, hogy rettegtünk attól, hogy Generál Konferenciát tartanak ott. Végül már odáig jutottunk, hogy már attól is rettegtünk, hogy prédikátort lássunk. Gyanakodtunk rájuk, mert nem tudtam, bízhatok-e bennük, vagy sem... Most úgy érzem, megbízhatok benned és teljes bizalommal vagyok irántad” (GCB. 1903. 83. old.) Később sokat veszített ebből a bizalomból.

Mind az egészség reformja, mind pedig az 1888-as üzenet iránt továbbra is tanúsított közöny kettős gonoszságának nagyon is sok köze volt ahhoz, hogy Kellogg elbukott, eltévelyedett. Battle Creekben az üzenet ellen tanúsított, szívből fakadó ellenállás okozta lelki erjedés nem gondoskodott Kellogg lelkének táplálásáról.

estek. Akik kitartanak amellett, hogy 1888 vakságáért megtörtént a bűnbánat, aligha tudják megmagyarázni a későbbi panteista válságot.

3.) Sajnos a panteizmus próbája nem lehetett a legutolsó. Az 1888 elfogadására vonatkozó ismételt figyelmeztetések képessé kellett volna tegyék testvéreinket arra, hogy saját maguk irányítsák biztonságosan a szép hajót, keresztül a veszélyes panteista vizeken. De Ellen White személyes, vészhelyzetben történő közbelépésére volt szükség, különben elsüllyedt volna a hajó.

Ezért Sátánnak meg kellett engedni, hogy újra próbálkozzék, de ekkor az élő eszköz többé már nincs jelen. Bizonyára ez lesz a legkomolyabb próbája annak: vajon eljutottunk-e az érettség fokára, vagy pedig – ahogy a gyerekeknek – nekünk is szükségünk van a nevelőnő személyes irányítására. Tehát megállapíthatjuk, hogy a panteista válság csak az „alfa” volt és az „ómega” megpróbáltatása kell kövesse. Ez pedig lehet, hogy közelebb van, mint gondoljuk:

Népünknek meg kell értenie hitünk és múltbeli tapasztalataink okait. Milyen szomorú, hogy közülünk oly sokan látszólag határtalan bizalommal viseltetnek az emberek iránt, akik olyan irányú eszméket terjesztenek elő, amelyek gyökerestől ki akarják tépni múltbeli tapasztalatainkat és el akarják mozdítani a régi útjelzőket. Akiket oly könnyen félre tud vezetni a hamis lélek, azt a benyomást keltik, hogy már egy ideje rossz parancsnokot követnek, oly régóta, hogy már nem is érzékelik, hogy eltértek a hittől, sem azt, hogy már nem a régi alapokra építenek.... Néhány, az utóbbi időben kifejezésre juttatott elképzelés, a néhány legfanatikusabb elgondolás alfája kimutatható volt. Olyan tanítások ezek, amelyekkel nem sokkal 1844 után kellett szembenéznünk, amelyeket olyanok tanítottak, akik fontos állásokat töltöttek be az Isten művében (Southern Watchman, 1904. ápr. 5.).

„Az élő templom” ezeknek a teóriáknak az alfáját tartalmazza. Tudtam, hogy röviddel ezután az ómega fogja követni és reszkettem népünkért. (Különleges bizonyágtételek, B. sorozat, 2. szám. 53. old.).

Ne esetek csalás áldozatául! Sokan eltávoznak a hittől, hitető lelkekre és ördögi tantételekre figyelmeznak. Most e veszély alfája előtt állunk. Az ómega még riasztóbb, félelmetesebb lesz. (Válogatott üzenetek, 1. kötet. 197. old. 1904.).

Az ómega fogja követni és azok esnek áldozatául, akik nem hajlandók az Isten adta figyelmeztetésekre odafigyelni. (Ugyanott, 200. old. – Különleges bizonyágtételek, B. sorozat, 2. szám. 50. old. 1904.).

Érdekes, hogy Ellen White egyetlen kifejezésre juttatott figyelmeztetésével sem találkozunk, amit E.J. Waggoner „Örömhírek” (Glad Tidings) c. könyve ellen intézett volna. 1901. ápr. 11.-én kifejezetten tagadta, hogy eszméi panteisztikusak lennének (GCB. 1901. 223. old.). Egy világosan átgondolt teológia talán megalapozhatta volna ezt az állítását. Az 1901-es Generál Konferencia ülésen megtartott prédikációi komolyak és erőteljesek voltak. Ez után állt elő Ellen White azzal a javaslattal, hogy hívják meg tanítani Berrien Springsbe, saját és a diákok javára... Szorosabb testvéri kapcsolatra volt szüksége az alkalmas testvérekkel, mint amit akkor tapasztalt, amikor gyakorlatilag egyedül volt Britanniában.

A Criterion (LLU) 1982. január 29.-i kiadványában Dr. Jack Provons az azt mondja Kellogggról, akinek panteizmusa sokkal inkább kifejezésre jutott, mint Waggoneré: „A panteizmus szakmai ismeretének kifejezései szerint Kellogg nem volt panteista”. Ámbár Kellogg tévedett az Isten természetére vonatkozó elgondolásában. Ellen White valószínűleg szimpatizált Waggoner

evangéliumi beállítottságával és talán ezért nem bírálta őt. Úgy látta, hogy Kellogg abba az irányba halad, hogy elpusztítsa az egyház lelki alapjait.

Isten próbaként engedte meg ezt a válságot, hitünk megpróbálására és példázatként a jövő nemzedéke számára:

Isten megengedte a jó és gonosz összevegyítésének bemutatását az „Élő templom”-ban, hogy nyilvánvalóvá tegye a bennünket fenyegető veszélyt. Az oly leleményesen folytatott munkát Isten azért engedte meg, hogy bizonyos fejlemények végbemehessenek és láthatóvá válják: mit tehet egy ember... Isten azért engedte meg ezt a mostani válságot, hogy megnyissa azok szemeit, akik arra vágyódnak, hogy megismerjék az igazságot. Meg akarja értetni népével, milyen messzire vezet az ellenség álbölcselete és csalása. (Ugyanott, 7. szám. 36. old.).

Tehát az „Élő templom” körül kialakult válság nem jelentheti, hogy Sátán már nem tesz erőfeszítéseket arra, hogy félrevezessen, foglyul ejtsen, összezavarjon és megtévessze az adventi népet. A közöttünk lévő, család, belső eretnokségből eredő veszély most még inkább jelen van, sokkal inkább, mint azelőtt bármikor. Egy dolgot hamar fel kell ismerni: a most kialakulóban lévő nagy hitehagyást, ami egyre növekszik és erősödik és egészen addig így is lesz, amíg az Úr le nem száll az égből nagy szóval (ugyanott, 56. 57. old.).

(4). Az 1888 utáni történelem népszerű, nagy győzelemként történő bemutatása érvénytelenítette a Kellogg féle hitehagyásban rejlő példázatot. Amit Isten, mint bennünket fenyegető veszélyt engedett kinyilatkoztatni, hogy megértsük: milyen messzire visznek az ellenség álbölcseletei és csalásai, azt győzelemként mutatták be, mint az emberi bölcsesség és az Isten elnéző, jóváhagyó gondoskodásának bizonyosságát. A tapasztalat lényegét azzal a mondással temették el, hogy az ómega múltbeli esemény volt és már régen elmúlt.

A küzdelemnek két fázisa volt: Az első: a panteista tévedések, a második pedig a birtoklás, ellenőrzés, uralkodás kérdése. A Próféta-ság Lelke az alfa és az ómega megnyilatkozásainak nevezte ezeket. A panteizmust az ördögi tantételek alfájának hívta, míg az ómegáról azt mondta, hogy a legmegtévészőbb jellegű események sorozata.

Néhányan azt állították, hogy az ómega kifejezés nagy jövőbeli nehézségre, vagy hitehagyásra utal, és hol erre, hol arra vonatkoztatták, tévesen, a felekezeti munka sokféle ágazata között.... Az elmúlt években e kifejezéseket úgy értelmezték, hogy az alfa a fent említett tévedéseket jelenti, az ómega pedig elszakadást, lázadást jelent, ami egyházunkat a legrégebbi egészségügyi intézményétől fosztotta meg. Valóban megtévésző dolog volt, ahogy néhányan számítottak is rá. Végére is csak néhány tagunk hagyott el minket (L.H. Christian, A lelki ajándékok kincsestára, 292. old.).

Ha igaz, hogy a Battle Creek-i szanatórium elvesztése az ómega volt, biztosak lehetünk abban, hogy az advent-mozgalom legnagyobb megpróbáltatásai és veszélyei már nyolcvan évvel ezelőtt lezajlottak. A sátáni megtévésző kísértések skálájának abc-je már kimerült a messze múltban és semmiféle előkészületet sem kell tennünk a jövőre nézve.²

---

² Az 1920-as évek óta számos kísérletet tettek arra, hogy ezt vagy azt az új, vagy hamis tantételt jelöljék ómegának. Napjainkban néhányan a reformacionista „új teológia” mozgalmában vélik felfedezni. Minden nemzedéknek egy egyre kifinomultabb csalással kell szembenéznie. Bizonyossággal senki sem mondhatja, hogy mi mégis láttuk már a sátáni csalás abc-jének a végét, a „z”-t. Talán az x vagy y állomáson lehetünk.

(3) Amikor majd eljön az ómega – reszketek népünkért – mondta. Ám a nagy szanatórium – Ellen White kifejezett rosszallása ellenére – újjáépült. Miért is reszketne népünkért, amikor látja annak elvesztését, ami csupán csapdává vált volna részükre, és aminek sohasem kellett volna ilyen nagy méretekben újjáépülnie?

(4) Az abc-ből merített szimbolizmus az egyházon belüli hitehagyás és zűrzavar kifejlődését igényli. Az alfát a következőképpen mutatták be írásai (az ómega bizonyára szükségszerűen ugyanilyen természetű lesz):

Hitehagyás, helytelen elvek, ragyogó, sziporkázó eszmék, teóriák, álbölcseletek, amelyek aláássák az alapzatot, a hit elveit, az igazság elferdítése, a Szentírás képzeletszülte spiritualisztikus elképzelései, az igazságtalanság hiszékenysége, a vizálykodás, a hitetlenség, a hűtlenség magvai... terjednek, terjesztik az alattomos tévelygéseket, az ellenség elképzeléseit, a hamisságot, a kellemes meséket, hűtlenséget, szkepticizmust, csalások özönét, ravaszul kiesztelt meséket, emberi koholmányok igáját, hazugságot (ezeket az alfára vonatkozó kifejezéseket a Különleges bizonyosságtételek B. sorozat, 2. és 7. számából vettük).

Krisztus és Sátán között folyik még a nagy küzdelem. Most érkeztünk el ahhoz a „jövő”-höz, amiről itt olvashatunk:

A jövőben az igazságot emberek elgondolásai hamisítják meg. Biztos tantételekként terjesztettek elő megejtő, megtévesztő teóriákat. Az áltudomány az egyik eszköz, amit Sátán már a mennyei csarnokokban is alkalmazott...

Ne képviseljenek olyan teóriákat, vagy teszteket, amelyeknek nincs semmilyen bibliai alapjuk... „az van megírva” – ez az a próba (teszt), amit mindenki meg kell érteni (RH. 1904. jan. 21.; Ev. 600. 601. old.).

Mostanra ellenségünk minden bizonnyal tökéletes ügyességre tett szert. Zavarba ejtő Kellogg őszinteségét figyelni, amikor azt mondta: azt gondolja, hogy ő ugyanazt tanítja, mint Ellen White. Ez az oka annak, amiért testvéreink közül sokakat úgy ragadtak el, hogy nem is tudtak róla:

Az igazság ösvénye szorosan a tévedés csapása mellett fekszik, és a két út egynek tűnhet az olyan elmék számára, amelyeket nem munkál a Szent Lélek, és amelyek éppen ezért nem elég gyorsak ahhoz, hogy az igazság és tévedés közötti különbséget érzékelni tudják....

Azért, hogy az „Élő templom”-nak szélesebb körű terjesztést biztosítsanak, kijelentette: Éppen azokat a megfogalmazásokat tartalmazza, amelyeket White testvérnő is tanít. Ez az állítás éppen szíven talált. Úgy éreztem: meghasad a szívem...

Lehet, hogy sok olyan állítás szerepel írásaimban, amelyeket összefüggéseiből kiragadva és az „Élő templom” írójának gondolkodása szerint értelmezve látszólag összhangba lehet hozni e könyv tanításával. Ez talán látszólagos támogatást is nyújtana annak az igénynek, hogy az „Élő templom”-ban található megfogalmazások összhangban vannak írásaimmal (Különleges bizonyosságtételek, B. sorozat, 2. szám. 7,52. 53. old.; v.ö. Ellen White állításaival, amelyek látszólag egész közel állnak a panteizmushoz a BT. 8. kötetének 255-261. oldalán. De ott egyáltalán nem található panteizmus, csak egy kritikát nem gyakorló olvasó vélhetné, hogy ott ez van).

Amikor megjelenik az ómega, igen valószínű, hogy a Prófétaság Lelkének támogatására fog igényt tartani és sok kritika nélküli elme majd egyetért. Az is lehet, hogy néhány prominens, befolyásos vezető is elősegíti a csalást. Az igazi Krisztuséhoz hasonló jellem majd tiltakozásra készíti

a Krisztussal valóságos közösségben lévőket. Amikor Krisztussal együtt megfeszítik az ént, még szent rettenthetetlenség is lehetséges:

Amikor vezető és tanító pozíciókban tevékenykedő emberek spiritualisztikus eszmék és álbölcseletek hatalma alatt munkálkodnak, maradjunk továbbra is csendben félve attól, hogy megsértjük befolyásukat, miközben lelkeket tévesztenek meg...?

Az intézményeinkben munkálkodó férfiak hallgassanak-e és engedjék meg, hogy alattomos tévedéseket hirdessenek lelkek pusztulására (u.o. 9. 13. 14. old.).

Végül Ellen White úgy tekintett az ómega megpróbáltatásaira, mint a halála után beköszöntő tapasztalatra:

Azt a megbízatást kaptam, hogy mondjam el népünknek: néhányszor nem ismerik fel, hogy az ördög csalást csalás után vet be, és ezeket olyan módon viszi véghez, ahogy nem is számítanak rá. Sátán ügynökei találnak módot arra, hogy bűnösöket csináljanak a szentekből. Most mondom néktek, amikor el kell távoznom, de mindenkit figyelmeztetni szeretnék a gonosz csalásai ellen... Figyelni kellene minden elgondolható bűnre, amit Sátán megpróbál halhatatlanná tenni (Levél, Elmshaven, 1915. febr. 24.).

Véggövetkeztetés

A valódi igazság mindig jó hír. Ellen White így imádkozna azok szerint, akik néha hallották őt: Uram, mutasd meg nekem ügyeim közül a legrosszabbat! Egészséges ima az is, ha ekként szólunk: Uram, mutasd meg nekünk történelmünk igazságát, jelenlegi állapotunk valóságát! Múltbeli történelmünk igazsága felbecsülhetetlen reménységet és bizalmat ad a jövő iránt, ha felismerjük: miért is történt így.

A maradék egyház elerőtlenedett és hiányos jelenlegi állapotában, de mégis az Úr figyelmének legfontosabb tárgya. Ha elismerjük bűnös voltunkat, reményünk Isten irgalmában és megváltozhatatlan szeretetében rejlik. A vándorlás hosszú kerülő útja, amelyet magunknak köszönhetünk, az idő teljességében Krisztushoz kell vezessen bennünket, ahhoz a Krisztushoz, akit 1888-as időszakunkban visszaütöttünk. Az én meggyűlölésében és bűnbánatban meg fogjuk találni Őt. Az eljárásban semmi önigazolás nem lesz.

Másrészt Isten reménysége szívbeli becsületességünkön nyugszik. Ő Maga is megmérettetik a világegyetem előtt. Népének becsületességétől tette függővé trónját. Ezt a felüldítő, krisztusközpontú felhívást találjuk az 1893-as Generál Konferenciai Bulletinben:

Valami nagy és csalárd dolog fog történni, mégpedig igen hamar. Minden késedelem Isten trónját és jellemét kompromittálhatja.

Lehet, hogy Isten trónjának becsületét mi tesszük kockára? Testvérek, az Úrért és trónjáért hagyjuk el ezt az utat! (A.T. Jones idézi Ellen White-t 73. old.). Ellen White ezt a gondolatot John Harris, „A nagy Tanító” c. művéből kölcsönözte. 1836.).

Be tudja-e valami másféle hangos kiáltás világítani a földet dicsőségével, mint az, ami majd bűnbánatunkat követi?

13. Fejezet

Ellen White jövődölései a Baál-imádásról

Az 1986. júniusában megjelent Adventist Review egy komoly problémával foglalkozik egy négy részes cikk-sorozatban. Túl sok h.n. adventista otthonban és iskolában felnőtt fiatal hagyja el az egyházat egy új indokkal: más egyházakhoz csatlakoznak.

A „Megragadni egy csillagot” c. sorozat helyteleníti és bánja a nyilvánvaló tény, hogy a legtöbb adventista fiatal nem rendelkezik azzal a látomással, ami az előző nemzedék „önkéntes misszionárius” fiataljait jellemezte. „Nem izgalmas, nem pozitív, nem elég nagy és nem kapcsolatos az étellel” – ezek azok a speciális hiányosságok, amelyeket a mai fiatalok látnak az adventizmusban.

Ha a h.n. adventista misszió/küldetés Jelenések 14 hármass angali üzenete tényleg „nem izgalmas, nem pozitív, nem elég nagy és nincs kapcsolata az étellel, akkor minek van? Persze nem, ha félreértettük a valóságot. De valamilyen különleges oknál fogva sok fiatal számára ilyennek látszik.

A H.N. Adventista Egyház valódi vezetője nem a Generál Konferencia, vagy egy hierarchikus klérus. Az Krisztus Maga, ugyanaz a Krisztus, akit az úttörők az 1840-es években láttak, amint szolgálatát megkezdte a mennyi szentély legszentebb helyén. Vajon nem elég izgalmas, pozitív, elég nagy és étellel összefüggő, hogy a mai fiatalság teljes szívű odaadását/buzgalmát kiváltsa? Vajon a mi úttörő fiataljainknak ez a látása jóvátehetetlenül elveszett számukra, ahogy John és Charles Wesley látomása is elveszett a modern metodista fiatalok számára?

Ha a H.N. Adventista egyház olyannyira eltompult, mint fiataljaink többsége gondolja, nem lehet az az oka, hogy a Vezetője is eltompult. Ellen White profetikus meglátása szerint a probléma az, hogy egy hamis krisztus bitorolja az igazi helyét. Azt mondja, hogy a Baál-imádás olyan biztosan foglyul ejtett közölünk sokakat, ahogy becsapta Isten ókori népét Illés és Jeremiás napjaiban. Talán még a számarány is hasonló.

Ez nem jelenti azt, hogy az egyház elbukott, ahogy „Babilon”, vagy többé már nem az Úr szerető aggódásának legfőbb tárgya. A szakadók és leváltak, akik leírták az egyházat, mint ami elesett, nem értik a Baál-imádás valóságát. A teljes igazság jó hír, mert a bűnbánat, reformáció és a Krisztussal való megbékélés lehetővé válik, amikor a valóságot felismerik, ahogy Illés korában is történt.

Az ő napjaiban Izrael még az Úr választott népe volt, és Júda is Jeremiás korában. A bibliai jövődölés szerint Isten még mindig az adventista egyházra bízta Jelenések 14. üzenetét. Az igazság egyszerűen azt jelenti, hogy igazi bűnbánatra és reformációra van szükség, ha ennek az egyháznak

kell úgy hirdetni az örökkévaló evangéliumot a világnak, hogy dicsőséggel beragyogja a földet. És egy ilyen lelki tapasztalat lehetséges.

Ha ez nem igaz, egyszerűen be kell zsúfoljuk magunkat egy másik felekezeti falmélyedésbe a baptisták, reformátusok, evangélikusok, episzkopálisok és katolikusok mellé, akik más egyházakkal együtt – mondja a Review – örömmel üdvözik a növekvő számú adventista fiatalságot, akik elhagyták az adventizmust. Ezek a korábbi adventista fiatalok egyre kevésbé tartják fontosnak a felekezeti különbségeket, mint egy Legfelső Lényben való általános hitelvet. Ez a gondolkodásmód kitörli történelmünket és olyan helyzetbe hoz, ami kiegyezésben van egy olyan világgal, amelyik még sohasem hallotta a h.n. adventista üzenetet.

A Jelenések könyvének profetikus forgatókönyve azonban nem a 14. fejezetben meghatározott egyedülálló nép kihalását hirdeti, és nem is szól különleges üzenetük elhalásáról.

Az 1888-as üzenet elvetése Baál-imádáshoz vezet

Néhány hónappal Minneapolis után Ellen White az egyik legszemléletesebb és igen drámai látomását látta valamennyi közül: „Az volt a benyomásom, hogy nagy veszély van előttünk, a mű szívénel” (BT. préd. 460-471. old.).

Úgy tűnik, hogy senki más nem osztozott lelki terhében, de az Úr bátorította, hogy higgye el: nem fogja magára hagyni egyházát. Néhány dolog feltárult előttem, amelyeket nem tudtam felfogni, de az Úr arról biztatott, hogy nem fogja megengedni, hogy népe a világi szkepticizmus és hitetlenség kódébe vesszen a világgal kévékbe kötve (BT. préd. 460. old.).

Talán érzékelhetett valamit abból, hogy jelenlegi fiatalságunk közül milyen sokakat borított el a szkepticizmus és hitetlenség köde és lettek kévékbe kötve a világgal egy „Legfelsőbb Lénybe” vetett hittel elégedetten, a Főpap munkájáról mitsem tudva az elfedezés/engesztelés kozmikus napján?

Fiataljaink közül sokan ezt az adventizmus üres kagylóhéjának tartják, érdektelen, lassú, tompa valaminek, mert elvesztették az úttörők szentélyre vonatkozó meglátását és a reményteljes örömhír 1888-as üzenetét. Ellen White Salamanca-i látomása összefügg az 1888-as bukásnak ezzel az ürességével. Azt hirdette, hogy az ősi Izrael hitehagyásának következményei fognak sújtani minket:

A Minneapolisban megmutatkozó előítéletek és vélemények egyáltalán nem oszlottak el, az ott elveszett magvak sok szívben életre kelnek és termést hoznak. Csak a felső leveleket vágják le, a gyökerek bennmaradtak s meghozzák szentségtelen gyümölcsüket. Akikkel érintkeztek, értékítéletüket mérgezik, fogalmaikat rombolják, értelmüket elvakítják az üzenet és a hírnökök felől.

Hitetlenség furakodott soraink közé, mert divatos dolog Krisztustól eltávozni és a kételyeknek helyt adni. Sokan így kiáltottak: Nem akarjuk, hogy ő uralkodjon rajtunk! Baált, Baált választjuk. Közülünk sokan úgy vallásoskodnak, mint a hitehagyó Izrael, minthogy saját útjaikat szeretik, elhagyják az Úrnak útját. Az igaz vallást, a Biblia egyedüli vallását mellőzték, azt a vallást, amely a bűnbocsánatot tanítja a megfeszített és feltámadott Üdvözítő érdemei által, amely az életszentséget hirdeti az Isten Fiába vetett hit által. Ezt a vallást megvetették, gúnyolták, visszautasították.... Miféle jövő vár ránk, ha nem tudunk eljutni a hit egységére? (BT. préd. 467. 468. 1890.).

Nagyon egyszerűen válaszolhatunk a kérdésre; az a jövő jött most el.

Az 1888-as tapasztalat utáni események sebeztek meg őt, mert szinte rettegéssel szemlélte, milyen erővel próbálja elpusztítani Sátán e nép küldetésének egyedülálló voltát. Néhány évvel később azt mondta:

Minden szépen halad, látszólagos jólét közepette, ámde Sátán ébren van, gonosz angyalaival újabb támadási módszereket tanulmányoz és tanácskozást folytat, hogy diadalt arasson.... Ám a nagy küzdelem mindinkább fokozódik, egyre eltökéltebbé válik. Felsorakoznak egymás ellen, terv terv ellen, mennyei elvek Sátán elveivel szemben. Az igazság különböző fázisaiban megütközik, küzd a tévedéssel, annak örökké változó formáival, melyek, ha lehetséges, megtévesztik még a választottakat is.

Megszenteletlen lelkészek sorakoznak fel Isten ellen. Egyazon lélegzettel dicsérik Krisztust és a világ Istenét. Noha hitvallásuk szerint Krisztust fogadják el, de Barabbást ölelik magukhoz, cselekedeteikkel így szólnak: „Nem ezt, hanem Barabbást!” Jól figyeljenek, akik e sorokat olvassák: Sátán azzal dicsekszik, hogy mit tehet. Azt hiszi, hogy megbonthatja azt az egységet, amelyért Krisztus imádkozott egyháza számára. Így szól: „Elmegyek, leszek, hazug, gonosz lélek, hogy akiket lehet, megcsaljuk, hogy bírálgassanak, kárhoztassanak, rágalmazzanak. Ha a gyülekezet befogadja a csalárdság és a hamis tanúbizonyság fiát, az a gyülekezet, amelynek nagy világossága, nagy bizonyítéka volt, akkor elutasítja az Úr által küldött üzenetet, elfogadja a legértelmetlenebb állításokat, hamis feltevéseket és hamis elméleteket.

Szószekeinkre felállnak férfiak, kezükben hamis prófécia fáklyája, amelyet Sátán pokoli fáklyája gyújtott meg. b

Az ütközet egyre hevesebb és hevesebb lesz. Sátán lép előtérbe és megszemélyesíti Krisztust. Félremagyaráz, félreért, minden lehetőt megront, hogy elhitesse, ha lehetséges, a választottakat is (BT. préd. 407-411; 1897.old.).

Mi a Baál-imádás?

Ezek a Baál-imádásra vonatkozó jövendölések komoly aggodalmat jelentenek számunkra, vagy a probléma csupán ideiglenes volt és Battle Creek-re korlátozódott a 19. században? Természetes reakciónk erre az ihletett jóslatra: Lehetetlen, hihetetlen! Lehetünk nyomorultak és ez minden, de nem vagyunk olyan szegény lelki állapotban! Ugyanakkor lelkiismeretünk csendesen azt súgja nekünk: valami nincs rendben. Lehet, hogy ez végül kijózanít. Kicsoda Baál? Az ősi Izrael nyelvén Baál egy egyszerű, úrra, vagy férjre vonatkozó szó.

Fontos, hogy a patriarkális korban... a férj a ház ura, a feleség baál-ja, aki tőle függ egész megélhetését tekintve, aki felett hatalma, tekintélye van, amiben nem osztozik másokkal (B.G. Sanders, Christianity After Freud, Geoffrey Bles Ltd. London 1949. 88. old. Hős 2,16).

Baál a kánaániták istene azt jelenti „az úr” s gyakran Izrael igaz Istenéről is ezen a módon beszélnek megszokott módon: Úr, Jahweh. A babiloni Adon, hellenizált formában Adonis szónak is ugyanez a jelentése. A héber Adonai vagy az „úr” rokon szava. Tehát amikor a Baál próféták a Kármel

hegyén imádkoztak, ezt kiáltották: „Óh, urunk, urunk, hallgass meg minket”, miközben Illés megőrizte istenfogalmában a megkülönböztető különbséget (1Kir 18,26).

Általában azt feltételezik, hogy volt egy nyilvánvaló óriási különbség Izrael igaz vallása és a pogányság kortárs vallása között. De a tudósok azt mondják, hogy vannak szembeszökő hasonlóságok is: a naponta bemutatott reggeli és esti áldozat, a papoknak fizetett tized, folt nélküli áldozati állatok, szent könyvek, bűnbánati zsoltárok, az igazi számos fogalmának és elképzelésének a másolata.

Assíria és Babilónia templomaiban sok volt a közös Salamon templomával. Izrael népe gyakran belebotlott ezekbe a hasonlóságokba és a hitehagyó, eretnek istentisztelet különböző formáiba is belekeveredtek. Izrael nehezen érzékelte, hogy hamis istent imádnak, amikor a név egy az igaz Istenre gyakran alkalmazott elnevezés volt. A nyelvezet és a terminológia hasonló volt, és csak az ihletett próféta, és akik hittek neki, voltak képesek megérteni, hogy a motívumok, indítékok és fogalmak mennyire különbözőek. Ellen White jövendölése félelmetes lehetőséget ébreszt, hogy egy komoly hitehagyás már csendben átjárta a modern egyházat, miközben aludtak. Ha ez igaz, a helyzet ijesztő, de nem reménytelen. A bűnbánat, megbánás Illés napjaiban is lehetséges volt és a miénkben is lehetséges.

A hitehagyást Illés napjaiban gyakran félreértik, mint az oly nyilvánvaló és szembeötlő igazságtól való eltévelyedést, ahogy az izraelitákat is szokatlanul tompának, érzéketlennek és menthetetlennek láttatják. A tény az, hogy Izrael hitehagyása fokozatos és nem tudatos, ami kb. egy évszázadot igényelt, hogy meg lehessen becsülni az arányokat. Illés bizonyára felismerte az ő korában. Bizonyára éles elméje volt, hogy megértette és felismerte (v.ö. BT. 3. kötet, 273. old.; PK. 109. 133. 137. old.). De gondoljuk csak el, hogy Illés még él, miután átváltozott. Otthon érezné magát közöttünk, miközben felismeri közöttünk Jézabelt és prófétáit?

Baál, hamis krisztus lévén, nyilvánvaló, hogy az én mindennemű imádata álruhába, Krisztus imádatába van öltöztetve, kikerüli a kereszt elvét s a valóságban Baál-imádás. A gyökerek mélyre, gyakran a tudaton túlra hatolnak.

Krisztus nevének és más keresztény terminológiának a verbális használata nem jelent semmit, amíg a szóban forgó igazságot nem azonosítják. Krisztus ellensége meg kell személyesítse Krisztust, azaz magára veszi megjelenési formáját és bitorolja identitását egy messzemenőig okos csalás folytán. De jóval a megszemélyesítés előtt eljön hamis képviselője. A nem adventista Frederick A. Voigt felismerte e szuper-csalás egyik aspektusát: „A keresztény etika a nyugati világ antikrisztusa. A legalattomosabb és legfélelmetesebb ezt a világot valaha sújtó romlás.”

Egy kis példa az én-szeretet kultusza. A Szentírás okos manipulációja által az én bűnös szeretetét erénnyé alakították át. Az elmúlt 15 év során szenvedélyesen tanították fiatalságunknak, mint állítólagos keresztény köteleességet. A szeressük felebarátunkat, mint magunkat isteni parancsot kiforgatták és átalakították az én-szeretet parancsává, noha az Úr valójában azt tanította, hogy az én veleszületett bűnös szeretetének ösztönzését most irányítsuk át valódi hit által szomszédunk keresztény szeretetévé.

Az igazi önbecslés valóban erény, de Krisztus kereszten megnyilatkozó, önmagát megüresítő szeretetének értékelése által autentikussá válik. Az igazi önbecslés így az Ő engesztelésében, elfedezésében gyökerezik. De az én szeretete először ellentétben áll a Krisztusnak és művének való

odaadással. Érthető, hogy az ellenség majd támogatja az én-szeretet kultuszát, mintha Krisztus tanítása lenne. Amit nehéz megérteni, miért az adventistáknak kell támogatni.

Kétségtelenül Ellen White Baál-imádás felőli állításainak nem ismerése vagy semmibe vevése tette lehetővé, hogy a New Age filozófiáját is jobban megtűrjük közöttünk, mint valaha. De alapvető, valamennyi modern zűrzavarunk számára egy hamis krisztus összetévesztése az igazival a mi 1888-as tragédiánk következménye. A gyökerek majdnem egy évszázadra nyúlnak vissza.

Mindnyájan jól ismerjük a Sátán megszemélyesítéséről szóló végső állomás leírását, amikor majd utánozni fogja a második adventet.

A csalás nagy drámájának tetőfokán Sátán meg fogja személyesíteni Krisztust... Káprázatos, csillogó, fenséges lényként jelenik meg az embernek... emberi szem nem látott nagyobb dicsőséget annál, ami Őt körülveszi. Ez a győzelmi kiáltás harsog bele a levegőbe: Krisztus eljött, Krisztus eljött! Az emberek leborulnak előtte és imádják... Hangja lágy és megnyerő... Ez a súlyos csalás szinte leleplezhetetlen (NK. 624. old.).

A Salamanca-i látomás leleplez egy titkot. Az igazi Krisztus 1888-as téves elgondolásának következményeként a hamis krisztus majd módot talál arra, hogy hamis tantételek és fogalmak hamis beállítása által befurakodjon jóval azelőtt, hogy a fizikai megszemélyesítés végső lépését megteszi. Így teljesezhetnek be Ellen White szavai. „Sokak vallása közöttünk a hitehagyó Izrael vallása lesz – Baál imádás. Ahol az én lesz az odaszánás tárgya, miközben azt valljuk: Krisztus szolgáljuk – ez Baál-imádás. Amikor csak a törtetés, előrelépés, presztízs és hatalom a szolgálat tényleges indítéka, ott Baál prófétákkal állunk szemben

Ám ez nem történhet meg ott, ahol a hit általi igazság üzenetét megértik és hiszik. A Baál-imádás a megromlott tanítások egyik fajtájának gyümölcse, ami a Krisztusba vetett hit megvallására bátorít, miközben az én-t nem feszítették keresztre Vele együtt.

A mostani kor olyannyira a bálványimádás kora, mint az, amelyben Illés élt. Nincs külső látható dísz. Nem látható kép sem, amelyen a szem megpihenhet... Tömegeknek van téves fogalmuk Istenről és tulajdonságairól, és olyan odaadással szolgálnak egy hamis istent, ahogy Baál tisztelői (PK. 177. old.).

Ebben a korszakban az antikrisztus igazi Krisztusként jelenik meg... De ennek a lázadásnak az igazi vezetője a világosság angyalának beöltözött Sátán. Férfiakat fog becsapni és felmagasztalják Őt Isten helyére és istenítik Őt (FE. 471. 472. 1897.).

A hit általi igazság hamisítványa vitathatatlan, amikor a hit maga nem definiálható újtestamentumi terminusokkal. A félelem vagy a jutalom reménye népszerű és központi motivációja nem azé a hité, ami szeretet (agapé) által munkálkodik. Ez a Baál-imádás utat talál, hogy befurakodjon a hit általi igazság népszerű, de megfelelő teóriái által.

Hogyan ütközött össze Jeremiás a Baál-imádással

Jeremiás korában Júda éppen olyan észrevétlenül sodródott bele a Baál-imádásba, ahogy a papok és az emberek Illés napjaiban. Jeremiás könyve tankönyv a Baál-imádással való találkozásról.

1. Mivel itt volt egy öntudatlan hitehagyás, a vezetők és az emberek megpróbálták tagadni ennek létét:

Mi módon mondhatnád: Nem szennyeződtem be, nem jártam a Baálok után? Lásd meg a te utjaidat a völgyben, ismerd csak meg: mit cselekedtél! Gyors lábú tevekancsa, amely ide-oda futkos utjain. És azt mondod: Bizonyára ártatlan vagyok, hiszen elfordult tőlem az Ő haragja... (Jer 2,23. 35).

Azt mondják neked: 'Miért jelentette ki az Úr ellenünk mindazt a nagy veszedelmet és micsoda a mi bűnünk, és micsoda a mi vétkünkhöz, amellyel vétkeztünk az Úr ellen, ami Istenünk ellen?

Akkor azt mondd nekik: azért, mert elhagytak engem a ti atyáitok, azt mondja az Úr és idegen istenek után jártak és azoknak szolgáltak (16, 10. 11).

Mert városaidnak száma szerint voltak néked isteneid, óh Júda... állítottál fel a gyalázatnak oltárait, az oltárokat, hogy áldozzatok a Baálnak... Nos, az Úr tudtul adta nekem és én tudtam; te láttattad meg velem az ő cselekedeteiket is! (11, 13. 18).

2. Ez a hitehagyó istentisztelet összekeveredett az Úr igazi tiszteletével, templomában, Jeruzsálemben:

Nemde loptok, öltök, paráználkodtok, hamisan esküsztek és idegen istenek után jártok, akiket nem ismertek és eljöttök és megálltok e házban, amely az én nevemről neveztetik, és azt mondjátok: Megszabadultunk; hogy ugyanazokat az utálatosságokat cselekedhessétek... mert gonosz műveltetek előttem, Júdának fiai, azt mondja az Úr, utálatosságait bevitték abba a házba, amely az én nevemről neveztetik, hogy megfertőztessék azt (7, 9. 10. 30).

3. A vallásos vezetők a nemzet főhadiszállásán felkarolták és ösztönözték ezt a hitehagyást:

Mert mind a próféta, mind a pap istentelenek, még házamban is megtaláltam az ő gonoszságukat, azt mondja az Úr... Szamária prófétái... Baál nevében prófétáltak és tévelygés útjára vitték népem, az Izraelt... A jeruzsálemi prófétáktól ment ki az istentelenség az egész földre...

A próféták megpróbálják népemmel elfelejtetni az én nevemet, álmaikkal, amelyeket egymásnak beszélnek és atyáik elfelejtkeztek az én nevemről a Baálért" (Jer 23, 11. 13. 15. 26. 27).

Hála Istennek, hogy megígérte: Elküldi Illést, a prófétát, mielőtt eljön az Úr nagy és félelmetes napja (Mal 4,5). Kétségbeejtő szükségünk van rá (Ellen White tudunkra adja, hogy Illés az az üzenet, amelyik 1888-ban kezdődött; lásd: RH. 1890. febr. 8.). Ugyanakkor meg kell értenünk, hogy az ellenség arra vágyódik, hogy meghamisítsa, leutánozza még Illés eljövételét is, és majd bátorítani fog minden „önjelölt reformert, aki felemeli magát saját hiábavalóságában ott, ahová még angyalok is félnek a lábukat betenni. Az Úr szava eljött Illéshez, de ő nem törekedett arra, hogy az Úr hírnöke legyen (BT. 5. kötet. 299. old.).

Babilon bukása még folytatódik?

Az 1888-as üzenet és történetének megértése nélkül a mennyei elfedezési nappal összefüggésben, ifjúságunk nehezen tudja megérteni, hogy a H.N. adventista Egyház hogyan illik bele Isten tervébe a világért ma. A kísértés szinte ellenállhatatlan, hogy olyannak lássuk az adventizmust,

mint egy másik vallásos opciót, egy életformát, amelyik nem szükségszerűen érvényesebb bármely másik tiszteletreméltó vallásos csoportnál, amelyik elismer egy „Legfelsőbb Lényt”.

Megszámíthatatlanul sok jó, őszinte ember és prédikátor van a népszerű vasárnap-ünneplő egyházakban. Ezek boldog, szerető szívű, buzgó emberek, odaadón szeretik családjukat, ahogy mi is a miénket, bizonyos esetekben missziósabb lelkületűek, mint mi. A gyülekezet-növekedésben elért sikerük terén is sok esetben előttünk járnak, és úgy tűnik, erkölcsi mércéjük is éppen olyan magas. Az Úr kérdése – „Mit cselekedetek másoknál többet?” (Mt 5,47). Ezt a zavarba ejtő kérdést teszik fel sokan fiataljaink közül.

A harmadik angyal üzenetét a valóságban teljes világosságánál Isten „nagy mértékben távol tartotta a világtól” az 1888-as korszak óta (v.ö. Válogatott üzenetek, 1. kötet. 234. 235. old.). Ennek eredményeképpen a világ különböző kapcsolatban állt Istennel, mint ahogy terve előre sejtette. Miközben Illésnek száműzetésbe kellett vonulnia, néhány Abdiás táplálta az Úr őszinte prófétáit „egy-egy barlangban”, ahogy történt is. Babilon bukását ellenőrizték. Még nem olyan, amilyenné akkor lesz, amikor majd a hangos kiáltást hirdetik. Jelenések 18,4 hangja még nem hallatszik olyan világosan és nagy erővel: Jöjjetek ki belőle én népem.

Az Úr egyértelműen elmondja: mi a baj. Még nem dolgozhat maradék egyházáért olyan erőteljesen, ahogy szeretne (v.ö. BT. 6. kötet, 371. old.). A görög kifejezés, amit Urunk használ, azt jelenti, hogy olyan hányingert keltünk Benne: úgy érzi magát, hogy hánynia kell (Jel 3, 16.17).¹ Vajon nem túlzás azt mondani, hogy Jézushoz közelálló, őszinte emberektől is hányingere van Jézusnak az én-középpontú Baál-imádat miatt, ami utat talál az Úr templomának modern megfelelőjébe? A lelki hiábavalóság, az igehirdetések üressége emberek/férfiak és nők dicsérete és hízelgése, sikoltás és kiabálás a mikrofonokba, tréfálgatás és a viccelődés, a patetikus önző legalizmus – ettől hogyan érzi magát Krisztus? És hogyan érzi magát azoktól, akiket Jel 18,4-ben „népem”-nek nevez?

Rettenetes arra gondolni, hogy a Baál-imádat éppúgy átjárta a modern Izraelt, ahogy az ókorit, de az Úr szolgálja kitart amellett, hogy ez igaz. Az emberi természet minden korszakban ugyanaz, hajlamunk és tendenciánk is ugyanaz, mint az Úr akkori népé, hogy hasonuljon és magába olvassza a körülöttünk lévő emberek gondolkodását. Az 1888-as üzenet elutasítása az efféle asszimiláció közel egy évszázados mintáját képezi, kezdve az utánzat-eszmék képviselésével az 1893-as ülésszakon, amelyek úgy jelentek meg, mintha az eredeti hit általi igazság lennének.²

Ez csak a kezdet volt. Újra meg újra a népszerű egyházakhoz és vezetésükhöz fordultunk elgondolásokért és ihletért, amelyekről azt feltételeztük, hogy ugyanaz az üzenet és nem fogtuk fel, az alapvető különbségeket. Már az 1890-es években voltak tendenciák, hogy összekeverjék a római katolikus hit általi megigazulást az eredetivel (GCB. 1893. 244. 261. 262. 265. 266. old.).

¹ Az eredeti nyelv nem megmászható ígéret, vagyis, hogy az Úr ki fogja köpni Laodiceai egyházát. A görög *mello se emesai* egy olyan kifejezés, ami szó szerint azt jelenti: „hányni fogok téled”. Ugyanezt a *mello* szót használja Jel 10,4-ban is, ahol az előre meghirdetett megnyilatkozás nem következik be. A laodiceai üzenet kijelenti, hogy bűnbánatunkkal meggyógyíthatjuk Krisztus hányingerét (19. vers). A Laodicea szó nem leterhelt kifejezés. Azt jelenti „megítéli népét”; „érvényt, jogosultságot, igazolást szerez népének.” Laodiceával a langymelegség a probléma, nem pedig identitása, hogy ez a gyülekezet a hetedik vagy az utolsó.

² Lásd: GCB 1893. 358. 359. Hannah Whitall Smith-nek megvoltak az alapelvei „A keresztyény boldog életének titka, Fenelontól, egy IV. Lajos udvarából való római katolikus misztikustól, életenergiáit arra fordította, hogy a protestánsokat Rómához téssse. Hit általi megigazulása közeli utánzat, hamisítvány, ahogy a római katolikus TV evangélistáé, Fulton Sheen és a modern katolikus TV evangélistáké. Az igazira való hasonlóság gyakran igen megejtő.

Az I.VH után kölcsönvettük a „győzelmes élet” lelkesedését a The Sunday School Times-ból. Froom „Elhívott mozgalom” c. műve még azzal dicsekszik, hogy az 1888-as üzenet lényegileg ugyanaz volt, mint amit a protestáns prédikátorok tanítanak (255-258. 319-321. old. 1971. kiad.).

Ez nem azt jelenti, hogy az összes elgondolásuk rossz, de a szentély megtisztításának egyedi elgondolása hiányzik mindegyikből. Ez a vákuum hívta be a Baál-imádást.

Az 1888-as üzenet és az elfedezés napja

Noha Babilon bukása még nem teljes, a kezdeti lépések/állomások megtörténtek. Valami lényeges hiányzik az egyházak tantételeiből és tapasztalatából, akik nem értik az engesztelés antitípusi napjának szentírási tanítását. Néhány nemzedék messze eltávolodott az 1844-es korszak ősatyáitól, nem tarthatók felelősnek az igazságért, amit nem ismertek, hacsak nem ők utasították el. Mindenesetre tragikusan ők a szegényebbek, mert nem tudják.

Egyik legkorábbi megnyilatkozásában Ellen White e hiány kialakulásának kezdetét ecseteli. Profetikus betekintést kapott a modern kereszténység Jel 14 „örökkévaló evangéliumától való lelki elidegenedésének gyöker okába. Látomásban látta a mennyei Főpap a szentély első helységében végzett szolgálatából a második részbe történő átmenetébe. E szolgálat-változás megismerését sok keresztény elutasította. Ami ezt a beszámolót fontossá teszi, nem annak vétke vagy hiánya, hogy elvetették 1844 világosságát. A valóság az a rettenetes csalás, ami a Krisztusra és az engesztelés napján végzett munkájára vonatkozó életbevágó igazság hiánya miatt nyomul be. Ennek a kijelentésnek óriási alkalmazási lehetőségei vannak:

Egyetlen fénysugarat sem láttam, amely Jézusról a gondtalan sokaságra áradt volna szét, miután felemelkedett, tökéletes sötétségben maradtak... Akik Jézussal együtt felemelkedtek, hitükkel a szentek szentjébe követték Őt és így imádkoztak: Atyánk, add nekünk lelket: Akkor Jézus rájuk lehelte a Szent Lelket. Leheletében világosság, hatalom és sok szeretet, öröm és békeesség volt.

Most ama csapat felé fordultam, amelyik még a szentély első helységének királyi széke előtt térdeltek. Nem tudták, hogy Jézus elhagyta őket. Úgy látszott, mintha Sátán lett volna a királyi szék mellett és megpróbálta Isten művét folytatni. Láttam, amint feltekintettek a trónhoz és így imádkoztak: „Atyánk add nekünk lelket”. Sátán rájuk lehelte szentségtelen befolyását; leheletében világosság volt és sok erő, de hiányzott belőle az édes szeretet, öröm és békeesség (Korai írások, 55. 56. old.).

A két korábbi üzenet elutasításával az elutasítók úgy elsötétedtek belátásukat, értelmüket tekintve, hogy semmi világosságot nem láttak a harmadik angyal üzenetében, ami a szentek szentjébe mutatja az utat. Láttam, amint a zsidók megfeszítették Jézust, úgy feszítették meg a névleges egyházak az üzeneteket, ezért nem volt semmilyen ismeretük a szentek szentjébe vezető útról és nem is részesülhettek Jézus ottani közbenjárásának áldásaiból. A zsidókhoz hasonlóan, akik felajánlották haszontalan áldozataikat, úgy küldik fel haszontalan imáikat a szentélynek abba a helységébe, amelyet Jézus már elhagyott; Sátán pedig elégedetten a csalással vallásos jelleget ölt, és ezeknek a hitvalló keresztényeknek az elméjét, gondolkodását önmagához vezeti hatalmával, jeleivel és csodáival munkálkodva. Világosság angyalaként jön el és befolyását szétterjeszti a földön a hamis

reformáció eszközeivel. Az egyházak fellelkesültek és úgy gondolják, hogy Isten csodálatosan munkálkodik értük, amikor az egy másik lélek munkája (u.o. 260. 261. old.).

Érvényes-e ez a prófétai betekintés? Ha igen, messzire ható alkalmazási lehetőségei vannak. Megmagyarázzák annak a zűrzavarnak a titkát, amit a modern keresztény világban látunk. Noha látszólagos lelki haladás jár át sok gyülekezetet, amelynek semmi ismerete sincs a szentek szentjébe vezető útról, és amelyek nem részesülhettek Jézus ott végzett közbenjáró szolgálatának áldásaiból, a fenevad bélyegének végső kérdése majd próbára teszi mindenki Krisztus iránti odaadását.

Tagok hagyják el az adventista egyházat, mert azt mondják, hogy „szeretetlen” és „melegséget” és „lelki erőt” találnak más egyházakban, mert nem ismerik Krisztus szeretetének, az agapének valódi természetét. Egy természetfeletti szentimentalizmus így könnyen becsapja őket. Meg lehet érteni ezt a zűrzavaros helyzetet az elfedezés/engesztelés végső napjára vonatkozó ihletett prófétai betekintés nélkül?

Lelki tehetetlenségünk nyomon követhető odáig, hogy elvesztettük az érintkezést azzal a különleges Főpappal, Aki belépett a szentek szentjében végzendő szolgálatba a 2300 éves prófécia végén? Végső munkája izgalmas, pozitív, nagy és az élettel kapcsolatos. Úgy szem elől tévesztettük munkájának gyakorlati megértését is, hogy küldetésünk ennél fogva „lassú”-nak tűnik? Elemezzük a Korai írások-nak ezeket az állításait:

1. 1844.ben a keresztények egy különleges nemzedéke elutasította az első és a második angyal üzenetének Lélek támogatta hirdetését és sok millerista utasította el a harmadik angyal üzenetét. A keresztények és lelkészek túlnyomó többsége ma ebből semmit sem ért.
2. Isten a legmesszebbmenőkig becsületes. Nem tartja vétkeseknek az elutasító 1844-es nemzedék e modern leszármazottait, ha eddig nem értették meg az üzenetet megfelelő módon, hogy megfontoltan utasítsák el. Semmi ok azt feltételezni, hogy ezek közül az emberek közül sokan nem őszintén élük ki mindazt a világosságot, amellyel rendelkeznek és így egyénileg az Úr elfogadhatja őket.
3. Az igazi kérdés nem a pusztán személyes üdvösség a halálra való előkészületben. Mivel a bibliai prófécia jelzi, hogy az Úr eljövetele közel van, az igazi kérdés a jövetelére és a vele járó végső megpróbáltatásra való felkészülés. Nem szabad elfelejtenünk az Üdvözítő iránti tisztelet, megbecsülés és igazán magasabb rendű motivációjáról sem olyannyira, hogy a nagy küzdelem az Ő győzelmével érhesen véget. Ennek megvalósulása érdekében emberi szívek és életek közösségében a hit általi igaz élet teljes igazságát meg kell érteni. A népszerű egyházak nem képesek megérteni ezt az igazságot, lehetnek bármily őszinték, mert „semmi ismeretük a szentek szentjébe vezető útról és nem nyerhetnek áldást Jézus ottani közbenjárásából.

A hit általi igaz élet nem csupán igazság, hanem tapasztalat, amelyik azzal társul, amit a mennyei Főpap szolgál az elfedezés lezáró munkájában. Az erre az igazságra vonatkozó tudatlanság egymást követő évszázadai nem képesek arra, hogy megoldják a problémát. A harmadik angyal üzenetére a valóságban életbevágó szükség van. A hit hiányában, emberi testületek sehol sem tudnak felkészülni Krisztus második eljövetelére vallásos hovatartozásuktól függetlenül.

4. Ellen White Sátánt veszi célba, amikor mint agyafúrt hamisítót ábrázolja, aki csak akkor sikeres, amikor e hitvalló keresztények elméit elvezeti Krisztusnak a szentek szentjében végzett különleges, egyedülálló munkájától. A Korai írások állítása szerint az a módszere, hogy állandósítja Krisztusnak

ugyanazt a szolgálatát, amelyik a szentély első helységében folyt mennybemenetelétől 1844-ig. Az a szándéka, hogy az abban a szolgálatban bekövetkező változásra vonatkozó ismeretet elhomályosítsa.

A Főpap szolgálatának meg kell változnia, mert nem szolgálhat vérével örökké, hogy helyettesítésével elfedezze népének állandó vétkezését. Véghez kell vinnie valamit az engesztelés/elfedezés napján, amit korábban még sohasem végzett. Kell legyen egy nép, amelyik éppen úgy győz, ahogy Ő győzött, egy nép, amelyik „kárhóztatja a bűnt a testben” az Ő hite által. Sátánnak rá kell állnia erre az igazságra és el kell homályosítania, ahogy csak lehet. Tehát az utánczó önmagára irányítja az elméket, hogy érdeklődésüket elterelje arról az egyedülálló munkáról, amit az igazi Főpapnak kell elvégeznie.

Ha a Harmadik Világ vállalkozói annyira képesek utánozni a svájci ómega órákat, hogy elbolondítsák az értelmes vásárlókat is, nehéz elhinni, hogy Sátánnak mostanra már van egy messzemenőig sikeres Krisztus és az evangélium üzenetének utánczata? Van benne „világosság és sok erő, de nincs benne édes szeretet (agapé), öröm és békeesség. Szorgalmasan tanulmányozta az igazi Szent Lélek munkáját és kitalált egy nagyszerű utánczatot, ami majd megcsalja, ha lehetséges a választottakat is. Van egy hamisítvány hit általi megigazulása, ami szinte tökéletes a csaláshoz. Persze nincs benne Krisztus szentek szentjében végzett munkájának megértése, ami életfontosságú összetevője az agapének, ami egyedül képes megtisztítani az emberi szíveket minden félelemtől és a bűnt állandóvá, örökéletűvé tevő én-középpontú indítéktól.

5. Ha Ellen White-nak igaza van, őszinte, szerető szívű keresztények tömegei nem tudnak ellenállni annak a rettenetes nyomásnak, hogy helyreállítsa a középkor vallási türelmetlenségét és majd kierőlteti a fenevad bélyegét. A terrorizmus különböző formái könnyen véghez vihetik ezt a nemzetért, a világért és a materializmusnak, érzékiségnek és „lelki” spiritualizmusnak hódoló egyházakért. Ellen White leleplezi a befolyását a földre a hamis reformáció eszközeivel kiterjesztő hamis krisztus rettenetes spektrumát... ez egy másik lélek munkája (u.o. 261. old.).

6. A gabona és a konkoly együtt nő Babilonban, ahogy ott van az egyházban is, amelyik vallja, hogy hordozza a harmadik angyal üzenetét. De egy közel évszázados holtpontra fel kell oldani. Az emberi faj a felbomlás folyamatában van erkölcsileg és lelkileg. A potenciális globális öngyilkosság problémáival nézünk szembe a kábítószer-élvezet, iszákosság, hitetlenség, feldúlt, szétesett otthonok, erőszak, gazdagok és szegények polarizációja, terrorizmus és a nukleáris katasztrófa mindig fenyegetően közeledő árnyéka folytán.

A Krisztus és Sátán között folyó nagy küzdelem valószínűleg egy versenyben fog megoldódni, hogy lássuk, melyik képes megőrizni az életet ezen a bolygón.

A „fenevad a világ üdvöztetőjeként jelenik meg. Bélyegének felvételét úgy kényszerítik ki, mint ami az egyetlen módja, hogy az emberi faj pusztulását meggátolják. A hamis/utánczat főpap, aki igényeli, hogy átveszi a mennyei szentély első helységének szolgálatát, hamis reformációkat vezet be. Ez lesz az eszköz, hogy hatásossá tegye ezt az óriási csalást.

7. Tehát vannak a Krisztus igazságosságának 1888-as üzenetében rejlő igazságok, amelyeket a keresztények egyetlen szegmense sem ért, akik nem értik, azok nem értik a mennyei Főpapnak a két helységből álló mennyei szentélyben végzett szolgálatát. A „kis szarv” hatalom által hirdetett evangélium lényegileg igazolja a bűnt, így aztán logikailag fenntartja, igazolja, támogatja Sátán lázadását.

Miért van szükség a harmadik angyal üzenetére a valóságban?

A harmadik angyal üzenete a valóságban egy olyan Üdvözítőt képvisel, aki kárhóztatta a bűnt a testben. Sátán Isten elleni vádjainak egyetlen érvényes cáfolatát ajánlja fel. A hatékonyan „kárhóztatja a bűnt”, azaz nyilvánvalóvá teszi, hogy az emberi természetben lévő bűn szükségtelen és ténylegesen megszűnésre ítélfhető. Ralph Larson magyarázza a szoros kapcsolatot a „Krisztus természete és Krisztus megváltó műve” között, aki nem tudja meggyógyítani azt, amit nem vett fel (Az Ige testté lett 277-283. old.). A harmadik angyal üzenete tehát egy olyan Üdvözítőt mutat be, aki mindenekben megkísértetett hozzánk hasonlóan, anélkül, hogy vétkezett volna, és aki ezért mindenképpen meg tudja menteni azokat, Akik általa járulnak Istenhez. Az üzenet egy népet készít elő az Úr visszatérésére.

Akik hit által követik Krisztust, Főpapjukat szolgálatában három különböző és egyedülálló igazságot értékelnek:

- Isten törvényének örökkévaló voltát, a szent szombatot is beleértve. A törvény igazi betöltése a szeretet (agapé) (Róm 13,10), mert szívbéli engedelmisséget hoz létre elfedés útján. Ez a hit általi igazság/igaz élet egyedülálló aspektusa, ami csupán a szentek szentjében folyó szolgálatban valósítanak meg/támogatnak.
- A lélek nem halhatatlan. Az emberi természet igazságának világos megértése nélkül lehetetlen megbecsülni: mi történt a Kálvária keresztfén. Így a szent életre irányuló igazi indíttatás meggyengül és a hit általi igaz élet hatástalanításra kerül.
- A mennyei szentély megtisztítása a végső engesztelés napi szolgálat. Ez biztosítja a hit általi igazságosság/igaz élet végső, legteljesebb értékű megnyilatkozását azok szívében és életében, akik hiszik az igazságot.

Az igazságnak ez a három oszlopa támogatja a H.N. Adventista egyházat (CWE, 30. 31. old.). Ezek egy teljes üzenetet alkotnak, amelyik egy népet készít fel Krisztus visszatérésére. De az 1888-as üzenet megértése nélkül az igazság valósága szükségszerűen kisiklik a kezünkől. Ez olyan biztos, mint ahogy éjszaka követi a nappalt. Az úttörők Krisztus közeli visszatérésébe vetett bizalma is elhalványul; elveszítjük látomásukat és csillaguk eltűnik.

A Baál-imádás hogyan foszt meg bennünket megkülönböztető üzenetünktől

Nincs olyan igazság, amelynek meghamisítására Sátán jobban törekedett volna, mint az újtestamentumi szeretet. Az emberi szívek mindenhol erre éheznek, de „mert a törvénytelenység megsokasodik, a szeretet (agapé) sokakban meghidegül” (Mt 24,12). Ez az igazi szeretet, amiről Ellen White látta, hogy csak Krisztus segíti elő végső engesztelő/elfedező művében.³ Az utánzat-szeretetet a hamis szentlélek segíti, aki a spiritualizmus lényege. Ez megy végbe a szemünk láttára.

³ Vannak nagyszerű könyvek az agapéről protestáns szerzők tollából. Például: *Agapé és Erosz* (Anders Nygren; Leon Morris, A szeretet testamentumai; Michael Harper, A szeretet esete. De valami hiányzik mindezekből: nem

Láttam azt a gyorsaságot, amellyel ez a megtévesztés (spiritualizmus) terjed. Egy autókat szállító vonatot mutattak nekem, amelyik fénysebességgel haladt. Az angyal megparancsolta, hogy figyeljek alaposan. Szemeimet a vonatra függesztettem. Úgy látszott, mintha az egész világ rajta lenne, egy sem maradhat le. Az angyal azt mondta: Kötegekben vannak kötve, hogy elégessék őket. Aztán megmutatta nekem a vonatvezetőt, aki nagyon szép és megnyerő férfi volt, akire az összes utas feltekintett és nagy tiszteletet tanúsítottak iránta. Nagy zavaromban megkérdeztem kísérő angyalomtól, hogy ki az. (Miért kellett Ellen White-nak feltennie ezt a kérdést, ha olyan könnyű felismerni őt?) Azt mondta: Sátán. Ő a vezető, a világosság angyala alakjában (Korai írások, 88. old.).

Ebben a korban igazi Krisztusként jelenik meg az antikrisztus (BT. préd. 62. old.).

Színleli, hogy megszemélyesíti a világosság angyalait, hogy megszemélyesíti Jézus Krisztust (102. levél, 1894.).

Az ellenségnek nem lett volna ereje, hogy meggyengítse a H.N. Adventista egyházat, hacsak mi valamiképpen meg nem nyitottuk volna az ajtót előtte, hogy besurranjon. Amikor az Úrnál van a világosság igazi csatornája, mindig igen sok az utáncsat. Sátán biztosan belép minden ajtón, amit kitérnek előtte (102. levél, 1894.).

Csoda volt, hogy létrejött egy különleges nép a múlt század közepén a három angyal üzenetében megtestesült igazság három megkülönböztető oszlopát tartva. Isten terve szerint munkájukat nem szabad késleltetni, sem hátráltatni, vagy gátolni. 1888 hitetlensége miatt az Úr hírnöke 1889-ben egy az igazságtól és a tisztaságtól való rettenetes visszaesést jósolt.

Ha nem visznek isteni erőt Isten népének tapasztalatába, hamis teóriák és téves eszmék ejtik foglyul az elméket. Krisztus és igazsága ki fog hullani sokak tapasztalatából és hitük erő és élet nélkül marad (RH. 1889. szept. 3.).

Meg kell jegyezzük, hogy ezt a gondolatot értékelni tudjuk:

1. Krisztus és igazsága nem lesz kiejtve és nem lehet kiejteni „sokak tapasztalatából” csak úgy *verbálisan*. Ahhoz, hogy közülünk bárki megtagadja Őt szavakkal, a rettegés, rémület drámai borzongását keltené. A „megjövendőlt eredmény” azalatt kellett kialakuljon, miközben sokan fenntartották Krisztus és igazságának hitvallását.
2. Krisztus és igazsága nem lesz kiejtve sokak tapasztalatából *tudatosan/szándékosan*. Rá kell ébresszen szükségletünkre, egy szélsőséges elhidegülés érzésére. Ez a becsületes szívű lelkeket odavezeti a tűzhöz és véget vet a langymelegségnek. De Sátán örül, hogy az „egyensúly” állapotában tart bennünket, ameddig az termosztatikus. Szavak, vagy azok hiánya megcsalhatnak bennünket. „Az ajkak kifejezhetik a lélek szegénységét, amit a szív nem ismer el (Krp. 159. old.).
3. Krisztus és igazsága kihullik majd sokak tapasztalatából *öntudatlanul*, a mi meg nem ismert szívünk titkos folyamata révén. Van egy a felszín alatt munkálkodó Isten elleni természetes ellenségeskedés.

értik, hogy a szeretet hogyan vezetett Krisztushoz és keresztségéhez, ahhoz a szeretethez, ami elviselte a második halállal egyenlőt, ahogy olyan világosan kifejezésre jut a Jézus élete 753. oldalán. Ezek szerzők nem ismerik, nem becsülik Krisztus minden ismeretét felülmúló agapéjának valódi szélességét, hosszúságát, mélységét és magasságát. Nincs olyan keresztény közösség, amelyik fenntartja, hogy meg tudja érteni a lélek természetes halhatatlanságának tantételét őszinteségükre vagy komolyságukra való tekintet nélkül. Ahogy az agapé-re vonatkozó elgondolásuk gyengül, hitük ugyanígy fog gyengülni. Hit általi megigazulásra vonatkozó elgondolásuk megromlik.

„Csalárdabb a szív mindennél, kétségbeejtően gonosz, kicsoda ismerheti azt” (Jer 17,9). Bármilyen kényszeres neurózis kialakulhat az ismeret mögé temetett okoktól. Ellen White írt a vezetők megváltoztatásának lehetőségéről 1888 után és nem tudtunk róla:

Az elmúlt húsz éven át egy szövevényes, nem tudatos befolyás vezetett embereket, hogy mellőzzék mennyei Társukat. Sokan elfordultak Krisztustól (RH. 1904, febr. 18.).

Akiket könnyen vezethet egy hamis lélek, azt mutatja, hogy egy ideje már rossz kapitány vezette őket, olyan régóta, hogy nem fogják fel, hogy eltávozóban vannak a hittől (Southern Watchman, 1904. ápr. 5.).

Végkövetkeztetés

Krisztus keresztségének szívbeli megbecsülése mindig az én Vele együttes keresztre feszítéséhez vezet. De az emberi bölcsesség mindig elvezet az önmegtagadástól, az odaszenteléstől, és sok dolgot kiagyal, hogy hatástalanná tegye Isten üzenetét (RH. 1892. dec. 13.).

Saját népünk tömegei, főleg a fiatalok összezavarodottak és elvadultak a formáság, érzéketlenség és lelki tehetetlenség miatt, amit a H.N. Adventista egyházban látnak ma. És a fanatikusok, hűtlen elpártolók, elhajlott vezetők által támasztott problémák az egyházon belül is csak e valóság világosságánál csak e valóság világosságánál érthetők és orvosolhatók.

A H.N. Adventista egyház nem Babilon és Isten soha nem is tervezte, hogy valamivel inkább Babilonná váljon, mint az ókori Izrael Illés vagy Jeremiás napjaiban sem kellett Babilonná lennie. A Baál-imádás a test betegsége volt és ma is az, és idegen számára és beteggé teszi. A gyógyulás bűnbánat és reformáció révén lehetséges. A megoldás a problémára nem az egész egyház pusztulása, hanem lelki felépülése. Figyeljük meg ezt a bátorítást:

Isten kivezet egy népet... Megfeddte és helyre igazította őket. A laodíceai üzenet azokhoz a h.n. adventistákhoz szól, akiknek nagy világosságuk volt, de nem jártak a kapott világosság szerint... Mennyei hírnökök, vagy a Szent Lélek által indított emberi eszközön keresztül nem hangozhat olyan üzenet, mely szerint a H.N. Adventista egyházat Babilonnak kell nevezni és Isten népét ki kell onnan hívni...

Isten feladatot bízott egyházára és azt nem szabad Babilonnak nevezni. Isten népének olyanná kell lennie, mint a föld sója és a világ világossága... élő üzenetet kell hirdetniük az utolsó napokban...

Hogyan örvendezne Sátán egy olyan üzenet elterjedésének, amely szerint éppen arra a népre vonatkozna ez a kijelentés (Babilon bukása), amelynek tagjait Isten az Ő törvényének bizalmasává tette.

Azok a bizonyítékok, amelyek az üzenetet a Laodíceai egyházra alkalmazhatóvá teszik... nem törli ki az egyházat... hogy az ne létezzen többé (Válogatott üzenetek, 2. kötet. 66-69. old. 1893.).

Amikor a büszkeség és haszonlesés Krisztus iránti odaadást mímelve komédiázik, ott Baál-imádással van dolgunk. Az pedig átjárta az egyház testének minden részletét.

Azok, akik jobban vágnak előléptetésre, biztosításra és jó hírre, mint a helyes elvek fenntartására, el fogják árulni szent megbízatásukat (RH. 1892. január 31.).

A becsületesség és a politika nem fognak együttműködni ugyanazon gondolkodásmód szerint. Idővel a politikát ki kell utasítani és az igazság és becsület uralkodik mindenekfelett, vagy ha a politikát dédelgetik, a becsületről fognak elfelejtkezni. Soha nincs megegyezés közöttük, nincs közös bennük, az egyik Baál prófétája, a másik Isten igaz prófétája. (BT. 5. kötet. 96. old.).

Óh, ha bepillanthatnánk igazi Urunk arcába. Ha belenézünk majd az arcába, nem fogjuk a hűtlen népe iránti engedékenységet, megbocsátás folyamatos mosolyát látni, amit Baál vállál magára. Baál egy bálvány, arcára fagyott mosollyal. A valódi Krisztus arca a heveny hányinger fájdalmát tükrözi, a szív isteni betegségét rettenetes langymelegségünk miatt, önzésünk, én-szeretetünk, odaadásunk megvallása miatt, amit nem is érzünk igazán. A valódi keresztény tapasztalat szemben áll a hamisítvánnyal, a következőképpen:

A drága Üdvözítő áldozatának és közbenjárásának valódi érzése majd megtöri a bűnben megkeményedett szívet és majd szeretet, hála és alázat árad a lélekbe.

Amikor a szív behódol Jézusnak, a lázadást bűnbánattá változtatja... Ez a Biblia igaz vallása... nélküle minden csalás (BT. 4. kötet. 625. old.).

A dolgok új rendje lépett a szolgálatba... Ott a vágy, hogy utánozzunk más egyházakat. Az egyszerűség és alázat szinte ismeretlen... Néhányan megújulási alkalmakat indítanak és ezzel az eszközzel sok embert hívnak a gyülekezetbe. De amikor az izgalom elmúlik, hol vannak a megtértek? Megbánás, bűnvallomás nem látható. A bűnöst arra kéri: higgyen Krisztusban és fogadja el Őt múltbeli bűnös életébe és lázadására való tekintet nélkül. A szív nem tört össze. Nincs jelen a lélek bánkódása. A feltételezett megtértek nem estek a Kősziklára, Jézus Krisztusra (Kiadatlan kézirat, 111.).

Hol van a Kőszikla, hogy ráeshessünk és összetörjünk. A jó hír jobb annál, amit Baál akar velünk elhitetni. Ha ráesünk a Kősziklára, nem pusztítja el az önbecslést, és semmiképpen nem károsítja az ember igazi személyiségét. Az ember személyisége, egy Krisztussal együttes feltámadást él át, amikor az én bűnös szeretete Vele megfeszítettetik. Krisztus nem pusztít el senkit. Ám a kereszt felvételének ez a tapasztalata az egyetlen módja annak, ahogy mennyei Főpapunk helyreállíthat minket, mind mostanra, mind pedig az örökkévalóságra.

14. Fejezet

1950 – től 1971 – ig

Ez a kézirat eredeti formájában 1950-ben készült, hogy a Generál Konferencia Bizottságának figyelmét felkeltse. Azzal a céllal készült folyamodvány volt, hogy Isten „nyáját” az 1888-as üzenet eledelével táplálják. 1888 óta az adventista gondolkodás azzal a központi gondolatkörrel küszködik, hogy széleskörű lelki éhség van. Az evangéliumi megbízatás még nem fejeződött be a minden egyes elmúló évben megjelenő egyre nagyobb programok, tevékenység, előrelépések ellenére sem.

Csak néhány nappal az 1888-as ülés lezárulása után (nov. 23.) Ellen White a michigani Potterville-ben tartott összejövetelen mondott beszédet (A.L. White, A magányos évek, 418. old.). A Review and Herald feljegyezte prédikációját. November 24.-én tartott prédikációjában hatszor hivatkozik a zsidók és közöttünk lévő párhuzamra:

Mit tenne a Megváltó, ha közénk jönne, ahogy a zsidókhoz? Hasonló munkát végezne, amikor eltisztítaná a hagyomány és ceremónia kacatjait. A zsidók ugyancsak felháborodtak, amikor ezt a munkát végezte... A farizeusok vaksága azt szemlélteti, hogy egy nép, ami csak állítja, hogy nagy világossága és ismerete van, hogyan értheti félre és hogyan képviselheti ennyire helytelenül Isten művét. Dicső igazságok sülyedtek el. Tévelygés, gyanakvás homályosította el és tette érdektelenné őket (RH. 1889. jún. 4.).

A következő heti jún. 11-i cikk hatszor hasonlít bennünket a zsidókhoz és több, mint hússzor hivatkozik a szolgálatot végző testvérek jelenlegi hitetlenségére:

Sokan vannak, akik hasonló helyzetbe kerülnek, mint amilyen a zsidóké volt Krisztus idejében és nem akarják meghallani az igazság hangját, mert értelmviláguk előítélettel teljes. Ám azokat, akik a nagy világosságot visszautasítják, Isten is elveti, ahogy ősi népe is elvetette... Miért teszik erőtlenné az igazságot a nép előtt a prédikátorok, ha már nekik nincs lelki életük, odaadásuk, ha nincsenek összeköttetésben Istennel? Túl messzire távoztatok Tőle, és így aligha hallhatjátok meg a hangját.

1888 szövegösszefüggésében újra azt állítja:

Izrael gyermekeinek megpróbáltatása és Krisztus első eljövetele előtti magatartása újra és újra feltárult előttem, hogy Isten népének helyzetét szemléltesse Krisztus második eljövetele előtt álélt tapasztalatukban – hogyan keresett meg az ellenség minden alkalmat arra, hogy megvakítsa Isten szolgáinak értelmét, hogy ne foghassák fel a drága igazságot (u.o. 1890. febr. 18.). Minden irányvétel, amit a Krisztus korabeli nép állapotában nyomon követek, a Világ Világossága iránt tanúsított magatartásukat tekintve, annak veszélyét látom, hogy mi is ugyanazt az álláspontot foglaljuk el... Találkoznunk kell a világban lévő hitetlenség megannyi válfajával, de amikor az azokban lévő hitetlenséggel találkozunk, akik Isten népe vezetői kellene legyenek, lelkünk megsebesülhet (u.o. 1890. márc. 4.).

A próféta mély aggodalma, amelyben szinte senki sem osztott kortársai közül, azt érzékelteti, hogy 1888 végeredménye mennyire azonos, mennyire egyenértékű Krisztus ismételt

keresztre-feszítésével. A zsidók váltig állítják, hogy sohasem feszítették meg a Messiást, és mi is nehezen ismerjük fel tettünk kihatásait:

Akik Minneapolisban ellenállottak Isten Lelkének, kedvező alkalomra várnak, hogy ismét áthaladjanak azon a területen, mert a lelkület ugyanaz... Az egész menny tanúsította és szemlélője volt a Jézus Krisztussal való hálátlan bánásmódnak, akit a Szent Lélek képviselt... Ha Krisztus előttük lett volna, ugyanúgy bántak volna Vele, ahogy a zsidók tették (A. sorozat. 6. szám. 20. old. 1896. jan. 16.).

Zűrzavar és tanácstalanság keletkezett az újonnan kiadott megfogalmazás körül: „1888-ban az Adventista Egyház a minneapolis-i prédikátor értekezleten felfelé ívelő irányt vett” (Ministry, 1984. nov.). Az Úr hírnöke 14 évvel Minneapolis után beszédet tartott és éppen az ellenkezőjét mondta:

Azt az oktatást kaptam, hogy a minneapolis-i konferencián átélt rettenetes tapasztalat a jelenvaló igazságban hívők történelmében az egyik legszomorúbb fejezet” (179. levél, 1902). Ihletett értékelése: „Kegyetlenség a Szent Lélek ellen”, „hűtlen bánásmód Jézus Krisztussal”, ami „egykor egész jaj-terhével együtt láthatóvá lesz igazi kihatásában. Nyilvánosságra kerül: mi származott abból.” (GCB. 1893. 184. old.) Lehet, hogy ez az „egykor” egész közel van. Ellen White zsidókra vonatkozó összehasonlítása nem véletlen. Egészen a megváltási terv szívéig hatol. Ján 3,16. megtagadása benne rejlik elégedetlenségünkben, lázongásunkban, mert Krisztus elvetését is magába foglalja. Amikor mindez láthatóvá válik, bekövetkezik az áthágással arányban álló bűnbánat is. Az a baj, hogy az áthágást még nem értékeltük ki a maga igazi mivoltában. Még nem láttuk olyannak magunkat, ahogy a menny lát bennünket.

Most új nemzedék van a színen és egyetlen ma élő egyháztag sem tehet bizonyosságot arról a tapasztalatról, hogy járt az 1888-as ülésre. Amit most megtanulhatunk, az abból az időből való ihletett feljegyzésből származik:

1950 óta egyesített erőfeszítést tettek arra, hogy olyan álláspontot valló könyveket adjanak ki, amelyek vallják, hogy 1888 győzelmet jelentett az egyház számára. Néhány tekintélyes könyv tehát – közel 1500 oldal terjedelemben kísérletet tesz arra, hogy megalapozza: „mi” elfogadtuk az 1888-as üzenetet. Kettőt Generál Konferencia elnökök hagytak jóvá, egyet pedig egy alelnök írt. Kiadványaik bizonyítják azt a mély érdeklődést, hogy 1888 ébren tartja a hetednapi adventista lelkiismeretet.

A Szent Lélek átvezetett ezeken az éveken, az igazság pedig majd minden zűrzavar felett diadalt arat. Problémáinkra a megoldást nem az egyházvezetés kritizálása, vagy az egyházszervezet gyengítése jelenti, hanem a bűnbánatban és a Krisztussal való megbékélésben rejlik az egyház szervezetén belül. Nem merjük megtagadni, vagy elhallgattatni az igazságot, amit a becsületes szív teljes valóságában kimond és megért, az igazságot, ami legyőzi a fanatizmust, törvényeskedést és a „szentebb, mint te” lelkületű kritizizmust. Csak az vezethet alázatos, krisztusi bűnbánathoz, ami majd elhozza a hatásos gyógyulást is.

Most pedig tekintsük át röviden a fejleményeket!

1950

„1888 újra vizsgálat alatt” (204 fénymásolt oldal) nem viseli szerzőik nevét, nincs címlapja, se datálása. Célja egészen egyszerűen annyi volt, hogy az ihletett forrásokból feltárja a bizonyítékokat (600 Ellen White idézet), hogy helytelen útra léptünk 1888-ban, hogy az Isten ügye komoly hanyatlást, kudarcot szenvedett és az ügy igazi haladása pedig megkívánja, hogy elfogadjuk az üzenetet és hirdessük a világnak, hogy a történelmünk feletti felekezeti bűnbánat és Krisztus Laodíceához intézett kérésére válaszolni nagyon is helyénvaló.

Ezt a kérést határozottan és hivatalosan elvetették: „Nem hisszük, hogy a felekezeti bűnbánat Isten terve és szándéka szerint való”. „Ne akarjatok kinyomtatni meglehetősen kritikai jellegű elképzeléseket és ne is akarjátok terjeszteni!” (Generál Konferencia irodalomvédő Bizottság, 1951. dec. 4. levél). A Generál Konferencia álláspontja az, hogy nincs szükség a felekezeti bűnbánatra és a nagyszámú keresztségre való tekintettel nem is helyénvaló az 1950-es évek „tagságunk megkettőzése” programjában elért eredményeink és széleskörű felekezeti és intézményes virágzásunk miatt.

A szerzők nem lázadtak a Generál Konferencia irányítása ellen. Mindig is határozottan támogatták az egyházszervezet és rend elvét. De lelkiismeretük szerint nem tudták visszavonni alapmeggyőződéseiket, melyek felől hitték, hogy Ellen White ihletett bizonyágtételein alapulnak. Ezért egy még felsőbb Tekintély elé tárták az ügyet, a vizsgálati ítéletben tevékenykedő Úr elé, és rábízták gondviselő intézkedésére. Tovább folytatták misszionáriusi munkájukat Afrikában (Levél a Generál Konferencia hivatalosaihoz, 1952. febr. 5.).

A kézirat egy másolata azonban valahogyan kijutott a főhadiszállás hivatalából. Miközben szerzőik misszionáriusként Afrikában munkálkodtak, néhány laikus tag és prédikátor összefogott Észak-Amerikában és a szerzőkkel való egyeztetés nélkül szorgalmasan másolta és sokszorosította a kéziratot. Széles körben is terjedt néhány kontinensen.

1952

Egy korszakalkotó bibliakonferenciát tartottak Sligo gyülekezetében 1952. szeptember 1-13 között. A tanulmányok a legjobb gondolatokat vonultatták fel, e tanulmányokat pedig őszinte, becsületes, buzgó, odaadó, hűséges férfiak, az egyház vezetői tartották D.E. Rebok szerint „A mi szilárd fundamentumunk” c. két kötetes beszámolóhoz írt bevezetőjében (Review and Herald, 1953. I. kötet. 13. old.).

A konferencia összegzéséhez közeledve a Generál Konferencia elnöke elismerte 1888 kudarcának igaz voltát, majd bámulatos igénnyel állt elő:

Az egyház komoly mértékig elmulasztotta, hogy az 1888-as Generál Konferencián lefektetett alapokra építsen. Így aztán sok minden elveszett. Évekkel lemaradtunk, ahhoz képest, ahol a lelki növekedésben lennünk kellene. Mostanra már az Ígéret földjén kellene lennünk.

De az 1888-as konferencián képviselt hit általi igazság üzenetét itt megismételték. Gyakorlatilag minden szónok – az első naptól kezdve – nagy hangsúlyt helyezett erre a döntő fontosságú tantételre és nem volt elrendezett terv, hogy így kell tegyenek. Mindez spontán történt a szóvivők részéről. Kétségtelen, hogy az Isten Lelke ösztöklélte őket arra, hogy így tegyenek. Ezen a konferencián valóban ez volt az egyetlen téma, ami „minden mást felölelt”.

Ez a nagy igazság itt, az 1952-es konferencián sokkal nagyobb erővel nyilatkozott meg, mint az 1888-as együttlétén, mert azoknak, akik itt prédikáltak sokkal nagyobb előnyük volt, mert a Prófétaság Lelke írásaiban lévő, erre a témára vonatkozó kijelentések százaiból további világosság ragyogott elő, amivel azok, akik ezelőtt prédikáltak, még nem voltak birtokában....

Nem kérdéses többé, „Milyen volt munkáskarunk és népünk magatartása az 1888-ban adatott hit általi igazság üzenete iránt? Mit tettek vele? Mostantól fogva ez kell legyen a nagy kérdés: Mit tettünk a hit általi igazságra áradó világossággal, ahogy az 1952-es Biblia konferencián meghirdették? (W.H. Branson, 2. kötet, 616. 617. old.).

Záró megjegyzésében ismét ugyanazt az állítást hangsúlyozta: „Testvéreim, minden összejövetelünkön, munkásainkkal együtt annak az üzenetnek az óriási jelentőségét hangsúlyozzuk, ami az 1888-as konferencián hangzott el – azt az üzenetet, amit itt, ezen a konferencián minden szolgálattelvő megismételt” (737. 738. old.).

Ezt a bibliakonferenciát majdnem 40 évvel ezelőtt tartották. Szinte minden szónokról az hangzott el, hogy teljes összhangban vannak a hit általi megigazulás üzenetével, sőt azt állították, hogy sokkal világosabban és erőteljesebben prédikálták ezt az üzenetet, mint az 1888-as hírnökök a késői eső és a hangos kiáltás kezdetén.

Ha ez igaz, ebből logikusan az következik, hogy az 1952-es üzenetek Jel 18 hangos kiáltásának és a késői esőnek sokkal nagyobb megnyilatkozásai voltak, mint amilyen az 1888-as üzenet volt. Továbbá, az 1952-es üzeneteket minden ellenállás nélkül elfogadták, még a Generál Konferenciánál hivatalosan is, sőt a világ minden részén és munkaterületén.

Ha az, ami tragikusan hiányzott 1888-ban, most az 1952-es bibliakonferencia olyan túláradoan bepótolta, nem kellett volna a hangos kiáltás üzenete dicsőségének abban a nemzedékben beragyognia a földet? Az 1888-as üzenet egy ilyen elfogadása egy népet készített volna elő még abban a nemzedékben, hogy evangéliumi megbízatását befejezze. Eljött az áldás az 1952-es nemzedék idején?

A két kötetes beszámoló gondos tanulmányozása felfedi a problémát. A szónokok közül egyik sem adta vissza az 1888-as üzenet egyedülálló motívumait, vagy jellegzetességeit, lényegét. Edward Heppenstall a két szövetségről szóló üzenetei üdítően összhangban voltak az 1888-as állásponttal, és néhány további prédikáció sem mondott semmi azzal ellentétben állót. Nem kérdéses, hogy mindnyájan őszinte, becsületes, buzgó, odaadó férfiak voltak, és mindnyájan komoly gondolatokat terjesztettek elő, komoly előadásokat tartottak.

A probléma az, hogy legtöbben – ha nem is mindegyik – bizonyosságát adták, hogy nagyon is tájékozatlanok az 1888-as üzenet lényegi tartalmát illetően. Egyik sem adta bizonyosságát, hogy mind mostanáig gondos tanulmányt folytatott, kutatott a „legdrágább üzenet” lényegi eredeti forrásai után, amelyek mindegyike természetesen nyomtatásban is megjelent. Valószínűleg senki sem látott semmiféle világos különbséget az 1888-as üzenet és a „hit általi igazság” népszerű protestáns tantétele között.

Fájdalmasan nyilvánvaló, hogy az 1888-as hírnökök, akiket Ellen White támogatott ezen a konferencián, persona non grata (nem kívánatos személyek) voltak (Lásd 1. kötet, 256. old.). Olyan volt, mintha valamilyen „előre eltervezett terv” megtiltotta volna egyedülálló nézetük bármilyen elismerését. Mivel az 1952-es üzenetekből nagyrészt hiányoztak a lényegi táplálékok, nem is munkálkodhattak volna az 1888-as üzenet lelki hatalmával a megújulás és reformáció érdekében.

Nem kétséges, hogy sok jó származott ettől a konferenciától. De a késői esőnek és a hangos kiáltásnak nem volt egy másik „kezdeté” 35 évvel ezelőtt.

Ezalatt tovább folyt „Az újravizsgált 1888” széleskörű spontán terjesztése. 1958-ra az egyháztagek részéről újabb, Generál Konferenciához intézett, a tárgyra vonatkozó újabb választ eredményeztek.

1958

A Generál Konferencia tehát elkészítette újabb választát és „Az újravizsgált 1888 c. kézirat további kiértékelése” címmel hozzáférhetővé tette az egyház részére. Erőteljesen szembeszállt a dokumentummal. Tekintsük át végkövetkeztetéseit:

Nilvánvaló, hogy a szerzők figyelemreméltó amatőr voltukat juttatják kifejezésre mind a kutatás, mind pedig a tények felhasználása terén.¹ Van egy, az egész kéziratot meghatározó alapvető módszer, ahogy az idézeteket környezetükből kiragadva felhasználják... „Az újravizsgált 1888” tézise komoly mértékig tükrözi szerzőik irodalmi erkölcsét... Miután vétkeseknek bizonyultak a tények eltorzításában, elferdítésében és a Prófétaság Lelkétől származó állítások helytelen alkalmazásában, „Az újravizsgált 1888” szerzői létrehoztak egy, az egyház számára sérelmes kéziratot, ami méltatlan az egyház vezetőihez és sérelmes a tájékozatlan személyek részére is, akik lehet, hogy történetesen elolvassák (47-49. old.).

Amikor a szerzők elolvasták a „További kiértékelést”, természetesen mélyen elsomorodtak. „Vétkesek abban, hogy szövegkörnyezetükből kiragadott idézeteket használnak fel, eltorzítyják a tényeket és létrehoznak egy kéziratot, ami sérelmes az egyház részére? Ez buzgó imádságra, szívvizsgálatra és Ellen White eddig felhasznált forrásainak további tanulmányozására szólította fel őket, és a továbbiak utáni kutatásra.

Ennek megfelelően 1958 szeptemberében, miközben ismét szabadságon voltak Amerikában, elkészítettek egy 70 oldalas választ: „Felelet a további kiértékelésre” címmel. Ez a kézirat behatóan foglalkozott minden egyes felmerült témakörrel. Nem lehet úgy kutatást végezni az Ellen White Hagyatékban, ha nem nyernek jogot számos, eddig kiadatlan, nyugdíjas prédikátorok könyvtáraiban található Ellen White dokumentum-gyűjteményhez, akik személyesen is ismerték Ellen White-t. Ez az újonnan felfedezett dokumentáció – tézisék alátámasztása terén, belekerült válaszukba. A „Kiértékelést” visszavonták és többé nem lehetett hozzáférni a témához.²

¹ Az Irodalomvédő Bizottság hivatalos beszámolója inkább az ellenkezőjét állította: „A kézirat a legbuzgóbb, szorgalmas és fáradhatatlan erőfeszítés valamennyi bizonyítékáról beszámol.”

² Egy példa arra, hogy az „elfogadás” elképzelését hogyan támasztotta alá a „Kiértékelés” az 1893. 40. levél egyetlen kiragadott mondatának felhasználásával: „Majdnem három évig álltunk a csatamezőn, de akkor határozott változások történtek népünk között és Isten kegyelme folytán elnyertük az elhatározott győzelmet” (Kiértékelés, 44. old.). 1983-ban az Ellen White Hagyaték gondnokai kibocsátották a teljes levelet, így aztán megfigyelhető a szövegösszefüggés is. (1996-os kiadvány). Ennek az egy mondatos kivonat a saját felhasználása körüli vitában fordul elő arra vonatkozóan, hogy Dr. Kellogg hogyan hozott a tábor-összejövétel zöldségéhez egy eladásra felkínált egész rakomány sajtot, valamint arról, hogy az egészség-reform elvei hogyan találtak kedvező fogadtatásra népünk sorai között. A szövegösszefüggés semmit sem szól az 1888-as üzenetről, sem annak fogadtatásáról.

1962

A további négy év folyamán az egyháztagek továbbra is kérdéseket tettek fel. A „Kiértékelés” azt állította 1958-ban, hogy vélekedésük szerint az Irodalom-védő Bizottság hét évvel ezelőtti beszámolója lezárta az ügyet” (3. old.). De úgy látszik, hogy a Gondviselés nem hajlandó az 1888 utáni érdeklődést leállítani. A Szent Lélek egészen addig életben kell tartsa, amíg eljön a megbánás.

1962-ben N.F. Pease egy könyvet adott ki 1888-ról: „Egyedül hit által” címmel. Az előszóban a Generál Konferencia elnöke azt állította:

Az 1888-as Generál Konferencia ülészakot és a hit általi igazság témájának megvitatását azon az együttléten számos személy különféleképpen kommentálta, főleg a legutóbbi hónapokban. Néhányan azt feltételezték – nagyos is helytelenül – hogy a H.N. Adventista Egyház eltévedt, amikor nem értette, nem ragadta meg ezt a nagy alapvető keresztény tanítást. Ez a könyv helyére teszi ezt a dolgot (vii. old.).

Dr. Pease nagyon is hozzáértő, gondos tudós és a Generál Konferencia értékelte is munkáját. De vannak problémák könyvével, mert az egész 1888-as korszakot nem tárgyilagosan vizsgálja:

a.) A könyv szinte teljes egészében nem ismeri el az 1888-as üzenetet annak, ami a maga valójában volt, a késői eső és a hangos kiáltás „kezdeté”-nek, egy üzenetnek, amit Isten azért küldött, hogy egy népet készítsen elő az elváltozásra.

b.) Az 1888-as üzenetről újra és újra úgy nyilatkozik, mint ami pusztán a „hit általi megigazulás” vagy a „hit általi igazság” tantétele, és mint ilyen, azonos a népszerű protestáns tanítással. Még azt is kijelenti, hogy az 1888-as hírnökök koruk népszerű egyházaitól vették át (138. 139. old.). Ám a hírnökök azt állították, hogy egyedül a Bibliából merítették (v.ö. v.ö. GCB. 1893. 359. old.). Hiába tekintjük át a népszerű protestáns teológusok kortárs írásait az 1888-as üzenetet alkotó egyedülálló elemek érdekében.

c.) Fel lehet tenni a kérdést: Ha az 1888-as évek protestáns gyülekezeteinek birtokában volt a mi 1888-as üzenetünk lényege, hogyan lehetett az a harmadik angyal üzenete a valóságban? Hol van akkor a h.n. adventista evangélium egyedülálló volta?

d.) A H.N. Adventista Egyházat úgy mutatja be, mint ami az egyre múlt évekkel egyre jobban evangéliumivá válik, mivel az elmúlt negyven év során a hit általi megigazulásra helyezett hangsúly „crescendo”-ját élvezte (Pease, 227. 239. 240. old.). Megmarad a kérdés: A népszerű protestantizmus, vagy az 1888-as üzenet?

e.) A könyv anomáliát ébreszt. Azt állítja, hogy „megőriztük a felekezet részére az 1890-es évtized megújulási mozgalmainak lelki hangsúlyait és mégis „különös módon” „elhalt a kilencvenes évek megújulási mozgalma” (164. 177. old.). Itt áll egy riasztó következtetés. Ez a nézet hallgatólagosan tagadja Jel 18, 1-4. próféciját. Amikor az egyház vezetése a hangos kiáltás üzenetét igazán elfogadja, az többé sohasem hallgat el, mivel profetikusan az a célja, hogy „dicsőséggel beragyogja a földet”. Ez a világ profetikai jövőjének legnagyobb jelene. Az a tény, hogy az 1890-es évek megújulása „elhalt”, önmagában is a legvilágosabb bizonyítéka annak, hogy a hangos kiáltás üzenetét az egyház vezetése nem fogadta el igazán. Ezt tisztázni kell, vagy rettenetes kihívással állunk szembe, hogy

minden igazi megújulás arra íteltetett, hogy még akkor is „elhaljon”, ha az üzenetet elfogadják. Így Jel 18,1-4 sohasem teljesezhet be.

Az egyháztagok részéről továbbra is érkeznek kérdések.

1966

1888-ról megjelent egy másik könyv is: A.V. Olson, Generál Konferencia alelnök tollából. 1963. április 5.-én bekövetkezett hirtelen halála hátrahagyta ezt a „gyakorlatilag teljes” kéziratot. A White-hagyaték bizottsága kezeihez került, akik 1966-ban kiadták 320 oldalas könyvét „Válságon át a győzelemig: 1888-1901” címmel.

Ez az őszinte és igen buzgó szerző azt a célt tűzte maga elé, hogy támadást intéz az 1888-ra vonatkozó „félrevezető” következtetések ellen. Az előszó arról számol be, hogy a Minneapolis 1888 és 1901 közötti 13 év az a periódus, amelyben a Gondviselés végre le tudta írni a „győzelem” szót (7. old.). Ám újra komoly problémák merültek fel:

a.) Azt a 13 évet nem a győzelem, hanem az adminisztrációban, az egyház főhadiszállásán megnyilvánuló kirívó hitetlenség jellemezte. Voltak profetikus igények a reformációra és az újjászervezésre és az Úrtól jövő szerencsétlen, végzetes tűzesetekben megnyilvánuló végső ítéletek a Battle Creek-i szanatóriumnál és a Review and Herald kiadó társulatnál. Ez az 1901-es „győzedelmes” időpont után következett be. Ellen White Ausztráliából származó számtalan levele ebből az időszakból, mindenre utal, csak a „fejlődés éveire” nem, ha a lelkiség és hűség fontos, és ha az 1888-as üzenet és tapasztalat a kritérium.

b.) A könyv megpróbál kialakítani egy jogos, vállalható álláspontot annak igazolására, hogy az 1888-as üzenetet „hivatalosan nem utasították vissza”, mert a „delegátusok szavazata egyetlen intézkedést sem fogadtatott arra nézve, hogy elfogadják-e vagy elvessék (36. old.). Közben igaz, hogy nincs egyetlen hivatalos feljegyzés sem egyetlen minneapolis elutasító szavazatról, a tény az, hogy szavaztak és a hivatalos 1893-as Generál Konferencia-i álláspont meg is erősíti, Ellen White pedig szól róla.

Néhány határozott utalás tehát előfordul az elvetés megszavazására:

Mit utasítottak vissza a testvérek ott Minneapolisban abban a félelmetes helyzetben? Visszautasították a késői esőt, a harmadik angyal üzenetének hangos kiáltását (183. old.).

Néhányan, akik akkor annyira ellene álltak (a minneapolis együttléten), felemelt kézzel szavaztak ellene (244. old.).

Akár írásos formában készítenek hitvallást, akár valakinek az elgondolása, amit szavazásra bocsátanak a Generál Konferencián, egyre megy... Vannak itt még olyanok, akik emlékeznek egy négy évvel ezelőtti esetre és helyre, Minneapolisra, amikor három határozott erőfeszítést is tettek arra, hogy egy ilyen dolgot szavazással keresztülvigyenek a Generál Konferencián. Amit valaki hitt, mérföldköül állították, majd megszavazták, akár tudják melyek az útjelzők, akár nem, csak menjetek előre és majd megegyeztek abban, hogy megtartjátok Isten parancsolatait és sok más dolgot, amit meg akartok tenni, amit hit általi megigazulásnak tüntettek fel (265. old.).

Ahogy láttuk, maga Ellen White említi, hogy megszavazták az üzenet elvetését, de a 24. kézirat (1888) legutóbbi kiadásából kitörölték erre vonatkozó hivatkozását (Válogatott üzenetek, III. könyv, 176. old. 15. kézirat, (1888), Olson, 294-302. old.). túlnyomórészt a testvérek helytelen próbálkozásai foglalkozik, hogy egy ilyen szavazást áterőltessenek.

A történelem kihívásaként legalább hat, modern, publikált tagadása olvasható, hogy megtörtént a szavazás. Préd. biz. (a White-hagyaték előszavával, xxiv. old.; Válságon át a győzelemig, 36. old.; Elhívott mozgalom, 233. 370. old.; Magányos évek, 395. 396. old.; A megmentő hit, 41. old.).

Indokolt feltenni a kérdést: Három közvetlen, arra irányuló erőfeszítés után, hogy elérjék: szavazzák meg az üzenet elvetését, miért fulladt kudarcba a kísérlet? Miért nem jegyezték fel erről szinte semmit? A válasz világos ugyanabból az 1893-as Bulletinból: Csak Ellen White nem engedte, hogy a szavazást jegyzőkönyvbe vegyék:

Nem mondatott meg nekünk akkor, hogy Isten angyala kijelentette: Ne tegyétek meg ezt a lépést? Nem tudjátok, mi rejlik benne? Nem tudtam időt szakítani arra, hogy megmondjam nektek: mi van benne, de az angyal megmondta: Ne tegyétek! A pápaság rejlik benne. Ezt próbálta az Úr elmondani és megértetni velünk... Van valaki itt ebben a házban, aki ott volt, aki nem érti most, hogy akkor, ott: mi történt? (265. old.).

Az egyetlen oka annak tehát, hogy a szavazást nem jegyezték fel, hogy Ellen White bölcsen megtiltotta. Az magától értetődő, hogy a delegátusok keresztül akarták vinni az elutasító szavazásra-bocsátást. Át is ment volna elsőprő erővel, hiszen kijelentette, hogy Minneapolisban általában véve az erre az összejövetelre látogató prédikátorok lelkületéből és befolyásából lehetett számítani arra, hogy kioltják a világosságot (B.21. levél, 1888.). Szolgálattevő atyánkfiai azért vannak itt, hogy Isten Lelkét elzárják a néptől (9. kézirat, 1888.; Olson, 301. old.).

Egy ilyen feljegyzett szavazás tulajdonképpen felekezeti öngyilkosság lett volna. Hála Istennek Ellen White megmentett bennünket önmagunktól!

Pease elismeri a majdnem totális ellenállás erejét: „Talán veszélytelen azt kimondani, hogy Jones és Waggoner szinte esélytelenül állt volna Ellen White támogatása nélkül” (A megmentő hit, 41. old.): Közvetlen támogatása nélkül az 1888-as Generál Konferencia hivatalosan is megszavazta volna az üzenet kárhoztatását.

c.) Olson lebecsüli az 1888-as ellenállás hatását azzal, hogy 23 olyan munkásra hivatkozik, akik így vagy úgy benne voltak.... Nem helyes arra a következtetésre jutni, hogy általános összejátszás és szervezett ellenállás érvényesült (84. old.). Újra azzal szállunk vitába, amit az ihletett hírnök mondott sok-sok megfogalmazásában. Ez is ellentmondásban van C.C. Reynolds és R.T. Nash szemtanúk beszámolóival (Lásd a 15. fejezetet!).

d.) A könyv fájdalmas, csüggesztő dilemmával mondja ki a végszót. A vezetés és a prédikatori kar hűséges volt, a laikus tagok nem. „Az adventista prédikátorok és evangélisták egyházi szószékekről, nyilvános emelvényekről prédikálták ezt az életbevágóan fontos igazságot, mégpedig Krisztus iránti szeretettől lángoló szívvel”. Ám sok egyháztág részére a hit általi igazság üzenete száraz elméletté vált... Mellőzték a világosságot... kudarcot vallottak... Szegény lelkük meztelen és elhagyatott volt... Urunk nemsokára elveti őket” (38. 239. old.). A tézis logikus végeredménye a hűséges hierarchia és a hűtlen laikusok római katolikus képlete.

Amikor az „egyház angyala” – egyház vezetése – válaszol majd Krisztus utolsó napi felhívására, Isten népe „készséggel siet a Te sereggyűjtésed napján” (Zsolt 110,3). A hűséges prédikátori kar és a hűtlen laikus tagság nemcsak vádirat Isten mai népe ellen, hanem az egész szent történelem vádjá is, és nem nyújt semmi más reményt a jövőre nézve, mint azt, hogy a hűtlen nép mindig ellenáll a hű hierarchiának. Ez nem lehet így, és nem is lesz így.

1969

Norval F. Pease nemsokára kiadta az „Egyedül hit által” c. műve folytatását „Megmentő hit” címmel (1969). Érdeklődése középpontjában ismét 1888 áll. Több probléma merül fel.

a.) Ismét találkozunk azzal a problémával, hogy az 1888-as üzenetet, mint Jelenések könyve 18 hangos kiáltásának kezdetét nem ismeri fel eszkatológikus jelentőségében. Helyette a szerző a protestáns csoportok közös örökségeként mutatja be, a „régi világosságot megfelelő összefüggésben” „a megigazulás pusztá újrahangsúlyozását ugyanannak az örökkévaló evangéliumnak mutatja be, amely által a keresztények minden korszakban üdvösséget nyertek” (25. 39. 45. 54. old.). Úgy látszik, egyáltalán nem ismeri fel ezt az egyedülálló igazságot, ami a „harmadik angyal üzenetét tartalmazza a maga valóságában”, sem a szentély megtisztításával való különleges összefüggésének gondolatát.

b.) Ismét elmondja, hogy a küldöttség (1888) háromféle módon oszlott meg. Arra is hivatkozott, hogy az ellenállás nem volt komoly. Cáfolja azokat, akik azt állítják, hogy a felekezet elvetette a hit általi igazságot 1888-ban,³ a szerző arra a feltételezésre támaszkodik, hogy nem volt egyetlen feljegyzett szavazás, ez pedig azt jelenti, hogy a témával összefüggésben semmiféle hivatalos lépést sem tettek, valamint azt, hogy „azok többsége, akik nem láttak világosságot 1888-ban, megbánták vakságukat és később lelkesen támogatták” (41. old.). „Erre a lelkes támogatásra” utaló bizonyítékok mindmáig hiányoznak.

Ismét emlékezhetünk Ellen White panaszos, unokaöccséhez intézett, 1892. nov. 5.-én kelt levelére, miután a „legfelső vezetők” hitvallomásai megjelentek, amelyek kijelentik, hogy azok közül, akik kezdetben ellenállást tanúsították, egyik sem jutott el a világosságra és egyik sem értette meg az üzenetet (B. 2/a. levél, 1892): Pease máshol elismeri, hogy az évtized végén „Jones, Waggoner és Ellen White kivételétől eltekintve, egyetlen ’Illés’ sem prédikálta hatékonyan ezt az üzenetet (Egyedül hit által. 164. old.). Hol volt feltételezett támogatásuk?

c.) Pease arra törekedett, hogy e könyv szerzőinek feltételezését, hogy az egyház újra kiadja Jones és Waggoner írásait és így részesülhetünk tanításuk áldásában, megcáfolja és kijelenti, hogy Jones és Waggoner semmi olyat nem mondott, aminél Ellen White jobbat nem mondott volna... Ellen White-nak megvolt a maga képessége ahhoz, hogy ugyanazt az örökkévaló evangéliumot szépséggel és tisztasággal képviselje, amivel egyetlen kortársa sem ért fel (53. old.).

³ Kik ezek? Nem világos. „Az 1888 újra vizsgálat alatt” szerzői sohasem állították, hogy a „felekezet” elvetette a késői eső üzenetét. Csak idézték Ellen White bizonyítékait, hogy a vezetés elvetette és „nagy mértékben távol tartották a közösségtől, oly nagy mértékben, hogy a felekezetnek sohasem volt jobb lehetősége arra, hogy elfogadja. (V.ö. Válogatott üzenetek, 1. kötet. 234. 235. old.).

Ez felvet egy komoly kérdést: Miért küldte az Úr az 1888-as hírnököket, ha nem tudták az üzenetet megfelelő módon képviselni? Nem lett volna bölcsebb, ha Isten Ellen White-t jelöli ki a késői eső ügynökének és a hangos kiáltás üzenete hírnökének? A szent történelem bizonyítja, hogy Isten mindig okkal választ hírnököket.

Ellen White sohasem tekintette feleslegesnek Jones és Waggoner üzenetét. Közel 300 esetben hagyta jóvá elismeréssel a túlradó lelkesedés hangján és világosan és egyértelműen támogatta őket, mint „kijelölt”, „delegált”, az Úrtól megbízott eszközöket, hogy elvégezzék azt a munkát, aminek elvégzésére nem őt hívta el az Úr.⁴

Az 1888-as hírnökök könyvei kizárólag a Bibliára épülnek (például: Krisztus és igazsága, Evangélium a teremtésben, Jó hír, Megszentelt út a keresztény tökéletességhez), amelyek egyetlen Ellen G. White kijelentést sem alkalmaznak. Üzenetük a hit általi igazság tiszta, biblikus üzenetében rejlő hatalom gyönyörű demonstrációja volt. Ezt becsmérelni annyit jelent, mint figyelmen kívül hagyni Ellen White jóváhagyását.

d.) Szerzőnk az 1926-os Milwaukee-i Generál Konferencia üzeneteinek megerősítésével összegez, mint amelyek fontosabbak voltak az 1888-as üzenetnél. Annak bizonyítására, hogy az 1888-as üzenetet elfogadták, - azt mondja:

Az a szilárd meggyőződése, hogy helyesebb lenne kisebb hangsúlyt helyezni 1888-ra és többet 1926-ra. Az 1926-os Generál Konferencia valójában az volt, ami az 1888-as lehetett volna, ha az evangélium értelmezésében nagyobb összhang uralkodott volna.

Néhányan arra a feltételezésre jutottak, hogy a felekezetnek fel kellene jegyeznie valamilyen különleges módon, hogy elismeri 1888 hibáit. A lelki növekedés több pozitív bizonyosságát nem is lehetett volna már jobban előhozni annál, mint ahogyan az 1926-os prédikációk tették (59. old.).

Ez a nézet a valóságban zűrzavarba sodorná az egyházat. Figyeljük meg: mit von maga után: (1) Az 1926-ban fellépő hírnökök jelentősebbek és fontosabbak voltak, mint az 1888-asak, mégis (2) nem úgy, mint 1888-ban, „az evangélium 1926-ban azt is jelentette, hogy nem volt semmiféle ellenállás, mint 1888-ban, (3) Több, mint 60 év telt el 1926 óta, amikor Ellen White kijelenti, hogy ha az 1888-as üzenetet elfogadták volna, néhány év alatt be lehetett volna fejezni az evangéliumi megbízatást (GCB. 1893. 419. old.). 1926-nak ez az értelmezése tehát azt jelentené számunkra, hogy

---

⁴ Néhányan, akik azt mondják, hogy elfogadják a hit általi igazságot, fenntartják, hogy nincs szükségünk a „legdrágább üzenetre”, amit az Úr küldött Jones és Waggoner testvéreken keresztül, mert birtokunkban vannak Ellen White írásai. De vannak problémák ezzel az állásponttal. (a) Az egyház 1888-ban is rendelkezett Ellen White írásaival, sőt sokkal inkább, mint ma, hiszen személyes jelenlétét élvezték. (b) Azt mondta, hogy írásai a „kisebb világosság”-ot jelentik, melyeknek az a céljuk, hogy a „nagyobb világosság”-hoz, a Bibliához vezessenek bennünket. Tehát semmi olyat nem mond a hit általi igazságról, ami nincs jobban megfogalmazva a Bibliában. (c) Továbbá, ebből logikailag az következne, hogy nincs szükségünk az Újtestamentumra, mert János és Pál egyaránt csak az Ótestamentumból merítette a hit általi igazságra vonatkozó ismereteit és senki sem tagadhatja: ők megértették. (d) Ebből még arra a következtetésre is el lehetne jutni, hogy a Bibliára, sem a kis, sem a nagy prófétákra sincs szükségünk, mert Ábrahám hit által igazult meg, a hívők atyja lett, amikor Gen 1-11-en kívül semmit sem tudott.

Ez persze képtelenség. Az egyetlen logikai következtetés, amire eljuthatunk: szükségünk van a teljes világosságra, amit az Úr jónak lát nekünk küldeni. Ellen White sohasem állította, hogy őt azért küldte Isten, hogy a késői eső és a hangos kiáltás üzenetét hirdesse. Jones és Waggoner előadásaiban ismerte fel ezt. Nem lehet igazán elfogadni Ellen White-t és nem elfogadni az 1888-as üzenetre vonatkozó elismerő, méltató kijelentéseit, úgy ahogy azt Jones és Waggoner képviselte abban az időben, amikor Ellen White jóváhagyó megjegyzései elhangzottak.

a „nagyobb egyöntetűség” az üzenet elfogadásában egyáltalán nem jár együtt az evangéliumi megbízatás sikeres teljesítésével. Lehet ennél csüggesztőbb?

A tény az, hogy a hit általi igaz élet, amit az 1926-os prédikációkban tanítottak – nem az 1888-as üzenet lényegi igazsága – ahogy az 1926. évi Generál Konferencia Bulletin feljegyzi. 1952-ben is ugyanez történt. Azokat az üzeneteket a vasárnapi iskolai alkalmak rajongása és más korabeli, kiemelkedő protestáns szerzők teológiai tantételei ihlették. Ezért van az, hogy az 1926-os időszakot sem követhette semmiféle tartós megújulás és reformáció, de az 1952-est sem.

Forduljunk most egy egész évtized legfontosabb eseményéhez, az 1888 iránti növekvő érdeklődés felé.

15. Fejezet

1971 – től 1987 –ig és azon túl

Mostanáig közel 700 oldalnyi írást adtak ki megkísérelve azt, hogy tagadják az 1888 miatti felekezeti bűnbánat szükségességét. 1971-ben újabb 700 oldal látott napvilágot, L.E. Froom, Az elhívott mozgalom c. műve. A szerző szerint „történelmünkben egyetlen kötet sem részesült ilyen csodálatos, még a kiadást megelőző támogatásban (8. old.). Amikor kiadásra került, 1500 példányt küldtek ki ajándékként egyházvezetőknek, szerte a világon. A részére nyújtott kedvező fogadtatás nyilvánvaló módon a leghitelesebb, legtekintélyesebb szóvá tette 1888-ra vonatkozóan.

A korábbi Generál Konferencia elnök, A.G. Daniells tette a kezdeményező lépést és adott megbízást még 1930-ban. A kutatás folyamán öt Generál Konferencia elnök hagyta jóvá. Számos tanácsadó, legkiválóbb tudósaink közül mintegy hatvanan – felekezet-történeti és adventtörténeti specialisták olvasták el kritikusan. A Prófétaság Lelke írásainak szakértői, kiemelkedő Biblia-tanítók, tömegkommunikációval foglalkozó szakemberek, tudósok, orvosok (8. old.).

Nyilvánvaló tehát, hogy az „Elhívott mozgalom” képviseli a Generál Konferencia és a felső egyházvezetők – summum bonum – állásfoglalását 1888 témakörét illetően. A szerző a legteljesebb hűségéről biztosítja az olvasót A.G. Daniells megbízására adott válaszában:

És arról, hogy különleges hangsúlyt helyez 1888 és következményeinek kialakulására. Arra kaptam készletet, adjam elő a tényeket, eredményeket egy átfogó, széleskörű áttekintésben, ami tiszteli Istent és felmagasztalja az igazságot... teljesen és nyilvánvaló módon láttam el dokumentumokkal, hogy a munkáskar szerte a világon tanulmányozhassa... Daniells figyelmeztetett, hogy legyen hű és becsületes a témához, átfogó, széleskörű és pártatlan a feldolgozás folyamán, hogy a maga kiegyensúlyozott valóságában mutassam a teljes képet. Kerüljem el a feldolgozás során a felszínes módszereket... Szükség van egy hiteles és igazi ábrázolásra. Az igazságot beárnyékolással, takargatással sohasem lehet tisztelni, - állította. Mérje fel a mélységeket... jegyezzen fel mindent hűségesen. (17. 18. old.).

Néhány másik veterán vezető arra készítette,

Hogy feleljen bizonyos rejtélyes kérdésekre... és mindenekfelett legyen hűséges a tényekhez és tántoríthatatlan a teljes igazság iránti hűség tekintetében..., hogy eljusson a tények legmélyére, felfedje az abból eredő felfedezéseket, hogy legyen hű és becsületes, őszinte és nyílt, következetes és kitartó a feltáró munkában (22. old.).

„Az elhívott mozgalom” hatalmas mennyiségű munkát feltételez, amit az egyház legtekintélyesebb történelem-tudósa írt. Isten gazdag talentumokkal áldotta meg. A profetikus értelmezés és kondicionalizmus (Feltételes halhatatlanság) történetével foglalkozó monumentális köteteivel mérhetetlenül gazdagon járult hozzá az advent-mozgalom irodalmához. Legalább egy kritikus szerint azonban utolsó könyve nem megbízható történetírás (Szemináriumi tanulmányok, Andrews Egyetem, 1972. január 121. old.).

Komoly problémák merülnek fel:

a. 1888 történelmének éppen az ellenkezőjét képviseli, mint ami Daniells könyvében, „A hit általi megigazulás”-ban található, és mégis Daniells volt az, aki a megbízást adta. Az ellentét igen jól kivehető a következő két szemelvényben:

A korszakalkotó minneapolis-i ülésszak, hegycsúcsként magasodik ki. Az összes többi ülésszak fölé tornyosul egyedülálló voltát és fontosságát tekintve. Határozott fordulópont volt... új korszakot vezetett be... 1888 tehát egy új jel, új nap kezdetét jelzi... 1888 nem a vereség csúcspontja, hanem menetelés a végső diadal felé.... 1888 csatáját keményen megvívták és drága diadalt arattak (Froom, 87. 191. old.).

Az üzenetet sohasem fogadták el, nem is hirdették, nem is adtak néki szabad folyást, ahogy kellett volna, hogy az egyházat a benne rejlő mérhetetlen áldásokhoz segítse. A szembeszegülés mögött a gonosz, minden igazság ellensége mesterelméjének agyafűrt cselszövései nyilatkoznak meg..., hogy semlegesítsék az üzenetet... Milyen rettenetesek győzelmének eredményei, amikor diadalmaskodott (Daniells, 47. 53. 54. old.).

b. Senki nem volt képes arra, hogy bármit is észrevegyen Froom összegyűjtött „írással nyilatkozataiban”, amelyek feltételezetten azt bizonyítják, hogy a vezetés elfogadta az üzenetet, amelyek abban az időpontban még mindig hozzáférhetetlenek a tanulmányozás számára. Szerzőnk elmondja, hogy az 1888-as minneapolis-i konferencián ténylegesen résztvevők gondoskodtak ezekről, amelyeket egészen 1930-ig zároltan kezeltek, aláírt nyilatkozatok formájában, amelyeket 1930 tavaszán tisztáztak le (8. 237. 238. old.).

De az ezekkel a megerősítésekkel foglalkozó két fejezetben (237-268. old.) egyszer sem engedték meg az olvasónak, hogy egyet is szemügyre vegyenek közülük. Három „szemtanú” számol be arról, hogy léteznek, de nem idézhetők.

Ellentmondanak tézisének, ezért szólnak a *láthatatlan* tanúk tekintélyéről, akik azt erősítik, hogy az 1888-as üzenetet az egyház vezetősége elfogadta, miközben három *láthatatlan* szemtanú éppen az ellenkezőjét állítja (egy pillanat múltán idézzük szavaikat).

A „megerősítő támogatásról” kb. 26 tehetséges férfi és női reprezentáns gondoskodott, akik tényleges résztvevők, megfigyelők és jegyzők voltak az „88”-as kritikus minneapolis-i ülésszakon (239. old.). A teljes létszámot tekintve, csak 13-an voltak jelen, így tehát a tényleges szemtanúk is csak 13-an lehettek. Gondos számlálás jelzi, hogy leveleikben, interjúikban 64-szer hivatkoztak erre a 26 személyre. Egyet 14-szer említenek. Rejtélyes titok, hogy a szerző, miután ennyire erőteljesen

igényelik, miért nem engedi őket beszélni. Egyetlen kivételtől eltekintve egyetlen mondatot sem idéznek a 64 hivatkozás egyikéből sem, de a szemtanúktól és másoktól sem.

A józan ész azt kívánja, hogy az alapeszmét támogató kimondott tanúságtételeket tegyék láthatóvá. Froom kategorikusan azt állítja dőlt betűs, kiemelt szakaszaiban, hogy nem volt felekezetszéles, vagy a teljes vezetőségre kiterjedő elutasítás. A tanúk is ehhez ragaszkodnak (256. old). Majd egyetlen mondat sem hangzik el ezek közül, ami az állítást alátámasztaná.

Nincs egyetlen olyan törvény, vagy esküdszék a szabad világban, amelyik elfogadná ezt a bizonyítékok nélküli bizonyítási eljárást. Amikor pedig a feltételezett bizonyítékok olyan nyíltan ellene mondanak Ellen White biznyságtételének, a h.n. adventista egyháztagoknak nagyon is komolyan azt kellene követelniük: engedjék megnézni ezeket a biznyságtételeket, bizonyítékokat.¹

A 26 levél közül az egyik, amelyikre hivatkoznak (248. old.), mindig is létezett a White-hagyatéak iratai között. Az öt oldalas levelet C.C. Reynolds (1853-1937) írta: „Tapasztalatok a Minneapolisi Generál Konferencián” címmel (Minn., 1888 jelzésű, sorszám. D-akta, 189.) A levél ezzel a két mondattal zárul:

Sajnállok mindenkit, aki az 1888-as Generál Konferencián nem ismerte fel, hogy ellenállás és ellenvetés nyilatkozik meg az üzenet iránt, amit az Úr küldött akkor népének. Még nem túl késő megbánni és az áldást elfogadni.

R.T Nash szemtanú beszámolója az 1888-a Generál Konferenciáról is hozzáférhető: Nagyon is őszinte hangon terjeszti elő bizonyítékait:

---

¹ Dr. Froom írt e mű szerzőjének 1964. dec. 4.-én, még mielőtt az „Elhívott mozgalom” c. könyvét megjelentették volna és azt követelte, hogy e mű szerzője vonja vissza azokat az állításait, amit az „Újra vizsgált 1888” c. tanulmányban elfoglalt. Azt kívánták tőlünk: tegyük nyilvánvalóvá és jelentessük meg, hogy bizonyos általunk képviselt következtetésekkel nem értünk egyet (azaz, hogy az 1888-as vezetés elutasította, elvetette a késői eső és a hangos kiáltás kezdetét)... Nemsokára meg fog jelenni nyomtatásban 1888 esetének teljes dokumentált története... Ha nem módosítjuk beadványokat/tanulmányokat, igen kellemetlen helyzetben fogjuk találni magatokat... A hangvétel különbsége nyilvánvalóvá válik. 1965. ápr. 16-án továbbiakat is írt nekünk: „Nézetem szerint, jobban tennétek, ha először és késedelem nélkül megtennétek... Küzdelmek úgy ki fog lógni a sorból, mint a sérült, gyulladásban lévő hüvelykujj, kirívóan egyedül és a konfliktusban tudósaink egyöntetű véleményével szemben lényegileg magatokra maradva. Igen nagy vakmerőségre vall részletekről, hogy szembeszegültetek a férfiak e csoportjától való megállapításoknak... úgy érzem, nem vagyunk kötelesek egyetlen további bizonyítékot is rendelkezésekre bocsátani. Szánalmas helyzetetek elgondolkodtattak, és Illés helyzetére emlékeztet engem. Élesen szembement Izraelben a történészekkel és a szakértőkkel a helyzet megítélését tekintve. Úgy érezte: igaza volt és a többiek tévedtek.... Csak ő maradt egyedül hűséges, noha rosszindulat vette körül és üldözték állításai, kijelentései és következtetései miatt... Illés valójában rossz hírbe hozta (bemocskolta) és rágalmazta Izraelt és félrevezető és befeketítő beszámolókat adott. Hamis tanú volt és rágalmakat szórt Izraelre és vezetésére (Akhábra és Jézabelre)? Abba kellene hagyni, vissza kellene vonulni. Azt állította, hogy őelőtte beszélt a Generál Konferencia hivatalos képviselőjével, ahogy könyvének példa nélkül álló jóváhagyását valóban kinyilvánították.

Egyikünk válaszolt 1965. május 10.-én: „Félelem alapján, ihletett biznyságtételek nélkül visszavonni aligha lenne helyes... Az Úr soha senkitől nem kért ilyet. Az ember pusztulásba vinné a saját lelkét, ha engedne a félelem és aggodalom nyomásának és bizonyítékok nélkül gyáván visszavonulna. Mi tartaná meg jó lelkiismeretben... 1965. nov. 10.-én ugyanaz a szerző írt Dr. Froom-nak: Ismételtén kijelentem, hogy hajlandó vagyok visszalépni, ha világos, egyértelmű bizonyítékokat mutat nekem a Profétaság Lelkétől. Ön kategorikusan megtagadta, hogy bepillantsak ilyen bizonyítékokba... Különösnek tűnik előttem, és mások előtt is, hogy miközben ön azt követeli tőlem, hogy vonuljak vissza, egyidejűleg megtagadja tőlem a bizonyítékokat azt állítva, hogy a kiadatlan Ellen White anyagok ilyenek az ön birtokában vannak, amelyeket a jó lelkiismerettel való visszalépéshez látni szeretnék... Azért imádkozom, hogy ennek az anyagnak a végső változatában Isten neve dicsőüljön meg”.

A traktát írója – akkor még fiatalember – jelen volt azon a konferenciái együttléten (1888), látta és hallotta azt a sok különös dolgot, amit tettek és mondtak az ott és akkor előterjesztett üzenet iránti szembeszegülés alapállásából. Amikor a szónokok Krisztust magasztalták, mint az egyház és minden egyes hívő ember egyetlen reménységét, a szónokok egyesült ellenállással találkoztak majd minden idősebb prédikátor részéről. Megpróbáltak véget vetni Waggoner és Jones tanítói tevékenységének. Azt akarták, hogy megszűnjenek az ezzel a témával foglalkozó viták.

A „harmadik szemtanú” beszámolója ugyancsak az Ellen White Hagyatékban található. A.T. Jones írta: „Egész idő alatt egy állandóan jelenlévő titkos antagonizmus nyilatkozott meg a Generál Konferencia Bizottságában és mások között is.... Ami aztán végül diadalmaskodott a felekezetben és elsőbbséget adott a minneapolis-i lelületnek, vitatkozásnak és ezeknek a férfiaknak” (Claude Holmeshez intézett levél, 1921. május 21.).

E szemtanúktól származó állítások közül egyik sem került bele az „Elhívott mozgalom”-ba. Helyette a szerző állandóan arról biztosítja az olvasót, hogy a látható, „írásos nyilatkozatok” éppen az ellenkezőjét állítják.

A „pártatlan szemtanú”

c. Froom két fejezetet szentel annak az elgondolásnak, hogy Ellen White 1888 kiértékelésében a legfelsőbb helyen áll (443-464. old.). Írásaival – különösen 1888 óta – minden értelmes, a történelemre vonatkozó kérdéseket feltevő elmének be kellene érnie (444. old.). Ez különösen igaz. De az ő tanúságtevésére szánt 11 oldalon nincs egyetlen egy, premisszáját támogató, tollából származó idézet sem.

d. A következő fejezetben (454-464. old.) 1888-1901 közötti írásaiból vett több, mint 200 adat felsorolása található, amelyekről azt állítja, hogy „ezek alkotják e kötet általános előterjesztésének alapzatát (456. old.). De ha évről évre gondosan átolvassuk a címeket, meglepődünk. Semmi különleges kapcsolatuk sincs a publikált cikkek felirataival, csupán a szerző téziséhez alakított hozzáfűzött megjegyzéseivel.

e. A 221. oldalon kezdve és 12 oldalon át folytatódva Ellen White-től származó elszigetelt szavak és kifejezések sajátos sora következik, ismét egyetlen megadott forrás említése nélkül. Több, mint 100 töredékes szó, vagy kifejezés, esetlen fél-mondat. Kihagy életbevágóan fontos, jelentős részleteket, kihagyja a szövegösszefüggésre vonatkozó információt, pedig a szövegösszefüggés egészen más jelentést adna az idézett kifejezésnek, sőt érvénytelenné a „győzelem” teóriát. Ellen White minneapolis-i prédikációiból származó szavait és kifejezéseit körülveszik és elfojtják a szerző közbevetései. Ellen White valódi üzenetét pedig felismerhetetlenségében hagyja.

f. A felbecsülhetetlen forrás-dokumentumok százaiból egyetlen egyet sem használtak fel arra, hogy a tézist alátámasszák, pedig azt állították ezekről, hogy az igazi közreműködők sorai közül valók. A könyv mégis 700 oldalas.

g. Még ha az írásos „nyilatkozatok” hozzáférhetőek is (pedig nem), ha idézzük is komoly testvérek véleményét, akik azt mondják, hogy ők azt gondolták, hogy az 1888-as üzenetet elfogadták, nem bizonyítja, hogy így is volt. A történelem egy évszázada jelzi, hogy nem fogadták el a késői esőt annak

ellenére sem, hogy egyes állítások azt feltételezték, hogy igen. De Froom és más idézett szerzők nem ihletett megfigyelőket állítanak dolgokat szemben annak a valakinek az ihletett bizonyoságtételével, aki a próféta-ság ajándékát gyakorolta. Még 1000 „nem ihletett elfogadás”-ról szóló ajánlólevél sem képes arra, hogy eredményesen tagadjon akár egy, az Úr hírnökétől származó ihletett bizonyoságtételt.

h. Ahogy Olson könyvével is tette, Froom felmenti a prédikátorokat és az 1888 utáni vezetést, és a laikus tagságot hibáztatja azért, mert késleltette az evangéliumi megbízatás befejezését: „A Szent Lélek kész, hajlandó és képes volt a munkára, amit nem végezhetett el a tagság felkészületlensége miatt” (582. old.). „Ami most marad, az népének kitárulkozása Isten teljes előrelátása előtt... azért, hogy nagy megbízatását teljesítse” (613. old.).

Ami még hátra van, az üzenetének a vezetés részéről történő elfogadása, mert a hangos kiáltás üzenete iránti ellenállás a vezetés részéről nyilvánult meg – mondja Ellen White – ez a hosszú késedelem kezdeti (fő) oka (Válogatott üzenetek, 1. könyv, 234. 235. old.).

i. Az olvasót úgy tájékoztatják, hogy „Ellen White örvendezett az 1888-as üzenet egyre növekvő elfogadása láttán” (605. old.), valamint a kilencvenes éveket az erőteljes megújulások és a hatalmas gyarapodás sikere jellemezte (264. old.). Szemügyre kell vennünk annak az ellentétnek az egyik érdekes példáját, ami azok között található, amit Ellen White ténylegesen mondott és aközött, ahogyan Froom ábrázolta az 1888 utáni Generál Konferencia vezetését.

Mert pontosan azt állítja, hogy az 1888-at követő vezetés mozgalmat átalakító jellegét természetesen döntő mértékig a hivatalba lépő Generál Konferencia elnök szolgáltatta. Következésképpen főként tehát őt kell szemlélnünk a meghatározó bizonyíték érdekében. Más szóval C.A. Olsen testvér, mint a Generál Konferencia elnökének magatartása komoly mértékig meghatározta, hogy az igazság üzenetét elfogadta-e, vagy pedig elvetette az egyház vezetése. Ez igaz. Újra Froomtól idézünk:

Nos, az O. A. Olsen lelki vezetéséről szóló feljegyzés világos és hű. Úgy látszik Olsen felfogta a szóban forgó kérdések lelki kihatásait és csendes, de hatékony vezetéssel járult hozzá megoldásukhoz...

Olsen adminisztrációjának évei nagy megújulásról és reformációról tanúskodnak... a laodíceai önelégültségből való feleszmélés idejéről... azáltal, hogy a hit általi igazság üzenetét egyre nagyobb mértékben elfogadták...

Nem mondható tehát ki az igazság látszatáért, hogy Olsen személyesen visszautasította, vagy tompította volna a hit általi igazság üzenetét, vagy ilyen irányú késztetést, ösztönzést adott volna, vagy ilyen irányban bujtogatott volna....

Világos tehát, hogy Olsen nem utasította el az üzenetet (354-358. old.).

Froom egyetlen Ellen White bizonyítékot sem használ fel ezeknek az állításoknak az alátámasztására. Az olvasó pusztán feltételezi, hogy az ilyen hangsúlyos állításokat valahol ihletett bizonyítékok segítik. Ez azonban totálisan hiányzik könyvéből. Ennek az oka talán éppen az, hogy az ilyen bizonyítékok talán nem is léteznek Ellen White írásaiban. Ezt azonban „600 igen jelentős, a könyvet jóváhagyó tudósunk nem is vette észre.

Ellen White 1888 utáni, vezetésre vonatkozó álláspontja

Most szemügyre kell vegyük – összehasonlításul – amit Ellen White mondott, amikor nyolc évvel azután, hogy Olsen elnök hivatalát átvette, - visszatekintett:

Mély sajnálatot érzek Olsen testvér iránt... Nem a néki adott világosság szerint cselekedett... Az eset titokzatos. Mindenesetre az előtte feltárulkozó világosságot tette kockára, amit e témával összefüggésben már évekkel ezelőtt megismert, veszélyes útra lépett, szöges ellentétben azzal a világossággal, amit az Úr néki ajándékozott. Mindez megzavarta lelki felfogóképességét és a közérdekkel, a mű egységes előrehaladásával hozta összefüggésbe nevét, mint hűtlen őrállóét. Olyan utat követ, ami káros lelki felfogóképessége szempontjából, és ami másokat is arra késztet, hogy elferdült világosságban szemléljék a dolgokat. Félreérthetetlen bizonyosságát adta, hogy figyelemre sem méltatta a bizonyágtételeket, amiket az Úr alkalmasnak ítélt arra, hogy népének adja, amiket nem tartott kellő súlyúnak ahhoz, hogy kellően befolyásolja cselekvési irányát (Levél, 1896. aug. 27. A,C, Tait-nak),

Froom Ellen White-val szembeni állásfoglalása riasztó főleg annak a hivatalos támogatásnak a fényében, amit könyve élvez. Ellen White szövegösszefüggése kristálytisztá:

Olyan lelki kínokat szenvedek, hogy tollam nem is tudja szavakba önteti. Félreérthetetlen, hogy Olsen testvér úgy tett, mint Áron azokkal az emberekkel összefüggésben, akik szembeszálltak Isten művével a minneapolis-i összejövetel óta. Nem bánták meg cselekvési irányukat, amikor a világosságot és a bizonyítékokat visszautasították...

A munka szívénél jelentkező betegség megmérgezi a vért és így a betegség a testre is kiterjed, akiket a Generál Konferencia vezetése meglátogat (u.o.).

Ellen White nem bújta Olsen testvér háta mögé. Már korábban, 1894. nov. 26.-án megírta neki ugyanezeket a dolgokat. 1896. május 31.-én ismét írt neki:

Vannak közlendőim, amelyeket már egy és két éve megírtam, de úgy éreztem, hogy a te érdekedben addig vissza kellene tartani azokat, amíg valaki nem tudna melléd állni, aki világosan különbséget tudna tenni a bibliai elvek és az emberi gyártmányú elvek között, aki éles felfogóképességgel el tudná különíteni a különösen elferdült emberi elképzeléseket, amelyek már évek óta munkálkodnak, az isteni eredetű dolgoktól... Olsen testvér beszélsz Amerikába való visszatérésemről. Három évig ott álltam Battle Creekben, mint az igazság tanúja (1888-1891). Akik nem akarták elfogadni a bizonyágtételt, amit Isten adott nekem az ő részükre, és az ezekkel a bizonyágtételekkel együtt járó bizonyítékokat is elvetették, nem fogja elősegíteni visszatérésemet...

A Generál Konferencia Társulata komoly mértékig elvesztette szent jellegét, mert néhány olyan ember is csatlakozott, akik egyáltalán nem változtattak érzéseiken a Minneapolisban megtartott konferencia óta...

Isten megmutatta, hogy a nép többségét tekintve nem tud arról, hogy a mű szíve megbetegedett és megromlott Battle Creekben.²

---

² Amikor az „Elhívott mozgalom” nyomtatásban megjelent, a dokumentum értékű bizonyítékok teljességgel hiányoztak. Ezeket a dokumentumokat Dr. Froom kezébe tették 1965. febr. 21.-én könyvének kiadása előtt, és

Ellen White később I.H. Evans-nak is írt és elmondta, hogy egyetlen bánata az volt, hogy bízott az Olsen elnökkel való életképes együttműködésben, ahelyett, hogy kiküldte volna a bizonyágtételeket a munkamezőre, hogy a nép maga ismerhesse meg, mi folyt Battle Creek-ben. Olsen testvér elutasította a belé vetett bizalmat a White-Hagyaték adattárában található aláírt levélmásolat tanúsága szerint. (E. 51. levél, 1897.). Egy másik, magángyűjteményben található aláírt, fénymásolt példányon kihúzta az „elutasította” szót és saját kézírásával odaírta, hogy „figyelman kívül hagyta”. Mi volt a titokzatos oka annak, ami a Szent Lélek továbbra is fenntartott hivatalos visszautasítását/mellőzését motiválta?

Majd eszünkbe jut, hogy Froom kimutatja, hogy a követendő magas etikai mércét Daniells adta meg. Ő adta a megbízatást és könyve olyan kell legyen, ami „tiszteli Istent és felmagasztalja az igazságot” (17. old.).

A rekonstruált történelem sajnálatos játéka. A történelmet néha bizonyos szelektivitással akarták rekonstruálni, azaz szövegösszefüggéséből, vagy céljából kiragadva, attól megfosztva használják fel az ilyen idézeteket, mint valóságot – amikor kísérletet tettek arra, hogy a népszerű feltételezést, vagy teóriát fenntartsák. Ám az efféle gyakorlat sem nem becsületes, sem nem etikus. Mint becsületes férfiaknak, nekünk nem lehet részünk a történelmi epizódok efféle manipulálásában. Akik az igazság Istenének szolgálnak, úgy kell felhasználniuk az idézeteket, bizonyítékokat, érvelési vonalvezetést, ami tiszteli az igazságot, és Szerzőjét (364. 365. old.).

Ez természetesen vitán felül áll. Semmit sem érünk el azzal, ha Dr. Froom munkáját kritizáljuk. De a bűnbánatban mindnyájan megtanulhatunk egy leckét, leszűrhetünk egy tanulságot. A népszerű egyházakban keresztények sokasága épít túlzott bizalommal az előre megalkotott ítéletekre, amelyek néha nem képesek elviselni, kiállni az igazság próbáját. Mi, h.n. adventisták hogyan segíthetünk nekik, ha mi magunk sem vagyunk hűségeseek az igazsághoz. Még a személyes áldozatvállalás és hírnév árán sem.

1972

Dr. Froom megvádolta e kézirat szerzőit és követelte, hogy vonják vissza kitartó állításukat, miszerint a vezetés 1888-ban elvetette az üzenetet. Követelését nyíltan úgy kezelték, mint ami ezekre a szerzőkre vonatkozik. (Szemináriumi tanulmányok, 1972. jan. 121. old.).

Azok kellene kifejezésre juttassák bűnvallomásaikat ma az egyházban, akik a most már alvás állapotában lévő, az 1888 utáni vezetésben résztvevők nevei ellen felhozott félrevezető vádat képviselték. Továbbá azoknak kellene vallomást tenniük ma az egyházban, akiket az efféle állítás összezavart és félrevezetett. Alapvetően ez helyez halálos vád alá. Ez pedig komoly dolog (358. old.).

A szerzők el voltak kötelezve arra, hogy feleljenek az adventizmus leghíresebb tudósától származó hivatalos követelésre, különösen akkor, amikor a Generál Konferencia hivatalosai is jóváhagyták. 1972-ben elkészítették „A kifejezett hitvallás... esedékes az egyház részéről” c. esszéjüket. Meggyőződésüket hajtogatták és történelmünk tényei harsona-hangot képeznek a

---

elismerte, hogy átvette. A Generál Konferencia vezetősége is kézhez kapta őket 1973-ban, mielőtt újra kiadták volna a könyvet. Az egyik Generál Konferenciai elnök visszavonta jóváhagyását az átdolgozott kiadástól.

testületi és felekezeti bűnbánatra. A másolatokat személyesen adták át a Generál Konferencia hivatalnokainak, akik nyomatékosan hangoztatták, hogy ne legyen publikálva és egy különleges meghallgatás-sorozatot hívtak össze Takoma Parkban, hogy a bizonyítékokat szemügyre vegyék, milyen összejövetelek történtek egy néhány éves periódus során. A hivatalnokok és a bizottságok átvizsgálták az E.G. White bizonyítékokat és hatásuk alá kerültek, de ismét csak azt hangoztatták, hogy ne adják ki a „Kifejezett hitvallás”-t. Miután elhallgattatták, elnyomták a „Kifejezett hitvallás”-t, alaptézisében változtatás nélkül újra kiadták az „Elhívott mozgalom” c. művet.

Két jelentős fejlemény tűnik ki ebből az 1888 történelme iránt támadt érdeklődésből.

1973 – 1974

Ezek a különleges bizottsági ülések két éven keresztül követték egymást és az „Évenkénti tanácsülés” igen komoly felhívásokkal fordult a világegyházhoz és bűnbánatra, megújulásra és reformációra szólították fel őket. Szokatlan buzgóság és komolyság nyilvánult meg ezekben. Az öszinteség azonban azt kívánja tőlünk, hogy elismerjük: az eredmények csalódást okoztak.

A bizottsági felhívások ritkán eredményesek abban, hogy megújulást vagy reformációt hozzanak létre akár a prédikatori karban, akár a laikus tagság sorai között, mert az adminisztratív politika sohasem eredményezheti a Krisztussal való megbékélést. Ezekben az „évenkénti Tanácsülés” alkalmával kiadott felhívásokban azonban felekezeti történelmünk tényeinek komoly félre-magyarázataival találkozunk, ami logikailag megghiúsította a felhívások célját. A probléma látszólag csekélynek tűnik, de mégis jelentős. Idézzünk az 1973-as „Felhívás”-ból:

A történelmi jelentőségű minneapolis konferenciát követő négy évben „a hit általi megigazulásra” friss, kényszerítő erejű hangsúly került, így aztán úgy felébresztette az adventista egyházat, hogy Ellen White joggal elmondhatta, hogy a „hangos kiáltás” elkezdődött.

A hiba itt nem szemantikai. Ellen White sohasem mondta, hogy az 1888-as üzenet felébresztette az adventista egyházat. Éppen az ellenkezőjét állította: „Sátánnak sikerült nagymértékben elzárni népüktől a Szent Lélek különleges erejét” (Válogatott üzenetek, 1- kötet, 234. 235. old.). Sohasem engedték meg, hogy az üzenet felébressze az egyházat.

De nem ez a legkomolyabb logikai probléma ebben a „Felhívás”-ban. Hiányzik belőle a pontos azonosítása annak, hogy mi is a hangos kiáltás. Nem azért említjük ezt, hogy hibát találjunk a komoly és buzgó törekvésekben, hanem mert túl késő van ahhoz, hogy ugyanez a tévedés még egyszer előforduljon.

„A késői eső és a hangos kiáltás kezdete” nem egyéni megújulás, ami majd feltételezetten felébreszti az Adventista Egyházat. Ez maga az elfogulatlan üzenet. Ez még Ellen White „Felhívás”-ban idézett állításából is nyilvánvaló:

A harmadik angyal üzenetének hangos kiáltása már megkezdődött, amikor Krisztus a bűnt megbocsátó megváltó igaz élete kinyilatkoztatásra került. Ez az angyal világosságának a kezdete, akinek dicsőisége majd betölti az egész földet (RH. 1892. nov. 22.).

Hogy miért olyan fontos ez, könnyen belátható:

a. Ha a hangos kiáltás az egyház ébredése volt, elhomályosulása oly rövid idő alatt rossz hírré válik, arra utal, hogy az igazi megújulás még csalogóbb, mint egy rák-kúra, valamint arra, hogy amikor a Szent Léleknek megengedik, ahogy munkálkodjék – ahogy az 1890-es években feltételezték, maga a Lélek is elfárad és felhagy a megújulással. Egy „felébredt egyháznak” miért ne lehetne odaadni a hangos kiáltást és miért ne fejezhetné be az Úr megbízatását?
b. Ha a hangos kiáltás kezdetét hűségesen felismerték, mert az 1888-as üzenet tényleg az volt, akkor azonnal van reménységünk, mert felfedezhetjük és hirdethetjük magát a tényleges üzenetet, ahogy azt a létező forrásokban feljegyezték. „Az evangélium igazságában” megnyilatkozhatna a Szent Lélek ereje (Gal 2,14; Róm 1,16).

Az 1973 és 1974 „Évenkénti tanácsülés” nem tett semmilyen, vagy hatékony lépést arra, hogy felfedezze és hirdesse magát az 1888-as üzenetet. Inkább gondtalanul lehetővé tették, hogy a keletkezett vákuumot a kálvinista „reformacionalizmus” töltse be. Az 1888-as üzenetet világosan és szabadon soha nem hirdették a világegyháznak a Generál Konferencia teljes támogatásával.

Ennek az 1973-1974-es 1888 iránti érdeklődésnek a második kinövése a fentiekből nyilvánvaló félreértés következménye volt. Miután a Generál Konferencia felismerte, hogy az egyháznak szüksége van a „hit általi megigazulásra” 1976-ban összehívta a Paldale-i konferenciát, ahol bizonyos teológusok uralták a diszkussziókat és támogatást igényeltek a „hit általi igazságra” vonatkozó „reformacionista” kálvinista nézeteik számára.

Azt állították, hogy nézeteik az 1888-as üzenet tartalmának igazi megújulása volt, pedig valójában „a legdrágább üzenet” minden lényegi alapelemének tagadása volt. Kiemelkedő voltuk Ausztráliában, és Észak-Amerikában a világ munkaterületén széleskörű befolyást biztosított részükre. 1888 lényegi tartalmát illető általános tudatlanság és a „legalizmus” iránti ellenszenv hozta létre azt a vákuumot, amelyekbe ezek a reformacionista eszmék betódultak.

Az idő hamar igazolta, hogy ezek a nézetek összeegyeztethetetlenek a szentély megtisztításának adventista igazságával. Ha a Generál Konferencia és kiadó hivatalaink megbecsülték volna magának az 1888-as üzenetnek az egyedülálló tartalmát, és hűségesen kiadták és támogatták volna, ezek a nézetek sohasem verhettek volna ilyen mélyen gyökeret Észak-Amerikában, Európában, Afrikában és Távol-Keleten és a Csendes Óceán déli térségben. Az 1890-es évek történelmének félreértése a történelem megismétlését eredményezte, csak még tragikusabb következményekkel. Dokumentálni tudjuk, hogy prédikátorok százait veszítettük el és senki sem tudja mennyi az elvesztett laikusok és a fiatalok száma.

Van egy gyökér, amelyből a hit általi megigazulásnak ezek a kálvinista nézetei nyomon követhetők: A Generál Konferencia és a White-Hagyaték évtizedeken át ragaszkodott ahhoz, hogy az 1888-as üzenet csupán a népszerű protestáns nézetek újrhangsúlyozása volt. A 70-es években teológusaink csak építettek arra az alapra, amit részükre az 1920-as évektől fektettek le.

1984

Mégis, egy másik kiadványnak is kellett foglalkoznia 1888-al. Ellen White életrajza, „A magányos évek” (1876-1891), amit Arthur White írt. White hozzájárulása a H.N. Adventista Egyház részére, aligha felbecsülhető. Hosszú és megkülönböztetett karrierje folyamán az Úr eszköze volt a

Prófétaság Lelke iránti bizalom kiépítésében a világszéles egyház minden területén. Mint Ellen White unokája egyedülálló megkülönböztetést élvezett... Írásait tekintve elsőszámú tekintély.

E kötet három fejezetében tárgyalja 1888 történelmét. Először a háttér és a fejlemények bizonyos pontjait kellene szemügyre venni (394. old.). Majd 14 pont követi, amelyek közül néhány a felekezeti misszió alapját veszi vizsgálat alá (394-397. old.). Röviden áttekintünk a könyv e részéből származó néhány sajátos pontot:

1. „A hit általi igazság témája csak egyike volt a sok sürgős témának, amelyre a delegátusok figyelmét felhívták.” A 10. pontnál folytatjuk: „Úgy tűnik, mintha nem adnának megfelelő hangsúlyt a a minneapolis-i Generál Konferencia ülészakához fűződő tapasztalatnak: „Feltehetnénk a kérdést: „Mi az 1888-as üzenet igazi eszkatológiai jelentősége? A késői eső és a hangos kiáltás kezdete nem óriási jelentőségű?

4. Miközben a konferencia munkája széleskörű és fontos volt a jelenlévők érzéseit és magatartását a teológiai diszkussziók formálták. Ki kell mutassuk, hogy az ülészak jelentősége ebben rejlik és az egyház részére ezzel együtt-járó fontossága is ebben található? Ha a teológiai diszkussziók nem hangzanak, az ügyvitellel foglalkozó adminisztrációnk nem tudja bevégezni evangéliumi megbízatását és nem is nyerhet áldást.

6. A Minneapolisban történetekre vonatkozó információ nagymértékben az Ellen White dokumentumokból és annak a néhány embernek az emlékirataiból származik, akik „jelen voltak.” Jelenlegi dilemmánk (mint nép) abból fakad, hogy nem adtunk kellő hangsúlyt a szolgálata útján közölt ihletett perspektívának és aránytalanul nagy bizalmat helyeztünk mások nem ihletett véleményére.

7. Egyetlen hivatalos megnyilatkozást/megjegyzést sem tettek a vitatott teológiai kérdésekre vonatkozóan. A gyakran ismételt állítás tehát arra utal, hogy semmiféle valós, a felelősség teljes tudatában megfogalmazott elutasítás nem történt. Amint korábban már megjegyeztük „felemelt kezekkel megszavazták”, de kizárólag Ellen White „vétó”-ja miatt nem jegyezték fel.

Figyeljük meg a következő megfogalmazást a maga teljességében:

8. Az az elképzelés, hogy a Generál Konferencia és így a felekezet is elvetette a hit általi igazság üzenetét 1888-ban, alap nélkül való és nem képzelték ezt így a minneapolis-i összejövetel után negyven évig és Ellen White halálát követően 14 évig. A kortárs feljegyzések nem engedik meg a felekezeti visszautasítás semmiféle elgondolását. Sehol sem található egyetlen Ellen White-tól származó kijelentés sem, ami azt állítja, hogy így volt. Az efféle visszautasításra vonatkozó elképzelést egyének tették közzé, akik közül egyik sem volt jelen Minneapolisban, a felelős férfiak tanúságtevésével szemben, akik viszont ott voltak (396. old.).

a. A valódi téma a késői eső és a hangos kiáltás elfogadása vagy elvetése volt, nem pedig a protestáns tantételé, amiről az 1888-as ellenkezők azt vallották, hogy hiszik.

b. Maga Ellen White mondta Minneapolisban, hogy az üzenetet a prédikátorok, akik az együttlétre eljöttek, egészen általánosan elvetették. Erre az összejövetelre úgy jöttek már, hogy majd elvetik a világosságot. Az ellenállás volt napirenden (B. 21. levél. 1888. 9. és 15. kézirat).

A Bulletin számos „kortársaktól” származó állítást tartalmaz, akik azt vallják, hogy az üzenetet elvetették és még az egyház felelős vezetése is ellenállt neki. Ez csaknem négy évvel később történt.

Senki sem emelte fel a hangját az 1893-as ülésszakon, hogy tiltakozzon az ellen, hogy az üzenetet elfogadták, vagy elfogadtatták. Az 1901-es Bulletin hasonló állításokat tartalmaz.

De ez nem minden. A „Bizonyágtételek a prédikátoroknak” legutolsó kiadásában van egy betoldás, ami az előző kiadásból kimaradt, egy „Történelmi előszó” és a „Függelék megjegyzéseit” azzal a céllal tették közzé, hogy segítsenek az olvasónak elkerülni a világos meggyőződést, ami Ellen White szövegét olvasva kialakul benne: „Ezek a megjegyzések, majd segítik az olvasót abban, hogy pontosan kiderítse a szerző szándékát az itt előterjesztett üzenetekben.”

Egy példa megvilágítja, hogyan munkálkodik ez. Ez a világos 1896-ból származó állítás a 468. oldalon található: „Dívat elszakadni Krisztustól... Sokak szívéből ez a kiáltás hallatszott: „Nem akarjuk, hogy ez az ember uralkodjék felettünk... Az Isten Fia hit általi tiszta életét leszólták, kinevették, elvetették. A Függelékben található megjegyzés arra figyelmezteti az olvasót, hogy legyen óvatos. Nyilván nem szabadna túl könnyen hitelt adni annak, amit a szöveg mond: „Miközben néhányan felvették ezt a magatartást, amire itt utaltunk, voltak sokan, akik elfogadták az üzenetet és nagy áldást nyertek saját személyes tapasztalatuk terén” (533. old.). Ez éppen az ellentéte a textusban található számos állításnak.

Ez csak szaporítja az aggodalmat a gondolkodó egyháztagok között, akiknek joga van elvárni az irodalmi becsületességet, hiszen Ellen White szavainak teljes szöveg-összefüggésében egymásnak ellentmondó bizonyítékokat olvashatnak önmaguknak.

Van a nyílt, becsületes, őszinte 1888-as történet felől megfogalmazott Ellen White álláspontnak egy másfajta tagadása is. 1890. március 16.-án azt mondta: Krisztus áldást tartogat részünkre. Minneapolisban is Nála volt, de nem talált kellő fogadtatásra. Hozzáférhetővé tették ezt a megfogalmazást (Kibocsátási szám: 253), de a lábjegyzet ellene mond: „Ennek a mondatnak a megfogalmazása egyértelműen hibás, elszigetelt, nincs összhangban azzal, ami utána következik és az 1889-es Generál Konferenciára vonatkozó más állításaival sem”.

Az egész dokumentum azonban szövegösszefüggésében ezt az állítást támasztja alá éppen úgy, ahogy olvassuk. A szövegösszefüggés jelzi, hogy megszüvegezése nem lehet hibás. Mindig a „néhány”, aki elfogadta, a kisebb befolyású néhány volt, miközben azok, akik elvetették, nagy befolyással rendelkező emberek voltak.

De ez az ügy itt még nem ér véget. 1980-ban egy 33 oldalas, a minneapolis-i konferenciáról szóló fejezettel kiadták a „Válogatott üzenetek, 3.kötetét. Újra belevettek hét oldalt a pótlólagosan közébeikt „Történelmi háttér” címen. Bár volt egy tragikus kudarc, Minneapolis után 5 vagy 6 évvel egy fokozatos visszafordulás következett” (162. old.). Ezzel ellentétben Ellen White 1888 utáni, hitetlenséget rosszálló legerőteljesebb bizonyágtételeinek keltezése 7 vagy 8 évvel a Minneapolis utáni időből származik (Ellen White világos hivatkozását kitörlik a 24. kézirat számot viselő 1888-as dokumentumból, ami pedig a fejezet zömét alkotja (v.ö. 176. old.).

Újra eszünkbe jut, hogy teljességgel az Úr vezetésére kell törekednünk az életbevágóan fontos igazságokra irányuló kutatásunkban. Úgy tűnik 1888 egyedülálló probléma Istennek népével való hosszú konfrontációjának történelme során. Hogyan lehetséges az, hogy tudósok és vezetők, akiknek a legkimagaslóbb lehetőségek voltak a birtokukban, hogy ismereteket szerezzenek minden időben, nem ismerték fel a nyilvánvaló bizonyítékokat? Mindnyájunkra hárul a bűnbánat, mindnyájunknak fel kellene tenni a kérdést: „Uram, én vagyok?”

Talán 1888 igaz történetét majd segítséget jelentőnek találják, akik most összezavarodtak Ellen White alkalomszerű irodalmi kölcsönvételéről szóló beszámoló miatt. Abban a szerepkörben, amit 1888 történelmében játszott, becsületessége, feddhetetlensége és képességei, mint a prófétaság ajándékának eszköze, magukért beszélnek. Minden emberi segítség nélkül keresztülhatolt – tévedés nélkül a teológiai kelepccéket rejtő bonyolult küzdelemben. Szinte fantasztikus az a bátorság, hogy volt mersze egyedül megállni „majdnem valamennyi idősebb prédikátor ellenében” egy Generál Konferenciai ülészakon.

Rögtönzött prédikációit kézírással lejegyezték és átírták részünkre ma. Ki tudna elpredikálni 10 prédikációt jegyzetek nélkül a teológiai csata olyan emocionális hőfokán, ahol minden egyes szót feljegyeznek? Ki tudna azután terjedelmes leveleket és napló-feljegyzéseket írni, amelyek 100 évvel később is elkerülik a legkisebb kétséget is? Egyetlen szerencsétlenül megfogalmazott szó sincs egyikében sem. Az üzenet iránti lelkes támogatása a nagy túlerő ellenére, csodálatos összhangban van a mai legbuzgóbb, legszakavatottabb teológiával. Ez a kis hölgy sohasem állt olyan magasan, mint ebben az 1888-as történetben.

1888: a végidő próbatétele

Hogyan találunk magyarázatot a szinte emberfeletti, szinte 1950 óta tartó hivatalos erőfeszítésekre, amelyek arra irányulnak, hogy ellene mondjanak az 1888 felőli ihletett Ellen White bizonyítékoknak? Lehet, hogy a megváltási terv ellenségének érdekében áll eltakarni ezt a fontos igazságot? Lehet, hogy a tényleges igazság ismeretének határozott kihatása van a mi személyes és testületi kapcsolatunkra Jézus Krisztussal, és Sátán tudja ezt?

A bizonyítékok helytelen felhasználása részünkről komolyabb dolog, mint a pénzügyi bukások. Ha ellenségeink kutatnák ezt a történetet, zavarba jönnénk. Az igazsággal való szegényes kapcsolatunk, bűnbánat nélküli langymeleg laodíceai állapotban tart bennünket. Az egyszerű megoldás egy becsületes, őszinte hit, ami felöleli az igazság elhívését és nyílt bűnbánó elfogadását, elismerését is. Az óra későre jár, de hála Istennek nem túl későre egy új lelkületű hűség szempontjából.

Már elmondták nekünk, hogy az el nem bukott univerzum figyel. Maga az Úr becsülete forog kockán. Tudjuk, hogy egy napon lesz egy nép, „Amelynek szájában nem találhatik álnokság” (Jel 14,5).

A hit általi igazságot úgy szemlélni, mint ami pusztán protestáns doktrína, annyit jelent, mint a lényegét elveszteni. Mégis ez volt az állandó, hivatalos közeledés 1888-hoz. A messzire nyúló lelki vakság egy példája a következő idézet A.W. Spaldingtól (Eredet és történelem, 2. kötet. 281. old.). Figyeljük meg, hogy ez az álláspont mennyire ellentmond magának az 1888-as üzenet lényegének:

A hit általi megigazulás, a Krisztus általi üdvösség alap-igazságát minden igazságok közül a legnehezebb megtartani a keresztény tapasztalat terén. Könnyű megvallani, de az alkalmazás területén nehezen fogható (Idézet, „A magányos évek, 415. old.).

Ilyen gondolatot senki sem juttatna kifejezésre, aki érti az 1888-as üzenetet, mert ez ellene mond Urunk szavainak, hogy „az Ú igája gyönyörűséges és az Ő terhe könnyű” (Mt 11,28). Ha Spalding állítása valami módon igaz, rettenetes problémával állunk szemben. „A hit általi igazság

üzenete a harmadik angyal üzenete a valóságban (RH. 1890. ápr. 1.). Így félelmetes feladat hírül adni a világnak valamennyi igazság közül a „legnehezebbet, ami az „alkalmazás területén” a „legnehezebben fogható” – rossz hír!

A harmadik angyal üzenete először is „örökkévaló evangélium” – jó hír! Isten hatalmas üdvösségre! (Róm 1,16).

1888- nak ez az elferdített értelmezése tesz bennünket az ősi idők modern Izraelévé.

„Figyelmeztetésünkre!”

Történelmünk javarészt olyan, mint az igazság és hamisság között dúló csata nagy, szent feljegyzéseinek egy része, olyan, mint Izrael Veres-tengeri-i átkelése, mint amikor leszármazottaik évszázadokkal később megkövezték Istvánt. Múlt századi történelmünk gyökér-tényei most kezdik átjárni a világszéles egyházat. A kérdés most ez: „Elfogadjuk-e történelmünket, vagy mi is megkövezzük Istvánt?”

Egy évszázados késedelem után itt az ideje, hogy szemügyre vegyük, mennyire veszélyben van Isten műve, ügye. Már láttuk 1888 elvetésének első zsongait az 1900-as évek panteisztikus „alfa” válságában. Most abban az időben élünk, amikor az „ómega” esedékes. Az „alfát” még olyan emberek is elfogadták, akik hosszú tapasztalatra tekintettek vissza az igazságban... olyanok, akikről azt gondoltuk, hogy épek a hitben” (Külön bizonyágtételek, B. sorozat, 7. szám. 37. old.). Az „ómega fogja követni és azok fogadják el, akik nem hajlandók odafigyelni a figyelmeztetésekre, amiket Isten adott” (2. szám, 50. old.). A nagy küzdelem folyik tovább és a sárkány megharagudott az asszonyra és nem kíméli az erőfeszítéseket, hogy győzzön.”

Hallottuk, hogy az „alfa” napjaiban majd elvetik az igazságot, megírják az új rend könyveit, bevezetik az intellektuális filozófia rendszerét, a szombatot könnyedén veszik, a vezetők egyetértenek azzal, hogy az erény jobb, mint a bűn, de emberi erőbe vetik bizalmukat

(lásd, B. sorozat, 2. szám. 54. 55. old.,).

Ma beteljesedve látjuk ezeket a szavakat.

Ha az Úr nem építi a házat, hiába munkálkodnak azon annak építői (Zsolt, 127. 1). Az Úr megmondta nekünk: „Gondolataim nem a ti gondolataitok, és útjaim nem útjaitok” (Ésa 55,8). A késői eső és a hangos kiáltás kezdete nem Madison Avenue-i stratégia és népesedési mozgalom volt, hanem örömhír, egy valóságos üzenet megértése, valami, amit minden hívő – annak ellenére, hogy megaláz – hatásosan fel tud használni.

Ezzel a gyönyörű, szívhez szóló, öröm-üzenettel együtt jár a végső elfedezés tapasztalata. Krisztus vérének meg kell tisztítania a lelkiismeretet a holt cselekedetektől. Az üzenet célja nem pusztán az, hogy a halálra, hanem az átváltozásra készítse el egy népet. Ez az erő pedig benne rejlik ebben az üzenetben. Dollár-milliárdokat költöttek a legmodernebb elektronikai és reklám kommunikációkra, de ezek soha nem töltik be a földet dicsőséggel, amíg az angyal világosságát, akinek dicsősége majd beragyogja a földet, teljes szívből, alázatosan el nem fogadják, és meg nem becsülik.

Az Úr módszere az igazi és tartós egyháznövekedésre maga az egyszerűség. Figyeljük meg, hogy a „hit általi igazság” valódi üzenete hogyan lesz „világosság” ami majd elvégzi a munkát.

Míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfiúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kor mértékére: hogy többé ne legyünk gyermekek, akiket ide s tova hány a hab és a tanításnak akármilyen szele, az embereknek álnoksága által, a tévelygés ravaszságában való csalárdság által, hanem az igazságot követvén szeretetben mindenestől fogva növekedjünk Abban, Aki a Fej, a Krisztusban, Akiből az egész test szép renddel egyberakatkván és egybeszerkesztetvén az Ő segítségének minden kapcsával minden egyes tagnak a mértéke szerint való munkássággal teljesíti a testnek növekedését a maga felépítésére szeretet által (agapé). (Ef 4,13-16).

Emiatt a jó angyalok arra kapnak megbízatást, hogy fékezzék a vizsály rettenetes szeleit, amelyek egy napon – nemsokára – elszabadulnak. Megfeszítik erejüket, hogy visszatartsák a közelgő, fenyegető pusztítást, ami együtt jár a kábítószerekkel való éléssel, alkoholizmussal, szexuális erkölcstelenséggel, hitetlenséggel, hűtlenséggel, büntényekkel, a materializmussal, bálványozással, korrupcióval, félelmetes dögvésszel. A világon a legfontosabb munka annak az angyalnak a műve, aki Krisztus eljövételét megelőzően elpecsételi Isten szolgáit (Jel 7,1-4). Kevés idő van már vissza a békesség és fejlődés korszakából. Ez a kölcsön kapott idő a miénk arra, hogy a munkát befejezzük. A világ stabilitása Isten népének az igazság, üzenetük és küldetésük iránti hűségétől függ.

Kell, hogy valami történjék a vég idején, ami eddig még soha nem történt meg. Évezredes vereséget kell a visszajára fordítani. Ez az egyetlen útja annak, hogy a szentély megtisztítása megvalósulhasson. Dániel próféciája kijelenti, hogy „meg fog történni” (8,14). Az Úr megtisztítja egyházát, hogy úgy adhassa át az utolsó üzenetet, hogy az beragyoghassa a földet.

Isten művét hihetetlenül rövid idő alatt be lehet fejezni. Ez megkívánja az évszázados bűnbánatot, igényt tart az igazság megismerésére, ami után nem érzünk éhséget és szomjúságot képzelt virágzásunk és fejlődésünk közepette. Megkívánja a teológiai zűrzavar megszüntetését is és a szívek megalázkodását. Elvárja a világi eljárások, ember alkotta teóriák, stratégiák elhagyását. Igazi tartós egységet és harmóniát hoz létre a hívők között. A szerteágazó, széthúzó „pluralizmus” el fog tűnni. A legalizmus minden fajtája kihal. A fanatizmus is lejárhatja magát és elhal.

Végezetül az egyházra váró végső tapasztalat olyan lesz, mint amilyen Jézus ment át a Gecsemánében. Csak aki, igazán az Övé, csak az lesz hajlandó elfogadni ezt, de Ő a Belé vetett bizalom tétjére tette fel trónjának tisztességét, amit vállalni fognak.

A kereszttel szembenézni: ezt nem fogadta el Péter, amíg meg nem tért. Megtagadta Urát. Csupán Krisztus hasonló, modern megtagadása lehet az oka annak a legfontosabb én-középpontú motivációnak, ami állandóan azt az érdekeltséget fejezi ki, hogy „én bejussak a mennybe”. A menny volt az, amit Krisztus minden biztosíték nélkül elhagyott, hogy valaha is visszatérjen úgy oda, hogy a bűn és a halál talán-talán kipusztul az univerzumból. A Belé vetett igazi hit nem a jutalom elnyerésére összpontosul.

Nos, az utolsó, a hetedik egyház van a színen, mi pedig bizonyára az utolsó pillanatban élünk, amelyet Isten részére adott. Nincs nyolcadik!

Amikor népe örömmel elfogad minden igazságot, amit Krisztus népének tartogat, akkor ugyanazt a szerepet töltik majd be, amit Krisztus töltött be, amikor a földön járt. Ez a három éves rövid időszak volt az, ameddig a világ el tudta viselni az Üdvözítő jelenlétét (JÉ, 541. old.).

Amikor Sátán hatalma megtörik az Úr népe között, a hitetlen világ többé nem lesz képes elviselni jelenlétüket. Az igazi, hit általi igaz életet mutatják be erre az időre a világ Megváltójával való szorosabb, bensősegebb kapcsolat által, amit az Úr még ma is felkínál, ahogy kitartóan kopogtat szívünk ajtaján. Meddig kopogtat még?

A Függelék

Tanította-e A.T. Jones a „szent test” eretnekséget?

Mindig születnek olyan próbálkozások, amelyek megkísérelik A.T. Jonesnak a „hit általi igaz életről” szóló üzenetét úgy bemutatni, mint ami később a „szent test” eretnekséghez vezetett. Azt állítják, hogy már néhány hónappal az 1888-as konferenciát követően ezt a tantételt tanította. Egy példa, ami kétségtelenül a Generál Konferenciánál végzett kutatómunkára épül, a következőképpen hangzik:

Feltűnt néhány, Isten népe 1888 körüli tapasztalata és a mi korunk közötti meglepő párhuzam. Például az Úr 1888-ban felhasználta Jones-t és Waggoner-t, de már az 1889-es évben Jones prédikációi némi, a szent test tévelygés irányába sodródás jeleit kezdte magára öltetni (Adventist Review, 1981. aug. 6.).

Gondosan meg kell vizsgálni ezt a vádat. Ha ez igaz, a következetesen és logikusan gondolkodó elmék azonnal le kell vonjanak belőle néhány konzekvenciát:

1. Ha igaz, akkor az 1888-as üzenet is hitelét veszti. Ha akár Jones, akár Waggoner fekete-listára kerülhet, mint akik eretnekséget vagy fanatizmust tanítottak 1888-ban, az egyház részéről merő ostobaság lenne komoly figyelmet szentelni üzenetüknek. David P. McMahon és Desmond Ford már kísérletet tettek arra, hogy megfosszák hitelétől Waggonert azzal a céllal, Ellen White ismételt jóváhagyása, elismerő nyilatkozatai ellenére. A 32. számú dokumentumban Ford azt mondta, hogy 1892-re Waggoner már nem volt adventista. McMahon „Ellet Joseph Waggoner: A mítosz és az ember” (Verdict kiadványok, Fallbrook, CA. 1979.). c. munkájában úgy érvel, hogy Waggoner néhány héttel az 1888-as konferencia után eltért a hit általi megigazulás protestáns nézetétől és ettől kezdve a római katolikus eszmét tanította. Dr. LeRoy Moore, „Válságban a teológia” (1979). C. munkájának „B” Függelékében leleplezte a vádak hamis voltát. De ezt – bárki, aki Jones és Waggoner írásait olvassa – maga is könnyen észreveheti.

2. Ha Jones már 1889-ben, a „szent test” tévelygésének irányába sodródott, Ellen White is hitelét veszti, mert naiv és fanatikus. Hosszú és megkülönböztetett életpályája során soha, egyetlen esetben sem támogatott olyan megismétlődő módon és olyan elragadtatással senkit sem, ahogy Jones üzenetével és munkásságával kapcsolatban tette 1888-tól 1896-ig.

Miközben igaz, hogy Jones éppen olyan gyengeségekre hajló ember volt, mint közülünk bárki, sohasem támogatta volna őt olyan különleges mértékben, oly messzemenően, ha csak a legkisebb

gyanúja is felmerült volna annak, hogy tanítása olyan szörnyűséges eretnecség irányába sodródik, mint amilyen a századfordulón az Indiana-i Konferenciát sújtotta.

Nem segít, ha Ellen White részére – mivel támogatta őt – azon az alapon keresünk mentséget, hogy jócskán rászédtek. A prófétaság ajándékát gyakorolta és azt állította, hogy mennyei eredetű ihletése van. Semmi okunk arra, hogy tiszteljük, becsüljük, ha tévedett Jones felől.

3. Az egyetlen üzenet, amit Ellen White valaha is a Szent Léleknek a késői esőben és a hangos kiáltásban megnyilatkozó ajándékának igazi kezdetével azonosított, az 1888-as hírnökök üzenete volt. Ha majdnem azonnal a „szent test” fanatizmusa irányába sodródott, hogyan bízhatunk egyetlen hasonló üzenetben is, amit talán a jövőben inspirál a Szent Lélek? Biztosak lehetünk abban, hogy Sátán szeretné lebeszélni az egyházat arról, hogy valaha is elfogadjon egyetlen igazán lelki, mennyből küldött áldást is,

Bizonyíték a Jones elleni vádra

A vádra vonatkozó feltételezett bizonyíték az A.T. Jones-nak tulajdonított, az Ottawa-i (Kansas) tábor-összejövetelen, 1889. tavaszán megtartott prédikációiban tett megjegyzésekben található. Az összejövetel híreit, és a prédikációkra vonatkozó megjegyzéseket a Topeka Daily Capital c. helyi újságban nyomtatták ki. A prédikációkat nem szó szerint tették közzé. Jobbára összesűrítették, és számos, a nyomdai eljárásból származó hiba is fellelhető bennük. A nem teljes értékű beszámoló alkalmi halandzsákat teremt. Egy nem adventista újsághoz fordulunk, ami mellel szegényes sajtóterméknek is bizonyul, hogy találjunk valamit, ami hitelétől megfosztja azt az embert, akiről Ellen White azt mondta, hogy egyedülálló értelemben vett „mennyei hitelesítéssel” rendelkezett, és a „legdrágább üzenetet” hozta el nekünk. Ezt tesszük mi is egy évszázaddal később, sőt még olyanokat is, amit Jones eltökélt, abból a nemzedékből való ellenfelei nem is tettek.

A feltételezetten heretikus megjegyzések a valóságban még csak nyomát sem jelzik a „szent test” fanatizmusnak, hanem egyszerűen a hit által elnyerhető jellem-tökéletesítés terén a bűn legyőzését említik. Állításairól a Topeka-i újság a következőképpen számol be:

Krisztus engedelmissége az, ami segít, nem pedig a miénk. Ez hoz igaz életet nekünk. Hagyjunk fel tehát a próbálkozással, hogy saját erőnkől cselekedjünk az Isten akaratát. Hagyjuk teljesen abba. Vessük el magunktól örökre. Hadd végezze el mindezt Krisztus engedelmissége érted, hogy erőt nyerj és megüsd a mértéket...

Az emberiség reménysége abban a tényben rejlik, hogy a törvény tökéletességet igényel, mert ha csak egy kicsit és képes arra, hogy uralkodjon, vagy megbocsássa a bűnt, az ember sohasem tudna megszabadulni a bűntől, minthogy a törvény sohasem tette volna ismertté a bűnt és így megbocsátani sem lehetett volna, pedig egyedül ezáltal szabadítható meg az ember. Eljön az a nap, amikor a törvény az utolsó bűnt is leleplezi és tökéletesen állunk majd Előtte és örök szabadulással szabadulunk meg... Irántunk tanúsított szeretetének jele tehát, ha egy bűnt ismertté tesz előtted. Isten irántad tanúsított szeretetének jele, mert az Üdvözítő készen áll arra, hogy elvegye (1889. máj. 14).

Csak Krisztusba vetett hit által mondhatjuk ki, hogy keresztények vagyunk. Csak a Vele való eggyé-válás útján lehetünk keresztények és a bennünk lakozó Krisztus által tartjuk meg a parancsolatokat. Krisztusba vetett hit által történik az, hogy tesszük és szóljuk ezeket a dolgokat. Amikor eljön a nap, hogy mi ténylegesen megtartjuk Isten parancsolatait, soha nem halunk meg, mert a parancsolatok megtartása: igaz élet, az igazságosság és az élet egymástól elválaszthatatlanok: Itt vannak, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét. És mi az eredmény? Ez a nép elváltozik. Az élet és a parancsolatok megtartása tehát együtt járnak. Ha most meghalunk, Isten Krisztus igazságosságát/igaz életét tulajdonítja nekünk és mi feltámadunk. Azok pedig, akik a vég idejéig élnek, büntelenné tételnek, mielőtt eljön, mert olyan sok van bennük Krisztusból, hogy mindenkor „megütik a mértéket” és „folt nélkül állnak Közbenjáró nélkül is, mert Krisztus elhagyja a szentélyt, mielőtt eljön a Földre. (1889. máj. 18. Az újság ezt a prédikációt W.C. White-nak tulajdonítja).

Figyeljük meg a következőket:

- a. Azoknak a gondos tanulmányozása, amiről Jones prédikációi beszámolnak ebben az újságban, nem leplez le semmilyen eretnekségre utaló motívumot. Azok az állítások, amelyeket néhányan úgy értelmeznek, mint amik ilyen „sodródásra” utalnak, csupán a hit általi jellemfejlesztésre vonatkoznak a Krisztus második eljövételére való felkészülésben.
- b. Az 1889-et követő években egyetlen alkalommal sem készült olyan feljegyzés, miszerint Jones olyan kijelentéseket tett volna, amiket úgy lehetett volna értelmezni, mintha pártolta volna ezt az eretnokséget. Ha 1889-ben ezt tanította, majdnem biztosan újra megjelenne. Azt hirdetni, hogy Krisztus „kárhoztatta a bűnt a testben” nem a „szent test” tanítása.
- c. A fenti, május 18.-i megfogalmazás az, amit e végzetes „elhajlás” elsődleges bizonyítékának tekintettek. Ám az újságbeli tudósítás a prédikációt W.C. White-nak tulajdonította. Mindazonáltal, bárki mondta is, a tanítás igaz, és összhangban van a szentély megtisztításának adventista elgondolásával.
- d. Mind Jones, mind Waggoner erőteljesen cáfolta a „szent test” féle fanatizmust a századfordulón. A Review and Herald 1899. ápr. 18.-i számában Jones egy cikket tett közzé, ami felfedte e tanítás téves voltát. 1900. dec. 11-től 1901. jan. 29.-ig folyamatosan egy cikksorozatot bocsátott ki, ami tovább cáfolta. Az Indiana állambeli fanatizmus vezetője R.S. Donnell, az Indiana Reporter-ben kiadott egy Jones-t támadó cikket, ami jelzi, hogy megértette, hogy Jones cikkei tanításának cáfolatai voltak. Waggoner is szembeszállt a „szent test” tantételével az 1901-es Generál Konferenciai ülészeneken elmondott prédikációban (v.ö. GCB. 1901. 403-422) (Elismerésünket fejezzük ki Jeff Reich közreműködéséért ennek az anyagnak a felkutatásáért).

Így tehát rendelkezésünkre áll a „legdrágább üzenet” elleni szembenállás egy másik példája is. Amit a menny arra szánt, hogy mint a késői eső és a hangos kiáltás kezdete, örömteli fogadtatásban részesüljön. A hitetlenség titkos földalatti folyama talál a legerősebb, és a legkitartóbb, ami Isten több évezredes kísérletén, - hogy népén segítsen – keresztülfolyt. Ellen White panaszosan azt mondta: „Mély szívfájdalmat éreztem, mert láttam mennyire készek Jones és Waggoner testvérek egy-egy szavát vagy tettét kritizálni” (019. levél. 1892). Ekkor pedig egy szót sem szóltak, semmit sem tettek. Csak egy képzeletbeli esetről volt szó.

„B” Függelék

A hit általi igaz élet népszerű elgondolásának és az 1888-as üzenetbeni nézetének összehasonlítása

A népszerű elgondolás

- 1.) Az ember örök biztonságra vonatkozó szükségletével kezdődik. A kérés tehát én-középpontú. Sohasem jut túl az emberi bizonytalanságnak ezen a körén.
- 2.) A hit nem egyéb pusztán bizalomnál az elveszettség állapotából a személyes biztonság érdekében tett megnyilatkozás értelmében.
- 3.) Jézus azt tanította, hogy az én-szeretet erény, sőt szükségszerű előfeltétele a mások iránti szeretetnek. Az én-szeretet és helyénvaló önbecslés összekeveredik.
- 4.) Krisztus kereszten meghozott áldozata az esetleges előrelátás jellegét viseli magán és semmit sem tesz a bűnösért, hacsak és amíg a bűnös nem tesz kezdeményező lépést, nem mutat készséget Krisztus elfogadására. Ebben az elgondolásban uralkodó álláspont: Hogyha valaki üdvözülni, ez annak köszönhető, hogy megtette a kezdeményező lépést. Ha pedig elvesz, Isten tett kezdeményező lépést azért, hogy megbüntesse.
5. Az evangélium annak az „örömhíre”, amit Isten akkor tesz majd érted, ha először te, a magad részét már megtetted. Addig vár, amíg a kezdeményezésben az első lépést meg nem teszed. A megváltás mennyei „gépezete” tétlenül áll, amíg a bűnös meg nem „nyomja” a gombot, ami működésbe hozza.
6. Isten úgy tart nyilván téged, mint aki kívül vagy Isten családján, amíg Krisztust el nem fogadod. Elfogadtatásod így azon múlik, megteszed-e az első lépést. A helytelenül értelmezett Szentírás kelt ilyen benyomást.
7. Isten megkínozza és elpusztítja az elveszettet a pokol tüzében. A büntetésben a hangsúly a kezdeményezés jogosultságára kerül.
8. A megbocsátás azt jelenti, hogy Isten megbocsát, elnéz vagy felment a bűn súlya alól, de a bűnnel, mint elkerülhetetlennel számol (mi csak emberek vagyunk). Sok embernek nincs világos fogalma a bűnök megbocsátása és a bűnök kiirtása közötti különbségről.
9. Nehéz üdvözülni és könnyű elveszni. Mivel csak igen kevesen készülnek el a mennyek országára, bizonyára nehéz dolog követni Krisztust. A hangsúly az „út” nehézségeire kerül.
10. A bűnös bele kell kényszerüljön abba, hogy Krisztust elfogadja az olyan egocentrikus motiváció alkalmazása folytán, mint amilyen a jutalom reménye, vagy a büntetéstől való félelem. Tipikus „vevőcsábítás”. Mi hasznom van ebből?
11. Amíg a bűnös el nem fogadja Krisztust és nem engedelmes, addig jog szerint nincs megigazulva. Ellen White írásait félremagyarázták.

12. A hit általi megigazulás a bírói értékelés aktusa, amelyben Isten jogilag kihirdeti, hogy a még meg nem tért ember igaz, mert elfogadja Krisztust. Ez a formális jogi aktus nem hat a szívre.
13. Bár az emberek megigazulhatnak hit által, mégis lehetnek Krisztusnak langymeleg követői.
14. Az élet legmagasabb-rendű célja, hogy megmentssük saját lelkünket, hogy mindazt megtegyük, ami üdvösségünk szempontjából lényeges.
15. A bűnt úgy lehet meghatározni, mint ami ugyan a törvény áthágása, de felszínesen, egy erkölcsi tabu megsértéseként is felfogható. A hangsúly a bűn ismert tetteire kerül. A bűn mélyben gyökerező voltáról nem tud ez az elgondolás.
16. „A törvény alatt lett” (Gal 4,4) kifejezés azt jelenti, hogy Krisztus a zsidó ceremonális törvény alatt született (v.ö. HNA. BK. 6.k. 966. old.).
17. Krisztus teste és természete a testté-lételkor különbözött a miénktől. Genetikai örökségünktől mentes volt és csupán Ádám bűntelen természetét vette fel annak elbukás előtti állapotában. (Mit hisznek és mit nem hisznek a h.n. adventisták (Questions on Doctrines) 383. és cím, 650. old.).
18. Krisztus csupán másodlagosan, helyettesként viselte bűneinket
19. „Lehetetlen” haszontalan és felesleges, hogy Krisztus mindenkiben megkísértessék olyan valóságosan, ahogy mi (Ministry magazin, 1961. jan.).
20. Így tehát genetikai örökségünkből kimetszve, Krisztus természetéből adódóan volt jó. Saját akarata azonos volt Atyja akaratával. Semmi belső küzdelem. Igazsága, azaz igaz élete sem lehetett hit általi.
21. Mivel nem a mi elbukott, bűnre hajló természetünket vette Magára, Krisztus valójában nem is kerülhetett szembe és így nem is diadalmaskodhatott az érzéki kísértések felett.
22. A folyamatos bűnözés elkerülhetetlen, amíg az embernek bűnre hajló természete van. Isten népe egészen az elválkozás pillanatáig állandóan bűnöket követ el. Ebből logikailag következik, hogy Krisztus főpapi szolgálatát, mint helyettes soha nem hagyja abba.
23. Népünk közül sokaknak nincs világos elképzelése a mennyei szentély megtisztításáról a hit általi igaz élettől való egyedülálló összefüggésében.
24. Krisztus jelenlegi, a szentély megtisztításában végzett munkájánál a személyes keresztyén tapasztalattal való kapcsolatáról alig esik szó.
25. Az „olcsó kegyelem” az egyetlen lehetséges következménye a Krisztus természetével összefüggő zűrzavarnak, a keresztyén jellem tökéletessége elleni előítéletnek, a kereszt elhomályosodásának és a szentély megtisztításáról szóló tanítás mellőzésének.
26. 1.Ján 2,1. azt mondja: ne vétkezzünk, ahogy biztosító társaságunk is azt mondja: ne csináljunk balesetet. Előbb vagy utóbb úgyis bűnt fogsz elkövetni, így biztosítsd, hogy Védőügyvéd a pártodra álljon, aki majd rábeszéli az Atyát, hogy bocsásson meg neked. Semmi többre nem számíthatunk, mint az „ismert bűn” feletti győzelemre. Az ismeretlen bűnben való részesedésre úgy tekintenek, mint ami Krisztus eljöveteleig elkerülhetetlen.
27. Az uralkodó egocentrikus érdekeltség nehézzé teszi a saját bűneinken kívüli egyéb bűnbánat szükségességét. A minden mást maga mögé utasító motiváció az ember személyes üdvösségéért való

aggódása. Mindaddig nem lehet semmiféle Krisztussal való együttérzésről szó, amíg a jutalom reménye, vagy a pokoltól való félelem marad uralkodó indíték a szív ösztönzésénél.

28. A Krisztussal való kapcsolat fenntartása nehéz, fáradságos folyamat. Minden Isten kezének megragadásán múlik. A „tartsd meg érzékenységedet” elképzelés okozta veszteted. Ez egy „tedd magad” program.

29. A tantételbeli különbségek a gyülekezeti tagságon belül Krisztus visszatéréséig elkerülhetetlenek. Az igazi és teljes egység lehetetlen.

30. Hihetjük, példát mutathatunk, taníthatjuk a hit általi igazságot évtizedeken keresztül és Isten műve mégsem fejeződött be (egy évszázada tesszük ezt).

31. Krisztus második eljövételének időpontját Isten szuverén akarata megmászhatatlanul előre kijelölte. Isten népe nem siettetheti, de nem is késleltetheti azt.

32. Krisztus második eljövételére jobbra az öregek, betegek vagy szenvedők vágyakoznak. Legfőbb aggodalmunk szükségletünkben ered. Bárcsak eljönne, hogy mindnyájan hazamehessünk a dicsőségbe.

33. A konszenzus fontosabb az igazságnál. Ha meggyőződéses eltér a többség véleményétől, elfojtjátok a magatokét.

34. A két szövetség szemlélet, úgy, ahogy a HNA Biblia kommentárban és Bibliai Szótárban bemutatásra kerül, azokéhoz hasonló, akik kezdetől fogva szembeszálltak az 1888-as üzenettel.

35. Az 1888-as üzenet eredete a kor protestáns egyházainak a hitvallásaiban rejlik (Pease, Egyedül hit által, 138. 139. old.). Nincs semmiféle megkülönböztető evangéliumunk.

36. Mint nép, - s főleg, mint prédikátorok – pontosan értjük a hit általi megigazulást. Amire igazán szükségünk van: a több cselekedet. Felejtjük el 1888-t és dolgozzunk keményebben!

„B” Függelék

A hit általi igazságról vallott nézetek összehasonlítása: az 1888-as üzenet

- 1.) Isten kereszten megnyilatkozó szeretetének kinyilatkoztatásával kezdődik. A kérés magasabb-rendű indítékból fakad: hitből, megbecsülésből és hálából. Tehát nem egocentrikus.
- 2.) A hit önfeláldozó szeretetének szívbeli megbecsülése tekintet nélkül a jutalom reményére vagy az elvesztéstől való félelemre. Legyőzi az énközpontúságot és a langymelegséget.
- 3.) Jézus azt tanította, hogy a megtért ember szeretni fogja felebarátját úgy, ahogy megtérése előtt természetesnek tartotta, hogy önmagát szereti. Amikor az én Krisztussal együtt megfeszítetik, igazi önbecsülésre találunk Benne. A szeretet elűzi az én-szeretetet, Sátán egyik találmányát.

- 4.) Krisztus áldozata több véletlen gondviselésnél. Minden emberért tett valamit. Minden ember fizikális élete Krisztus vérének szerzeménye. Keresztje nyomja rá bélyegét minden darab kenyérre. Áldozata így tehát jog szerint megigazított minden embert. Ő az, aki a szeretet kezdeményező lépését megteszi.
- 5.) Az evangélium annak az „örömhíre”, amit Isten tett és tesz értünk most. Egész életedben vonzott téged (Jer 31,3; Ján 12,32). Ne állj Ellene és üdvösséget nyersz! A tiszta evangélium hozza létre a szív maradandó átalakulását.
- 6.) Isten Krisztusban már elfogadott téged. Az a lélek, aki sohasem értette meg az evangéliumot, nem farkas, hanem elveszett bárány, elveszett pénz, nem szemét, csupán vándorló, kóborló fiú, nem pedig idegen.
- 7.) A bűn zsoldja a halál. A második halál irgalmasan véget vet az elveszett gyötrelmének. Ebben a végzetben is az Isten szeretete jut kifejezésre-
- 8.) Megbocsátása ténylegesen el is veszi a bűnt, amit gyűlöl, és sohasem tud mentegetni. A végső engesztelés/elfedezés hozza el a bűn „kiirtását” a mennyei szentély megtisztítása idején.
- 9.) Ha valaki megérti és értékeli a tiszta, igaz evangéliumot, mint jó hírt, annak könnyű üdvözülni és nehéz elveszni, annak Krisztus igája könnyű és terhe gyönyörűséges.
- 10.) A kényszer, csselfogás vagy félelem, mint ösztönzés bárminemű használata az üzenet evangéliumi tartalmának hiányáról tanúskodik. Az igazság valaha szeretetben nyilatkozott meg, és az igazság keresőt senki sem tarthatja vissza a válaszádsban.
- 11.) Amikor Krisztus meghalt „mindenkiért”, jog szerint minden ember megigazult. Amikor a bűnös hitre jut, hit által igazul meg.
- 12.) Amikor Isten valakit igaznak nyilvánít, nem hazudhat. A hit általi megigazítás továbbmegy a pusztán jogi kijelentésen. A hívőt Isten minden parancsolata iránt engedelmessé teszi.
- 13.) Az igazi, érett hit véget vet a langymelegségnek és felkészít az elváltozásra.
- 14.) Az élet legmagasabb-rendű célja Krisztus tisztelete és igazolása. Inkább Krisztus kell jutalmat kapjon, mint mi.
- 15.) A bűn több egy tabu pusztá megsértésénél. A bűn a kereszten kinyilatkoztatott isteni szeretet valódi megnyilatkozása iránti megbecsülés visszautasítása. Isten a nagy engesztelési napon majd minden ismeretlen bűnt napvilágra hoz.
- 16.) „A törvény alatt” kifejezés az erkölcsi törvényre utal. Krisztus nem volt mentes a mi genetikai örökségünktől és mégsem vétkezett. Meg kellett tagadja saját akaratát, hogy Atyja akaratát cselekedje. Megtagadta az „én”-t.
- 17.) Krisztus az ember elbukás utáni, bűnre hajló természetét vette fel, „bűnre hajló test hasonlóságában” küldetett el, nem pedig attól eltérő állapotban. Nem élvezett kivételt semmilyen téren. Azért nem vétkezett, mert nem a bűnt választotta. A testet-öltött szeretet volt. Helyettesünk és Példánk.
- 18.) Krisztus valóságosan viselte vétkünket. Igazán azonosította Magát velünk és „kárhoztatta” a bűnt a testben, azaz a saját testében.
- 19.) Ha tagadjuk Krisztus teljes megkísértetését, valódi testté-lételét tagadjuk. Krisztus belülről is megkísértetett, nem úgy, mint a bűntelen Ádám. Úgy, ahogy mi és mégsem vétkezett. Nincs egyetlen olyan bűnös sem, akin ne tudna segíteni.
- 20.) Krisztus hit által élt igaz életet. Azt mondta: „Nem a magam akaratát keresem”. Egész életén át viselte keresztjét, azt, amit a bűntelen Ádámnak nem kellett megtenni. Krisztus állandóan megtagadta az „én”-t.

- 21.)A Szentírás nem jogosít fel arra, hogy Krisztust bármiféle emberi kísértéstől is mentessé tegyük. Zsid 4,15 nagyon is világos.
- 22.)Az állandó bűn elkövetést Krisztus kárhóztatta a testben. Evangéliumának világosságában a bűn szükségtelenné válik. Az igaz élet hit által érhető el, mert a hit szeretet által működik. Két nehézséggel állunk szemben csupán, a tudatlansággal és a hitetlenséggel. Nem kerülhet sor a második adventre, ha Krisztus megszűnik Helyettesünk lenni.
- 23.)Az 1888-as üzenet egy áttörés, amit Luther, Kálvin vagy a Wesley-fivérek soha nem találtak meg. Az evangéliumot összekapcsolja a mennyei szentély megtisztításával.
- 24.)Az igazi hit általi megigazulás Krisztusnak a szentek szentjében most végzett munkájával is összefüggésben áll (Korai írások, 265. old.). Isten ezt az egyedülálló igazságot bízta az egyházra.
- 25.)A hit általi igaz élet végtelenül magas mércét állít fel, Magának Krisztusnak az igazságát. Ő a Példa, Aki ezt a kegyelmet teljesen a hívőknek adja. Akkor jön majd vissza, amikor látja, hogy jelleme tökéletesen visszatükröződik népében. Ez pedig hit és nem cselekedetek útján valósul meg.
- 26.)1Ján 2,1. azt mondja, hogy a kereszten hozott áldozatának az a célja, hogy népe hagyjon fel a bűnök elkövetésével. Nincs mentség a bűnök elkövetésére. Ez akkor válik igazán hatásossá, ha a nép megérti a testületi vétek eszméjét és az egész világ bűnével való összefüggést. A menny segíti a hívőket, hogy győzzenek „éppen úgy”, ahogy Krisztus győzött.
- 27.)Krisztus keresztsége nagyobb dolgot vezet be. Potenciálisan az egész világ bűneit látjuk magunkon, de az Ő kegyelméből. A hit lehetővé teszi a Krisztussal való mély empátiát, ahogy a mennyasszony a vőlegény munkája iránt viseltetik ilyen együttérzéssel. Az olyan felekezeti bűnbánat, mint az Övé, teszi ezt lehetségessé.
- 28.)Minden azon múlik: hiszed-e, hogy Isten fogja a kezedet. Ami a keresztyén életét látszólag olyan nehézre teszi, hogy Krisztus evangéliumi munkája elhomályosult előttük. „Krisztus szeretete szorongat minket”.
- 29.)A tökéletes egység az egyház számára normatíva, amelyiknek igazi hite van. Például semmi szükség a zűrzavart, vizályt okozó profetikus eszmékre!
- 30.)A hit általi igazságot hinni és világosan tanítani a szentély megtisztításával való kapcsolatában annyit jelent, mint katalizátor szerepét betölteni az egyház és a világ között és bevégezni az evangéliumi megbízatást (Ez még nem valósult meg igazán).
- 31.)Krisztus arra vágyódik, hogy visszatérjen, ahogy a vőlegény vágyik a menyegzőre. Akkor jön el, amikor a mennyasszony elkészítette magát. A késedelemért a mennyasszony a felelős.
- 32.)A Krisztussal való együttérzés az a vágy, hogy vajha elnyerné már igazolását és jutalmát, az a sóvárgás, vajha véget érne már a világ haláltusája. E belső vágyódás valós okai, hogy visszatérését siettessék. Az igazi hit általi megigazulás hozza létre ezt a motivációt.
- 33.)A valódi hit olyan bátorságot ad, ami nem fél a többségtől, sem a hatalomtól, ami fegyvert foghat ellene. A kereszthordozáshoz vezet.
- 34.)Az Ószövetség hittől független ígérete volt az engedelmességre és „megszegett ígéreteink miatt szolgásra szül. Az Újszövetség hit Isten nekünk adott ígéreteiben.

- 35.) Ez az üzenet alapvetően eltér a népszerű egyházakétól. A harmadik angyal üzenete a valóságban. A bibliai Krisztus, mégpedig a megfeszített üzenete.
- 36.) Különösen ebből a szempontból „nyomorultak” vagyunk, nyavalyások, vakok és mezítelenek. Semmilyen munkaprogram sem képes arra, hogy Isten művét befejezze. „Az az Isten munkája, hogy higgyünk Annak, Akit elküldött. Ő küldte az 1888-as üzenetet. Szükségünk van rá.

„C” Függelék

Az „elfogadás” körüli titokzatosság egyik forrása

Az a széles körben elterjedt népszerű elgondolás, hogy az 1888-as üzenetet egy évszázaddal ezelőtt elfogadták, buzgó, őszinte, jó szándékú emberektől származik. Az egyház és múltbeli vezetősége iránti hűségük dicséretes és lelkes csapat-szellem bizonyosságát adja.

Mindazonáltal ez az elképzelés szöges ellentétben áll a történelemmel és jó néhány Ellen White állítással, és ami még ennél is komolyabb, az Igaz Tanúbizonyosság bizonyoságtételével is, Aki vérét áldozta ezért az egyházért. Az „elfogadás” szemléletének ez a mítosza még egy évszázados késedelem után is kitart amellett, hogy „gazdagok vagyunk, meggazdagodtunk”, ami a hit általi igazság megértését és elfogadását illeti. Urunk azt mondja: „Szegények vagyunk”. Ez a szemléletbeli konfliktus komoly, mert kihat a világegyház lelkiállapotára és Krisztus megbecsülését is befolyásolja.

Annak a ténynek a szemléletében – hiszen Ellen White bizonyoságtétele olyan világos – hogy a „késői eső és a hangos kiáltás kezdetét nagymértékben visszautasították”, hogyan lehetséges, hogy prédikátoraink, nevelőink, tagjaink nagy többsége világviszonylatban úgy hiszi, hogy annak a nemzedéknek a vezetősége elfogadta?

A probléma egyik része az a gondolkodásbeli zűrzavar, ami már szinte szándékosnak tűnik. Mint nép, mi igenis a hit általi megigazulás népszerű protestáns tantételét fogadjuk el, éppen úgy, ahogy a protestánsok vallják és hiszik. Ezért tartanak ki hitvédőink amellett, hogy ezt a tantételt nem utasították vissza sem 1888-ban, sem azután. De nem ez a teljes történelmi igazság. Testvéreink nagy többségükben elvetették azt az üzenetet, ami a késői eső és a hangos kiáltás kezdete volt. Ez a nyilvánvaló tény magyarázza meg a hosszú késedelmet és semmi más nem képes magyarázatot adni rá.

Mi ennek a kitartó és széleskörű zűrzavarnak és téves elgondolásnak a forrása? Kétségtelen, hogy a jó emberek emberi megítélése, alapvető gondolkodásbeli beállítottsága érthető módon laodíceai. Természetünk szerint mindnyájan így gondolkodunk. Mindnyájunknak fájdalmas dolog elhinni azt, amit az Igaz Tanúbizonyosság mond, hogy történelmünk igazsága „nyomorultaknak és nyavalyásoknak” minősít bennünket. 1888-as történelmünk sajátos módon újrátárazza a zsidók Kálváriánál megélt történetét. Ez a történelem hajszálpontosan nagy szükségletünkre mutat, a testületi, felekezeti szintű bűnbánatra.

Ezt a nem szívesen fogadott meggyőződést a „gazdag vagyok és meggazdagodtam” bizonyosságaival bármi áron el kell fojtani. Ebből adódik az üzenet elfogadásának a mítosza. Ennek a mítosznak egyik elsődleges forrása egyedülálló hitelességet élvez, amit – úgy tűnik – senki sem tud megkérdőjelezni.

A „Magányos évek 1876-1891” c. munkájában Arthur L. White arról informál, hogy a nézet alap nélkül való, miszerint a Generál Konferencia és így a felekezet is elvetette a hit általi igazság üzenetét 1888-ban. Sőt a minneapolis-i együttlét után negyven évvel és tizenhárom évvel Ellen White halála után nem is említették (396. old.). A szerző Ellen White unokája.

Már megjegyeztük, hogy Ellen White milyen világosan felismerte, sőt kortársai is, hogy az 1888-as üzenetet elvetették 1893-tól 1901-ig (Lásd a könyv 4. fejezetét!).

1928-ig, kb. negyven évvel a minneapolis-i konferencia utáni időpontig jutottunk el. Ebben az időszakban történt, hogy Taylor G. Bunch (a Pacific Union College-ben) 1888-as történelmünket Izrael sorsát alapul véve ahhoz az esethez hasonlította, amikor Kádesh Barneánál Káleb és Józsué beszámolóját elutasították. W.C. White, Ellen White fia óvást emelt Bunch-nál arról biztosítva őt, hogy nem történt efféle visszautasítás. Azt mondta, hogy jelen volt azon a konferencián és tudja. Az csak természetes, hogy fiának Arthur L. White-nak is ugyanezt a nézetet továbbította, aki sok-sok éven át, mint az Ellen White hagyaték titkára szolgált, akinek felügyelete és jóváhagyása mellett 1950-től kb. 7500 oldalnyi könyvet adtak ki 1888-ra vonatkozóan.

Mind Ellen White fia, mind pedig unokája nagy megbecsülést élvezett a H.N. Adventista Egyházban. A legmesszebbmenőkig őszinték voltak erőfeszítéseikben, hogy népünk néhány nemzedékét annak elhívására neveljék, hogy az 1888-as üzenetet nem vetették el. Mindkettőjüknek egyedülálló, megkülönböztetett tisztelet jár azért a pozícióért, amit történelmünkben betöltöttek. Ugyanakkor azt is el kell ismerjünk, hogy Ellen White még különlegesebb szerepet töltött be, mint az Úr ihletett hírnöke, akinek szolgálata Jézus bizonyágtételének, a Prófétaság Lelkének kifejezése. Profetikus ajándéka olyan érzékelő-képességgel ruházta fel őt, ami a felszínnél mélyebbre hat. Még ha ezer szemtanú, akiknek nincs ihletett ítélőképességük ellene is mond egy ihletett próféta szavának, az ihletett szavakban kell bízunk, mert az „így szól az Úr” önmagáért beszél. Ellen White bizonyágtétele olyan világos és nyílt, hogy egy átlagember is könnyen meg tudja érteni. Az egyház jövője ennek a helyesen lefektetett profetikus vezetésnek az eredményétől függ.

Egy arra utaló jelzés, hogy ez az „elfogadás-szemlélet” hivatalos hitelesítést kapott, egy W.C. White megfogalmazásában megjelent kiadványban található, ami egy Lincoln-ban (Nebraska) 1905. nov. 15.-én megtartott prédikációban hangzott el. Egy Avondele-beli eseményt (Ausztrália) ecsetel, ami egy évtizeddel korábban történt, amikor éppen W.W. Prescott látogatott oda, s megjött a posta Amerikából. Ő és W.W. Prescott éppen a G.K. vezető testvéreitől származó leveleket olvasták fel Ellen White-nak a távoli Battle Creek-ből. A levelek egy állítólagos, az amerikai műben kibontakozó nagy fejlődésről, az 1888-as témákat illető csodálatos lelki győzelmekről beszéltek. W.C. White a következőképpen idézi fel az eseményt:

Éveken át éreztem, hogy az én kiváltságom, hogy mindent megtegyek azért, hogy anyám figyelmét művünk legderűsebb jellegzetességeire irányítsam... úgy okoskodtam, hogy amint az Úr arra hívta el anyát, hogy hírnöke legyen, hogy korrigálja az egyházon belül a helytelen dolgokat, és mivel ezek a kijelentések szinte halálos terhet rónak szívére, így részemről sem lehet hibás lépés, ha a derűt fakasztó szavakat gyűjtöm össze, a jó híreket, melyek szívét megvigasztalják, minden olyan esetet, amely az egyházban munkálkodó Krisztus hatalmára utal és az emberi munkálkodás legjobb

oldalát mutatja be, olyan emberekét, akik súlyos terheket hordoznak az Úr művében. Ezért arra fogok törekedni, hogy a dolgok napfényes oldalára irányítsam figyelmét...

Nos, egy napon, miközben Cooranbong-ban (New South Wales) laktunk, leveleket hozott a posta a Generál Konferencia elnökétől. Ezek a levelek tele voltak kellemes beszámolókkal, eredményes tábor-összejövetelekről beszéltek, és hogy a néhány üzletembert hogyan dorgálták meg a bizonyágtételek,¹ akik a különböző államokba mentek, a tábor-összejöveteleken előadásokat tartottak, új lelki tapasztalatokra tettek szert, és így valóságos segítséget jelentettek az együttléteken...

Így boldoggá tett minket (ő és Prescott) e levelek olvasása. Ugyancsak el voltunk ragadtatva az örömtől és a kedvező beszámoló feletti boldogságunkban együtt magasztaltuk az Urat. Képzeld el meglepetésemet, amikor a következő nap délutánján Mama azt mondta, hogy már írt ezeknek az embereknek, akiktől a jó híreket kaptuk, majd felolvasta nekem, melyben a legmesszebbmenő kritikát, legáthatóbb rosszallást juttatott kifejezésre, hogy munkájukba helytelen terveket és elveket vittek bele, amit valaha is írt ennek a néhány embernek. Mindez komoly lecke volt részemre (Spalding-Magan gyűjtemény, 470. old.).²

Ellen White lejegyzí szívfájdalmát, ami további világosságot vet erre az eseményre. Semmiképpen sem tiszteletlenség emlékezete iránt, hogy sem W.C. White, sem W.W. Prescott nem élvezett nagyobb megtiszteltetést annál, amiben a Prófétaság ajándéka részesült. Ez az ajándék nem örökölheto. Éppen olyan természetes lenne részükre, ahogy részünkre is, hogy első ránézésre higgyünk a Generál Konferencia elnökétől származó értékes leveleknek, ami ilyen jó híreket tartalmaz. Az egyházat uraló lelkület mindig is olyan beállítottságú volt, ami örül a haladásnak és a győzelemnek.

De minden emberi lény szívbeli magatartása természet szerint konfliktusban van Jézus bizonyágtételével, hacsak a Szent Lélek különleges módon meg nem világosítja. A Generál Konferencia elnökének írva Ellen White arról szól, hogyan érezte magát, amikor fia és Prescott megpróbálták őt biztosítani arról, hogy a Battle Creekről szóló ragyogó beszámoló igaz.

Kedves Olsen testvét!

Az elmúlt októberben hosszú levelet írtam neked... A rám nehezedő teher igen nagy volt miattad és a Battle Creek-i munka miatt. Úgy éreztem, hogy meg van kötözve a kezed és a lábad, és szelíden meghódoltál. Olyannyira fel voltam zaklatva, hogy Prescott testvérral folytatott beszélgetésem során érzelmeimről is szóltam neki. Ő és W. C. White egyaránt kísérletet tett arra, hogy félelmeimet eloszlassa. Mindent olyan kedvező fényben mutattak be, amennyire csak lehetett. De ahelyett, hogy bátorítottak volna, szavaik megriasztottak. Ha ezek az emberek sem képesek arra, hogy a dolgok kimenetelét meglássák – arra gondoltam – milyen reménytelen dolog azokkal megláttatni, akik Battle Creekben vannak. A gondolat úgy hatolt a szívembe, akár a kés. Azt mondtam: Nem akarok Olsen testvérenek írott értesítést küldeni.

... Körülbelül hét hete már a legvégső kimerültség állapotában vagyok. Olyan, mint a megrepedt nádszál. Arra sem voltam képes, hogy a szobámat elhagyjam, sem arra, hogy Prescott

¹ Harmon és Lindsay és A.R. Henry „már az 1888-as találkozó óta ellenálltak az Isten munkájának” Ellen White, 1896. aug. 27.

² Az efféle értesítésekre vonatkozó néhány példát a „Bizonyágtételek a prédikátoroknak” c. könyv 63-77. 89-98. oldalán találjuk meg.

testvérrel vagy a feleségével beszélgessek. Már nem is reménykedem felépülesemben... de erőm fokozatosan visszatért... (Levél, 1896. máj. 25).

Minthogy a késői eső és a hangos kiáltás témaköre oly fontos, szinte parancsoló, hogy az egyház és vezetése most korlátlanul megbízzon a Prófétaság Lelke ihletett bizonyágtételében. Amikor az emberi ítéletalkotás és az ihletett bizonyágtétel konfliktusban van egymással, nem számít milyen tiszteletreméltók is az emberi eszközök. A Prófétaság Lelkének egyértelmű elsőbbséget kell élveznie.

Mint nép, több mint fél évszázada hajlamosak vagyunk arra, hogy élvezetet leljünk ebben a könnyen terjedő hamis optimizmusban. Ennek tragikus következménye az Igaz Tanúbizonyosság tanácsa iránti széleskörű bizalmatlanság. Az igazság teljes befogadásából nem fakadnának nagy lelki áldások? Felekezeti történelmünk helyes értelmezésben állandó kommentálása Krisztus Jel 3,14-21-ben kijelentett szavainak és helyes bűnbánatra szólít fel.

Ő, Aki a múltat irányította, a jövőt is irányítani fogja. A langymelegség és a lelki gyengeség a helytelen történelem-értelmezés következménye.

„D” Függelék

Mi a H.N. Adventista Egyház jövője?

Igaz, hogy a H.N. Adventista Egyház késleltette az evangélium hirdetését annak tiszta mivoltában. Mindnyájan osztozunk a mulasztás miatti felelősségben.¹ Van testületi részesedés is. Ellen White gyakran hasonlította hibánkat az ősi Izrael mulasztásához, amikor minden nemzedék osztozott atyáik vétkeiben, mert nem csupán az elbukott emberi természet volt közös örökségük, hanem ugyanolyan hitetlen életvitelt folytattak.² A Prófétaság Lelke iránti elpártolásunknak, engedetlenségünknek, sőt hitehagyásunknak számos bizonyítéka van. Múlt századi történelmünk 1888 óta világos.

Ez azt jelenti, hogy az Úr elvetette ezt az egyházat, vagy vezetését? Vagy, ha még nem tett így, így fog tenni a jövőben? A felekezeti, egyházasodottá vált H.N. Adventista Egyház kudarca van ítéelve?

Akik úgy döntenek, hogy Krisztust követik és tiltakoznak az ellen, amiről azt hiszik helytelen az egyházban és egyszerre csak a másik oldalon találják magukat, arra a következtetésre kell jussanak, hogy a helyzet reménytelen? Meg kell vonni tőlük a támogatást és egyháztagságukat?

Az „Apostolok története” 11. oldalán azt olvassuk, hogy az igazi egyházat mindig a „húséges lelkek” alkották, lesz egy új csoport, vagy laza szövetség, amit a „húséges lelkek” alkotnak, akik majd teljesítik az evangéliumi megbízást és elhagyják a szervezett H.N. Adventista Egyházat? Hogy felőrölje létét az időleges hitehagyásban?

---

¹ Evang. 694-697. old.

² Lásd e könyv 4. fejezetét

Ha az egyházat hajóhoz hasonlítjuk, vajon arra ítéltetett, hogy Titanic módjára süllyedjen el? Vagy egy lázadó legénység keríti hatalmába? A „hűséges lelkek” el kell hagyják a hajót és saját felelősségükre bele kell ugorjanak a hideg vízbe? Az utolsó napokban egyáltalán nem lesz hajó és minden korábbi utas egyénileg úszik, vagy a hajóroncs darabjaiba csimpaszkodik? Vagy minden egyes utas a legénység tagjává válik Krisztus kapitánysága alatt, hogy a masszív hajóval kikötőbe vitorlázzon?

Ellen White „nemes hajó”-hoz hasonlította a H.N. Adventista Egyházat, ami Isten népét hordozza és kijelentette, hogy a hajó biztonságosan kikötőbe ér majd.³ Melyik az igazi egyház? Még a szervezett egyház az asszony magvából való maradék, Jelenések könyve 12. fejezetének beteljesedése, akik megtartják Isten parancsolatait és náluk van Jézus Krisztus bizonyágtétele (17. vers.)? Vagy pedig az „igaz maradék” egy merőben laza szerkezetű, szervezetlen, szétszórt hívő csoportokból áll? Ezek a kérdések ugyancsak válaszra várnak. Melyek ennek a közel 150 éve létező népnek, népünk létének okai?

Egyetlen értelmes ember sem merné azt állítani, hogy a szervezett egyházzal való névleges kapcsolat képes biztosítani az egyén személyes üdvösségét. Persze, hogy nem. Ez nem is kérdéses. A fontos kérdés az: vajon az egyháztagság és az egyház támogatása érvényes köteleességek-e még, olyan köteleesség, amit Krisztus a „hűséges lelkektől” megkíván. Hogyan gondolkodik Krisztus a H.N. Adventista Egyház felől? Ha tudjuk a választ a felvetett kérdésre, arra is felelni tudunk, hogyan kell gondolkodjunk felőle.

Vannak szentírási irányelvek, amelyek akárcsak sok-sok Ellen White-től származó kijelentés, - igen hasznosak.

1. Isten szándéka mindig is az volt, hogy földi népe legyen szervezett, nevet viselő, látható „család”. Azért, hogy tanúi lehessenek, lélekmentők, eszközei a földön. Az egyház ókori megfelelője Ábrahám magva volt. Az Úr azt mondta neki: „Tebenned áldatnak meg a föld minden nemzetségei... A te magodnak adom ezt a földet... És megalapítom szövetségemet én közöttem és te közötted, és te utánad a te magod között annak nemzedékei szerint... és a te magodnak te utánad. Az én szövetségemet pedig megerősítem Izsákkal” (Gen 12,3. 7; 17,7. 21).
2. Isten sohasem változtatta meg ezt a szövetséget és nem is változtatja meg. Az ősi Izrael és Júda hitehagyásainak évszázadain keresztül az Úr hű maradt ígéretéhez. Illés a hitehagyó Akháb király és gonosz felesége Jezabel idejében Izrael mégis Izrael volt. Júda történelmének mélypontján, Jeremiás idejében, amikor az Úr hagyta, hogy fogságba vigyék őket Babilonba, még mindig az Úr megnevezett népe voltak. Bár Babilonban voltak, fogságban, sohasem váltak Babilonná. Csak azok veszítették el helyüket a történelemben, akik a fogság után megtagadták a hazatérést. A szövetség még azokra is kiterjedt, akik felekezeti identitásukat megőrizték. A Messiás végül közülük támadt.
3. Ez nem azt jelenti, hogy az Ábrahám-tól való testi leszármazás bárkit is a szövetség örökösévé tett volna. Mindig „Izsákban neveztetik a te magod”. „Akik hitből valók, ugyanaz, mint Ábrahám magvából valók” (Róm 9,7; Gal 3,7).

Az igazi Izrael mindig is azokból állt, akik Ábrahám hitével rendelkeztek. De mindig megnevezett, azonosítható népnek kellett lenniük Isten terve szerint, hogy a világ evangelizálásában

---

³ Válogatott üzenetek, 2. kötet 390. old. 1892.

hatékonyan tevékenykedhessenek. Naámán feleségének szolgálólánya még a fogságban is megőrizte ezt a bensőséges közösséget Isten népével és lelkeket mentett.⁴

4. Az apostolok őskeresztény egyháza sem független, vagy leszakadt ága volt Izraelnek. Valódi Izrael volt. Az volt, mert Ábrahám hitét ápolgatták.⁵ Egyháza kezdettől, amikor Jézus az első tanítványokat elhívta szervezett felekezeti test volt.⁶ Földi szolgálatának éveit alatt szoros szervezeti közösséget alkotott vele, mint az egyház Fejével az élen.

Az Újtestamentum jelzi, hogy az apostoli időkben az egyház magas fokon szervezett közösség volt, kinevezett apostolokkal, vénekkel, evangélistákkal, tanítókkal, diakónusokkal, diakonisszákkal és különféle lelki ajándékokkal rendelkezőkkel sorai között. Mind a Szent Lélek vezetése alatt gyakorolta kegyelmi ajándékát fegyelmezett összekapcsolódásban.⁷ Amikor Társusi Saul megtért, az Úr közvetlen kapcsolatba hozta őt szervezett egyházával.⁸ Az ősegyházat valóban „hűséges lelkek” alkották, de az egyház maga sem volt szervezetlen. Számos példát találhatunk a szigorú fegyelemre. Amikor arra hivatkoztak, hogy a szervezett egyház nem lehet az igazi, az „Apostolok története” 11. oldalán szereplő állítást összefüggéséből kiforgatták.

5. A feljegyzés, ami Istennek az asszony felőli gondolkodásáról szól, aki elmenekült a pusztába... 1200 napig, ismét azt jelzi, hogy a középkorban ez az üldözött egyház a szervezet és az egyházfegyelem újtestamentumi példáit követte.⁹ Az igazi hívők mindig úgy működtek, mint a test, bár a szervezet módszereit tekintve a részletek időnként változtak.
6. A h.n. adventisták az első időszakban a szervezet kérdését tekintve fanatikus anarchistákkal csatáztak, akik a testen belüli egészséges fegyelmezés ellen lázadoztak.¹⁰ A Szent Lélek a jóváhagyás félreérthetetlen pecsétjét nyomta a szükséges rend kiépítésére. Úttörőink úgy szemlélték a felekezeti H.N. Adventista Egyházat szervezett állapotában, mint Jel 12,17 és Jel 14,12 beteljesedését. Isteni módon kijelölt közösségnek tekintették, aminek az a rendeltetése, hogy hatékonyan működve az üzenetet hirdesse a világnak és egy népet készítsen el az Úr eljövételére.¹¹

Minden olyan mozgalom, amit a Szent Lélek vezet, szervezett és fegyelmezett kell legyen, mert Isten nincs jelen a zűrzavarban.¹² A H.N. Adventista világegyház számos, különféle kultúra közötti kialakítása egyértelműen a Szent Lélek műve. A hívőknek nincs egyetlen más világszéles mozgalma vagy testülete, amit akár csak távolról is azonosítani lehetne Jel 14,6-12 beteljesüléseként. Ellen White sohasem vonta kétségbe történelmi identitásunkat.¹³

Itt van egy másik létező, az Úr által nagyszerűen kiképzett testület, amelynek az a célja, hogy az örökkévaló evangélium hirdetésének feladatát elvégezze. Egyetlen szakadár vagy független mozgalom sem ölthet fel egy emberöltőn belül olyan méreteket, hogy ilyen hatékony, eredményes lélekmentő eszköz lehessen. Az igazi h.n. adventisták jobban aggódnak Krisztus megbecsüléséért és igazolásáért, mint saját személyes jutalmukért. Elsősorban a világevangelizálásra vonatkozó megbízatásuk betöltésének terminusaiban gondolkodnak és nem saját biztonságukkal törődnek.

---

⁴ Lásd. 2Kir 5

⁵ Gal 3,7-9; 29.

⁶ Apt. 18. JÉ, 29. old.

⁷ 1Kor 12,1-28; Ef 4,8-16; 1Tim 3,1-15; Tit 1,5-11.

⁸ Acs 9,10-19; Apt, 122. 163. old.

⁹ v.ö, NK. 62. 63. 67-69. old.

¹⁰ Bt- préd. 26-29. old.

¹¹ FE, 254. 1BT. 271. 413. 3BT. 501. old.

¹² 1Kor 14,33.

¹³ Lásd például 9BT, 19; 1BT. 186-187.; Vál. Üz. 1. kötet, 91-93; 7BK 959-61. old.

Esetükben az én-szeretet utat engedett a Krisztussal együttes megfeszítettetés tapasztalatának. Kegyelem alatt vannak. Áldozatának megbecsülése folytán meghatározott új, ösztönző hatalom hatása alatt, nem pedig a „törvény alatt”, az önmagukért aggodalmaskodás korábbi lelki motivációja alatt.

Ugyanazt a próbát viselték el, amit Mózes is kiállt, amikor Istennek az volt a szándéka, hogy szervezett népét, Izraelt magára hagyja és őt, Mózeszt pedig felvirágoztassa, mint szakadár leszármazottaik vezetőjét, Mózes úgy határozott, hogy inkább az ő neve töröltesse ki az élet könyvéből, hogysem Isten tiszteletét meghasonlott állapotban lássa.¹⁴

Az utolsó napokban megengedett „rostálás” majd elkülöníti Isten népétől mindazokat, akiknek szívbeli motivációja csupán a saját biztonságukért való aggódás.

7. Az „én”-ért való aggodalmaskodás „törvény alatti” indítéka a hit általi megigazulás értékelésének hiányából fakad. Ez mérgezte meg az egyház-szervezet elveinek alkalmazását. James és Ellen White azért esedezett, hogy az egyház ismerje el igazi vezetőjeként Krisztust:

Nyilvános szolgálata során Krisztus egyetlen alkalommal sem céloz arra, hogy tanítványai közül valakit is vezetőül kellene választani... Semmi utalás arra, hogy Krisztus apostolai valakit is kijelöltek volna maguk közül, hogy vezetőjük legyen... Krisztus tehát népének vezetője minden korszakban... Ha vezeti őket valaki, Krisztus lesz az, Aki ezt teszi. (James White, RH. 1974. dec. 1.).

Nem tartozott Isten tervébe, hogy létezzen olyan szervezeti rendszer a keresztény egyházban, ami Krisztus kezéből kivenné a vezetést.

Az a prédikátor, aki valamelyik konferenciai bizottságra telepszik, hogy irányítsa, kiveszi magát Krisztus kezeiből. Bárcsak megőrizné Isten egyházszervezetünket és egyházfegyelmi rendszerünket annak eredeti formájában (Ugyanott, 1881. jan. 4.).

Ha valaki Krisztust ismeri el az egyház Fejének, Aki irányítja annak szervezetét, annak szívből meg kell hódolni Előtte. Ez pedig lehetetlen, ha nem értik igazán a hit általi igaz élet evangéliumát. A „törvény alatt” motiváció felülkerekedik a „kegyelem alatt” ösztönző erején. A vezetők és a nép pedig szenvednek. „Királyi hatalmat” gyakorolnak és a prédikátorok és a nép egyaránt megtanulják, hogy esendő emberi lényektől várjanak vezetést, hogy kövessék iránymutatásukat és dicsőítsék őket. A megejtő Baál-imádás kielégíti az én-szeretetet, miközben vallja Krisztus iránti odaadását. (A területi alkalmazottak általános gyakorlata, akik elnöküket „főnök”-nek tekintik, nyílt megsértése Krisztus Mt 20,25-28-ban adott tanácsának). A „törvény alatti” állapot indítéka lehet, hogy olyan mélyen átjárta az egyházat, hogy az őszinte emberek azt gondolják, hogy szinte teljesen lehetetlen elképzelni valami más, hatékony, eredményes vezetést.¹⁵

8. Az 1901-es újjászervezésnek az volt a célja, hogy megújulást és reformációt hozzon, valamint a Krisztus vezetéséhez való visszatérést, Aki azok által munkálkodik, akik elhiszik Szavát, hogy „ti mindnyájan testvérek vagytok”. De nem történt lelki megújulás. Csak álom volt, ami „megtörténhetett volna”. A hitetlenség 1888-as példája nem fordult visszájára.¹⁶

9. Az 1903-as Generál Konferencia ülést néhányan visszalépésnek tartották. Jones és Waggoner az alkotmány-módosítás iránt tanúsított magatartását e könyv 10. fejezetében vettük szemügyre. Néhányan csatlakoztak hozzájuk és osztották meggyőződésüket:

¹⁴ Ex 32.

¹⁵ Lásd: BT. préd. 359-364. old.

¹⁶ 8BT. 104-106.; íííííegw levele Jesse Arthur bíróhoz, 1903. jan. 15.

Bárki, aki valaha is olvasta azokat a történeteket (Neander, Mosheim) nem juthatott más következtetésre, csak arra, hogy az elvek, amelyeket e javasolt alkotmány útján kell bevezetni (1903), ugyanazok az elvek, és pontosan ugyanazon a módon vezették be őket, ahogy évszázadokkal ezelőtt, amikor a pápaság létrejött. Abban a pillanatban, amikor megszavazzátok, éppen oda juttatjátok vissza magatokat, ahol két évvel ezelőtt és azt megelőzően voltunk (P.T. Magan, GCB. 1903. 150. old.).

Testvérek, amit tennünk kell az az, hogy vissza kell mennünk az újjászervezés kérdésében oda, ahol két évvel ezelőtt voltunk, foglalkoznunk kell vele, meg kell valósítsuk és megfelelő próbának kell alávetnünk, mert azok, akik felelős tisztségeket töltöttek be, elismerték, hogy nem valósították meg az ebben a levélben foglaltakat, mert nem hitték, hogy lehetséges. Én hiszem, hogy lehetséges. (E.A. Spalding, u.u. 168. 169. old.).

10. Ha Ellen White hinné, hogy az 1903-as revízió hiba, nem szállna szembe vele a nyilvánosság előtt, bár néhány későbbi megjegyzése is rosszállásként értelmezhető. De a fontos tény, amit meg kell jegyezni, hogy nem vonta vissza támogatását a szervezett egyháztól 1903-at követően, hanem hűséges maradt iránta 1915-ben bekövetkezett haláláig. Ez ellentétes azzal, hogy mélyen csalódott az 1901-es ülés lelki következményei miatt.¹⁷ Az Úr azokban az években is megtisztelte egyházát hírnökének szolgálatával.

Problémánk megoldása nem terjed ki intézményes szervezetünk mechanikus rendszerének eltörlésére vagy megváltoztatására. A megoldás a bűnbánat és a Krisztussal való megbékélés megtalálásában rejlik magán az egyházon belül. Minden hiábavaló, hacsak a fejsze nem vettetik a fa gyökerére. A szervezeten belüli hibák vagy gyengeség megszűnik akár egyetlen éjszaka alatt, ha a Szent Lélek sikerrel elvezet a bűnbánatra.

11. Szó szerint embermilliók bizonyíthatják, hogy az egyetlen eszköz, ami elvezette őket Jel 14 örökkévaló evangéliumának ismeretére – kudarcai ellenére is – a H.N. Adventista Egyház volt. A legjobb reménység a világhoz intézett utolsó üzenet végső sikeres hirdetésére a megtért (bűnbánatot tartó) H.N. Adventista Egyház, ami nem csupán kristálytisztán hirdeti az üzenetet, hanem amelyik be is mutatja, vitán felül álló módon, hogy az evangélium működik. Ez volt Ellen White meggyőződése is. Az 1888-as korszak hitetlensége közepette a reformációban reménykedett:

Isten áll a mű élén és mindent helyrehoz. Ha a mű élén lévő dolgok kiigazításra szorulnak, Isten utána néz és azon munkálkodik, hogy minden rosszat, helytelent kiküszöböljön. Isten hordozza a nemes hajót, ami Isten népét biztonságos kikötőbe viszi (Válogatott üz. 2. kötet, 390. old. 1892).

Bár vannak gonosz dolgok az egyházban és lesznek is a világ végezetéig, az egyháznak abban a világban kell a világ világosságának lennie, amelyet a bűn beszennyezett és megrontott. Az egyház a maga erőtlenségében és fogyatékoságában bár feddésre, javításra és tanácsra szorul, az egyetlen célpont ezen a földön, amelyet Krisztus legfőbb gondoskodásával vesz körül... Legyen mindenki óvatos, ne lármázzon az egyetlen nép ellen, ami betölti a maradék népről adott jellemzést, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét, akik magasra emelik az igaz élet mércéjét ezekben az utolsó napokban. Istennek van választott népe, egyháza ezen a földön, ami mindenekfelett áll, erkölcsileg mindennél magasabb rendű azokat a képességeket illetően, hogy az igazságot tanítsa, hogy érvényt szerezzen Isten törvényének... Egyesüljünk ezekkel a választott eszközökkel (Biz. tét. préd. 49- 57. 58. old. 1893.).

¹⁷ 8BT. 104-106-. Levél Jesse Arthur bíróhoz 1903. jan. 15.

Amikor bárki is félrehúzódik Isten parancsolatokat megtartó népének szervezett testétől, amikor emberi mércével kezdi mérni az egyházat és kezd ítéletet hirdetni ellene, akkor megtudhatod, hogy Isten nem vezeti őt (Vál. biz. 3. köt. 18. 1893).

A harmadik angyal üzenetét győzelem koronázza. Ahogy az Úr seregének fejedelme lerombolta Jerikó falait, úgy arat diadalt Isten törvényt megtartó népe és minden ellenálló elem vereséget szenved (Biz. tett. préd. 410. old. 1893).

Életem során sohasem lepődtem meg jobban, mint a dolgok azon fordulatan, ami az 1901-es ülésen történt. Ez nem a mi művünk. Isten hozta létre... Azt akarom, hogy egyiketek se tévessze szem elől és azt se felejtsetek el, hogy az Isten azt mondta, hogy Ő majd meggyógyítja népének sebeit (GCB. 463. 464. old.).

Akár meggyógyultak ezek a sebek 1901-ben és ezt követően, akár nem, az ígéret bátoríthat, hogy „Ő meggyógyítja ezeket” 1901 és 1903 után Ellen White élete néhány legerőteljesebb kijelentését fogalmazta meg. A szervezett egyházat az igazi egyházzal azonosította, beszélt az egyház végső sikerének bizonyosságáról, ha a megbánás átjárja a testet (testületet):

Nem léphetünk le arról a talapzatról, amit Isten hozott létre. Nem léphetünk egyetlen új szervezetbe sem, mert ez az egyháztól való hitbeli elhajlást jelentené (129. kézirat, 1905.).

Isten azt parancsolta, mondjam ki a h.n. adventisták előtt szerte a világon, hogy Isten azért hívta el ezt a népet, hogy különleges kincse legyen. Azt a célt tűzte elé, hogy földi egyháza tökéletes egységben álljon a vég idején Lélekben és a Seregek Urának tanácsában (Vál. üz. 2. kötet. 397. 1908).

Isten félelme, jóságának érzete járja majd át az összes (h.n. adv.) intézményt. A béke légköre hat majd át minden osztályt. Minden kimondott szó, minden véghezvitt cselekedet azzal a befolyással rendelkezik, ami a menny befolyását tükrözi vissza... A munka ekkor eltökéltséggel és kettőzött erővel halad előre. A munkások új eredményeket érnek el minden vonalon... A földet Isten dicsősége ragyogja be és az lesz a dolgunk, hogy bizonyosságot tegyünk a mi Urunk és Megváltónk dicsőséggel és hatalommal történő közeli eljövételéről (MM. 184. 185, 1902).

Felbátorodtam és áldást nyertem, ahogy felismertem, hogy Izrael Istene még mindig vezeti népét és továbbra is velünk lesz, egészen mindvégig (Megjegyzések az 1813-as Generál konf. üléshez. LS. 437. 438. old.).

Az „Isten népe” kifejezést egyértelműen erre a felekezetre alkalmazta. W.C. White a következőket írta néhány héttel anyja halála előtt:

Elmondtam (Mrs. Linda Scott-nak) hogyan tekintett anya a maradék egyház tapasztalatára és beszéltem pozitív tanításáról, hogy Isten nem engedi meg, hogy ez a felekezet olyan teljes mértékig hitehagyásba merüljön, hogy bekövetkezzék egy másik, egyházból való kijövetel (Levél, 1915. máj. 23.).

A kórház az a hely, ahol a beteg embereknek gyógykezelést nyújtanak, azért, hogy egészségüket helyreállítsák. A páciens élete a leges-legfontosabb. Az egyház, amelynek Krisztus mennyasszonyává kell lennie, beteg, gyógyításra van szüksége. A Krisztus iránti hűség a Krisztus jövőbelije iránti hűségüket is megkívánja, egy mindenre kiterjedő együttműködést gyógyításának biztosítására.

Mi, akik misszionáriusi szolgálatot végeztünk Afrikában, láttuk, hogy munkálkodik a Krisztus iránti hűség (vagy annak hiánya) az emberi szívekben. A „rizs-keresztény” alkalmazottak öntudatlanul is megmutatták igazi lelkületüket azáltal, hogy az egyházzal úgy beszéltek, mint „ti”-ről, vagy „ők”-ről. A legkevésbé sem törődtek tiszteletével, fejlődésével. A Krisztusban igaz hívők az egyházzal testületi egységet alkotnak és következetesen úgy beszélnek róla: „mi”. Jobban aggódnak tiszteletéért, amint Krisztus képviseli, mint saját személyes jutalmukért.

12. Mi a jelentősége annak, hogy Isten ígéretei feltételesek? Egyféle „várj és majd meglátjuk” magatartást kellene elfoglalni és megtagadni hűségünket és támogatásunkat addig, amíg bizonyosságot nem nyerünk arról, hogy az egyház teljesítette a feltételeket? A következő megfogalmazás a feltételeket emeli ki:

Távolról sem értünk oda még, ahol járhatnánk, ha keresztény tapasztalatunk összhangban állna a kapott világossággal és lehetőségekkel, ha a legelejétől kezdve szüntelen előre és felfelé törekedtünk volna. Ha a kapott világosságban jártunk volna és előrehaladtunk volna az Úr ismeretében, ösvényünk egyre fényesebbé és fényesebbé válna...

A H.N. Adventista Egyházat a szentély mérlegén kell megmérni. A kiváltságok és előnyök alapján ítéltetik meg, amelyekkel rendelkezett... Ha a rájuk bízott áldások nem képesítik őket a rájuk bízott feladatra, akkor elhangzik majd az ítélet? „Híjával találtatott” (B.BT. 247.old.).

Isten valamennyi, az ősi Izraelnek adott ígérete semmivel sem volt kevésbé feltételhez kötött. Nemzedékről-nemzedékre híjával találtattak és elbukottként haltak meg. Kádesh Barnea története sokszor megismétlődött, amikor két személyt kivéve egy egész nemzedék el kellett pusztuljon a pusztában. Mindazonáltal a szövetséget megtartó Isten hűséges maradt Izraelhez akkor is, amikor Izrael hűtlen volt Iránta. Újra meg újra új nemzedékkel próbálkozott. Sohasem rendelt egy másik népet, hogy „Ábrahám magvának” a helyét átvegye.

Mivel az ősi Izrael újra meg újra kudarcot vallott, ahogy az egyház is a modern időkben, ez nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a szakadás és hitehagyás példája örökké tart. Isten testületi népének kudarcai a mennyei szentélyt is beszennyezik. Sátánnak alkalma nyílik arra, hogy Istent gúnyolja, hogy Ő a felelős népe bukásáért.

A H.N. Adventista Egyház alapzata a Dán 8,14 evangéliumába vetett hit: „És akkor megtisztíttatik a szentély”. A bukásnak, kudarcnak ez az állandó felhője, ami most Isten Izráele felett lebeg, felemelkedik, Isten neve megtisztul, minthogy népe bemutatja: a megváltás műve sikeres, akkor Krisztus áldozata igazolást nyer. A cinikus hozzáállás, ami azt mondja: „Tegyük fel, hogy az egyház elbukik és a feltételek nem teljesülnek” ugyanaz, mintha azt mondanák: „Tegyük fel, hogy nem tisztul meg a szentély”. Isten tisztelete is megkívánja, hogy megtisztuljon!

Ez a nagy küzdelem végső kérdése. Megvan az az előjogunk, hogy abszolút hűségesen kitartsunk Krisztus és jövődöbelje mellett.

A fent idézett bizonyágtétel ezt a címet viseli: „Vajon híjával találtatunk-e? Ellen White maga válaszolt saját kérdésére, amikor lezárta a fejezetet:

Majd ha bekövetkezik sorainkban a tisztulás és nem heverésznek többé dicsekedve... Ha a gyülekezet eltűri, hogy vétkek erjesszék, ha nem tart bűnbánatot és meg nem tér, enni fog saját tetteinek gyümölcséből, míg csak meg nem utálja magát. Amikor ellenáll a gonosznak, s a jót választja, amikor majd Istent keresi alázattal és hivatása magaslatára jut Krisztusban, - az örök igazság

alapjára áll, s hit által megragadja a részére elkészített ismeretet, - meggyógyul. Akkor majd Isten adta őszinteségében és tisztalelkűségében jelenik meg, elkülönül a világi bonyodalmaktól, s megmutatja, hogy az igazság valóban szabaddá tette. Akkor a gyülekezet tagjai igazán Isten választottat és képviselői lesznek.

Eljött az alapos átalakulás ideje. Amikor ez a reformáció kezdetét veszi, az imalelkület tettekre sarkall minden hívőt, a gyülekezetből eltűnik a viszály és a küzdelem lelkülete... Nem lesz zűrzavar, mert minden a Szent Lélek elgondolásával összhangban történik... Mindnyájan meggyőződéssel imádkozzák, mondják az imát, amit Krisztus tanított szolgáinak: „Jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod! - úgy a földön, mint a mennyben”. (250. 251. old.).

Az a kötelességünk most, hogy az egyházon belül eltávolítsuk az akadályokat, amelyek meggátolták eddig, hogy „egy alapos reformáció” megtörténjék és megtanuljuk az Úr imáját imádkozni.